

Bruxelles, 9. srpnja 2015.
(OR. en)

10549/15

LIMITE

CFSP/PESC 334
COPS 207

NAPOMENA

Od:	Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku
Za:	Politički i sigurnosni odbor (PSO)
Predmet:	Glavni aspekti i osnovni smjer ZVSP-a (dio II., točka E, stavak 25 Međuinstitucionalnog sporazuma od 2. prosinca 2013.) – 2014. – Nacrt Godišnjeg izvješća Visokog predstavnika Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Europskom parlamentu

1. U Međuinstitucionalnom sporazumu (IIA) od 2. prosinca 2013., dijelu II. točki E, stavku 25. stoji da se Visoki predstavnik svake godine savjetuje s Europskim parlamentom o dokumentu usmjerenom na buduće razdoblje u kojem su određeni glavni aspekti te osnovni smjer ZVSP-a, uključujući financijske posljedice za opći proračun Europske unije te vrednovanje mjera započetih godine n-1, kao i procjenu usklađenosti i komplementarnosti ZVSP-a s drugim vanjskim financijskim instrumentima Unije.
2. Skupina Nicolaidis pregledala je izvješće i 3. srpnja 2015. prešutnim postupkom dogovorila da bi PSO trebalo pozvati da odobri izmijenjeni nacrt izvješća kako je naveden u nastavku.
3. S obzirom na gore navedeno, Politički i sigurnosni odbor poziva se da odobri nacrt izvješća i proslijedi ga putem Corepera Vijeću na odobrenje.

**Nacrt Godišnjeg izvješća Visokog predstavnika Europske unije za vanjske poslove i
sigurnosnu politiku Europskom parlamentu**

Glavni aspekti i osnovni smjer ZVSP-a

– 2014. –

UVOD	15
1. Primjeri angažmana EU-a u svijetu	16
2. Predstojeći izazovi	20
A. Pregled aktivnosti po regijama	21
1. Južno susjedstvo, bliskoistočni mirovni proces i Arapski poluotok	21
1.1. Sjeverna Afrika.....	21
1.1.1. Alžir	21
1.1.2. Maroko.....	22
1.1.3. Tunis	23
1.1.4. Libija.....	24
1.2. Bliski istok.....	25
1.2.1. Egipat.....	25
1.2.2. Jordan.....	26
1.2.3. Libanon.....	27
1.2.4. Sirija.....	28
1.2.5. Bliskoistočni mirovni proces	30

1.3.	Arapski poluotok, Iran i Irak	35
1.3.1.	Vijeće za suradnju u Zaljevu i njegove države članice.....	35
1.3.2.	Iran.....	36
1.3.3.	Irak.....	38
1.3.4.	Jemen	41
1.4.	Regionalna suradnja	42
1.4.1.	Liga arapskih država.....	42
1.4.2.	Organizacija islamske suradnje (OIC).....	43
1.4.3.	Unija za Mediteran (UzM).....	44
2.	Rusija, istočno susjedstvo i srednja Azija.....	44
2.1.	Ruska Federacija	44
2.2.	Istočno partnerstvo: multilateralni odnosi.....	48
2.3.	Crnomorska sinergija	51
2.4.	Istočno partnerstvo: bilateralni odnosi	52
2.4.1.	Ukrajina	52
2.4.2.	Bjelarus	58
2.4.3.	Republika Moldova	60
2.4.4.	Gruzija	63

2.4.5.	Azerbajdžan	66
2.4.6.	Armenija	66
2.4.7.	Sukob u Nagorno-Karabahu	67
2.5.	Srednja Azija	68
2.5.1.	Regionalni odnosi	68
2.5.2.	Bilateralni odnosi.....	69
3.	Zapadni Balkan.....	71
4.	Turska i zapadna Europa.....	79
4.1.	Turska.....	79
4.2.	Zapadna Europa.....	83
5.	Azija i Pacifik	86
5.1.	Azijsko-europski sastanak (ASEM)	86
5.2.	Istočna Azija.....	87
5.2.1.	Kina	87
5.2.2.	Posebno upravno područje Hong Kong.....	88
5.2.3.	Tajvan	89
5.2.4.	Japan	89

5.2.5.	Republika Koreja	90
5.2.6.	Demokratska Narodna Republika Koreja	91
5.2.7.	Mongolija	92
5.3.	Jugoistočna Azija	93
5.3.1.	Udruženje država jugoistočne Azije (ASEAN)	93
5.3.2.	Mjanmar/Burma	93
5.3.3.	Tajland	94
5.3.4.	Kambodža	94
5.3.5.	Indonezija	95
5.3.6.	Filipini	95
5.3.7.	Vijetnam	96
5.3.8.	Singapur	96
5.3.9.	Malezija	97
5.3.10.	Brunej	97

5.4.	Južna Azija	98
5.4.1.	Južnoazijsko udruženje za regionalnu suradnju (SAARC)	98
5.4.2.	Indija	98
5.4.3.	Nepal	99
5.4.4.	Butan	99
5.4.5.	Afganistan	99
5.4.6.	Pakistan	101
5.4.7.	Bangladeš	102
5.4.8.	Šri Lanka	103
5.4.9.	Maldivi	104
5.5.	Pacifik	104
5.5.1.	Australija	104
5.5.2.	Novi Zeland	105
5.5.3.	Fidži	107
5.5.4.	Salomonovi Otoci	107
5.5.5.	Regionalna pitanja	108

6.	Afrika.....	108
6.1.	Afrička unija.....	108
6.2.	Zapadna Afrika.....	111
6.2.1.	Sigurnost i razvoj u Sahelu.....	112
6.2.2.	Mauritanija.....	113
6.2.3.	Mali.....	114
6.2.4.	Niger	115
6.2.5.	Burkina Faso	116
6.2.6.	Senegal.....	117
6.2.7.	Gambija	119
6.2.8.	Gvineja Bisau	120
6.2.9.	Gvineja.....	121
6.2.10.	Sijera Leone.....	122
6.2.11.	Liberija	122
6.2.12.	Côte d'Ivoire	123
6.2.13.	Togo.....	124
6.2.14.	Nigerija.....	125
6.3.	Istočna Afrika.....	126
6.3.1.	Džibuti	127

6.3.2.	Eritreja	128
6.3.3.	Etiopija.....	129
6.3.4.	Somaliya	129
6.3.5.	Južni Sudan.....	131
6.3.6.	Kenija.....	132
6.3.7.	Madagaskar.....	133
6.3.8.	Mauricijus	134
6.3.9.	Sejšeli.....	134
6.3.10.	Tanzanija	135
6.3.11.	Uganda.....	136
6.4.	Srednja Afrika	138
6.4.1.	Regija Velikih jezera i Demokratska Republika Kongo (DR Kongo)	138
6.4.2.	Srednjoafrička Republika	143
6.5.	Južna Afrika	144
6.5.1.	Angola	145
6.5.2.	Namibija	146
6.5.3.	Bocvana.....	146
6.5.4.	Zambija.....	146
6.5.5.	Zimbabve	147

6.5.6.	Južna Afrika.....	147
6.5.7.	Svazi	148
6.5.8.	Lesoto	149
6.5.9.	Mozambik	149
6.5.10.	Malavi.....	150
7.	Sjeverna i Južna Amerika	151
7.1.	Sjedinjene Američke Države i Kanada	151
7.1.1.	Sjedinjene Američke Države	151
7.1.2.	Kanada	153
7.2.	Latinska Amerika i karipske zemlje.....	154
7.2.1.	Biregionalni odnosi.....	154
7.2.2.	Subregionalni odnosi	155
7.2.3.	Bilateralni odnosi.....	157
B.	Rješavanje prijetnji i globalnih izazova.....	164
1.	Neširenje oružja i razoružanje.....	164
1.1.	Neširenje oružja za masovno uništenje i sustava njegove isporuke.....	165
1.1.1.	Ugovor o neširenju nuklearnog oružja	165
1.1.2.	Ugovor o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa	166

1.1.3.	Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA)	167
1.1.4.	Konvencija o kemijskom oružju.....	167
1.1.5.	Konvencija o biološkom i toksičnom oružju	168
1.1.6.	Kontrola izvoza.....	169
1.1.7.	Haški pravilnik postupanja protiv širenja balističkih projektila.....	170
1.1.8.	Aktivnosti u svemiru	170
1.2.	Konvencionalno oružje.....	171
1.2.1.	Ugovor o trgovini oružjem	171
1.2.2.	Malo i lako oružje.....	172
1.2.3.	Protupješačke mine i kazetno streljivo	173
1.2.4.	Kontrole izvoza.....	174
1.2.5.	Sporazum iz Wassenaara	174
2.	Transregionalne prijetnje i globalni izazovi.....	174
2.1.	Organizirani kriminal	174
2.2.	Pomorska sigurnost	175
2.3.	Kibernetička politika i kibernetička sigurnost.....	177
2.4.	Ublažavanje kemijskog, biološkog, radiološkog i nuklearnog rizika	178
2.5.	Energetika.....	178

2.6.	Klimatske promjene	180
2.7.	Migracije	181
2.8.	Droge.....	183
2.9.	Odgovorna nabava minerala.....	184
2.10.	Borba protiv terorizma	185
C. Doprinos djelotvornijem multilateralnom poretku (UN, Vijeće Europe, OESS, skupine G7 /G8 /G20).....		187
1.	UN.....	187
2.	Mir i sigurnost.....	188
3.	Ljudski, gospodarski i socijalni razvoj i razvojni plan za razdoblje nakon 2015.	189
4.	Suradnja s afričkim, karipskim i pacifičkim (AKP) zemljama.....	191
5.	Skupine G7 / G20.....	192
6.	Vijeće Europe.....	193
7.	Organizacija za europsku sigurnost i suradnju	193
D. Potpora demokraciji, ljudskim pravima, međunarodnom humanitarnom pravu i vladavini prava		197
1.	Promicanje ljudskih prava, međunarodnog humanitarnog prava, demokracije i vladavine prava	197
2.	Ljudska prava u svim politikama EU-a	198
3.	Provedba prioriteta EU-a u području ljudskih prava	200

4.	Ljudska prava u svim vanjskim politikama	206
5.	Demokracija i vladavina prava	209
6.	Promicanje univerzalnosti, rad na multilateralnoj i regionalnoj razini	210
E.	Sveobuhvatan pristup, sprečavanje sukoba, posredovanje i odgovor na krizu	211
1.	Sveobuhvatan pristup	211
2.	Sprečavanje sukoba i posredovanje	212
3.	Odgovor na krizu i operativna koordinacija	214
F.	Zajednička sigurnosna i obrambena politika	215
1.	Jačanje kapaciteta	215
1.1.	Kapaciteti	217
1.1.1.	Civilni kapaciteti	218
1.1.2.	Vojni kapaciteti	219
1.1.3.	Satelitski centar EU-a	221
1.2.	Stečena iskustva i osposobljavanje	222
1.2.1.	Stečena iskustva	222
1.2.2.	Osposobljavanje i vježbe	223
1.3.	Koncepti aktivnosti ZSOP-a	226

2.	Jačanje učinkovitosti	228
2.1.	Partnerstva	228
2.2.	Borbene skupine i brzo reagiranje	232
3.	Veća dosljednost	232
3.1.	Poveznica između unutarnje i vanjske sigurnosti.....	232
3.2.	Civilno-vojne sinergije	234
1.	Susjedstvo	235
2.	Europa i srednja Azija.....	242
3.	Afrika	245
4.	Sjeverna i Južna Amerika	247
5.	Azija i Pacifik	250
6.	Međunarodna sigurnost.....	255
7.	Ljudska prava i demokracija	260
8.	Globalna pitanja	261
	Prilog I.: Pregled pravnih akata u području ZVSP-a (mjere ograničavanja) u 2014.....	264
	Annex II: Appearances before the European Parliament in 2014	275
1.	Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014	275

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014.....	276
3. Appearances of Senior EEAS Representatives before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation.....	281
Prilog III.: Izjave i deklaracije.....	288
Prilog IV.: Proračun ZVSP-a u 2014.....	291
Prilog V.: Procjena usklađenosti i dopunjavanja ZVSP-a s drugim vanjskim financijskim instrumentima EU-a	295

DIO I.: POGLED UNATRAG NA 2014.

UVOD

Godina 2014. bila je odlučujuća za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije (ZVSP). Zbog oružanih sukoba, uništavanja i gubitka ljudskih života u susjedstvu Europske unije potrebno je brzo i odlučno djelovanje te je potrebna zaista ujedinjena europska zajednička vanjska i sigurnosna politika.

Tijekom prošle godine EU se koristio cjelovitim rasponom svojih alata, iz područja ZVSP-a i izvan njega, kako bi odgovorio na te izazove, rješavao ih na integriran način te ublažio njihov utjecaj na pogođene zemlje i na Europu. Širim globalnim promjenama koje pokreću brojne i istovremene krize s kojima smo se suočili također je naglašena potreba za izradom dugoročne strategije vanjskog djelovanja EU-a.

U svrhu promišljanja o tom sveobuhvatnom pristupu ovo izvješće uključuje, prema potrebi, upućivanja na politike i instrumente koji ne pripadaju području ZVSP-a, poput razvojne suradnje, trgovine i humanitarne pomoći.

Godine 2014. dužnost je preuzelo novo vodstvo koje se posvetilo još boljoj koordinaciji između Europske službe za vanjsko djelovanje, službi Europske komisije i država članica kako bi se održao globalni karakter potpore koji EU pruža miru, demokraciji, vladavini prava i ljudskim pravima.

EU je tijekom godine povezao diplomaciju s novim i postojećim misijama zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) na terenu, humanitarnim intervencijama na područjima pogođenima krizom te s razvojnom pomoći onima kojima je potrebna. Također smo blisko surađivali s međunarodnim, regionalnim i lokalnim partnerima.

Zajednička vanjska i sigurnosna politika EU-a na različite načine doprinosi globalnom miru i sigurnosti. Prvo, EU je izravno uključen – te ih u nekim slučajevima predvodi – u međunarodne mirovne pregovore u ime međunarodne zajednice, primjerice između Beograda i Prištine te u pregovore o iranskom nuklearnom programu.

Drugo, EU može okupiti širok raspon političkih i gospodarskih alata za rješavanje važnih vanjskopolitičkih izazova. U svijetu u kojemu sigurnosni izazovi postaju sve kompleksniji, pristup EU-a vanjskom djelovanju dodaje posebnu vrijednost jer se bavi svim dimenzijama kriznih situacija, od njihovih uzroka do njihovih neposrednih manifestacija. Vidimo da je takav pristup koristan u najrazličitijim situacijama, primjerice u djelovanju EU-a u svrhu rješavanja krize u Ukrajini ili u načinu na koji se bori protiv piratstva na području Roga Afrike.

Treće, EU blisko surađuje s međunarodnom i regionalnim partnerima te ih materijalno podupire u rješavanju regionalnih izazova gdje samo zajednički naponi mogu donijeti rezultate, kao što su klimatske promjene, održivi razvoj, upravljanje rizicima od katastrofa i pomoć pri katastrofama. Godina 2014. bila je ključna za pripremu temelja za pregovore unutar okvira UN-a o ciljevima razvoja nakon 2015., Okvira iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa 2015. – 2030. te Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime. Kako bi promicala demokraciju, Europska unija poslala je timove za promatranje izbora na Maldive, u Gvineju Bisau, Malavi, Egipat, na Kosovo¹, u Mozambik te u Tunis. EU je također pojačao suradnju sa svojim regionalnim i strateškim partnerima kako bi se uhvatio u koštac s globalnim prijetnjama i izazovima.

1. Primjeri angažmana EU-a u svijetu

U ovom se izvješću odražava dubina i obuhvat angažmana EU-a u svijetu. Sljedećim se primjerima daju obrisi različitih područja vanjskog djelovanja Unije u kojima je EU ostvario važne rezultate.

¹ Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244/99 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

Tijekom 2014. godine Europska unija usredotočila je svoje napore na ublažavanje krize u Ukrajini i radila je na trajnom rješenju te je u tu svrhu davala potporu brojnim inicijativama. Političke inicijative išle su usporedno s velikim paketom potpore vrijednim 11,1 milijardu eura za razdoblje od sljedećih sedam godina kako bi se pomoglo stabilizirati gospodarsko i financijsko stanje u Ukrajini, omogućio miran prijelaz, potaknule političke i gospodarske reforme te podržao uključiv razvoj. Kako bi se pružila pomoć Ukrajini u osiguravanju njezine energetske sigurnosti, EU je posredovao u dogovoru kojim je omogućen nastavak opskrbe plinom do kraja ožujka 2015. Također je službeno pokrenuta savjetodavna misija EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti u Ukrajini (misija ZSOP-a) u prosincu 2014.

EU je istovremeno donio mjere ograničavanja s obzirom na nezakonito rusko pripojenje Krima te destabilizaciju istočnih dijelova Ukrajine.

Suspendirani su pregovori između EU-a i Rusije o novom sporazumu, kao i pregovori o vizama te nekolicina programa suradnje EU-a i Rusije.

Premda su i dalje otvorene mogućnosti za dijalog s Rusijom, Visoka predstavnica za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Unije dala je do znanja da se o predanosti EU-a međunarodnom pravu i univerzalnim vrijednostima ne može pregovarati.

Južno susjedstvo – Sirija i Irak

EU osuđuje zločine te kršenja i zlouporabu ljudskih prava počinjene u Siriji, osobito one za koje su odgovorni Asadov režim, kao i one za koje su odgovorni ISIL/Daiš, Džabhat al-Nusra i druge terorističke skupine. Kako bi se reagiralo na hitne potrebe sirijskog stanovništva, EU je predvodio međunarodni odgovor s više od 3 milijarde EUR od početka sukoba, a države članice odobrile su uspostavu regionalnog fonda EU-a („Madad”) kako bi se odgovorilo na krizu. EU je time postao glavni svjetski donator u rješavanju posljedica te krize.

EU je u potpunosti podržao napore zajedničkog predstavnika Ujedinjenih naroda i Lige arapskih država Lakhdera Brahimija te njegova nasljednika, posebnog izaslanika Ujedinjenih naroda Staffana de Misture, u postizanju strateške dezeskalacije nasilja kao temelja šireg političkog procesa.

Tijekom 2014. EU je nastavio svoju politiku promicanja političkog rješenja tog sukoba, istovremeno donoseći i provodeći mjere ograničavanja protiv Asadovog režima i njegovih pristaša sve dok traje represija. EU je također predvodio potporu prijedlozima za međunarodnu kontrolu prijavljenog sirijskog kemijskog oružja te njegova konačnog uništenja.

Što se tiče Iraka, EU je i dalje predan davanju potpore toj zemlji. Prije svega, pozvali smo iračku vladu da pruži ruku svim iračkim zajednicama te da pospiješe pomirenje i reforme. Suočen s izazovima sigurnosnog okruženja, EU je usko surađivao s UN-om i drugim međunarodnim akterima na terenu.

Visoka predstavnica pripremila je zajedno s Europskom komisijom i državama članicama prvu sveobuhvatnu strategiju EU-a za rješavanje krize u Siriji i Iraku te prijetnje koju predstavlja ISIL/Daiš.

Tom se strategijom ujedinjuju inicijative EU-a i država članica te se jača njihova učinkovitost putem znatnog financijskog paketa za rješavanje sljedećih prioriteta: pomoći, stabilizacije i razvoja u regiji, kao i borbe protiv prijetnje koju predstavljaju terorističke skupine. Te su mjere usmjerene na Siriju i Irak, ali i na Libanon, Jordan i Tursku.

Srednjoafrička Republika

Tijekom 2014. EU je, zajedno s međunarodnim partnerima, imao važnu ulogu u stabilizaciji Srednjoafričke Republike te njezina povratka na put prema održivom oporavku.

Kao dio svojeg sveobuhvatnog odgovora na krizu u Srednjoafričkoj Republici EU je mobilizirao sve instrumente koji su mu na raspolaganju, među ostalim vojnu operaciju ZSOP-a. Vijeće je 1. travnja 2014. pokrenulo operaciju EUFOR RCA kako bi u glavnom gradu, Banguiju, pomoglo međunarodnim naporima u osiguravanju sigurnog okruženja i zaštiti najugroženijeg stanovništva. EU je organizirao mini-sastanak na vrhu o Srednjoafričkoj Republici na marginama sastanka na vrhu EU-a i Afrike 2. travnja na kojem su se okupili sudionici visoke razine, među ostalim glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon.

EU i njegove države članice značajno su pojačale svoj humanitarni angažman u Srednjoafričkoj Republici u 2014. te su blisko surađivali s UN-om i drugim agencijama kako bi se najviše moguće povećala pomoć na terenu. S obzirom na postojanost napetosti među zajednicama te potpuni raspad strukture društva u toj zemlji, EU je posvetio posebnu pozornost borbi protiv nekažnjavanja te ponovnoj uspostavi vladavine prava. Također se usredotočio na promicanje dijaloga, ublažavanje napetosti te izgradnju povjerenja među zajednicama. To je išlo usporedno s pokretanjem zaklade EU-a za razvoj koja okuplja više donatora s ciljem davanja potpore toj zemlji.

Učinkovit multilateralizam i partnerstva

U svijetu koji je sve kompleksniji i povezaniji učinkovitost EU-a u rješavanju globalnih izazova ovisi o snažnim partnerstvima. Europska unija radila je tijekom 2014. na produbljivanju odnosâ s partnerima sličnih stavova širom svijeta, u obliku snažnih bilateralnih, regionalnih ili multilateralnih veza.

EU i UN ključni su partneri u području mira i sigurnosti. EU je i dalje pouzdan i predan partner Ujedinjenih naroda, kako u sprječavanju i rješavanju kriza, tako i u obrani ljudskih prava, pravde, ravnopravnosti i pravičnosti, dobrog upravljanja, demokracije i vladavine prava.

EU također ima jasnu viziju te utjecajno mišljenje u raspravama o planu za razdoblje nakon 2015. te o međunarodnim pregovorima usmjerenima na novi sporazum o klimi u 2015.

2. Predstojeći izazovi

Zajednička vanjska i sigurnosna politika EU-a odvija se u kontekstu fragmentiranog, ali međusobno ovisnog globalnog okruženja koje je sve kompleksnije, nejasnije i nepredvidljivije. Te će globalne promjene zahtijevati odlučno djelovanje EU-a, temeljeno na jedinstvu, sposobnosti ranog utvrđivanja izazova te planiranju unaprijed, ali i na sposobnosti brzog reagiranja na promjene u okolinostima.

EU će se 2015. nastaviti usredotočavati na stabilizaciju stanja u svojem susjedstvu, istovremeno promičući mir i prosperitet diljem planeta. I dalje će se aktivno angažirati u pronalasku mirnog i održivog rješenja sukoba u Ukrajini. Što se tiče područja južno od EU-a, pored potpune posvećenosti EU-a okončavanju patnje milijuna ljudi pogođenih sukobom u Siriji i Iraku te straha i nasilja koje širi ISIL/Daiš, EU će pojačati napore i u rješavanju trenutačne krize u Libiji te migracijskog pritiska.

Stanje na granicama EU-a značajno se promijenilo u nešto više od deset godina nakon donošenja europske politike susjedstva. Zbog toga će se europska politika susjedstva preispitati u 2015. kako bi se osiguralo da su politike EU-a u njegovu susjedstvu prilagođene trenutačnom stanju na terenu, interesima EU-a te različitim ciljevima i potrebama dotičnih zemalja.

Ta je godina također važna s obzirom na nekoliko međunarodnih pregovora. Izgledi za dogovor s Iranom o nuklearnim pitanjima pružaju povijesnu priliku za rješavanje zabrinutosti u vezi miroljubive naravi iranskog nuklearnog obogaćivanja te bi mogli uspostaviti temelj buduće suradnje s Iranom u važnim područjima politike. Pregovori o novom globalnom sporazumu o klimi te o globalnom okviru razvoja za razdoblje nakon 2015., što uključuje ciljeve održivog razvoja, bit će ključni koraci ususret održivijoj budućnosti. EU se nalazi u ključnoj fazi pregovora sa Sjedinjenim Američkim Državama o Transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja (TTIP) koji ima potencijal za stvaranje radnih mjesta i poticanje rasta s obje strane Atlantika. TTIP također ima važnu geopolitičku i geoekonomsku dimenziju, s obzirom na produbljivanje transatlantske povezanosti u kontekstu globalne nesigurnosti i zaštite zajedničkih normi. Godina će također biti odlučujuća u planiranju smjera vanjskog djelovanja Unije, s obzirom da se razmatra usklađivanje svih instrumenata i vanjskih politika Unije s ciljem odgovarajućeg odgovora na prijetnje, izazove i prilike u globalnom kontekstu koji se mijenja. U tome će od ključne važnosti biti nova ambiciozna i operativna strategija europske sigurnosne i vanjske politike.

A. Pregled aktivnosti po regijama

1. Južno susjedstvo, bliskoistočni mirovni proces i Arapski poluotok

1.1. Sjeverna Afrika

1.1.1. Alžir

EU je na predsjedničke izbore u travnju poslao misiju izbornih stručnjaka (EEM) kako bi obavili tehničku procjenu tog procesa koja nije bila toliko javna koliko bi to bila cjelovita misija za promatranje izbora. Misija je dala niz preporuka, pri čemu je glavni fokus bio na transparentnosti i sljedivosti procesa.

Tijekom 2014. uspješno je nastavljena dinamika političkog dijaloga i sastanaka u okviru sporazuma o pridruživanju. Ministar Ramtane Lamamra sastao se u Bruxellesu u travnju 2014. s povjerenikom Stefanom Füleom. U okviru Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Alžira Odbor za pridruživanje sastao se u ožujku, a Vijeće za pridruživanje u svibnju. Na marginama sastanka Vijeća za pridruživanje parafiran je protokol kojim se omogućava sudjelovanje Alžira u programima i agencijama EU-a. Tijekom 2014. također su održani sastanci nekoliko tematskih pododbora te neformalni dijalozi. Nadalje, pregovori o Akcijskom planu europske politike susjedstva, koji su započeli u drugoj polovici 2013., nastavljani su 2014. putem tri dodatna sastanka. Alžir će imati koristi od dodjele sredstava u iznosu do 148 milijuna EUR za razdoblje od 2014. do 2017.

Alžir je u krizi u Maliju imao istaknutu ulogu kao posrednik. EU se pridružio tom naporu te je posebni predstavnik EU-a za Sahel Reveyrand de Menthon sudjelovao u pregovorima između malijskih vlasti i pobunjeničkih skupina, a kojima je domaćin bila alžirska vlada.

1.1.2. Maroko

Tijekom 2014. dodatno je razrađen određeni niz pitanja u okviru postojeće bliske suradnje Maroka i EU-a. EU je održao visoku razinu političkog dijaloga s Marokom te je nastavio pružati potporu postupnoj provedbi reformi koje je Maroko poduzeo nakon donošenja novog ustava 2012.

Tijekom 2014. Maroko i EU riješili su poteškoće koje se tiču preinake mehanizma za ulazne cijene voća i povrća, čime je u biti pogođen izvoz marokanskih rajčica u EU. Prve ribolovne dozvole za plovila EU-a izdane su u rujnu. Pregovori o sporazumu o produbljenoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini (DCFTA) trenutačno su u mirovanju dok se čekaju rezultati popratnih studija marokanskih vlasti za određene sektore. Pregovori o partnerstvu za mobilnost (usporedni sporazumi o olakšanom izdavanju viza i ponovnom prihvatu) započeli su u siječnju 2015.

Povjerenik Štefan Füle posjetio je Rabat u svibnju, a povjerenik Johannes Hahn u prosincu. Vijeće za pridruživanje održano je 16. prosinca 2014. U nadolazećim godinama partnerstvo EU-a s Marokom i dalje će imati koristi od značajne dodjele sredstava (u prosjeku 809 milijuna EUR za razdoblje 2014. – 2017.) slijedom koje je Maroko jedan od najvećih primatelja financijske i tehničke pomoći EU-a u susjedstvu.

U pogledu Zapadne Sahare EU je, kao i prošlih godina, izrazio svoju potporu naporima glavnog tajnika UN-a i njegova osobnog izaslanika veleposlanika Cristophera Rossa za postizanje pravednog, trajnog i uzajamno prihvatljivog političkog rješenja. Maroko je dio Vijeća UN-a za ljudska prava u razdoblju 2014. – 2016.

1.1.3. Tunis

Transparentni, uključivi i vjerodostojni parlamentarni i predsjednički izbori uspješno su održani u 2014. te ih je kao takve prepoznala misija EU-a za promatranje izbora koja je bila angažirana od rujna 2014. do siječnja 2015. Ta su postignuća dobila široku podršku i pohvale od EU-a i međunarodne zajednice.

Bilateralni odnosi EU-a i Tunisa napredovali su u 2014. Prilikom sastanka Vijeća za pridruživanje održanog 14. travnja dogovoren je Akcijski plan o povlaštenom partnerstvu, a u ožujku je potpisana zajednička politička izjava o partnerstvu za mobilnost u vezi s pitanjima povezanim s migracijama. Očekuje se da će se s dolaskom nove vlasti nakon izbora plan bilateralnih odnosa ponovno vratiti na višu razinu redovitosti te da će se u glavnim predmetima postići napredak (DCFTA, partnerstvo za mobilnost). U 2014. intenzivirao se dijalog o reformi sigurnosnog sektora s ciljem jačanja buduće potpore EU-a. Posjeti predsjednika Europskog vijeća Hermana Van Rompuya u veljači, povjerenika Štefana Füleu u ožujku te potpredsjednika Komisije Michela Barniera u rujnu, kao i veleposlanikâ Političkog i sigurnosnog odbora u lipnju, dokazuju cjelokupan angažman EU-a u vezi s tuniskim procesom tranzicije.

1.1.4. Libija

Političko i sigurnosno stanje u Libiji znatno se pogoršalo u 2014. U svibnju 2014. EU je, s ciljem povećanja potpore EU-a, posebnim izaslanikom EU-a za Libiju imenovao Bernardina Leóna koji je do tada bio posebni predstavnik EU-a za regiju južnog Sredozemlja. Bernardino León imenovan je posebnim predstavnikom glavnog tajnika UN-a u rujnu 2014.

Trenutačni sukob negativno je utjecao na napore EU-a u području suradnje kojima je cilj poduprijeti političku tranziciju. Eskalacija nasilja prisilila je EU da, kao i većina drugih međunarodnih partnera, odluči privremeno premjestiti svoje izaslanstvo i osoblje misije EUBAM, civilne misije ZSOP-a koja pruža tehničku pomoć i osposobljavanje za upravljanje granicama. Neovisno o poteškoćama, EU je u 2014. pružao tehničku pomoć, posebno u područjima javne uprave, potpore migrantima i interno raseljenim osobama, sigurnosti, obrazovanja, medija, civilnog društva i pomirenja. EU aktivno podupire posredničke napore misije UN-a u Libiji za pronalaženje mirnog rješenja te za neometan nastavak procesa političke tranzicije u Libiji. EU je poslao misiju izbornih stručnjaka u promatranje izbora za Ustavotvornu skupštinu u veljači 2014.

Neprekinuto i nedvojbeno pogoršanje političkog i sigurnosnog stanja i dalje predstavlja jedan od glavnih izazova za EU. U skladu s međunarodnim naporima, aktivnosti EU-a morat će ostati koordinirane i usmjerene na potporu realizaciji političkog dogovora/prijelaza, poboljšanju sigurnosne situacije i razvoju institucijskih kapaciteta. Budući smjer aktivnosti ZSOP-a koje poduzima misija EUBAM Libya podliježe strateškoj reviziji od strane država članica u okviru relevantnih instanci Vijeća.

1.2. Bliski istok

1.2.1. Egipat

EU je predan suradnji s Egiptom kao ključnim partnerom u regiji. EU cijeni napore koje je tijekom 2014. poduzela egipatska vlada kako bi se postigao prekid vatre u Gazi te kako bi bila domaćin kasnijoj donatorskoj konferenciji. Tijekom 2014. nastavljen je angažman EU-a u Egiptu putem praćenja njegove aktualne tranzicije. Organizirani su posjeti na visokoj razini i održavani redoviti kontakti kako bi se naglasilo da su za uspješnu i održivu političku tranziciju prema stabilnom demokratskom sustavu važni uključivost, gospodarska potpora te zabrinutost zbog ograničavanja ljudskih prava i temeljnih sloboda.

EU je u siječnju 2014. poslao misiju stručnjaka EU-a kako bi promatrali referendum o novom Ustavu, primjećujući da ustavnom procesu, u sastavljanju kao i u kampanji, nedostaje uključivost i prostor za različita mišljenja. EU je u svibnju, povodom predsjedničkih izbora, organizirao misiju za promatranje izbora koja je navela da su izbori održani u teškim političkim okolnostima te je izrazila kritiku pristranog medijskog izvješćivanja i vrlo ograničenog prostora za neslaganja. Parlamentarni izbori još nisu održani.

Formalni dijalog između EU-a i Egipta u okviru europske politike susjedstva i dalje je *de facto* suspendiran. Akcijski plan produljen je do ožujka 2015. dok traju pregovori o novom akcijskom planu. Savjetovanja u svrhu ponovnog pokretanja formalnog dijaloga između EU-a i Egipta održana su u veljači i prosincu 2014. s ciljem postupnog nastavljanja sastanaka pododborâ i početka pregovora o novom akcijskom planu početkom 2015.

Na sastanku Vijeća 10. veljače usvojeni su zaključci u kojima je izraženo žaljenje zbog pogoršanja stanja ljudskih prava te je podsjećeno na zaključke iz kolovoza 2013. kojima je suradnja usmjerena na društveno-gospodarski sektor i civilno društvo te su suspendirane dozvole za izvoz opreme koja bi se mogla upotrijebiti za unutarnju represiju².

Ukupna raspoloživa sredstva za Egipat iznosila su za 2014. oko 185 milijuna EUR, a sastojala su se od sredstava predviđenih za samu zemlju (115 milijuna EUR) i Fonda za poticanje ulaganja u susjedstvo (oko 70 milijuna EUR).

Početna Odluka EU-a iz ožujka 2011. o uvođenju mjera ograničavanja protiv 19 pojedinaca blisko povezanih s režimom bivšeg predsjednika Hosnija Mubaraka produljena je za još jednu godinu u ožujku 2014.

1.2.2. Jordan

Tijekom godine nastavljeni su događaji na visokoj razini između EU-a i Jordana te razmjena posjeta (Vijeće za pridruživanje EU-a i Jordana; posjeti povjerenika Štefana Fülea i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku / potpredsjednice Komisije Jordanu te kralja Abdullaha Bruxellesu). Time je potvrđena iznimno visoka razina političkih i gospodarskih odnosa između dviju strana, kao i zahvalnost EU-a za potporu i gostoprimstvo koje je Jordan pružio sirijskim izbjeglicama te predanost EU-a u pružanju daljne potpore Jordanu. Jordan se smatra ključnim partnerom u promicanju mira, stabilnosti i prosperiteta na Bliskom istoku i šire.

Na Jordan su i dalje uvelike utjecale trenutačne krize u Siriji i Iraku. Pored priljeva izbjeglica, koji ukupno iznosi više od 619 000 registriranih sirijskih izbjeglica do kraja 2014., posljedica sukoba jest i gubitak trgovačkih putova, tržišta te opskrbe energijom.

² Europski parlament donio je 6. veljače rezoluciju o stanju u Egiptu (2014/2532(RSP)).

EU je nastavio jačati svoju potporu Jordanu, putem humanitarne pomoći i dugoročnih mjera, kako bi se osiguralo da priljev izbjeglica ne ugrožava pozitivne rezultate razvoja ostvarene posljednjih godina. Od početka sirijske krize EU je dodijelio više od 300 milijuna EUR za potporu Jordanu, a u 2014. samo za razvojnu potporu dodijeljeno je 66 milijuna EUR.

Najznačajnija postignuća u pogledu provedbe Akcijskog plana EU-a i Jordana ostvarena su u područjima migracija i mobilnosti te trgovine, s potpisivanjem partnerstva za mobilnost i dovršetkom preliminarne razgovora o detaljnom i sveobuhvatnom području slobodne trgovine (DCFTA).

1.2.3. Libanon

EU pruža potporu libanonskoj vladi te je nepokolebljivo predan sigurnosti i stabilnosti zemlje. Tijekom godine EU i Libanon održavali su visoku razinu angažmana što je potkrijepljeno posjetima Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije, povjerenika za europsku politiku susjedstva i proširenje Štefana Füle, posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava Stavrosa Lambrinidisa te koordinatora za borbu protiv terorizma Gillesa de Kerchovea Bejrutu, kao i posjetom libanonskog premijera Tammama Salama Bruxellesu. Dijalog u okviru europske politike susjedstva nastavljen je putem devet sastanaka pododbora i sastankom Odbora za pridruživanje.

EU je opetovano isticao da se Libanon treba pridržavati svojih ustavnih rokova za održavanje kako predsjedničkih tako i parlamentarnih izbora. Godina je bila označena paralizom libanonskih nacionalnih institucija, te je EU objavio lokalne izjave u kojima se izražava žaljenje zbog takvog razvoja događaja te se poziva vlada da žurno održi parlamentarne izbore i parlament da sazove sjednicu kako bi izabrao predsjednika.

Libanon je do kraja godine primio otprilike 1,15 milijuna registriranih izbjeglica iz Sirije, čime je postao zemlja s najvećim brojem izbjeglica po glavi stanovnika u svijetu. EU je u potpunosti svjestan izazova koji su posljedica učinka koji neprekinuti tok izbjeglica ima na gospodarstvo i socijalnu strukturu zemlje te je nastavio pokazivati da iznimno cijeni potporu i darežljivost vlasti i stanovništva spram svih ljudi koji su pobjegli iz susjednih zemalja.

U zaključcima Vijeća od 14. travnja iskazana je pohvala Libanonu zbog nezatvaranja granica i pružanja sigurnog utočišta izbjeglicama iz Sirije. U zaključcima Vijeća od 20. listopada i 15. prosinca prepoznati su ogromni sigurnosni izazovi koje za Libanon i Jordan predstavlja kriza u Siriji te je potvrđena odlučnost EU-a da iznađe načine za dodatno jačanje potpore objema zemljama u tom pitanju. U zaključcima se nadalje pohvaljuju napori tih zemalja, kao i napori Turske u pružanju utočišta izbjeglicama iz Sirije.

EU je u 2014. Libanonu dodijelio više od 182 milijuna EUR, što je više nego trostruki iznos bilateralne pomoći iz vremena prije krize. EU je sudjelovao u sastancima međunarodne skupine za potporu Libanonu pod vodstvom UN-a kako bi se mobilizirala potpora Libanonu koja mu je potrebna kako bi se nosio s posljedicama sirijske krize.

S obzirom na kritično sigurnosno stanje u Libanonu, što uključuje napade na libanonske sigurnosne snage, EU je uznapredovao u oblikovanju programa EU-a u svrhu potpore sigurnosnom sektoru i libanonskim oružanim snagama.

1.2.4. Sirija

U svojoj četvrtoj godini trajanja, sirijska kriza u 2014. i dalje je imala razorne i trajne posljedice u Siriji i diljem regije. Europsko vijeće od 20. kolovoza bilo je „krajnje [...] obeshrabreno pogoršanjem sigurnosne i humanitarne situacije u Iraku i Siriji nakon što je ‚Islamska država Iraka i Levanta‘ (ISIL/Daiš) zaposjela dijelove državnog područja tih dviju država”.

EU se očitovao da je odlučan doprinijeti borbi protiv prijetnje koju predstavljaju ISIL/Daiš i druge terorističke skupine u Iraku i Siriji (u skladu s RVSUN-om 2170 iz kolovoza), kao i protiv prijetnje koju predstavljaju strani borci (u skladu s RVSUN-om 2178 iz rujna). Vijeće je 20. listopada podržalo strategiju borbe protiv terorizma i stranih boraca u Siriji i Iraku te je zadužilo Visoku predstavnicu / potpredsjednicu Komisije da razvije sveobuhvatnu regionalnu strategiju za Siriju i Irak, što uključuje prijetnju koju predstavlja ISIL/Daiš.

Što se tiče Promatračkih snaga Ujedinjenih naroda za razdvajanje (UNDOF), Europsko vijeće pozvalo je sve strane u sukobu u Siriji da poštuju mandat te misije te da osiguraju sigurnost i slobodu kretanja snaga UN-a, među ostalim onih iz država članica EU-a, te je osudilo napade na Promatračke snage i pritvaranje nekih njihovih pripadnika.

EU je bezrezervno osudio zločine te kršenja i zlouporabu ljudskih prava počinjene u Siriji, osobito one za koje su odgovorni Asadov režim, kao i one koje su počinili ISIL/Daiš, Džabhat al-Nusra i druge terorističke skupine o kojima je izvijestilo neovisno međunarodno istražno povjerenstvo koje je uspostavilo Vijeće UN-a za ljudska prava te je nastavio pozivati na preuzimanje odgovornosti.

EU promiče političko rješenje sukoba u Siriji temeljeno na načelima Priopćenja iz Ženeve iz 2012. EU je u tom pogledu podržao napore zajedničkog predstavnika Ujedinjenih naroda i Lige arapskih država Lakhdara Brahimija do njegove ostavke u svibnju, a Vijeće je 15. prosinca izrazilo predanost davanju cjelovite potpore naporima njegova nasljednika, posebnog izaslanika Ujedinjenih naroda Staffana de Misture, u postizanju strateške dezeskalacije nasilja na temelju šireg političkog procesa.

Kao odgovor na rastuće potrebe pogođenog sirijskog stanovništva, EU predvodi međunarodni odgovor s više od 3 milijarde EUR od početka sukoba (oko 1,6 milijardi EUR iz proračuna EU-a te gotovo 1,5 milijardi EUR od država članica EU-a), zbog čega je EU glavni svjetski donator u rješavanju posljedica krize.

EU je nastavio pozivati na poštovanje međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima te na zaštitu civila i sigurnost humanitarnog osoblja. Pozdravio je RVSUN 2139 (veljača), 2165 (srpanj) te 2191 (prosinac) kojima se potiče učinkovita prekogranična pomoć i pomoć koja nadilazi liniju sukoba.

Uz promicanje političkog rješenja sukoba, EU je nastavio svoju politiku donošenja i provođenja mjera ograničavanja³ protiv Asadovog režima i njegovih pristaša sve dok traje represija.

EU je dao političku, financijsku i logističku potporu misiji za uništenje kemijskog oružja u organizaciji UN-a i Organizacije za zabranu kemijskog oružja. Ta je zajednička misija formalno okončana 30. rujna, a EU nastavlja vršiti pritisak na Siriju kako bi se osiguralo potpuno i nepovratno ukidanje programa kemijskog oružja.

1.2.5. Bliskoistočni mirovni proces

U 2014. EU je dao doprinos izraelsko-palestinskim pregovorima u kojima je posredovao SAD, među ostalim putem europske ponude do sada nezabilježene političke, gospodarske i sigurnosne potpore objema stranama, u kontekstu konačnog statusa sporazuma te posebnog povlaštenog partnerstva. Međutim, suspenzija pregovora u kojima se posredovao SAD u travnju rezultirala je nesigurnošću u pogledu napretka mirovnog procesa, otežanog eskalacijom nasilja na Zapadnoj obali, uključujući istočni Jeruzalem i pojas Gaze.

Izraelska vojna operacija „Zaštitni rub” (*Protective Edge*) obilježila je treći sukob u Gazi u posljednjih 6 godina. Njome je uključena operacija na terenu velikih razmjera usmjerena na uništenje tunelâ između Gaze i Izraela i raketnog oružja militantata; kao posljedica operacije poginulo je oko 2300 osoba, od kojih su većina bili palestinski civili. EU je naglasio potrebu da se civili zaštite u svakom trenutku.

³ http://www.eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141215_01_en.htm

U okviru proizašlih međunarodnih napora u osiguravanju trajnog prekida vatre i temeljne promjene humanitarnog, političkog i sigurnosnog stanja u pojasu Gaze, EU je naglasio neodrživost prethodnog stanja, osudio je neselektivnu raketnu paljbu Hamasa i drugih militantnih skupina usmjerenu na izraelske civile, osudio je pogibiju stotina civila u Gazi, naglasio potrebu za zaštitom civila u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom te je snažno potaknuo Palestinsku samoupravu da postupno preuzme sve svoje funkcije upravljanja u Gazi. Također je pozvao na ukidanje vojnih skupina u Gazi. EU je s objema stranama raspravljao o svojem mogućem doprinosu osiguravanju održivog prekida vatre te stvaranju uvjeta za ukidanju režima blokade, i putem instrumenata ZVSP-a, poput reaktivacije i produljenja misija EUBAM Rafah i EUPOL COPPS, i putem humanitarne pomoći te pomoći za obnovu, među ostalim u okviru Ad hoc odbora za vezu u rujnu te konferencije održane u listopadu u Kairu pod nazivom „Konferencija o Palestini: obnova Gaze”.

EU je iskazao svoja dogovorena stajališta u zaključcima Vijeća iz studenoga 2014. te je pozvao na temeljitu promjenu političkog, sigurnosnog i gospodarskog stanja u pojasu Gaze, uključujući okončanje blokade.

Tijekom posjeta regiji u studenome, Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije istaknula je potrebu za vjerodostojnom političkom perspektivom u pogledu bliskoistočnog mirovnog procesa utemeljenom na dvodržavnom rješenju, kao i na njegovim regionalnim aspektima i ključnoj važnosti arapske mirovne inicijative.

EU je spreman surađivati s međunarodnim partnerima na inicijativi za ponovno pokretanje mirovnog procesa u skladu s mirovnim parametrima navedenima u zaključcima Vijeća iz srpnja 2014. te s dugogodišnjim stajalištem EU-a kojim se zagovara Država Izrael i neovisna, demokratska, cjelovita, suverena i održiva Država Palestina te njihovo supostojanje u miru, sigurnosti i uzajamnom priznavanju.

Nekoliko je čimbenika pojačalo napetosti na terenu prije kraja 2014.: kontinuirano širenje izraelskog naseljavanja, uništenje kuća i deložacije, opetovani sukobi kod Haram Al-Šarifa / Brda Hrama u istočnom Jeruzalemu, niz terorističkih napada na Izraelce u Jeruzalemu i na Zapadnoj obali, katastrofalno humanitarno stanje u Gazi, nedostatak napretka u palestinskom pomirenju i zaustavljeni kairski pregovori o održivom prekidu vatre u Gazi.

Predsjednik Abbas pokrenuo je obnovljene aktivnosti u okviru UN-a s ciljem donošenja rezolucije VSUN-a kojom se zahtijeva kraj izraelske okupacije te njegov rok. Vijeće je u zaključcima iz studenoga ponovno potvrdilo da je spremno preuzeti važnu ulogu te aktivno doprinijeti ispregovaranom rješenju svih pitanja koja se tiču konačnog statusa. Pozvalo je sve strane, kao i sve glavne dionike, uključujući Kvartet, Arapsku ligu i VSUN, da u tu svrhu poduzmu potrebne korake.

Dijalog između Palestinske samouprave i EU-a nastavljen je u okviru europske politike susjedstva te na temelju zajednički dogovorenih prioriteta iz Akcijskog plana za 2013. Nakon ljetnog sukoba u Gazi EU je opetovano naglašavao potrebu za održivim i sveobuhvatnim rješenjem, uključujući ukidanje blokade, ponovno preuzimanje odgovornosti upravljanja u Gazi od strane Palestinske Samouprave te hitan nastavak vjerodostojnih mirovnih pregovora.

Tu je poruku, zajedno s trajnom predanošću EU-a izgradnji palestinske države s ciljem dvodržavnog rješenja, ponovno iznijela Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije tijekom sastanaka Ad hoc odbora za vezu u rujnu te na međunarodnoj donatorskoj konferenciji u Kairu u listopadu.

Kontinuirana pozornost obraćala se aktivnostima koje ugrožavaju opstojnost dvodržavnog rješenja, osobito kontinuiranom širenju izraelskih naselja, nasilju naseljenika, rušenju – među ostalim projekata financiranih od strane EU-a, deložacijama i prisilnim preseljenjima.

EU je ponovno potvrdio primjenjivost međunarodnih ljudskih prava i humanitarnog prava na okupiranom palestinskom području te je pozvao Izrael da u potpunosti ispoštuje svoje obveze u okviru međunarodnog prava.

EU je sudjelovao kao promatrač na sastanku visokih ugovornih stranaka Četvrte ženevske konvencije održane u Ženevi u prosincu 2014.

Dok unaprjeđenje bilateralnih odnosa s Izraelom ovisi o djelotvornom napretku u bliskoistočnom mirovnom procesu (BIMP) kao i pojačanoj predanosti zajedničkim vrijednostima, bilateralna suradnja nastavila se razvijati na temelju akcijskog plana EU-a i Izraela iz 2005. U 2014. nisu održani sastanci Odbora za pridruživanje niti Vijeća za pridruživanje, ali se odvijao produktivan bilateralni dijalog.

U 2014. postignut je napredak u nekoliko područja akcijskog plana, poput stupanja na snagu sveobuhvatnog sporazuma o zrakoplovstvu, početka izraelskog sudjelovanja u programu Obzor 2020. te potpisivanja sporazuma između Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama i Izraelskog tijela za borbu protiv droga.

Na političkoj su razini istaknuti odnosi s obama partnerima, i to posjetima predsjednika Europskog parlamenta Martina Schulza, predsjednika Europske komisije Joséa Manuela Barrosa te prvim posjetom u novom mandatu Visoke predstavnice za vanjske poslove i sigurnosnu politiku / potpredsjednice Komisije Federice Mogherini.

Policijska misija EU-a za Palestinska područja (EUPOL COPPS) nastavila je svoj strateški angažman u sigurnosnom i pravosudnom sektoru Palestinske samouprave. Misija je nastavila izgradnju kapaciteta s policijom na operativnoj razini kako bi povećala njezinu učinkovitost (npr. u području rada policije u zajednici, upravljanju masama ljudi te suzbijanju nereda), ojačala organizaciju (npr. upravljanje ljudskim resursima, kapacitete za osposobljavanje) te ojačala preuzimanje odgovornosti. Misija je nastavila olakšavati koordinaciju između izraelske i palestinske policije putem posebnih događanja. Misija je bila angažirana u pravosudnom sektoru s ciljem pružanja pomoći u razjašnjavanju uloga i mandata institucija pravosudnog sektora, putem promicanja zajedničkog međuinstitucijskog razumijevanja i ključnih zakonodavnih inicijativa na tu temu.

Misija je također olakšala donošenje nove strategije za pravosudni sektor za razdoblje 2014. – 2016. Nastavljeni su naponi za izgradnju institucija te pomoć u izgradnji kapaciteta u suradnji s ključnim pravosudnim tijelima Palestinske Samouprave, što uključuje Visoko pravosudno vijeće, Ministarstvo pravosuđa, Ured državnog odvjetnika i Palestinsku odvjetničku komoru.

Aktivnosti Misije EU-a za pomoć na granicama (EUBAM) u Rafahu bile su usmjerene na projekt pripravnosti Palestinske samouprave. Cilj je projekta pomoći graničnim tijelima Palestinske Samouprave u oblikovanju ideje i konkretnog programa te u razvoju operativnih kapaciteta za upravljanje graničnim prijelazom u Rafahu u skladu s međunarodnim normama (odn. schengenskim normama EU-a). Pripravnost Palestinske Samouprave za upravljanje graničnim prijelazom Rafah od izravnog je interesa za misiju EUBAM Rafah, s obzirom da se očekuje da misija i granična tijela Palestinske Samouprave usko surađuju na graničnom prijelazu. Reagirajući na najnoviju krizu u Gazi, misije EUBAM i EUPOL COPPS revidirale su svoje planove o mogućoj ponovnoj aktivaciji i produljenju – opsega i mandata – svojih aktivnosti u pojasu Gaze u kontekstu napora EU-a za davanje potpore izraelsko-palestinskim pregovorima o trajnom prekidu vatre uz posredovanje Egipta.

1.3. Arapski poluotok, Iran i Irak

1.3.1. Vijeće za suradnju u Zaljevu i njegove države članice

Dijalog sa šest članica Vijeća za suradnju u zaljevu (GCC) (Bahrein, Kuvajt, Oman, Katar, Saudijska Arabija i Ujedinjeni Arapski Emirati) i s Tajništvom GCC-a odvijao se u okviru Zajedničkog vijeća za suradnju EU-a i GCC-a te Političkog dijaloga na razini viših dužnosnika u travnju 2014. Visoka predstavница / potpredsjednica Komisije posjetila je Katar, Saudijsku Arabiju, Oman, Ujedinjene Arapske Emirate i Kuvajt u siječnju 2014. Sastanak Zajedničkog Vijeća te ministara EU-a i GCC-a planiran za 23. lipnja u Luxembourggu odgođen je na zahtjev GCC-a, a novi će termin biti zakazan u prvoj polovici 2015. Nadolazeća Visoka predstavница Federica Mogherini, u svojoj funkciji ministrice vanjskih poslova Italije koja je u tom trenutku bila zadužena za rotirajuće predsjedanje Vijećem EU-a, održala je sastanak s trojkom GCC-a u New Yorku na marginama Opće skupštine UN-a u rujnu u čijem su središtu bili odnosi EU-a i GCC-a, ključna regionalna pitanja te globalna pitanja. Provedeno je nekoliko suradničkih inicijativa na regionalnoj i bilateralnoj razini, što uključuje političke dijaloge o borbi protiv terorizma sa Saudijskom Arabijom i Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

Visoka predstavница i njezine službe nastavili su pomno pratiti stanje u Bahreinu te su pozdravili uspješno održavanje općinskih i parlamentarnih izbora 22. i 29. studenoga 2014., u nadi da će nova zakonodavna vlast otvoriti novo poglavlje bahreinskog političkog razvoja dajući prednost reformama kao jedinom načinu za osiguravanje održivog razvoja i stabilnosti u toj kraljevini. EU je nastavio oštro osuđivati upotrebu nasilja te je pozvao na istinsko nacionalno pomirenje putem uključivog dijaloga te na cjelovitu provedbu preporuka bahreinskog neovisnog istražnog povjerenstva i Univerzalnog periodičnog pregleda Vijeća za ljudska prava UN-a.⁴

⁴ Europski parlament donio je rezoluciju o Bahreinu, posebice o slučajevima Nabeela Rajaba, Abdulhadija al-Khawaje i Ibrahima Sharifa, 6. veljače 2014. (P7 TA(2014)0109) usmjerenu na stanje ljudskih prava u Bahreinu.

U prosincu 2014. akreditiran je novi šef delegacije pri Ujedinjenim Arapskim Emiratima u Abu Dhabiju. Delegacija je uspostavljena u drugoj polovici 2013. EU i Ujedinjeni Arapski Emirati surađivali su u području ljudskih prava u okviru drugog i trećeg sastanka neformalne radne skupine EU-a i UAE-a za ljudska prava, održanih 28. i 29. travnja u Abu Dhabiju te 20. studenoga u Bruxellesu.

EU je u širem smislu pomno pratio stanje ljudskih prava u zemljama Zaljeva nastojeći uspostaviti konstruktivnu suradnju s lokalnim vlastima, istovremeno se koristeći cjelokupnim rasponom diplomatskih instrumenata u nizu individualnih slučajeva i horizontalnih pitanja, osobito o uporabi smrtno kazne.

Tijekom 2014. napredovalo se u pregovorima o sporazumu EU-a i Ujedinjenih Arapskih Emirata o ukidanju viza.

1.3.2. Iran

Međunarodna zabrinutost u vezi s iranskim nuklearnim programom bila je i dalje u središtu odnosa EU-a i Irana tijekom cijele 2014. U svojoj ulozi pregovarača u ime skupine E3+3 (Francuska, Njemačka i Ujedinjena Kraljevina, kao i Kina, Rusija i Sjedinjene Američke Države) koja se temelji na mandatu Vijeća sigurnosti UN-a, bivša Visoka predstavnik Catherine Ashton bila je aktivno uključena u diplomatske napore za pronalaženje trajnog i sveobuhvatnog rješenja iranskog nuklearnog pitanja. Pregovori su se nastavili tijekom godine. Kako bi se osigurao njihov kontinuitet, 5. prosinca 2014. nova Visoka predstavnik Federica Mogherini imenovala je Catherine Ashton posebnom savjetnicom za olakšavanje pregovora o nuklearnim pitanjima s Iranom.

Nakon što je 24. studenoga 2013. donesen privremeni šestomjesečni sporazum, poznat pod nazivom „Zajednički akcijski plan”, razgovorima se nastavilo tražiti sveobuhvatno dugoročno rješenje iranskog nuklearnog pitanja. Cilj pregovora i dalje je dogovor s Iranom o provjerljivim jamstvima o isključivo miroljubivoj naravi iranskog nuklearnog programa. Prvi sastanak na razini političkih direktora održan je u Beču u veljači 2014. nedugo nakon početka provedbe Zajedničkog akcijskog plana, a pregovori su kontinuirano nastavljeni. Tijekom razgovora glavnih dionika od 2. do 19. srpnja 2014. u Beču Zajednički akcijski plan produljen je do 24. studenoga 2014. Uslijedilo je nekoliko krugova razgovora na političkoj i stručnoj razini, no sveobuhvatan dogovor nije se još mogao postići tijekom sastanka na ministarskoj razini u Beču od 18. do 24. studenoga 2014., te je dogovoreno produljenje Ženevskog zajedničkog akcijskog plana do kraja lipnja 2015.

Odlukom Vijeća EU-a također su do 30. lipnja 2015. produljene mjere ublažavanja sankcija dogovorene Zajedničkim akcijskim planom. To je uključivalo suspenziju određenih sankcija EU-a kako bi se omogućilo pružanje usluga osiguranja i transporta koje se tiču prodaje iranske sirove nafte trenutačnim kupcima, uvoz iranskih petrokemijskih proizvoda te trgovina zlatom i plemenitim metalima s iranskom vladom. Također je zadržano povećanje praga za odobrenje prijenosa financijskih sredstava prema Iranu i iz njega. Temeljna arhitektura sankcija ostala je nepromijenjena.

EU je bio ohrabren koracima koje je Iran poduzeo kako bi poboljšao odnose sa susjedima u regiji te s međunarodnom zajednicom. Iran je imao konstruktivnu ulogu u mirnom prijenosu vlasti u susjednom Iraku. Međutim, neprekinuto sudjelovanje Irana u sirijskom sukobu te njegova potpora organizacijama poput Hezbolaha, Hamasa te Hutija u Jemenu uzrok su zabrinutosti EU-a te regionalnih i međunarodnih partnera.

Unatoč optimističnim signalima u 2013. nakon izbora predsjednika Rohanija, primjerice puštanja na slobodu nekolicine zatvorenika savjesti, u 2014. nije se zamijetio nikakav napredak u području ljudskih prava. Tijekom posjeta Teheranu u ožujku 2014. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije s vladom je razgovarala o ljudskim pravima te se susrela s nekoliko aktivistica. EU je ujedno nastavio tematizirati stanje ljudskih prava u Iranu na bilateralnoj i multilateralnoj razini te u javnim izjavama, bilo kao opće načelo ili u vezi pojedinačnih slučajeva. Kao što je to bio slučaj prethodnih godina, EU je dao potporu rezoluciji Opće skupštine UN-a čiji je pokrovitelj bila Kanada u 2014.⁵

1.3.3. Irak

U lipnju se sigurnosno stanje u Iraku ubrzano pogoršalo zbog napada velikih razmjera te kasnijeg preuzimanja širokih pojaseva iračkog teritorija od strane ISIL-a/Daiša. „Globalna koalicija za borbu protiv ISIL-a/Daiša”, koja uključuje države članice EU-a te zemlje regije, uspostavljena je u kolovozu pod vodstvom SAD-a s ciljem borbe protiv prijetnje koju predstavlja ISIL/Daiš te u svrhu davanja potpore iračkoj vladi u ponovnoj uspostavi kontrole i pružanja sigurnosti stanovništvu. U kontekstu te koalicije na ISIL/Daiš primjenjuje se embargo na oružje te zamrzavanje imovine koji su određeni rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1267 (1999), 1989 (2011), 2170 (2014) i 2178 (2014).

EU je u nekoliko navrata izrazio svoju potporu koaliciji. Nadalje, Vijeće je 20. listopada podržalo strategiju EU-a za borbu protiv terorizma i stranih boraca te je pozvalo Visoku predstavnicu / potpredsjednicu Komisije da razvije sveobuhvatnu regionalnu strategiju EU-a za Siriju i Irak te za prijetnju koju predstavlja ISIL/Daiš.⁶ Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije sudjelovala je na sastanku „Globalne koalicije za borbu protiv ISIL-a/Daiša” 3. prosinca u sjedištu NATO-a. EU je opetovano isticao potrebu za promicanjem dobre koordinacije između strategije i djelovanja EU-a s jedne strane i napora globalne koalicije s druge strane.

⁵ Nadalje, Europski parlament donio je rezoluciju o strategiji EU-a spram Irana, sa snažnim naglaskom na ljudskim pravima u Iranu (2014/2625(RSP)).

⁶ Strategija je usvojena 6. veljače 2015.

Imenovanjem Haidara al-Abadija za novog premijera povećala se nada da će politički proces biti uključiviji nego što je bio u vrijeme prijašnjih vlada. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije održala je bilateralni sastanak s premijerom al-Abadijem u Bruxellesu 3. prosinca te je posjetila Bagdad i Erbil krajem prosinca.

Prije eskalacije stanja na terenu, u Bruxellesu je u siječnju 2014. održan prvi sastanak Vijeća za suradnju EU-a i Iraka na ministarskoj razini. Taj je sastanak uslijedio nakon prvog kruga sastanaka o suradnji te sastanaka pododborâ u okviru Sporazuma za partnerstvo i suradnju EU-a i Iraka (SPS) pred kraj 2013. Do ratifikacije SPS-a (početkom prosinca 2014. još je 15 država članica trebalo ratificirati sporazum) neka se poglavlja sporazuma primjenjuju privremeno, osobito ona koja se odnose na trgovinu i pojedine sektore suradnje. Kriza u Iraku usporila je provedbu SPS-a, no EU i iračka vlada dogovorili su za prvu polovicu 2015. nastavak aktivnosti u okviru SPS-a.

Unatoč izazovnom sigurnosnom okruženju EU je i dalje predan Iraku te blisko surađuje s UN-om (općenito govoreći, s UNAMI-jem u vezi političkih pitanja te s UNHCR-om, OCHA-om i UNOPS-om u vezi humanitarnih pitanja) te s drugim međunarodnim akterima na terenu. EU je u komunikaciji s iračkom vladom insistirao na neodgodivosti uspostave suradnje sa svim iračkim zajednicama, pomirenja i reformi. EU je u tom smislu pozdravio sporazum između savezne vlade i kurdske regionalne vlade o podjeli prihoda od nafte kao korak prema izgradnji povjerenja. Bilateralna suradnja EU-a usmjerit će se na obrazovanje, upravljanje i pristup svima dostupnoj energiji.^{7 8}

⁷ Iračke vlasti i EK dogovorili su u 2014. četverogodišnji program suradnje za Irak (2014. – 2017.) u iznosu od 78 milijuna EUR. Njime će se dati potpora trenutačnim političkim procesima te će se poduprijeti mir i stabilnost. Projekti EU-a usredotočit će se na upravljanje i vladavinu prava, pristup nacionalnom javnom obrazovanju te energiju za siromašne i stanovnike udaljenih područja.

⁸ Europski parlament u više je navrata oštro osudio djelovanje ISIL-a/Daiša:

- Rezolucija Europskog parlamenta od 12. veljače 2014. o humanitarnoj krizi u Iraku i Siriji, osobito u kontekstu IS-a (2015/2559(RSP))
- Rezolucija Europskog parlamenta od 17. srpnja 2014. o stanju u Iraku (2014/2716(RSP))
- Rezolucija Europskog parlamenta od 18. rujna 2014. o stanju u Iraku i Siriji te ofenzivi ISIS-a, uključujući progon manjina (2014/2843(RSP))
- Rezolucija Europskog parlamenta od 27. studenoga 2014. o Iraku: otmica i zlostavljanje žena (2014/2971(RSP)).

1.3.4. Jemen

Međunarodna zajednica, a osobito EU, važni su akteri u podupiranju procesa tranzicije u Jemenu, i politički i financijski, osobito putem skupine „Prijatelji Jemena” i njezina lokalnog formata u Sani, koja je pratila i pomno promatrala proces tranzicije u bliskoj suradnji s posebnim savjetnikom UN-a Jamalom Benomarom te će nastaviti to činiti.

U skladu s prijelaznim sporazumom iz 2012. nastalim uz posredovanje UN-a na temelju inicijative Vijeća za suradnju u Zaljevu, Konferencija za nacionalni dijalog (KND) započela je u ožujku 2013. s ciljem završavanja u rujnu te je okončana u siječnju 2014. EU od tada kontinuirano daje podršku provedbi preporuka KND-a, kako je utvrđeno u zaključcima Vijeća od 10. veljače 2014., u skladu s inicijativom Vijeća za suradnju u Zaljevu te njihovu prenošenju u novi Ustav koji treba biti odobren na referendumu prije nego što se parlamentarnim izborima dovrši trenutačna tranzicija. Nažalost, napredak je u tom pogledu ostao vrlo usporen, a vojna ofenziva snaga Hutija tijekom ljeta, temeljena na nezadovoljstvu stanovništva u vezi s prijeko potrebnom reformom subvencija za gorivo, odraz je krhkosti tranzicije.

Kao dio Skupine deseterice u kojoj su okupljeni veleposlanici zemalja koje djeluju kao jamci tranzicije, EU je pozdravio sklapanje Sporazuma o miru i nacionalnom partnerstvu 21. rujna te je od tada opetovano poticao sve aktere da rade na njegovoj brznoj provedbi, među ostalim i njegova priloga o sigurnosti, osobito putem zaključaka Vijeća od 20. listopada 2014.

EU je također u zakonodavstvo EU-a prenio sankcije koje je donio VSUN u okviru rezolucije 2140 usmjerene protiv osoba za koje se smatra da su sabotirale proces reformi stvaranjem nestabilnosti i nesigurnosti u zemlji.

EU je opetovano izrazio veliku zabrinutost zbog pogoršanja sigurnosnog stanja u zemlji, izražavajući kontinuiranu potporu borbi jemenskih vlasti protiv terorizma.

EU isto tako pomno prati stanje ljudskih prava u Jemenu, osobito pitanje smrtne kazne za maloljetnike te prava djece. EU je također putem razvojne i humanitarne pomoći značajno doprinio poboljšanju zdravstvenih sustava, socijalne zaštite, sigurnosti hrane i prehrane te rješavanju drugih prijekih potreba najugroženijih osoba u Jemenu.

1.4. Regionalna suradnja

1.4.1. Liga arapskih država

U 2014. EU i Liga arapskih država (LAD) nastavili su usko surađivati.

Treći sastanak ministara vanjskih poslova između te dvije organizacije održan je u Ateni 11. lipnja 2014. U usvojenoj Ministarskoj deklaraciji tematizirana su i horizontalna (ljudska prava, tolerancija, terorizam) i politička pitanja (bliskoistočni mirovni proces, Sirija, Libija). Te su dvije organizacije unaprijedile svoje odnose uspostavom strateškog dijaloga čiji je cilj uvođenje redovitih i institucionaliziranih razmjena o političkim i sigurnosnim pitanjima, što uključuje upravljanje kriznim situacijama, humanitarnu pomoć, borbu protiv terorizma, međunarodni organizirani kriminal te oružja za masovno uništenje. Također je pokrenut poslovni dijalog, zajedno s uspostavom nekih drugih područja suradnje, koji se tiče provedbe zajedničkog programa rada.

Intenzivirali su se kontakti među visoko pozicioniranim dužnosnicima iz obje organizacije. Među ostalim razmjenama, održana su četiri sastanka visokih dužnosnika: u Kairu (veljača), na Malti (svibanj), u Ateni (lipanj), Kairu (studeni) te je organiziran posjet veleposlanikâ Političkog i sigurnosnog odbora Kairu u prosincu, zajedno s koordinatorom EU-a za borbu protiv terorizma.

Provedba zajedničkog programa rada za suradnju EU-a i LAD-a nastavljen je aktivnostima održanima u području ljudskih prava, promatranja izbora, jačanja položaja žena te energetike, kao i u okviru seminara za niže i srednje pozicionirane diplomate iz Glavnog tajništva LAD-a.

1.4.2. Organizacija islamske suradnje (OIC)

Novi glavni tajnik OIC-a Ijad Madani iz Saudijske Arabije preuzeo je dužnost u siječnju 2014. Sastanak na visokoj razini OIC-a i EU-a u svrhu savjetovanja održao se u rujnu u Bruxellesu te su se obje organizacije usuglasile o uspostavi zajedničkog temelja za partnerstva u različitim područjima suradnje, što uključuje dijalog između muslimanskog svijeta i EU-a, zaštitu muslimanskih manjina u EU-u, borbu protiv terorizma, sigurnost, radikalizam, islamofobiju te druge izazove s kojima bi se obje organizacije mogle suočiti u budućnosti. U studenome je delegacija Nezavisne komisije OIC-a za ljudska prava (IPHRC) prvi put posjetila institucije EU-a s ciljem rasprave o temama povezanim s ljudskim pravima.

Očekuje se da će partnerstvo OIC-a i EU-a rezultirati širokom suradnjom, od međureligijskog dijaloga do gospodarskih i političkih tema. Angažman se pokazao dobrim putem prema boljem uzajamnom razumijevanju.

1.4.3. Unija za Mediteran (UzM)

U okviru supredsjedanja EU-a i Jordana konsolidirani su funkcioniranje i institucionalizacija Unije za Mediteran. UzM je i dalje jedinstven forum 43 partnera¹ koji nudi zajedničku platformu za koordinaciju inicijativa i suradnje u sektorskim aktivnostima, organizaciju dijaloga na ministarskoj razini te promicanje projekata kojima je cilj jačanje euromediteranske gospodarske integracije.

U 2014. održana su tri ministarska sastanka UzM-a: o industrijskoj suradnji (veljača), o okolišu i klimatskim promjenama (svibanj) te o digitalnom gospodarstvu (rujan). U okviru UzM-a održano je i šest sastanaka visokih dužnosnika: tri u Bruxellesu (veljača, lipanj i rujan), dva u Barceloni (travanj i prosinac) te jedan u Napulju (listopad).

2. Rusija, istočno susjedstvo i srednja Azija

2.1. Ruska Federacija

Odnosima EU-a i Rusije u 2014. dominiralo je pitanje ruskog nezakonitog pripojenja Krima te kontinuirana destabilizacija Ukrajine, što uključuje agresiju ruskih snaga na ukrajinskom tlu i kontinuiranu potporu koju Rusija pruža separatistima.

32. sastanak na vrhu između EU-a i Rusije održan je u manjem formatu 28. siječnja u Bruxellesu, s naglaskom na Ukrajinu i Istočno partnerstvo. Tom je prilikom predsjednik Putin, navodeći da Rusija nema načelni problem s Istočnim partnerstvom, izrazio zabrinutost u pogledu posljedica detaljnog i sveobuhvatnog područja slobodne trgovine između EU-a i Ukrajine na rusko gospodarstvo. Dogovoreno je da će se provoditi tehnička savjetovanja u svrhu pojašnjavanja kako će sporazumi o pridruživanju EU-a s nekoliko partnerskih zemalja Istočnog partnerstva biti od koristi svim partnerima, uključujući Rusiju. Na sastanku na vrhu također se raspravljalo o zajedničkoj viziji zajedničkog gospodarskog prostora od Lisabona do Vladivostoka koja bi mogla pomoći u prevladavanju trenutačnih razlika, pod uvjetom da se strane uspiju prvo dogovoriti o novom sporazumu između EU-a i Rusije, boljoj usklađenosti s WTO-om i drugim obvezama te konstruktivnijoj suradnji u našem zajedničkom susjedstvu. Donesena je zajednička izjava od 28. siječnja 2014. o borbi protiv terorizma⁹.

Nakon nezakonitog pripojenja Krima i Sevastopolja od strane Ruske Federacije koje je uslijedilo nakon vojne operacije ruskih snaga na Krimu, Europsko vijeće donijelo je odluku u ožujku o postupnom pristupu mjera ograničavanja (uključujući zabrane izdavanja viza i zamrzavanja sredstava) protiv određenih ruskih i ukrajinskih pojedinaca odgovornih za kršenje ukrajinskog suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti.

Suspendirani su pregovori o novom sporazumu i dijalog o vizama te pripreme za sastanak na vrhu predviđen za lipanj.¹⁰

Nažalost, Rusija nije odgovorila na opetovane pozive EU-a za zaustavljanje eskalacije te destabilizacije istočne Ukrajine protokom oružja, opreme i „dobrovoljaca” kojim je raspirivan sukob, uspostavljen kontekst u kojem se dogodila tragedija zrakoplova na letu MH17 u srpnju te koji je dosegnuo svoj vrhunac u kolovozu izravnim sudjelovanjem ruskih vojnih sredstava i snaga u sukobu.

⁹ http://eu-un.europa.eu/articles/en/article_14531_en.htm

¹⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141372.pdf
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141707.pdf

U nastavku na zaključke Europskog vijeća od 16. srpnja i 30. kolovoza te na izjavu od 11. rujna,¹¹ poduzete su sektorske mjere ograničavanja protiv Rusije u područjima koja uključuju pristup tržištima kapitala, obranu, robu s dvojnou namjenom i osjetljive tehnologije, uključujući one u energetsom sektoru.

Nadalje, suspendirano je nekoliko programa suradnje između EU-a i Rusije. Europska investicijska banka i Europska banka za obnovu i razvoj također su suspendirale potpisivanje novih financijskih operacija u Rusiji. Krajem godine popis ruskih i ukrajinskih pojedinaca i subjekata na koje se primjenjuje zabrana putovanja i zamrzavanje imovine obuhvaćao je 132 osobe, uključujući osobe koje pružaju potporu ili pogoduju ruskim donositeljima odluka, te 28 subjekata.

Rusija je poduzela protumjere koje uključuju zabranu uvoza određene hrane iz EU-a i nekoliko zemalja izvan EU-a te je također uvela zabranu putovanja, među ostalim za predstavnike mnogih država članica, kao i za zastupnike Europskog parlamenta, bez informacija o tome tko su osobe pogođene zabranom.

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143990.pdf
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/144868.pdf

Trilateralni razgovori između EU-a, Rusije i Ukrajine o isporukama plina i cijenama pokrenuti su kako bi se izbjegao prekid opskrbe plinom za Ukrajinu te tranzita plina kroz tu zemlju. Nakon niza razgovora o tim pitanjima, posredovanjem EU-a postignut je 30. listopada dogovor između Rusije i Ukrajine kojim se omogućuje nastavak isporuka plina do kraja ožujka 2015. Među njegovim glavnim točkama bilo je rješavanje ukrajinskog duga za plin na temelju preliminarne cijene, pri čemu se konačna cijena / konačan dug treba utvrditi putem predstojeće arbitraže, te sporazum o modalitetima novih isporuka plina. Osim toga, Europska komisija surađivala je s međunarodnim financijskim institucijama kako bi se osigurala financijska sredstva koja su Ukrajini potrebna za ispunjavanje njezina dijela dogovora. Strane su se također dogovorile o osiguravanju sigurnog tranzita plina kroz Ukrajinu do Europske unije. Rusija je u prosincu, pozivajući se na navodno protivljenje EU-a, obznanila zaustavljanje projekta „Južni tok” pomoću kojega su isporuke plina EU-u trebale prolaziti kroz Bugarsku i Srbiju, zaobilazeći Ukrajinu kao zemlju tranzita. Tijekom posjeta predsjednika Putina Ankari bio je predložen alternativni plinovod kroz Tursku, čiji je cilj dostava ruskog plina EU-u s Grčkom kao točkom ulaza.

Komisija je od studenoga 2013. uključena u bilateralni proces savjetovanja s Rusijom, koji je u lipnju 2014. proširen kako bi uključivao Ukrajinu, o detaljnom i sveobuhvatnom području slobodne trgovine između EU-a i Ukrajine. Održano je desetak sastanaka na tehničkoj i političkoj razini kako bi se razgovaralo o zabrinutosti koju je izrazila Rusija (tarife, SPS, TBT, energetika i carina) o posljedicama DCFTA-e na rusko gospodarstvo.

Na sastanku ministara 12. rujna 2014. postignut je dogovor o odgodi privremene primjene DCFTA-e i produljenju autonomnih trgovinskih mjera EU-a u korist Ukrajine do kraja 2015.; Rusija sa svoje strane zadržava trgovinske povlastice odobrene Ukrajini u okviru Sporazuma o slobodnoj trgovini Zajednice nezavisnih država (CIS FTA).

EU je pozdravio rujanski Memorandum i Protokol iz Minska, koji su dogovoreni u okviru trilateralne kontaktne skupine, kao korak prema održivom političkom rješenju krize koje se treba temeljiti na poštovanju neovisnosti, suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine.

Unatoč nepovoljnim okolnostima, komunikacijski kanali između EU-a i Rusije ostali su otvoreni, a 2014. nastavljen je politički dijalog o pitanjima koja su visoko na vanjskopolitičkom dnevnom redu EU-a, poput Sirije, Irana, Bliskog istoka u širem smislu te Afganistana. EU je također nastavio suradnju s Rusijom u globalnim pitanjima, poput borbe protiv terorizma, neširenja oružja za masovno uništenje, organiziranog kriminala, nezakonite trgovine i energetske sigurnosti.

Stanje ljudskih prava u Rusiji u 2014. godini i dalje izaziva duboku zabrinutost te je obilježeno daljnjim koracima u smjeru ograničavanja slobode tiska i aktivnosti civilnog društva, osobito na internetu, te u smjeru onemogućavanja protivljenja, što uključuje pokušaje zatvaranja nevladinih organizacija na temelju administrativnih ili pravosudnih sudskih predmeta.¹² EU je u tom smislu izrazio svoju zabrinutost, i javno i u političkom dijalogu¹³. Savjetovanja EU-a i Rusije o ljudskim pravima, koja se inače održavaju dva puta godišnje, nisu održana u 2014. godini.

2.2. Istočno partnerstvo: multilateralni odnosi

Novi geopolitički kontekst, koji je aktualan od veljače 2014., doveo je u pitanje načela razrađena nakon hladnoga rata, a koja održava Pariška povelja iz 1990. Agresija ruskih oružanih snaga na ukrajinskom tlu, kao i druge ruske mjere usmjerene protiv partnerskih zemalja, pa čak i protiv država članica EU-a, iskušala je snagu i otpornost Istočnog partnerstva te našu odlučnost da zajednički napredujemo.

¹² Izjava EU-a od 22. listopada o slobodi udruživanja i slobodi izražavanja u Ruskoj Federaciji:
http://eeas.europa.eu/delegations/council_europe/press_corner/all_news/news/2014/20141022_en.htm;

Rezolucija Europskog parlamenta od 23. listopada o zatvaranju nevladine organizacije „Memorial” u Rusiji, 2014/2903(RSP):

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2014-0039>

¹³ Europski parlament usvojio je 2. travnja preporuku Vijeću o uvođenju zajedničkih viznih ograničenja za ruske dužnosnike upletene u slučaj Sergeja Magnickog (2014/2016(INI)) P7_TA(2014)0258. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0258+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

Napredak u okviru Istočnog partnerstva nastavljen je nakon sastanka na vrhu u Vilniusu u studenome 2013. U 2014. potpisani su iznimno ambiciozni ugovorni odnosi s trećim zemljama (sporazumi o pridruživanju / DCFTA-ovi) između EU-a i Gruzije, Republike Moldove te Ukrajine. Ove je godine započela privremena primjena svih triju sporazuma. U slučaju Ukrajine, privremena primjena glave sporazuma o trgovini i pitanjima povezanim s njome, što uključuje uspostavu područja slobodne trgovine, odgođena je do siječnja 2016.

U području ZSOP-a, Okvirni sporazum s Gruzijom o sudjelovanju EU-a u operacijama upravljanja krizama stupio je na snagu u ožujku.

Važan napredak postignut je u području liberalizacije viznog režima s Republikom Moldovom, a bezvizni režim stupio je na snagu u travnju. Sporazum o pojednostavnjenju izdavanja viza i sporazum o ponovnom prihvatu stupili su na snagu 1. siječnja 2014. između EU-a i Armenije te 1. rujna 2014. između EU-a i Azerbajdžana. Obje su zemlje počele ostvarivati koristi od tih sporazuma. EU je započeo pregovore s Bjelarusom o sporazumu o pojednostavnjenju izdavanja viza.

Istovremeno je nastavljen rad i potpora multilateralnih platformi koje pružaju pomoć partnerskim zemljama u pospješivanju njihovih reformi. Partnerske zemlje, države članice EU-a, institucije EU-a i međunarodne organizacije nudile su aktivne doprinose, potporu i stručno znanje za seminare i programe osposobljavanja. Međunarodne financijske institucije također su pružale pomoć putem različitih kanala.

U 2014. aktivnosti platforme o demokraciji, dobrom upravljanju i stabilnosti uglavnom su bile usmjerene na suradnju u području ZSOP-a, reforme javne uprave, borbe protiv korupcije, azila i migracija, poboljšanja rada pravosuđa te sigurnog upravljanja državnim granicama (integrirano upravljanje granicama). Provedbu aktivnosti platforme podupiralo je Vijeće Europe u okviru instrumenta koji obuhvaća aktivnosti u području reforme pravosuđa, borbe protiv korupcije te suradnje u borbi protiv kibernetičkog kriminala.

Povjerenstvo za suradnju u području ZSOP-a i dalje je imalo koristi od visoke razine vidljivosti među partnerskim europskim zemljama. Sastanci povjerenstva za ZSOP bili su u 2014. usmjereni na pitanja sigurnosti i obrane te su se uključili u aktivnosti i projekte u suradnji s Europskim učilištem za sigurnost i obranu, ESVD-om, službama Europske komisije i nekim državama članicama EU-a. U više od deset projekata bili su obuhvaćeni zajednički tečajevi ZSOP-a te programi osposobljavanja za dužnosnike iz partnerskih zemalja i država članica na temu razvoja sposobnosti za upravljanje kriznim situacijama, različite radionice, među ostalim o borbenim skupinama EU-a, zajednički terenski posjet misiji EUMM Georgia, orijentacijski tečajevi ZSOP-a organizirani u partnerskim zemljama, izvještaji o uključivanju ljudskih prava i rodne perspektive u misije ZSOP-a, kao i konferencija s civilnim društvom u svrhu informiranja.

Što se tiče integriranog upravljanja granicama, provedbom projekata u okviru vodeće inicijative nastavljeno je postizanje ciljeva Istočnog partnerstva, odnosno povećanje sigurnosti i učinkovitosti provjera na graničnim prijelazima te poboljšanje ukupne učinkovitosti graničnih tijela i carinskih službenika partnerskih zemalja. Kako bi se pomoglo partnerima u tim nastojanjima, pokrenut je program izgradnje kapaciteta predvođen FRONTEX-om.

Vodećom inicijativom za sprječavanje, spremnost i odgovor na prirodne katastrofe i katastrofe koje je su izazvane ljudskim djelovanjem (SSOK) nastavilo se podupirati izgradnju kapaciteta zemalja sudionica za sprječavanje, spremnost i odgovor na katastrofe na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini. U tijeku je provedba elektroničkog atlasa rizika u svakoj od zemalja. Druga faza projekta SSOK započela je u studenome 2014. s ciljem daljnjeg jačanja kapaciteta civilne zaštite partnerskih zemalja za sprječavanje katastrofa te spremnost i odgovor na njih te s ciljem postupnog približavanja partnerskih zemalja mehanizmu EU-a za civilnu zaštitu.

U okviru četvrtog neformalnog dijaloga Istočnog partnerstva održanog u Bakuu 11. i 12. rujna, s energetikom kao sektorskom komponentom, ministri vanjskih poslova imali su prilike razgovarati o pitanjima vanjske politike koja su od zajedničkog interesa: utjecaju šireg susjedstva na regiju obuhvaćenu Istočnim partnerstvom, Iranu, prioritetima bliskoistočnog mirovnog procesa i Opće skupštine UN-a s posebnim naglaskom na takozvanoj Islamskoj državi.

2.3. Crnomorska sinergija

Tijekom 2014. regionalna suradnja u području Crnog mora i dalje je napredovala u suradnji u sektorima kao što su okoliš, pomorstvo i ribarstvo, istraživanje i inovacije, prekogranična suradnja i civilno društvo.

U 2014. ESVD i službe Komisije provele su preispitivanje Crnomorske sinergije čiji je cilj istaknuti napredak u suradnji u crnomorskoj regiji tijekom posljednjih pet godina te naznačiti razmatranja koja će utjecati na budući razvoj te sinergije. Preispitivanjem se ukazalo na praktičnu korisnost putem konkretnih projekata, na potencijal i dodanu vrijednost tog pristupa EU-a regionalnoj politici.

2.4. Istočno partnerstvo: bilateralni odnosi

2.4.1. Ukrajina

EU pomno prati političku situaciju u Ukrajini te je jako angažiran u traženju rješenja krize koja je uslijedila nakon mjeseci građanskih prosvjeda izazvanih odlukom ukrajinske vlade iz 2013. godine o suspenziji priprema za potpisivanje sporazuma o pridruživanju na sastanku na vrhu Istočnog partnerstva u Vilniusu.

Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije i povjerenik za proširenje i politiku susjedstva u više su navrata posjetili Kijev tijekom 2014., a isto su učinili ministri vanjskih poslova mnogih država članica EU-a te zastupnici Europskog parlamenta, što je bio gotovo konstantan dokaz tog angažmana. Sastajući se s vlastima, vođama oporbe i predstavnicima civilnog društva, naponi EU-a bili su usredotočeni na olakšavanje dijaloga i pružanje pomoći u stabilizaciji političke situacije.

Vijeće je 10. veljače 2014. naglasilo svoju zabrinutost, prije svega zbog navodnih zloupotreba ljudskih prava i slučajeva nasilja, zastrašivanja i nestalih osoba, te je izrazilo svoju spremnost za brzu reakciju na svako pogoršanje stanja na terenu. Visoka predstavnica sazvala je izvanrednu sjednicu Vijeća 20. veljače 2014. na kojoj je EU, s obzirom na pogoršanje stanja, odlučio uvesti ciljane sankcije. Potom je Vijeće 5. ožujka također donijelo sankcije EU-a usmjerene na zamrzavanje i povrat pronevjerenih ukrajinskih državnih sredstava.

Na drugom izvanrednom sastanku Vijeća 3. ožujka 2014. osuđeno je jasno kršenje ukrajinskog suvereniteta i teritorijalnog integriteta činom agresije ruskih oružanih snaga kao i odobrenjem koje je Federalno vijeće Rusije dalo 1. ožujka za uporabu oružanih snaga na državnom području Ukrajine. EU je pozvao Rusiju da odmah povuče svoje oružane snage na njihove stalne pozicije, u skladu sa Sporazumom o statusu i uvjetima razmještaja crnomorske flote na državnom području Ukrajine iz 1997. EU je također pohvalio odmjerenu reakciju Ukrajine. Vijeće je odlučilo suspendirati bilateralne razgovore s Ruskom Federacijom o pitanjima viza i rasprave o novom sporazumu EU-a i Rusije, kao i pripreme za sudjelovanje na sastanku na vrhu skupine G8 u Sočiju.

U izjavi šefova država i vlada nakon izvanrednog sastanka 6. ožujka EU je istaknuo da se do rješavanja krize mora doći pregovorima između vlada Ukrajine i Ruske Federacije, među ostalim putem potencijalnih multilateralnih mehanizama, te je naznačio tri koraka u djelovanju ako se nastavi destabilizirajuće djelovanje Rusije.

S obzirom da Rusija nije poduzela korake u smjeru dezeskalacije, EU je 17. ožujka donio mjere ograničavanja protiv osoba odgovornih za djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine, kao i protiv osoba i subjekata povezanih s njima. Tijekom sljedećih mjeseci, s obzirom na pogoršanje sigurnosnog stanja na terenu, nekoliko je puta proširivan popis osoba i subjekata na koje se primjenjuju mjere ograničavanja, kao i razlozi za njihovo uvrštenje na popis.

Europsko vijeće od 20. ožujka 2014. dodatno je osudilo nezakonito pripojenje Krima i Sevastopolja Ruskoj Federaciji. U skladu s politikom EU-a prema kojoj se ne priznaje nezakonito pripojenje, kako je navedeno u zaključcima Europskog vijeća od 20. ožujka 2014., EU je tijekom 2014. poduzeo niz mjera, uključujući mjere ograničavanja, kako bi potvrdio svoj stav.

Nakon sastanka Vijeća 14. travnja EU je osudio djelovanja naoružanih pojedinaca u gradovima istočne Ukrajine te je pozvao Rusiju da odbaci protuzakonite radnje u istočnoj Ukrajini te da povuče svoje postrojbe s ukrajinske granice.

U zaključcima od 12. svibnja Vijeće je napomenulo da se tragični događaji u Odesi od 2. svibnja u kojima je poginuo i ranjen velik broj ljudi moraju iscrpno istražiti, a sve odgovorne osobe moraju se privesti pravdi. Vijeće potiče međunarodnu savjetodavnu skupinu Vijeća Europe na izvještavanje o toj istrazi kako bi se osigurala njezina neovisnost i transparentnost.

U kontekstu kontinuiranog nasilja u istočnoj Ukrajini, Vijeće je 23. lipnja pozvalo sve strane da dogovore i poštuju prekid vatre te je pozvalo Rusiju da podupre mirovni plan i donese mjere s ciljem zaustavljanja pritjecanja nezakonitih boraca, oružja i opreme preko granice u Ukrajinu te da iskoristi svoj utjecaj na separatiste da zaustave nasilje i odlože oružje. Vijeće je također izrazilo zabrinutost zbog ubrzanog pogoršanja ljudskih prava i humanitarnog stanja u istočnoj Ukrajini i na Krimu.

U nastavku na zaključke Europskog vijeća od 16. srpnja i 30. kolovoza donesene su sektorske mjere ograničavanja protiv Rusije, s obzirom na destabilizirajući učinak ruskog djelovanja na stanje u Ukrajini, u područjima koja uključuju pristup tržištima kapitala, obranu, robu s dvojnomo namjenom i određene osjetljive tehnologije u naftnom sektoru.

Te su mjere bile reakcija na pojačano pritjecanje boraca i oružja u istočnu Ukrajinu s državnog područja Ruske Federacije te sve intenzivnijih borbi u kojima je iznad Donjecka srušen zrakoplov prijevoznika Malaysian Airlines na letu MH17, pri čemu je poginulo gotovo 300 osoba. Osim toga, Vijeće 15. prosinca i Europsko vijeće 18. prosinca dodatno su postrožili Unijinu politiku nepriznavanja nezakonitog pripojenja Krima i Sevastopolja.

Tijekom 2014. vodio se intenzivan politički dijalog, pri čemu su i Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije i povjerenik za proširenje i politiku susjedstva putovali u Kijev u razdoblju građanskih prosvjeda početkom godine te nakon promjene vlasti. Zajednički sastanak Europske komisije i Kabineta ministara Ukrajine održan je 13. svibnja. EU je sudjelovao na sastancima s ciljem pronalaska održivog političkog rješenja sukoba u istočnoj Ukrajini, među ostalim u travnju u Ženevi, u kolovozu u Minsku te u Milanu u listopadu. Vijeće je 15. kolovoza izjavilo da će EU dati aktivnu podršku svim oblicima sastanaka koji bi mogli dovesti do stvaranja novog političkog zamaha. EU je u tom kontekstu pozdravio rujanski Memorandum i Protokol iz Minska, koji su dogovoreni u okviru trilateralne kontaktne skupine, kao korak prema održivom političkom rješenju krize koje se treba temeljiti na poštovanju neovisnosti, suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine. EU je također podupirao i nadopunjavao rad drugih međunarodnih aktera uključenih u pronalaženje trajnog političkog rješenja krize u Ukrajini i oko nje (OESS, Vijeće Europe te UN). EU je dao snažnu potporu Posebnoj promatračkoj misiji (SMM) OESS-a koja je najveća operacija OESS-a na terenu u zadnjih nekoliko godina.

EU je smatrao da je održavanje „predsjedničkih i parlamentarnih izbora” 2. studenoga u „Narodnim Republikama” Donjeck i Luhansk, koji nisu u skladu s ukrajinskim pravnim okvirom i koji su protivni tekstu i duhu dogovorâ iz Minska, nezakonito i nelegitimno te je naglasio da neće priznati te izbore. U tom je kontekstu EU odlučio pojačati mjere ograničavanja protiv separatista u istočnoj Ukrajini, kako je zatražilo Vijeće 17. studenoga.

EU i njegove države članice izrazili su šok i duboku tugu zbog rušenja zrakoplova prijevoznika Malaysian Airlines na letu MH17 u Donjecku 17. srpnja te su pozvali da se utvrdi odgovornost počinitelja i da ih se privede pravdi. EU je pozvao Rusiju da aktivno iskoristi svoj utjecaj na nezakonito naoružane skupine kako bi se osigurao potpun pristup mjestu pada zrakoplova, suradnja s ciljem preuzimanja posmrtnih ostataka i predmeta poginulih te suradnja s nezavisnim istražiteljima.

Političke odredbe Sporazuma o pridruživanju EU-a i Ukrajine potpisane su 21. ožujka na marginama izvanrednog sastanka na vrhu. Preostali dijelovi (DCFTA) Sporazuma o pridruživanju potpisani su 27. lipnja. Europski parlament dao je svoju suglasnost 17. rujna, istoga dana kada je Sporazum o pridruživanju ratificiran u ukrajinskom parlamentu, čime je omogućena privremena primjena relevantnih odredbi Sporazuma o pridruživanju od 1. studenoga. Vijeće je 29. rujna donijelo odluku o odgodi privremene primjene glave sporazuma o trgovini i pitanjima povezanim s njome, što uključuje uspostavu slobodnog područja trgovine, do 1. siječnja 2016. Prvo Vijeće za pridruživanje EU-a i Ukrajine u skladu s novim Sporazumom o pridruživanju održano je 15. prosinca 2014. Ono je ponovno potvrdilo zajednički cilj izgradnje demokratske, stabilne i prosperitetne zemlje. Posjetom Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije Kijevu sredinom prosinca također je stavljen naglasak na važnost suradnje EU-a i Ukrajine u području plana reformi za Ukrajinu.

EU je kontinuirano tijekom 2014. naglašavao potrebu za ubrzanjem provedbe reformi u Ukrajini. EU i njegove države članice obznanili su svoju spremnost za daljnje olakšavanje i podupiranje ukrajinskog procesa reforme, zajedno s drugim donatorima i u skladu s uvjetima MMF-a. U zaključcima od 17. studenoga Vijeće je pozvalo na širok nacionalni konsenzus u cilju jačanja prijeko potrebnih političkih i gospodarskih reformi u Ukrajini, uključujući ustavnu reformu, decentralizaciju, reformu pravosuđa, izvršavanje zakonodavstva, borbu protiv korupcije, osiguravanje prava osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama, kao i reformu energetskog sektora. Te će reforme biti ključne za obnovu povjerenja i transparentnosti u poslovnom sektoru.

Ukrajinske vlasti nastavljaju provoditi reforme unatoč problematičnom sigurnosnom okruženju. Poboljšano je izborno zakonodavstvo, no još je uvijek potrebno riješiti pitanje sveobuhvatne reforme u tom području. Prema navodima OEES-a / Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) prijevremeni predsjednički izbori koji su održani u Ukrajini 25. svibnja i koje je EU snažno podupirao bili su obilježeni velikim odazivom birača i neupitnom odlučnošću ukrajinskih vlasti da se provede istinski demokratski proces u skladu s međunarodnim preuzetim obvezama te poštujući temeljne slobode, unatoč nepovoljnom sigurnosnom okruženju u dvije istočne regije. EU je pozdravio prijevremene parlamentarne izbore u listopadu kao važan korak u nastojanjima Ukrajine da konsolidira svoj demokratski razvoj u skladu sa svojim međunarodnim preuzetim obvezama.

Ukrajina je tijekom godine dosegla referentne vrijednosti u okviru prve faze provedbe akcijskog plana za liberalizaciju viznog režima te je prešla u drugu fazu.

EU je predan davanju podrške procesu reforme u Ukrajini, stoga je u ožujku odobrio paket podrške za Ukrajinu u iznosu od 11 milijardi EUR za razdoblje od sljedećih nekoliko godina. Ove je godine već isplaćeno 1,6 milijardi EUR u zajmovima i bespovratnim sredstvima iz proračuna ili proračunskih jamstava EU-a, uz 1,8 milijardi EUR koje su 2014. odobrile Europska investicijska banka i Europska banka za obnovu i razvoj. Reagirajući na krizu, EU je mobilizirao 10 milijuna EUR u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP) kako bi se riješile nepredviđene potrebe za promatranjem izbora, ključni izazovi praćenja stanja na terenu te važan poziv na proces dijaloga o ključnim reformama.

Više od milijun Ukrajinaca registrirani su kao interno raseljene osobe. Reagirajući na pogoršanje stanja civilnog stanovništva pogođenog sukobom, EU je u 2014. mobilizirao više od 32,5 milijuna EUR usredotočujući se na davanje podrške procesu zaštite od zime, humanitarne potrebe stanovništva, aktivnosti u svrhu izgradnje mira te rani oporavak. U zaključcima od 17. studenoga Vijeće je istaknulo potrebu za daljnjom mobilizacijom pomoći EU-a i međunarodne zajednice.

Skupina za podršku Ukrajini uspostavljena je 10. travnja kao dio predanosti EU-a u pomaganju Ukrajini na njezinu putu reformi. Vijeće je 23. lipnja odobrilo koncept za misiju u okviru ZSOP-a kako bi se pomoglo Ukrajini u reformiranju sektora civilne sigurnosti, uključujući policiju i vladavinu prava. Misija ZSOP-a (Savjetodavna misija EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti u Ukrajini) službeno je pokrenuta 1. prosinca 2014.

2.4.2. Bjelarus

Tijekom cijele 2014. EU je dosljedno ponavljao svoju predanost politici kritičkog angažmana s Bjelarusom, među ostalim pomoću dijaloga i sudjelovanja u Istočnom partnerstvu. EU je podsjetio da razvoj bilateralnih odnosa u sklopu Istočnog partnerstva ovisi o napretku Bjelarusu u smjeru poštovanja načela demokracije, vladavine prava i ljudskih prava. EU je ponovio da je spreman pomoći Bjelarusu u ispunjavanju njegovih obveza po tom pitanju.

Bjelarus je 2014. poduzeo niz pozitivnih koraka: puštanje na slobodu istaknutog političkog zatvorenika Bjeljackija, aktivno sudjelovanje u multilateralnoj dimenziji Istočnog partnerstva, intenzivna savjetovanja s EU-om o pitanjima modernizacije, organizaciju nekoliko seminara uz sudjelovanje civilnog društva, poboljšanje odnosa s diplomatskim zborom u Minsku, pokretanje pregovora o sporazumima o pojednostavnjenju izdavanja viza i ponovnom prihvatu s EU-om te je pokazao interes za početak pregovora o partnerstvu za mobilnost. Bjelarus je također zauzeo konstruktivan stav o razvoju događaja u Ukrajini i stanju u regiji, posebice kao domaćin pregovora koji su rezultirali potpisivanjem Sporazuma iz Minska. To je uključivalo konkretne korake za gospodarsku i političku stabilizaciju Ukrajine, Republike Moldove te Gruzije.

Svim se tim koracima doprinijelo pozitivnijoj atmosferi između EU-a i Bjelarusu.

Kao odgovor na pozitivne korake koje je poduzeo Bjelarus, EU je pripremio popis mogućih dodatnih konkretnih mjera za produbljenje svoje politike kritičkog angažmana s Bjelarusom (rasprave o tom popisu započele su u okviru Vijeća u prosincu 2014.).

EU je također redovito izražavao zabrinutost o manjku poštovanja za ljudska prava, vladavinu prava i demokratska načela u Bjelarusu tijekom 2014. Visoka predstavnica dala je u tom kontekstu posebne izjave u kojima je izrazila žaljenje zbog izvršenja tri smrtne kazne u Bjelarusu. EU je u kontaktima sa sugovornicima u administraciji Bjelarusu kontinuirano ukazivao na važnost puštanja na slobodu i rehabilitacije svih političkih zatvorenika, kao i na zabrinutost zbog slučajeva uznemiravanja boraca za ljudska prava te aktivista civilnog društva i oporbe. EU je bio supokrovitelj rezolucije na sastanku Vijeća za ljudska prava kojom je za godinu dana produljen mandat posebnog izvijestitelja o stanju ljudskih prava u Bjelarusu.

Nakon godišnjeg preispitivanja Vijeće je 30. listopada produljilo mjere ograničavanja EU-a protiv Bjelarusu (do 31. listopada 2015.). Preispitivanjem je ažuriran popis ciljanih osoba i subjekata jer je Vijeće smatralo da više ne postoje razlozi za održavanje ograničavanjâ protiv nekoliko osoba i subjekata. Ukupan broj osoba na koje se primjenjuju sankcije iznosio je 201, dok se na 18 subjekata nastavilo primjenjivati zamrzavanje imovine. Na popis nisu dodana nova imena.

U siječnju 2014. pokrenuti su pregovori o sporazumima o pojednostavnjenju izdavanja viza i ponovnom prihvatu. Bjelaruska strana navela je da je cilj potpisati te sporazume na sljedećem sastanku na vrhu Istočnog partnerstva u Rigi 2015. godine. Tijekom 2014. održana su dva kruga pregovora.

ESVD i ministar vanjskih poslova Bjelarusu dogovorili su se u siječnju 2014. o pokretanju prijelazne faze savjetovanja o pitanjima u vezi s modernizacijom. Ta prijelazna faza za cilj ima utvrđivanje najboljeg oblika buduće suradnje između EU-a i bjelaruske vlade o pitanjima modernizacije (kako je utvrđeno u izjavi sa sastanka na vrhu Istočnog partnerstva u Vilnius).¹⁴ Tijekom četiriju krugova savjetovanja razgovaralo se o gotovo svim temama te bi one trebali biti finalizirane u 2015. godini. Bjelarus će rado primiti smjernice EU-a te prijenos znanja o svim obuhvaćenim temama te je zainteresiran za konkretnu pomoć u projektima.

2.4.3. Republika Moldova

Odnosi EU-a i Republike Moldove znatno su se produbili u 2014. godini. Dva su povijesna postignuća bila stupanje na snagu bezviznog režima 28. travnja 2014. te potpisivanje sveobuhvatnog novog Sporazuma o pridruživanju 27. lipnja 2014., uključujući detaljno i sveobuhvatno područje slobodne trgovine (DCFTA). Republika Moldova žurno je 2. srpnja ratificirala Sporazum, a veliki dijelovi Sporazuma, uključujući DCFTA, počeli su se privremeno primjenjivati 1. rujna. Ratifikacija Sporazuma od strane država članica trenutačno je u tijeku, a Europski parlament dao je suglasnost njegovu sklapanju 13. studenoga nezakonodavnom rezolucijom.

Institucionalne strukture Sporazuma postale su operativne krajem godine, a predviđeno je da će se prvo Vijeće za pridruživanje održati u prvoj četvrtini 2015. godine. Naglasak bilateralnih odnosa trebao bi u bliskoj budućnosti biti na provedbi Sporazuma koji zahtijeva znatne reforme i pravno usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a od strane Republike Moldove. U lipnju je usvojen program pridruživanja u kojem su navedeni prioriteti za reformu.

¹⁴ Utvrđena područja za suradnju EU-a i Bjelarusu o pitanjima modernizacije tijekom prijelazne faze bila su sljedeća: 1) promicanje trgovine i ulaganja; 2) gospodarsko upravljanje; 3) privatizacija i razvoj poduzeća; 4) socijalne reforme; 5) sektorska područja: obrazovanje, energetika, promet, okoliš, regionalni razvoj; 6) poboljšanje pravosudnog sustava, reforme izbornog sustava, zaštita ljudskih prava.

Tijekom 2014. nastavljena je visoka razina redovnog angažmana, što je uključivalo posjete predsjednika Hermana Van Rompuya u svibnju te predsjednika Joséa Manuela Barrosa u lipnju. Sastanak bez predsjednika članova Europske komisije i vlade Republike Moldove održan je u svibnju, kao i dva sastanka Skupine Republike Moldove za europsko djelovanje (u veljači i rujnu).

Povjerenik Johannes Hahn odlučio je posjetiti Kišinjev 6. studenoga, što je bio njegov prvi posjet inozemstvu u svojstvu novog povjerenika za europsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju.

Zemlja je nastavila proces reforme, premda su bila zamijećena određena kašnjenja, osobito tijekom predizbornog razdoblja, u ključnim područjima poput reforme pravosudnog sektora te napose reforme Ureda državnog tužiteljstva. Parlamentarni izbori održani su 30. studenoga, a međunarodni promatrači ocijenili su ih kao slobodne i poštene, premda je određenu zabrinutost izazvalo isključenje jedne političke stranke nekoliko dana prije samih izbora.

Nakon potpisivanja sporazuma o pridruživanju Rusija je povećala opseg mjera gospodarske odmazde usmjerenih protiv uvoza iz Republike Moldove, poput zabrane uvoza mesa i voća. EU je 1. siječnja 2014. ukinuo uvozne kvote za vino, što je uslijedilo nakon ruske zabrane uvoza moldovskih vina u rujnu 2013.

Nakon zabrana uvedenih u srpnju 2014. Republika Moldova zatražila je dodatni pristup tržištu EU-a (koji nadilazi pristup odobren u okviru DCFTA-e). Europska komisija predložila je 1. rujna odobravanje dodatnog bescarinskog pristupa jabukama, šljivama i stolnom grožđu iz Republike Moldove. Bescarinska uvozna kvota stupila je na snagu 30. prosinca.

Republika Moldova primila je 2014. 30 milijuna EUR dodijeljene pomoći iz programa „više za više” s ciljem potpore provedbi DCFTA-e, kao dodatak na njezinih 101 milijun EUR iz proračuna za bilateralnu pomoć.

Bilateralna pomoć bila je u 2014. usmjerena na pružanje potpore poljoprivredi, ruralnom razvoju te reformama politike javnih financija. Izbor sektora u skladu je s jedinstvenim potpornim okvirom za Republiku Moldovu, višegodišnjem programskom dokumentu koji je usvojen u lipnju 2014. Prilikom posjeta Kišinjevu u studenome povjerenik Johannes Hahn potpisao je Memorandum o razumijevanju s vladom u Kišinjevu koji se temelji na prioritetima i dodijeljenim sredstvima predviđenima jedinstvenim potpornim okvirom.

Nastavljeno je ulaganje značajnih napora i resursa u provedbu sporazuma sklopljenih prijašnjih godina između EU-a i Republike Moldove u području zrakoplovstva, poljoprivrede, civilne zaštite, sudjelovanja u agencijama i programima EU-a te operacijama ZSOP-a.

EU je nastavio svoj angažman oko izgradnje povjerenja i procesa traženja rješenja između Republike Moldove i njezine odmetnute regije Pridnjestrovlja. Međutim, tijekom 2014. zastali su pregovori o rješavanju tog pitanja u formatu 5+2, a pregovori su tri puta otkazani na zahtjev predstavnika Pridnjestrovlja. Tijekom 2014. pregovori su održani samo dva puta u tom formatu, odnosno u veljači i u lipnju; i dalje su bili usmjereni više na tehničke, a manje na političke aspekte procesa postizanja dogovora.

Misija EU-a za pomoć na granicama u Republici Moldovi i Ukrajini nastavila je s radom na pomaganju, osposobljavanju i savjetovanju službi granične policije i carinske službe tih dviju zemalja, jačanju njihovih kapaciteta za rješavanje carinskih prijevara, otkrivanje slučajeva krijumčarenja ljudi i trgovine njima te provedbu učinkovite granične i carinske kontrole te nadzora granica.

2.4.4. Gruzija

Odnosi između EU-a i Gruzije bili su vrlo intenzivni tijekom 2014. te su uključivali rekordan broj sastanaka na visokoj razini. Gruzijски premijer Irakli Garibašvili posjetio je Bruxelles prvi put 3. i 4. veljače 2014. Premijer je ponovno došao 21. svibnja povodom sastanka gruzijske vlade s Kolegijem povjerenika kojim je predsjedao tadašnji predsjednik Europske komisije José Manuel Barroso, zatim 27. lipnja povodom potpisivanja Sporazuma o pridruživanju / DCFTA-e te 17. studenoga povodom prvog sastanka Vijeća za pridruživanje EU-a i Gruzije. Predsjednik Europskog vijeća Herman Van Rompuy posjetio je Gruziju 14. svibnja, a predsjednik Europske komisije José Manuel Barroso to je učinio 12. i 13. lipnja. Povjerenik Štefan Füle posjetio je Gruziju 3. i 4. ožujka te 18. srpnja, a povjerenik Günther Oettinger posjetio je Gruziju 20. veljače. Osim toga, Forum civilnog društva Istočnog partnerstva održan je u Batumiju 20. i 21. studenoga.

Gruzija i EU potpisali su Sporazum o pridruživanju / DCFTA brzinom bez presedana 27. lipnja u Bruxellesu, nakon njegova parafiranja u studenome 2013. na sastanku na vrhu u Vilniusu. Sporazumom je uspostavljeno političko pridruživanje te produbljenje ekonomske integracije s EU-om. Gruzija je ratificirala Sporazum o pridruživanju 18. srpnja te se veliki dijelovi Sporazuma o pridruživanju / DCFTA-e primjenjuju od 1. rujna 2014. Ratifikacija Sporazuma od strane država članica trenutačno je u tijeku, a Europski parlament dao je suglasnost njegovu sklapanju 18. prosinca nezakonodavnom rezolucijom. Institucionalne strukture Sporazuma u međuvremenu su postale operativne, a prvo Vijeće za pridruživanje održano je 17. studenoga. EU i Gruzija zajednički su 26. lipnja dogovorili program pridruživanja koji je zamijenio Akcijski plan europske politike susjedstva iz 2006. te je njime određen zajednički dogovoren niz prioriteta za provedbu Sporazuma o pridruživanju / DCFTA-e.

Tijekom 2014. Gruzija je postigla velik napredak u provedbi akcijskog plana za liberalizaciju viznog režima kojemu je cilj uvođenje bezviznog režima između EU-a i Gruzije.

Gruzijska vlada oštro je kritizirala potpisivanje ugovora o savezništvu i strateškom partnerstvu između Ruske Federacije i odmetničkih područja Abhazije (te kasnije između Ruske Federacije i Južne Osetije) tvrdeći da je usmjeren protiv teritorijalne cjelovitosti Gruzije i da predstavlja sljedeći korak Ruske Federacije u preuzimanju kontrole na odmetnutim regijama. EU je također dijelio tu zabrinutost, kako je navedeno u izjavama te u bilateralnim kontaktima EU-a s Ruskom Federacijom.

Gruzijski angažman s odmetnutim područjima i dalje je važan te je vlada poduzela umjerene korake u provedbi svoje strategije angažmana. EU pozdravlja te korake te potiče proaktivniji pristup angažmanu s odmetnutim područjima. Istovremeno su nastavljene bilateralne rasprave između gruzijskih vlasti i Ruske Federacije te je postignut napredak u području trgovine, prometa i kulture. EU pozdravlja te korake. Međutim, stajališta obje strane o temeljnim pitanjima europske orijentacije Gruzije, ulozi Rusije u ratu 2008. te njezinu priznanju Južne Osetije i Abhazije ostaju nepromijenjena. Nakon potpisivanja rusko-abhaskog ugovora te navodne namjere potpisivanja ugovora između Rusije i Južne Osetije nije bio dogovoren novi datum bilateralnih razgovora, no nastavljani su neformalni kontakti.

EU ostaje predan teritorijalnoj cjelovitosti i suverenitetu Gruzije te mirnom razrješavanju sukoba te pruža kontinuiranu potporu putem rada „posebnog predstavnika EU-a za južni Kavkaz i krizu u Gruziji” (PPEU) te „promatračke misije EU-a” (EUMM). Krajem 2014. produljen je mandat promatračke misije EU-a za dvije godine.

U rujnu 2008., nakon „Sporazuma u šest točaka” u čijem je sastavljanju posredovao EU, a kojim je okončan rat u kolovozu, Europska unija rasporedila je nenaoružanu civilnu promatračku misiju (EUMM) u Gruziji. Premda se sigurnosno stanje od tada poboljšalo, i dalje je prisutno kontinuirano nepridržavanje dogovora o prekidu vatre, osobito nepovlačenje ruskih postrojbi na položaje na kojima su bile prije izbijanja neprijateljstva. Stanje je dodatno pogoršano u studenome 2014. potpisivanjem rusko-abhaskog sporazuma o strateškom partnerstvu i savezništvu.

Misija EUMM ne raspolaže izvršnim ovlastima niti sredstvima prisile. Njezine osnovne zadaće, odnosno praćenje i doprinos izgradnji povjerenja, ostale su iste u 2014. Misija EUMM nastavila je inicirati značajne mjere izgradnje povjerenja te je 2014. uspostavila „fond EU-a za izgradnju povjerenja”. Cilj je tih mjera smanjiti povezanost incidenata i sukoba te stvoriti transparentniji sigurnosni aranžman.

Premda je mandat misije EUMM valjan na čitavom području Gruzije, njegovu punu provedbu kontinuirano ometa niz čimbenika. Uskraćivanje pristupa Abhaziji i Južnoj Osetiji i dalje predstavlja ozbiljnu prepreku te ograničava sposobnost misije EUMM da ispunjava svoju zadaću. Nakon raspoređivanja granične policije Ruske Federacije 2009. godine administrativne crte razgraničenja (ACR) između područjâ pod kontrolom Tbilisija te Abhazije i Južne Osetije postupno se preoblikuju u „granice”. Taj se negativni razvoj nastavio u 2014. EU je ostao predan pružanju potpore razvoju događaja u vezi sa statusom i humanitarnim stanjem interno raseljenih osoba iz područjâ sukoba.

Misija EUMM Georgia u početku je bila raspoređena na razdoblje od jedne godine. Posljednjom obnovom njezina mandata u prosincu 2014. misija je produljena do 14. prosinca 2016.

Gruzija sudjeluje u dvije misije ZSOP-a EU-a s dva stručnjaka u misiji EUTM Mali te s 156 vojnika u operaciji EUFOR RCA, po čemu je ta zemlja drugi najveći doprinositelj toj operaciji (produljenoj za još tri mjeseca od studenoga).

2.4.5. Azerbajdžan

Predsjednik Komisije José Manuel Barroso posjetio je Azerbajdžan 14. lipnja 2014. kada je potpisao Protokol EU-a i Azerbajdžana o sudjelovanju Azerbajdžana u programima i agencijama EU-a. Povjerenici Štefan Füle i Günther Oettinger sudjelovali su u četvrtom neformalnom ministarskom dijalogu Istočnog partnerstva o energetske sigurnosti i vanjskim odnosima u Bakuu 8. i 9. rujna 2014. Potpredsjednik Komisije Šefcovic posjetio je Baku 28. studenoga 2014. Na terminalu Sangachal u blizini Bakua održana je 20. rujna 2014. ceremonija od velikog značaja povodom južnog plinskog koridora. Azerbajdžan se obvezao da će postati pouzdan energetske partner EU-a u cilju diversifikacije opskrbe EU-a energijom.

Tijekom 2014. nastavljen je silazan trend u području poštovanja ljudskih prava. Međunarodna zajednica, uključujući Vijeće Europe, OEES te EU, izdala je značajan broj izjava i preporuka u vezi sa sve lošijim stanjem ljudskih prava. Azerbajdžan se u 2014. nije uskladio ni s jednim zajedničkim stajalištem zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU-a.

Sporazum EU-a i Azerbajdžana o pojednostavnjenju izdavanja viza i sporazum o ponovnom prihvatu stupili su na snagu 1. rujna 2014., a implementacija će se pratiti tijekom sastanaka zajedničkih odbora. U tijeku je rad usmjeren na strateško partnerstvo za modernizaciju.

2.4.6. Armenija

EU i Armenija započeli su u 2014. s revizijom opsega i pravne osnove buduće bilateralne suradnje. Armenija je potpisala ispravu o pristupanju Euroazijskoj ekonomskoj uniji 10. listopada 2014. te joj je formalno pristupila 2. siječnja 2015.

Nadalje, bilateralni politički dijalog EU-a i Armenije nastavljen je istim intenzitetom i učestalošću sastanaka unatoč promjeni smjera armenijske politike 2013., uključujući širok raspon susreta od razine stručnjaka do ministarske razine.

Sporazum EU-a i Armenije o pojednostavnjenju izdavanja viza i sporazum o ponovnom prihvatu stupili su na snagu 1. siječnja 2014. te su provedeni na općenito zadovoljavajući način. Nadalje, otvorena je mogućnost sudjelovanja Armenije u agencijama i programima EU-a, pri čemu je Armeniji omogućen pristup programima EU-a u području kulture, obrazovanja, okoliša i znanosti koji su vodeći u svijetu, a armenijskim javnim službenicima omogućena je integracija u agencije EU-a, poput zaštite zračnog prometa, medicine i okoliša, i to na svim razinama.

EU je u 2014. nastavio pomagati u poboljšanju i provedbi armenijskog nacionalnog akcijskog plana za ljudska prava te se u načelu složio s Armenijom o sektorskoj proračunskoj potpori za ljudska prava. EU je općenito nastavio promicati ljudska prava i temeljne slobode u Armeniji. Dok je Armenija nastavila rješavati neka od tih pitanja, dodatni rad je i dalje bio potreban, posebno u pogledu provedbe i izvršavanja mjerodavnog zakonodavstva, borbe protiv korupcije, rodne ravnopravnosti i reforme pravosuđa.

2.4.7. Sukob u Nagorno-Karabahu

Posebni predstavnik EU-a za južni Kavkaz i sukob u Gruziji Herbert Salber posjetio je dva puta Armeniju i Azerbajdžan nakon svog imenovanja 1. srpnja 2014. te je održao brojne sastanke sa supredsjedateljima Skupine iz Minska OEES-a u vezi s mirnim rješenjem sukoba Armenije i Azerbajdžana oko Nagorno-Karabaha. EU je izdao dvije izjave o sukobu u Nagorno-Karabahu, jednu o eskalaciji nasilja u kolovozu te drugu o rušenju vojnog helikoptera u studenome. EU je putem inicijative vanjske politike nastavio financirati aktivnosti izgradnje povjerenja (mira) i sudjelovati u njima (putem projekta Europskog partnerstva za mirno rješenje sukoba u Nagorno-Karabahu (EPNK)) na obje strane sukoba, dopunjavajući napore supredsjedatelja Skupine iz Minska.

2.5. Srednja Azija

2.5.1. Regionalni odnosi

EU je nastavio svoju dugogodišnju predanost dijalogu sa srednjom Azijom putem svojih predstavnika i izaslanika. Patricia Flor, posebna predstavnica EU-a, nastavila je početkom godine sudjelovati u dijalogu EU-a i srednje Azije. Nakon ostavke posebnog predstavnika za EU, Janos Herman imenovan je u travnju posebnim izaslanikom za srednju Aziju sa zadaćom osiguravanja kontinuiranog angažmana EU-a na visokoj razini u toj regiji. U tom je svojstvu u nekoliko navrata posjetio srednju Aziju kako bi se susreo s predsjednicima, ministrima, veleposlanicima EU-a i civilnim društvom, usredotočujući se prije svega na pitanja povezana s vodom i energetikom, sigurnošću i regionalnom suradnjom. Posebni izaslanik također je bio domaćin godišnjih savjetovanja EU-a i Kine o srednjoj Aziji održanih u Bruxellesu te je putovao u Washington i Moskvu kako bi razgovarao o tematskim pitanjima.

ESVD i službe Komisije pripremili su izvješće o napretku provedbe strategije EU-a za srednju Aziju. To je šestomjesečno izvješće bilo osobito pravovremeno jer je omogućilo zabilježavanje promjena u regionalnom kontekstu i širem geopolitičkom okruženju, posebno u pitanjima sigurnosti (povlačenje ISAF-a, kriza u Ukrajini, prijetnja koju predstavlja terorizam).

Dijalog EU-a i srednje Azije promicao je regionalnu suradnju i učinkovitu provedbu projekata u okviru inicijativa, poput vladavine prava, obrazovanja, vode i upravljanja okolišem.

Platforma za vladavinu prava, koju su koordinirali Njemačka i Francuska, pružala je podršku tehničkim radionicama na nacionalnoj i regionalnoj razini, osobito o pružanju pomoći reformama pravosuđa u Kirgistanu, Tadžikistanu i Kazahstanu. Radna skupina za kapacitet pravosuđa sastala se u Bruxellesu u travnju 2014. Ti su događaji doprinijeli uspješnoj 4. konferenciji ministara pravosuđa u listopadu 2014. u Astani koja je bila posvećena razmjeni iskustava o reformi pravosuđa, pristupu pravosuđu te pravima i slobodama pojedinaca.

Kao dio inicijative o obrazovanju u Istanbulu je održan seminar o kvaliteti strukovnog obrazovanja i osposobljavanju nastavnika, a u Biškeku je održan seminar o potrebama tržišta rada te najboljim praksama u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te u visokom obrazovanju.

U duhu relevantnih međunarodnih konvencija te u skladu sa svojom „diplomacijom u području voda” EU je ulagao diplomatske napore u rješavanje sporova oko vode i u promicanje regionalnih suradničkih rješenja izazova povezanih s upravljanjem vodnim i energetske resursima u srednjoj Aziji.

2.5.2. Bilateralni odnosi

U rujnu 2014. zaključeni su pregovori s Kazahstanom o Proširenom sporazumu o partnerstvu i suradnji. Nakon što bude potpisan, ratificiran i proveden, taj će sporazum, prvi takve vrste za regiju srednje Azije, olakšati jače političke gospodarske i strateške odnose, protok trgovine, usluga i ulaganja između Kazahstana i EU-a te će doprinijeti kazahstanskim političkim reformama te reformama vladavine prava i gospodarstva.

EU je pozdravio puštanje na slobodu 19. studenoga Roze Tulatejeve, zatvorene sindikalne aktivistice, te je nastavio iskazivati zabrinutost u vezi s drugim sličnim slučajevima kršenja ljudskih prava.

Politički dijalog s **Kirgiskom Republikom** bio je usmjeren na potporu EU-a demokratizaciji i reformama vladavine prava, uključujući osjetljivo pitanje potpore EU-a općim izborima u 2015. EU je izrazio zabrinutost u pogledu zakonodavstva kojim se nevladine organizacije koje primaju financijska sredstva od međunarodnih organizacija i stranih vlada karakterizira kao „strane agente” te u pogledu nacrtu zakonodavstva o „oblikovanju pozitivnog stava spram netradicionalnih oblika seksualnih odnosa”. U dijalogu EU-a i Kirgistana važnu su ulogu imale pripreme za ulazak u Euroazijsku ekonomsku uniju u siječnju 2015., prekid opskrbe energijom te makrofinancijska pomoć koju nudi EU. Delegati Radne skupine Vijeća za istočnu Europu i srednju Aziju (COEST) u ožujku su posjetili Kirgisku Republiku.

Politički dijalog s **Tadžikistanom** bio je usredotočen na političke i administrativne reforme, vladavinu prava i ljudska prava, trgovinu i gospodarske odnose. EU je naglasio da je nužno osigurati uključive i transparentne izbore te dugoročnu političku stabilnost u zemlji. EU je pozorno pratio slučaj Aleksandra Sodikova, studenta na sveučilištu u Torontu, koji je pritvoren u lipnju dok je provodio istraživanje u Tadžikistanu. EU je pozdravio puštanje na slobodu g. Sodikova u srpnju te njegov kasniji odlazak iz zemlje.

U **Turkmenistanu** je EU nastavio promicati ljudska prava, socioekonomske reforme te razvoj pravnog okvira za transkaspjski plinovod.

Turkmenistan je bio domaćin sastanka na vrhu Zajednice nezavisnih država te konferencije na visokoj razini Energetske povelje, čime je pokazao da je voljan doprinijeti stabilizaciji i mirnim odnosima u regiji, što uključuje pitanja o vodi i energetici.

Nakon pružanja potpore približavanju Međunarodnoj organizaciji rada u vezi s dječjim i prisilnim radom, EU je nastavio napore i potporu za olakšavanje uspostave čvršćih veza između **Uzbekistana** i drugih međunarodnih aktera, poput agencija UN-a, Vijeća Europe, OEES-a i Europske investicijske banke (EIB).

Rasprave između UN-a i Uzbekistana doprinijele su finalizaciji nacionalnog akcijskog plana za ljudska prava, dok su pregovori s EIB-om te dvije strane približili dogovoru o sklapanju okvirnog sporazuma. Nakon sklapanja memoranduma o razumijevanju s UNICRI-jem uskoro bi se u Taškentu trebao otvoriti regionalni centar izvrsnosti za materijale KBRN-a koji financira EU, s ciljem poboljšanja regionalne suradnje i ublažavanja rizikâ. EU je nastavio s radom na ključnim sigurnosnim pitanjima, uključujući dijalog na visokoj razini o sigurnosti u srednjoj Aziji.

3. Zapadni Balkan

Zapadni Balkan, strategija proširenja te proces stabilizacije i pridruživanja ostali su jedna od ključnih politika Europske unije u 2014. te i dalje doprinose uzajamnoj koristi u obliku mira, demokracije, sigurnosti i prosperiteta u Europi. Vijeće je u zaključcima iz prosinca 2014. ponovno potvrdilo svoju nedvojbenu predanost europskoj perspektivi te regije. Također je naglasilo potrebu za poštenom i strogom uvjetovanošću u okviru političkih kriterija iz Kopenhagena i procesa stabilizacije i pridruživanja (PSP), što ostaje zajednički okvir za odnose sa zemljama zapadnog Balkana do njihova pristupanja.

Uključiva regionalna suradnja i dobrosusjedski odnosi ključni su elementi tog procesa.

Značajan napredak ostvaren je u regiji tijekom 2014. u obliku daljnjeg napretka koji su postigli Beograd i Priština u provedbi sporazumâ postignutih u dijalogu u kojem je posredovao EU, početka pristupnih pregovora sa Srbijom, parafiranja Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju EU-a i Kosova¹⁵ koji sklapa samo EU, nastavka pristupnih pregovora s Crnom Gorom te odobrenja statusa zemlje kandidatkinje Albaniji.

Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije u ožujku i prosincu posjetila je Bosnu i Hercegovinu, a u travnju Srbiju. EU je pozdravio uspješnu provedbu izbora u Bosni i Hercegovini, Srbiji i na Kosovu.

EU je u prosincu obnovio svoj pristup u vezi s Bosnom i Hercegovinom kojemu je cilj unaprjeđenje europske perspektive te zemlje.

¹⁵ Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

Dijalog Beograda i Prištine i dalje je značajno napredovao, premda su izborni procesi u Srbiji (ožujak 2014.) i na Kosovu (lipanj 2014.) te politički zastoj koji je rezultirao kašnjenjem u sastavljanju koalicijske vlade na Kosovu utjecali na ritam rasprava. Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije nastavila je olakšavati proces normalizacije odnosa između Srbije i Kosova te promicati provedbu sporazumâ postignutih tijekom prvih mjeseci dijaloga do prijevremenih izbora u Srbiji i na Kosovu.

Početkom 2014. održana su tri sastanka na visokoj razini, a posljednji je održan 31. ožujka. U sljedećem je razdoblju nastavljen rad na provedbi koji je bio kontinuiran, iako usporen. U nizu područja postignuti su konkretni rezultati, poput integriranog upravljanja granicama, energetike, slobode kretanja te carine.

Dobar napredak postignut je u regionalnoj suradnji: Kosovo je u lipnju 2014. prihvaćeno kao punopravni sudionik Procesu suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECP), a u listopadu se pridružilo civilnom dijelu Regionalnog centra za pomoć u verifikaciji i provedbi kontrole naoružanja (RACVIAC).

Još uvijek predstoji dosta posla u vezi s provedbom sporazuma o načelima kojima se uređuje normalizacija njihovih odnosa, a posebno u vezi s uspostavom udruženja/zajednice općina, finalizacijom sporazumâ o telekomunikacijama i energetici, kao i u vezi s provedbom sporazumâ o pravosudnim strukturama i snagama za zaštitu civila. Uklanjanje te ponovno postavljanje barikada (tzv. Park mira) na glavnom mostu u sjevernoj Mitrovici, koje je provela srpska strana, uzrokovalo je ozbiljno zaoštavanje napetosti. Dvije su strane osnovale posebnu radnu skupinu kako bi zajednički razmotrile budućnost mosta te su zadužile ured EU-a za pripremu tehničke procjene mosta.

EU i Srbija otvorili su novu fazu u svojim odnosima putem prve međuvladine konferencije 21. siječnja 2014. kojom je službeno započeo proces pristupnih pregovora. To je bio rezultat postojanog napretka koji je zemlja postigla u reformama te rezultat njezine kontinuirane predanosti normalizaciji odnosa s Kosovom. Pregovori EU-a o pristupanju sa Srbijom sada su u tijeku. Proces analitičkog pregleda (*screening process*), koji je započeo u jesen 2013., dovršen je u ožujku 2015.

Prijevremani opći izbori u Srbiji rezultirali su sastavljanjem nove vlade pod vodstvom premijera Aleksandra Vučića.

Srbija je u okviru nove vlade ostala predana intenzivnim reformama i zadržala je konstruktivan pristup regionalnoj suradnji. Međutim, zemlja bi trebala posvetiti posebnu pozornost nadoknadi kašnjenja u prednošenju akcijskih planova iz poglavlja 23. (pravosuđe i temeljna prava) i 24. (pravda, sloboda i sigurnost). Vijeće je pozvalo Srbiju da se u skladu s pregovaračkim okvirom postupno uskladi sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a.

Nakon odluke Vijeća u lipnju 2013. u kojoj su prepoznati naponi Kosova u vezi s normalizacijom odnosa sa Srbijom koji su doveli do Briselskog sporazuma, Komisija je u svibnju 2014. zaključila pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između EU-a i Kosova koji sklapa samo EU. Tekst SSP-a koji sklapa samo EU parafiran je u srpnju 2014. Dijalog o liberalizaciji viznog režima s Kosovom nastavljen je u 2014., no bila je potrebna provedba daljnjih reformi.

Nakon strateškog preispitivanja misije EULEX KOSOVO u 2013. nastavljene su rasprave s državama članicama o budućnosti te misije tijekom prvih mjeseci 2014., što je dovelo do novog dvogodišnjeg mandata koji je usvojen u lipnju 2014.¹⁶ Paralelno s raspravama o njezinoj budućnosti, misija je nastavila provoditi svoj mandat, što uključuje davanje potpore dijalogu Beograda i Prištine.

U kontekstu iznimno važnog sporazuma iz travnja 2013., misija je tijekom 2014. uspješno posredovala u integraciji 287 bivših policijskih službenika srpskog Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) u strukturu kosovske policije (KP) te je aktivno podupirala uspostavu Regionalne uprave KP-a Sjever koji odražava etnički sastav sjevernih općina.

Misija EULEX također je podupirala provedbu tehničkog sporazuma o integriranom upravljanju granicama. Svih šest graničnih prijelaza u okviru integriranog upravljanja granicama dobro funkcionira od svoje uspostave, a u rujnu 2014. postignut je novi napredak kada su se strane dogovorile o uspostavi stalnih graničnih prijelaza.

Politički zastoj na Kosovu koji je trajao od parlamentarnih izbora 8. lipnja do sastavljanja nove vlade 9. prosinca u velikoj je mjeri otežao ispunjavanje mandata misije. Stoga je bilo moguće ostvariti samo ograničen napredak tijekom zadnjih šest mjeseci 2014. Misija EULEX, u bliskoj suradnji s posebnim predstavnikom EU-a / Uredom EU-a, priprema se za angažman s novoizabranim lokalnim vlastima, potičući ih da ispune svoje preuzete obveze u području vladavine prava, a osobito u pogledu Sporazuma o ciljevima vladavine prava potpisanog u studenome 2012.

¹⁶ Odražavajući postignuti napredak i novu stvarnost na terenu, kao i napredak u procesu normalizacije, novi mandat misije obuhvaćao je tri strateške promjene: [1] provedbu politike prema kojoj se u pravilu ne prihvaćaju novi predmeti, [2] prijenos svih kosovskih pravosudnih institucija na lokalne vlasti [3] integraciju sudaca i tužitelja misije EULEX u lokalno pravosuđe. Kao daljnja posljedica novog mandata započet je proces preoblikovanja, pri čemu je broj međunarodnih zaposlenika misije EULEX smanjen s 1250 na 800, a broj lokalnih zaposlenika s 1000 na 800.

Tijekom godine nastavljene su istrage posebne istražne skupine o nalazima navedenima u izvješću posebnog izvjestitelja Dicka Martyja o ozbiljnim optužbama za ratne zločine i organizirani kriminal počinjene od strane bivših vođa Oslobodilačke vojske Kosova u razdoblju između 1998. i 2000. Bivši glavni tužitelj, veleposlanik Clint Williamson, predstavio je nalaze svoje istrage na konferenciji za medije 29. srpnja, te je u isto vrijeme najavio kraj svojeg razdoblja službe za kolovoz.¹⁷

Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije nastavila je angažman s čelnicima **Bosne i Hercegovine** (BiH). Nakon široko rasprostranjenih socioekonomskih prosvjeda u BiH (veljača), Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije posjetila je zemlju 11. ožujka te je pozvala njezine čelnike da hitro reagiraju na sve lošije socioekonomsko stanje. Na temelju toga razvijena je inicijativa „Sporazum za rast i zapošljavanje” predvođena EU-om, u uskoj koordinaciji s međunarodnim partnerima EU-a, što uključuje međunarodne financijske institucije.

Nakon predsjedničkih i općih izbora na različitim razinama 12. listopada, EU je pokrenuo obnovljeni pristup u vezi s BiH čiji je cilj napredovanje te zemlje na putu u EU.

Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije i povjerenik Johannes Hahn posjetili su Sarajevo 5. prosinca kako bi o novom pristupu raspravljali s čelnicima i institucijama BiH, koji su izrazili spremnost da o tom pitanju surađuju s EU-om. Vijeće je nakon toga usvojilo zaključke u kojima su naznačeni sljedeći koraci u tom obnovljenom angažmanu EU-a za usmjeravanje novih napora.

¹⁷ Njegov nasljednik David Schwendiman, dužnosnik Ministarstva vanjskih poslova SAD-a, preuzet će dužnost početkom 2015.

Operacija Althea ostala je primarno usmjerena na izgradnju kapaciteta i osposobljavanje, istovremeno zadržavajući mandat i resurse za intervencije kao potporu zaštićenom i sigurnom okružju. U operaciju je u normalnim okolnostima uključeno do 600 vojnika u zemlji, no u drugoj polovici 2014. bila je pojačana dodatnim jedinicama za doprinos pregledu situacije tijekom izbornog razdoblja. Ograničeno pojačanje bit će i dalje raspoređeno u zemlji tijekom prve polovice 2015. U studenome 2014. Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1283 produljen je izvršni mandat misije za još jednu godinu.

Prijevreteni opći izbori i redovni predsjednički izbori održani su u **bivšoj jugoslavenskoj republici Makedoniji** u travnju 2014. ODIHR je ocijenio da su izbori bili konkurentni i da su učinkovito provedeni, međutim bili su obilježeni nekolicinom incidenata te, što je još važnije, ravnopravni uvjeti nisu bili osigurani zbog pristranog medijskog praćenja i nedostatka jasne podjele između državnih i stranačkih aktivnosti.

U listopadu je Komisija ponovila svoju preporuku za otvaranje pregovora o pristupanju s bivšom jugoslavenskom republikom Makedonijom. U zaključcima od 16. prosinca Vijeće je pozdravilo činjenicu da je program približavanja EU-u i dalje strateški prioritet zemlje i da je ostvarila visoku razinu usklađenosti sa zakonodavnom pravnom stečevinom. Vijeće je primilo na znanje preporuku o otvaranju pristupnih pregovora te je istaknulo važnost potrebe za konstruktivnijim političkim dijalogom. Izrazilo je ozbiljnu zabrinutost zbog sve veće politizacije državnih institucija i sve većih nedostataka u pogledu neovisnosti pravosuđa te slobode medija te je napomenulo da neuspješno rješavanje tih pitanja ugrožava održivost reformi. Vijeće je pozvalo nadležna tijela da poduzmu odlučne mjere kako bi brzo riješila ta pitanja.

Vijeće je također podsjetilo da je održavanje dobrosusjedskih odnosa, uključujući ispregovarano i uzajamno prihvatljivo rješenje pitanja imena pod pokroviteljstvom UN-a, i dalje ključno. Vijeće je navelo i naznačilo da će se vratiti pitanju otvaranja pristupnih pregovora u 2015. na temelju novih informacija Komisije o daljnjoj provedbi reformi u kontekstu pristupnog dijaloga na visokoj razini te na temelju poduzetih opipljivih mjera za promicanje dobrosusjedskih odnosa i postizanje ispregovanog i uzajamno prihvatljivog rješenja pitanja imena.

U **Albaniji** je koalicijska vlada pod vodstvom premijera Edija Rame nastavila provoditi program reformi, pri čemu je glavni fokus usmjeren na pet ključnih prioriteta (reforma javne uprave, pravosuđe, borba protiv korupcije, borba protiv organiziranog kriminala, ljudska prava koja uključuju zaštitu manjina) utvrđenih za otvaranje pristupnih pregovora.

Konkretnije, Albanija je poduzela daljnje korake prema reformi pravosuđa surađujući s Venecijanskom komisijom u pogledu unaprjeđenja neovisnosti i odgovornost pravosuđa. Vlada je pokazala političku volju da odlučno djeluje u sprečavanju korupcije i borbi protiv nje jačanjem zakonodavnog okvira i imenovanjem nacionalnog koordinatora za borbu protiv korupcije. Borba protiv organiziranog kriminala pokazala je pozitivan trend u nizu područja, uz jačanje aktivnosti u području izvršavanja zakonodavstva, osobito u vezi sa zapljenama droge.

S obzirom na te napore i na temelju izvješća Komisije Vijeće je 24. lipnja odlučilo Albaniji dodijeliti status zemlje kandidatkinje. Europsko vijeće podržalo je tu odluku 27. lipnja. Vijeće je u zaključcima od 16. prosinca pozdravilo napredak Albanije koji je rezultirao dodjeljivanjem statusa zemlje kandidatkinje. Međutim, Vijeće je napomenulo u stavcima 43. i 44. zaključaka da važni izazovi tek predstoje te je pozvalo Albaniju da intenzivira napore uložene u reforme i odlučno djeluje u rješavanju tih pet ključnih prioriteta za otvaranje pristupnih pregovora. Vijeće je osobito naglasilo potrebu da Albanija, među ostalim, provede sveobuhvatnu reformu pravosuđa, ojača zaštitu ljudskih prava i politike borbe protiv diskriminacije, što uključuje jednako postupanje prema manjinama te pristup pravima za sve pripadnike manjina, te da provede prava vlasništva.

Od lipnja se, međutim, pogoršalo stanje na albanskoj unutarnjoj političkoj sceni. Oporbena Demokratska stranka (DS) najavila je 10. srpnja bojkot parlamentarnog rada nakon fizičkih sukoba parlamentarnih zastupnika većine i oporbe. Bojkot je formalno okončan šest mjeseci kasnije, 24. prosinca 2014., nakon što su se vlada i oporba dogovorile o rezoluciji od četiri točke, u čemu su posredovali zastupnici Europskog parlamenta Knut Fleckenstein i Eduard Kukan. Tom se rezolucijom naglašava da je Albaniji potreban konstruktivan i stabilan dijalog oporbe i vladajuće većine kako bi se mogla realizirati europska stremljenja te zemlje. U nadolazećim mjesecima očekuje se neometana provedba političkog dogovora sadržanog u rezoluciji koja će biti ključna za uspješan ishod albanskog programa za približavanje EU-u.

Što se tiče regionalne suradnje, Albanija je i dalje imala pozitivnu i konstruktivnu ulogu te je aktivno sudjelovala u svim relevantnim regionalnim inicijativama, uključujući Proces suradnje u jugoistočnoj Europi kojim od lipnja predsjeda Albanija. I dalje je ključan kontinuiran konstruktivni angažman Albanije u dobrosusjedskim odnosima. Osim toga, Vijeće je pozdravilo potpunu usklađenost Albanije sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a.

EU je nastavio pristupne pregovore s **Crnom Gorom**. Do kraja 2014. bilo je otvoreno šesnaest poglavlja, od kojih su dva također privremeno zatvorena. Crna Gora nastavila je postizati napredak u pristupnim pregovorima, kao i s obzirom na provedbu reformi usmjerenih na osiguravanje neovisnosti i povećane učinkovitost pravosuđa, iako je napredak u području pravosuđa i temeljnih prava bio neujednačen.

Vijeće je u zaključcima od 16. prosinca 2014. naglasilo da Crna Gora treba dodatno pojačati svoje napore u području vladavine prava. Zemlja bi trebala posvetiti posebnu pozornost nadoknadi zastoja koji su se dogodili u provedbi akcijskih planova u području vladavine prava, jačanju institucijskih kapaciteta te daljnjem postizanju solidnih rezultata istraga, kaznenih progona i presuda u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala.

S obzirom na regionalnu suradnju, Crna Gora nastavila je imati aktivnu ulogu u daljnjem razvoju regionalne suradnje te se nastavila u potpunosti usklađivati sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a, doprinoseći na taj način sveukupnoj stabilnosti u regiji.

4. Turska i zapadna Europa

4.1. Turska

Turska, i kao zemlja kandidatkinja i kao ključan partner, nastavila je biti važan sugovornik za EU, uzimajući u obzir njezino dinamično gospodarstvo i strateški položaj. EU prepoznaje važnu humanitarnu potporu koju je Turska dala preko milijun izbjeglica koji su pobjegli od nasilja u Siriji i Iraku. Turska je nastavila biti aktivna u svojem širem susjedstvu i ostala je ključan regionalni igrač na Bliskom istoku, zapadnom Balkanu, u Afganistanu/Pakistanu, na južnom Kavkazu i Rogu Afrike. U tom je kontekstu Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije ostala predana daljnjem razvijanju i jačanju političkog dijaloga EU-a i Turske o vanjskopolitičkim pitanjima od zajedničkog interesa, kao i o borbi protiv terorizma, s obzirom i na vrlo ozbiljan razvoj događaja u regiji, osobito u Siriji i Iraku. Taj bi dijalog trebalo iskoristiti za razvoj čvršće suradnje protiv ISIL-a/Daiša i njegovih mreža financiranja, kao i za jačanje suradnje kako bi se zaustavio dotok stranih boraca, istovremeno priznajući važnost davanja potpore Turskoj u rješavanju terorističkih prijetnji u zemlji.

Predsjednik Recep Tayyip Erdoğan posjetio je Bruxelles u siječnju 2014. u tadašnjem svojstvu premijera. Povjerenik Štefan Füle posjetio je Tursku u lipnju 2014., a predsjednik Komisije José Manuel Barroso u rujnu 2014. Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije i povjerenici Johannes Hahn i Christos Stylianides zajedno su posjetili Tursku u prosincu 2014. kako bi ojačali suradnju. Koordinator EU-a za borbu protiv terorizma posjetio je Tursku dva puta tijekom 2014. EU je nastavio poticati Tursku da razvije svoju vanjsku politiku kao dopunu EU-u i koordinaciji s EU-om te da se postepeno uskladi sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a.

EU je cijenio snažan turski angažman u misijama ZSOP-a, osobito u misijama EUFOR Althea i EULEX Kosovo. U siječnju je održan prvi radni posjet Vojnog stožera EU-a Turskoj.

Vijeće je ponovno potvrdilo važnost koju pridaje odnosima EU-a s Turskom te je pozdravilo očitovanje turske vlade o pristupanju EU-u. U tom je kontekstu Vijeće podsjetilo da će Turska moći ubrzati tijek pregovora napretkom u zadovoljavanju referentnih mjerila, ispunjavanjem zahtjeva iz pregovaračkog okvira te poštovanjem svojih ugovornih obveza prema EU-u.

EU bi trebao ostati oslonac za reforme u Turskoj, posebno u područjima vladavine prava te temeljnih prava i sloboda. Tijekom 2014. doneseno je ili provedeno nekoliko reformi, no potrebni su daljnji kontinuirani naponi usmjereni na cjelovito ispunjavanje kriterija iz Kopenhagena. Vijeće je u zaključcima od 16. prosinca 2014. pozvalo Tursku da radi na reformama kojima bi se trebao omogućiti primjereni sustav uzajamnih kontrola kojim se u potpunosti jamči sloboda, uključujući slobodu mišljenja, izražavanja i medija, demokracija, ravnopravnost, vladavina prava te poštovanje ljudskih prava, koja uključuju i prava žena, djece i pripadnika manjina, slobodu vjeroispovijesti i pravo vlasništva, te da poboljša provedbu svih presuda Europskog suda za ljudska prava. Vijeće je ostalo zabrinuto zbog nedozvoljenog uplitanja izvršne vlasti u pravosuđe te čestih izmjena ključnog zakonodavstva bez dužnog savjetovanja s dionicima. Vijeće je također izrazilo žaljenje što je odgovor vlade na navodne slučajeve korupcije iz prosinca 2013. izazvao ozbiljne sumnje u neovisnost i nepristranost pravosuđa te što je njime iskazana rastuća netrpeljivost prema političkoj oporbi, javnim prosvjedima i kritičkim medijima. S tim u vezi, policijske racije i pritvaranje većeg broja novinara i predstavnika medija tijekom 2014. u Turskoj doveli su u pitanje poštovanje slobode medija koja je osnovno načelo demokracije.

Vijeće je podsjetilo da napredak u pristupnim pregovorima ovisi o poštovanju vladavine prava i temeljnih prava. Ta su sva pitanja bila istaknuta u nekoliko izjava EU-a koje su dali Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije, povjerenici i Europski parlament.¹⁸

EU je snažno podupirao obnovljene napore u cilju mirnog rješenja kurdskog pitanja te potiče daljnji angažman svih strana kako bi se proces nastavio.

EU je pozdravio stupanje na snagu, u listopadu, sporazuma EU-a i Turske o ponovnom prihvatu, kao i rezultate izvješća Komisije o napretku Turske u ispunjavanju uvjeta iz plana za liberalizaciju viznog režima. Napredak u dijalogu o liberalizaciji viznog režima imat će osnovu u pristupu temeljenom na rezultatima te će biti uvjetovan turskom učinkovitom i dosljednom provedbom zahtjeva iz viznog plana u odnosu na EU i njegove države članice.

¹⁸ Europski parlament donio je rezoluciju o izvješću o napretku Turske za 2013. 12. ožujka 2014. (P7_TA (2014)0235); još jedna rezolucija o slobodi izražavanja u Turskoj donesena je 15. siječnja 2015.

Iako žali zbog jednostrane izjave koju je Turska dala u vezi s tim, Vijeće je od nje očekivalo da u odnosu na sve države članice EU-a potpuno i učinkovito provede sporazum o ponovnom prihvatu, kao i vizni plan, uključujući i nediskriminirajući bezvizni pristup građana svih država članica EU-a državnom području Turske. U zaključcima od 16. prosinca 2014. Vijeće je ponovilo da se Turska treba nedvosmisleno obvezati na dobrosusjedske odnose i mirno rješavanje sporova u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda te se koristiti, prema potrebi, Međunarodnim sudom. U tom kontekstu Unija je još jednom izrazila ozbiljnu zabrinutost te je pozvala Tursku da izbjegava bilo kakvu prijetnju ili djelovanje usmjerene protiv neke države članice ili izvore napetosti ili djelovanja koji ugrožavaju dobrosusjedske odnose i mirno rješavanje sporova. EU poziva Tursku da prestane blokirati pristupanje država članica međunarodnim organizacijama i mehanizmima. Nadalje, EU je još jednom istaknuo sva suverena prava država članica EU-a. Ta prava uključuju, među ostalim, pravo na sklapanje bilateralnih sporazuma te pravo istraživanja i iskorištavanja prirodnih resursa u skladu s pravnom stečevinom EU-a i međunarodnim pravom, što uključuje Konvenciju UN-a o pravu mora. Naglasio je i da je potrebno poštovati suverenitet država članica nad njihovim teritorijalnim morem i zračnim prostorom. Vijeće je podsjetilo da je Europsko vijeće u zaključcima od 24. listopada 2014. godine izrazilo ozbiljnu zabrinutost zbog obnovljenih napetosti na istočnom Sredozemlju te je pozvalo Tursku na suzdržanost i poštovanje suvereniteta Cipra nad njegovim teritorijalnim morem, kao i suverena prava Cipra u njegovu isključivom gospodarskom pojasu.¹⁹

¹⁹ Europski parlament također je u studenome 2014. donio rezoluciju o aktivnostima Turske kojima se stvaraju napetosti u isključivom gospodarskom pojasu Cipra (P8_TA (2014)0052, doneseno 13. studenoga 2014.).

U zaključcima iz prosinca 2014. Vijeće je uz duboko žaljenje napomenulo da je Turska, unatoč opetovanim pozivima, nastavila odbijati ispuniti svoju obvezu o punoj, nediskriminirajućoj provedbi Dodatnog protokola uz Sporazum o pridruživanju u odnosu na sve države članice, čije bi ispunjenje moglo dati znatan poticaj pregovaračkom procesu. U odsutnosti napretka u tom pitanju Vijeće će zadržati mjere iz 2006. koje će imati kontinuiran učinak na cjelokupni napredak pregovora.

Vijeće je pozdravilo angažman strana u rješavanju ciparskog problema kako je iskazan zajedničkom izjavom od 11. veljače 2014. Kako je naglašeno u pregovaračkom okviru, Vijeće je od Turske također očekivalo da aktivno podupre pregovore čiji je cilj pošteno, sveobuhvatno i održivo rješenje ciparskog problema unutar UN-ovog okvira, u skladu s odgovarajućim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a i načelima na kojima se temelji Unija.

Predanost Turske i njezin konkretan doprinos takvom sveobuhvatnom rješenju od ključne su važnosti. Vijeće je smatralo da je u okolnostima koje su postojale u to vrijeme bilo važnije nego ikad prije osigurati pozitivno ozračje kako bi se mogli nastaviti pregovori o sveobuhvatnom rješenju ciparskog pitanja s ciljem ostvarivanja napretka. Kako je navedeno u zaključcima iz ožujka 2014., Europsko vijeće spremno je odigrati svoju ulogu u pružanju potpore pregovorima.

4.2. Zapadna Europa

Odnosi EU-a sa zemljama zapadne Europe koje nisu članice EU-a temelje se na sveobuhvatnim sporazumima o suradnji, poput Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (Norveška, Island i Lihtenštajn) ili Schengenskog sporazuma (Norveška, Island, Lihtenštajn i Švicarska).

U području ZVSP-a, suradnja EU-a s državama Europskog gospodarskog prostora / Europskog udruženja slobodne trgovine dodatno je produbljena u 2014. putem njihova usklađivanja s velikim brojem deklaracija u području ZVSP-a, kao i putem suradnje u određenim zajedničkim akcijama. EU je održavala i redovan politički dijalog na različitim razinama i u različitim kontekstima s većim brojem neformalnih sastanaka na margini važnih međunarodnih događaja.

Postoji vrlo dobra i bliska suradnja između EU-a i **Norveške** u području vanjske politike, osobito u vezi s Bliskim istokom (Norveška predsjedava *Ad hoc* odborom za vezu), Sirijom, Ukrajinom i arktičkim pitanjima. Norveška je uključena i u mirovne pregovore u Kolumbiji (posreduje zajedno s Kubom). Redovan dijalog održavao se u 2014. na svim razinama. Norveška, kao i **Island**, snažno podupire zahtjev EU-a za dobivanjem statusa promatrača u Arktičkom vijeću. Norveška je i dalje ključan partner u području energetske sigurnosti, rješavanja kriza, razvojne pomoći te promicanja ljudskih prava.

Nastavila se suradnja sa **Švicarskom** u područjima poput južnog Kavkaza, demokratskog procesa u sjevernoj Africi, bliskoistočnog mirovnog procesa i Irana. Švicarsko predsjedanje OEES-om u 2014. godini vremenski se podudaralo s krizom u Ukrajini što je rezultiralo intenzivnijim razmjenama na svim razinama. Predsjednik i ministar vanjskih poslova Didier Burkhalter Vijeću je u svibnju 2014. predstavio Plan OEES-a za Ukrajinu. Visoki dužnosnici EU-a također su sudjelovali na konferencijama o Siriji kojima je domaćin bila Švicarska, te u pregovorima s Iranom u Ženevi. Nema formalnog političkog dijaloga, ali se neformalni politički dijalog održava na razini političkih direktora. Iako nema sporazuma o usklađivanju između EU-a i Švicarske, Švicarska je nastavila učestalo usvajati stajališta i mjere slične stajalištima i mjerama EU-a. Što se tiče mjera ograničavanja EU-a u pogledu podrivanja ili ugrožavanja teritorijalne cjelovitosti, suverenosti i neovisnosti Ukrajine te u pogledu djelovanja Rusije koje destabilizira stanje u Ukrajini, Švicarska se nije u potpunosti uskladila mjerama EU-a te se ograničila na sprječavanje izbjegavanja tih mjera.

Suradnja sa Švicarskom izvan područja ZSVP-a obuhvaća širok raspon područja. U 2014. od posebne je važnosti bila kontrola posljedica referenduma „protiv masovne imigracije” održanog u veljači 2014. koji bi mogao negativno utjecati na cjelokupne odnose EU-a i Švicarske, kao i pokretanje pregovora o sporazumu o institucijskom okviru u svibnju 2014. koji su nastavljani tijekom ostatka godine.

Vijeće je u prosincu 2014. donijelo mandat za otvaranje pregovora s **Andorom**, **Monakom** i **San Marinom** o sporazumu o pridruživanju, ili o više takvih sporazuma, kako bi se osiguralo njihovo sudjelovanje na jedinstvenom tržištu EU-a te moguća suradnja u drugim područjima. Vijeće je također usvojilo zaključke u kojima pohvaljuje suradnju s tim zemljama u okviru vanjske politike EU-a te je izrazilo spremnost za istraživanje mogućnosti za jačanje te suradnje.

Što se tiče suradnje u području ZSOP-a, **Norveška** je sudjelovala u operaciji EUNAVFOR Atalanta s časnicima na razini operativnog stožera, misijama EULEX Kosovo (dva stručnjaka), EUPOL COPPS (jedan stručnjak), EUCAP Nestor (dva stručnjaka) te je bila pozvana na sudjelovanje u misiji EUAM Ukraine. Ona je također dio nordijske borbene skupine. **Švicarska** je sudjelovala u vojnoj operaciji EU-a EUFOR Althea u Bosni i Hercegovini (s 21 osobom) te u civilnim misijama na Kosovu (EULEX) (sa šest osoba), u Maliju (jedan medijski analitičar) i u Libiji (šest osoba). Osim toga, Švicarska je izrazila interes za sudjelovanje u misiji EUAM Ukraine. Norveška i Švicarska važni su partneri i u razvoju kapaciteta.

Island je suspendirao svoje pristupne pregovore. Nastavio je dijalog o ZVSP-u s EU-om u okviru Europskog gospodarskog prostora.

5. Azija i Pacifik

5.1. Azijsko-europski sastanak (ASEM)

Godina 2014. bila je važna za produbljivanje suradnje između Azije i Europe u okviru ASEM-a. Deseti sastanak na vrhu ASEM-a na temu „Odgovorno partnerstvo za održivi rast i sigurnost” održan je u Milanu 16. i 17. listopada pod predsjedanjem predsjednika Europskog vijeća Hermana Van Rompuya. Omogućio je iskrenu raspravu među čelnicima partnerskih zemalja ASEM-a o temama od globalne važnosti, među ostalim o povezanosti, klimatskim promjenama, održivom razvoju, gospodarskim i financijskim izazovima, kao i o regionalnim i međunarodnim pitanjima kao što su ljudska prava i pomorska sigurnost, borba protiv terorizma, među ostalim protiv ISIL-a, te protiv globalnih pandemija kao što je ebola. Rasprava je rezultirala značajnom izjavom predsjedavajućeg.³¹

Članstvo ASEM-a poraslo je na 53 s Hrvatskom i Kazahstanom koji su se na sastanku na vrhu pridružili ASEM-u kao novi partneri. Dva sastanka ASEM-a održana su na ministarskoj razini, oba u Europi – sastanak ministara financija ASEM-a (Milano, rujan) i ministara kulture ASEM-a (Rotterdam, listopad). Održan je i niz drugih inicijativa i konferencija čime je potvrđena dinamičnost i relevantnost procesa ASEM-a dok kreće s pripremama za proslavu svoje 20. obljetnice u 2016.

5.2. Istočna Azija

5.2.1. Kina

Povijesni posjet predsjednika Xija Jinpinga institucijama EU-a 31. ožujka, prvi posjet kineskog predsjednika ikad, obilježio je 2014. godinu. Tome je prethodio četvrti krug strateškog dijaloga visoke razine EU-a i Kine između Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije i državnog vijećnika Yanga Jiechija u siječnju. Ostali sastanci visoke razine uključivali su sastanak između predsjednika Hermana Van Rompuya i predsjednika Joséa Manuela Barrosa te premjera Lia Keqiang na marginama sastanka na vrhu ASEM-a u Milanu 15. listopada. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije sastala se također s kineskim ministrom vanjskih poslova Wangom Yiom na marginama regionalnog foruma ASEAN-a u Nay Pyi Tawu u kolovozu. Nakon što je preuzeo dužnost, predsjednik Jean-Claude Juncker održao je bilateralni sastanak s predsjednikom Xijom Jinpingom na marginama sastanka na vrhu skupine G20 u Brisbaneu 16. studenoga, a predsjednik Donald Tusk održao je telefonski razgovor s njim 3. prosinca. Dobar napredak postignut je u provedbi strateškog programa suradnje EU-a i Kine 2020., među ostalim u područjima vanjske politike, sigurnosti i obrane. Zajednička pomorska vježba za borbu protiv piratstva održana je u ožujku. Prvi krug dijaloga o sigurnosti i obrani EU-a i Kine te prvi seminar visoke razine o obrani i sigurnosti održani su u Kini u listopadu i prosincu. Pokrenut je neformalni politički dijalog EU-a i Kine o Bliskom istoku i sjevernoj Africi. Održani su dijalozi EU-a i Kine o srednjoj Aziji i o Africi, a održan je i sastanak radne skupine EU-a i Kine o kibernetici. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis sastao se s kineskim zamjenikom ministra Liom Baodongom u ožujku u Bruxellesu, a 33. krug dijaloga EU-a i Kine o ljudskim pravima održan je u Bruxellesu 8. i 9. prosinca.

Visoka predstavница / potpredsjednica Komisije u svojim je izjavama izrazila zabrinutost u vezi s postupanjem s braniteljima ljudskih prava i njihovim rođacima u Kini (1. veljače), smrću branitelja ljudskih prava Caoa Shunlija (15. ožujka), nedavnim valom uhićenjâ i pritvaranjâ u Kini (28. svibnja), situacijom u Xinjangu (31. srpnja), kao i u vezi s optužnicom protiv akademika iz Uighura, profesora Ilhama Tohtija (6. kolovoza) i izricanjem presude protiv njega (23. rujna).

EU i Kina nastavili su se redovno savjetovati o glavnim međunarodnim pitanjima na multilateralnim i bilateralnim razinama, pri čemu je Kina podupirala ulogu Visoke predstavnice u pregovorima skupine E3+3 s Iranom i imala konstruktivnu ulogu u vezi sa Sjevernom Korejom. EU i Kina imaju dobru praktičnu suradnju po pitanju borbe protiv piratstva s redovitim kontaktima između misije EU-a Atalanta i kineske mornarice.

Intenzivirali su se bilateralni odnosi u vezi s klimatskim promjenama, s obzirom na 21. Konferenciju stranaka UNFCCC-a u Parizu. Jedan od glavnih projekata EU-a o pružanju potpore trgovini emisijama stakleničkih plinova u Kini započeo je početkom 2014.

5.2.2. Posebno upravno područje Hong Kong

U svibnju je glavni upravitelj Hong Konga C.Y. Leung posjetio institucije EU-a i održao sastanke s predsjednicima Hermanom Van Rompuyem i Joséom Manuelom Barossom. U kontekstu uvođenja općeg biračkog prava na izborima za glavnog upravitelja Hong Konga 2017. EU je javno potvrdio svoju snažnu potporu dubljoj demokratizaciji Hong Konga. EU pomno prati napredak po tom pitanju, među ostalim u svjetlu demonstracija koje su održane. EU potiče sve stranke da rade u duhu kompromisa na konstruktivnom rješenju u okviru temeljnog prava i načela „jedna zemlja, dva sustava” kako bi se ostvario pravedan izborni sustav koji omogućuje visoku razinu političkog sudjelovanja stanovnika Hong Konga.

5.2.3. Tajvan

ESVD je pozdravio prve ikad održane sastanke između dužnosnika visoke razine zaduženih za bilateralne odnose u Kontinentalnoj Kini i u Tajvanu, a zbližavanje Kine i Tajvana nastavljeno je u 2014. s praktičnom suradnjom i mjerama za izgradnju povjerenja. EU i Tajvan također su nastavili svoju gospodarsku i tehničku suradnju koja donosi koristi objema stranama.

5.2.4. Japan

Dvostruki pregovori, o sporazumu o strateškom partnerstvu koji predstavlja okvirni sporazum o političkoj sektorskoj i globalnoj suradnji, kao i o sporazumu o slobodnoj trgovini s Japanom, nastavljani su u 2014. Tijekom 2014. održana su tri kruga pregovora o sporazumu o strateškom partnerstvu i pet krugova pregovora o sporazumu o slobodnoj trgovini. Pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini prošli su jednogodišnje preispitivanje država članica u lipnju. Jednom kad budu završeni, ta dva sporazuma donijeti će značajno unaprjeđenje odnosa, uzdižući ih na veću, više stratešku razinu.

22. sastanak na vrhu EU-a i Japana održan je u Bruxellesu 7. svibnja 2014. Njime je osiguran politički zamah za dvostruke pregovore kao i za pojačano sigurnosno partnerstvo EU-a i Japana uz pokretanje novih dijaloga o pitanjima svemira i kibernetike kao i identifikaciju nekih konkretnih područja za suradnju između Japana i tekuće operacije ZSOP-a, posebno u Africi. Čelnici su također razmijenili stajališta o temama kao što su Ukrajina, sigurnosna situacija u istočnoj Aziji, Bliski istok i međunarodni pregovori o klimatskim promjenama.

Predsjednici Herman Van Rompuy i José Manuel Barroso te predsjednik vlade Shinzō Abe također su se sastali na marginama sastanka na vrhu o nuklearnoj sigurnosti u ožujku, sastanka na vrhu skupine G7 u lipnju i sastanka na vrhu ASEM-a u listopadu 2014. Predsjednik vlade Abe također se susreo s nadolazećim predsjednikom Komisije Jean-Claudeom Junckerom na marginama sastanka na vrhu skupine G20 u studenome 2014.

Pomak prema bliskijem bilateralnom sigurnosnom partnerstvu demonstriran je i posjetom predsjednika Vojnog odbora EU-a Japanu u ožujku, gdje se posebno sastao s ministrom obrane Itsunorijem Onoderajem, te prvom zajedničkom pomorskom vježbom za borbu protiv piratstva ikad održanom između operacije EU-a NAVFOR ATALANTA i snaga japanske obrambene mornarice u Adenskom zaljevu u listopadu.

5.2.5. Republika Koreja

Strateško partnerstvo EU-a i Republike Koreje tijekom 2014. nastavilo se dalje razvijati. Republika Koreja uživa jedinstven status da na snazi ima tri ključna sporazuma s EU-om kojima su obuhvaćena sva tri stupa bilateralne suradnje, tj. politički, trgovinski i sigurnosni. Kao dopuna okvirnom sporazumu (koji je stupio na snagu u lipnju 2014.) i sporazumu o slobodnoj trgovini Visoka predstavnica potpisala je okvirni sporazum o sudjelovanju u upravljanju krizama u svibnju 2014. u Seulu. U lipnju su potpredsjednica Neelie Kroes i ministar znanosti, informacijskih i komunikacijskih tehnologija i planiranja budućnosti Choi Mun-kee potpisali zajedničku deklaraciju kojom se promiče suradnja u istraživanju i tehnologijama u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

Suradnja u regionalnim i globalnim pitanjima također je ojačala. Dinamika ovog partnerstva ogleda se također u širenju niza dijaloga koji pokrivaju širok spektar pitanja politika i sektorskih politika, npr. međunarodnu suradnju i razvoj, pitanja u vezi s kibernetikom, regionalna pitanja u Aziji, neširenje oružja, razoružanje i kontrola naoružanja, zemlje Bliskog istoka i sjeverne Afrike (MENA) i zaljevske zemlje.

5.2.6. Demokratska Narodna Republika Koreja

Odnosi EU-a s Demokratskom Narodnom Republikom Korejom (DNRK) nastavili su se voditi pristupom „kritičkog angažmana”. Tijekom 2014. EU je nastavio pomno pratiti situaciju u regiji i posebno u DNRK-u zbog niza politika DNRK-a koje izazivaju ozbiljnu zabrinutost, posebno politike koje se tiču širenja oružja i kršenja ljudskih prava. EU je ukazivao na ta pitanja i bilateralno i na multilateralnim forumima.²⁰ EU je zajednički inicirao rezoluciju na sastanku Vijeća za ljudska prava (donesenu 28. ožujka) i jednu na sastanku Trećeg odbora Opće skupštine UN-a (donesenu 18. studenoga) koja se koristila rezultatima istražnog povjerenstva UN-a koje je izvijestilo o sustavnom, raširenom i grubom kršenju ljudskih prava koje se događa u zemlji, među ostalim o zločinima protiv čovječnosti.

Rezoluciju koju je donio Treći odbor Opće skupštine UN-a naknadno je u prosincu odobrila Opća skupština UN-a uz snažnu međuregionalnu podršku i njome je napravljen korak naprijed poticanjem Vijeća sigurnosti UN-a da poduzme odgovarajuće mjere, među ostalim razmatranjem upućivanja situacije u DNRK-u na Međunarodni kazneni sud i razmatranjem područja primjene učinkovitih ciljanih sankcija protiv onih za koje se čini da snose najveću odgovornost za zločine protiv čovječnosti.

EU je nastavio nadgledati situaciju u vezi sa širenjem oružja i ukupnim napetostima na poluotoku, osudivši lansiranje balističkih projektila čime se krše rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a i odlučno pozivajući DNRK da se suzdrži od bilo kakvog djelovanja koje bi moglo dodatno pojačati regionalne napetosti. EU je nastavio provoditi sankcije Vijeća sigurnosti UN-a te svoj vlastiti samostalni režim sankcija, ažuriravši popis osoba i subjekata koji podliježu mjerama ograničavanja kada je to potrebno.

²⁰ Europski parlament donio je 17. travnja 2014. rezoluciju o situaciji u Sjevernoj Koreji (Demokratskoj Narodnoj Republici Koreji).

Komunikacijski kanali s DNRK-om držani su otvorenima, a u Bruxellesu je održano nekoliko sastanaka na visokoj razini s dužnosnicima DNRK-a. Misija u DNRK-u početkom studenoga 2014. u svrhu održavanja političkog dijaloga odgođena je zbog ograničenjâ ulaska koja je nametnuo DNRK kao odgovor na epidemiju ebole u zapadnoj Africi. EU je i dalje spreman održavati i produbljivati rasprave o političkim pitanjima i pitanjima ljudskih prava.

5.2.7. Mongolija

Povjerenica Androulla Vassiliou posjetila je Ulaan Baatar u rujnu kako bi obilježila 25. obljetnicu odnosa EU-a i Mongolije. Razvojna pomoć za razdoblje 2014. – 2020. udvostručena je (65 milijuna EUR) i usklađena s razvojnom strategijom Mongolije u područjima diversifikacije izvoza, obrazovanja i strukovnog osposobljavanja. Mongolija je isto tako postala korisnik novog pojačanog općeg sustava povlastica EU-a (OSP+). Poduzeti su prvi koraci da bi se proširio politički dijalog, među ostalim o ljudskim pravima. Trgovinska suradnja nastavljena je s potporom diversifikaciji izvoza, stabilnom i predvidljivom poslovnom okruženju, suradnji u području sirovina i pomoći u vezi s trgovinom. Suradnja je proširena na nova područja kao što su poljoprivreda i ruralni razvoj, znanost i inovacije, kao i međuljudski dijalog.

5.3. Jugoistočna Azija

5.3.1. Udruženje država jugoistočne Azije (ASEAN)

U 2014. dodatno je pojačana suradnja EU-a i ASEAN-a provedbom akcijskog plana iz Bruneja 2013. – 2017. Rad u smjeru ambicioznijeg političkog partnerstva EU-a i ASEAN-a, nekoliko posjeta na visokoj razini i održanih sastanaka potvrdili su taj pozitivan zamah. 20. ministarski sastanak EU-a i ASEAN-a održan je u Bruxellesu 23. srpnja, a u listopadu, na marginama sastanka na vrhu ASEM-a u Milanu, čelnici EU-a i ASEAN-a održali su neformalni sastanak. Obje su strane pristale pokušati ostvariti cilj unapređivanja postojećeg partnerstva u strateško i zadužile svoje više dužnosnike da razviju plan za postizanje tog cilja.

Na regionalnom forumu ASEAN-a, ASEAN i EU nastavili su zajedno s drugim partnerima rješavati regionalna i međunarodna sigurnosna pitanja. Visoka predstavica sudjelovala je 10. kolovoza na 21. ministarskom sastanku regionalnog foruma ASEAN-a u Mjanmaru gdje je iznijela stajalište EU-a o prirodi glavnih sigurnosnih izazova koji pogađaju regiju i potrebi za sveobuhvatnim rješenjima temeljenim na pravilima. Ponovno je istaknula i ambiciju EU-a za sudjelovanjem na sastanku na vrhu istočne Azije.

5.3.2. Mjanmar/Burma

Potpora demokratskoj tranziciji Mjanmara/Burme ostala je politički prioritet EU-a u 2014. s posebnim naglaskom na izazovima u vezi s nasiljem među zajednicama, mirovnom procesu između vlade i etničkih skupina, kao i na preispitivanju ustava i izborima u 2015.

Prvi dijalog EU-a i Mjanmara o ljudskim pravima održan je 20. svibnja 2014. u Nay Pyi Tawu pod supredsjedanjem posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava Stavrosa Lambrinidisa. Rasprava je uključivala diskriminaciju, govor mržnje, nasilje među zajednicama u saveznoj državi Rakhine i drugim dijelovima Mjanmara, političke zatvorenike, prava na zemlju kao i slobodu izražavanja. Na marginama ministarskog sastanka regionalnog foruma ASEAN-a u kolovozu 2014. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije sastala se s predsjednikom Theinom Seinom i čelnicom oporbe Aung San Suu Kyi. EU je bio glavni sponzor rezolucije Opće skupštine UN-a o stanju ljudskih prava u Mjanmaru/Burmi koja je donesena konsenzusom krajem 2014.

5.3.3. Tajland

Vojska je preuzela vlast 22. svibnja 2014. Vijeće je 23. lipnja 2014. usvojilo zaključke u vezi sa stanjem u Tajlandu pozivajući vojnu vlast da hitno ponovno uspostavi legitiman demokratski proces i ustav. EU je također ponovno razmotrio svoj angažman: suspendirani su službeni posjeti Tajlandu i iz Tajlanda, a EU i njegove države članice odlučili su ne potpisati sporazum o partnerstvu s Tajlandom dok se ne uspostavi demokratski izabrana vlada. To će prema potrebi utjecati i na ostale sporazume. Samo rani i vjerodostojan plan za ponovnu uspostavu ustavne vladavine i održavanje vjerodostojnih i uključivih izbora omogućit će trajnu potporu EU-a.

5.3.4. Kambodža

EU je pažljivo pratio stanje ljudskih prava i demokracije u Kambodži. Posebna pozornost poklonjena je slobodi izražavanja i okupljanja. Prava na zemlju, pravna reforma i reforma pravosuđa također su ostali u središtu rasprava između EU-a i vlade, među ostalim na sastanku zajedničkog odbora EU-a i Kambodže od 10. do 13. ožujka. Dvije glavne političke stranke postigle su 22. srpnja sporazum kojim je prekinut zastoj i završen bojkot nacionalne skupštine od strane oporbe. Međutim, naknadna uhićenja povezana s pregovorima o nacionalnom izbornom odboru i o izbornom zakonu izazvala su zabrinutost.

5.3.5. Indonezija

Predsjednički i parlamentarni izbori i mirna primopredaja vlasti ponovno je potvrdila Indoneziju kao regionalni uzor u pogledu demokracije i tolerancije.

Sporazum o partnerstvu i suradnji s Indonezijom stupio je na snagu 1. svibnja. Rasprave u sklopu političkog dijaloga, sastanka viših dužnosnika kao i dijaloga o ljudskim pravima 12. studenoga odražavale su slične vrijednosti, interese i izgleda koji su u temelju odnosa. Predsjednik Herman Van Rompuy naglasio je na svom sastanku s novim indonezijskim predsjednikom Jokom Widodom 19. studenoga u Jakarti potrebu ostvarenja trajnog prekida vatre u Ukrajini kao i potrebu da se pojačaju međunarodni naponi u sprečavanju širenja ekstremizma i terorizma. Predsjednik Van Rompuy pohvalio je ulogu koju Indonezija ima na oba fronta svojom potporom suverenitetu i teritorijalnom integritetu Ukrajine i osudom ISIL-a/Daiša.

5.3.6. Filipini

Predsjednik Benigno Aquino sastao se u rujnu u Bruxellesu s predsjednikom Europskog vijeća Hermanom Van Rompuyem kao i s predsjednikom Komisije Joséom Manuelom Barrosom. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije sastala se u srpnju u Manili s ministrom vanjskih poslova Filipina. Tijekom tih sastanaka obje strane ukazale su na su širok opseg pitanja koja uključuju smanjenje rizika od katastrofa i kretanja u vezi s pomorskom sigurnosti. Nakon potpisivanja sveobuhvatnog sporazuma o Bangsamoru u ožujku 2014. EU je nastavio podupirati mirovni proces iz Mindanaoa, među ostalim pružajući potporu međunarodnom nadzornom timu putem komponente civilne zaštite te pružajući potporu nadzornom timu treće strane.

5.3.7. Vijetnam

Pozitivan zamah u bilateralnim odnosima od potpisivanja Sporazuma o partnerstvu i suradnji EU-a i Vijetnama 2012. nastavljen je u 2014. o čemu svjedoče česti kontakti na visokoj razini i produbljena suradnja u širokom spektru područja, ne samo trgovine i razvoja. U Hanoju su 25. ožujka održana politička savjetovanja na visokoj razini o bilateralnim, regionalnim i globalnim pitanjima, što uključuje pitanja u vezi s EU-om i ASEAN-om s obzirom na ulogu Vijetnama kao koordinatora za pitanja u vezi s odnosima s EU-om u ASEAN-u. Uslijedio je 9. sastanak Zajedničkog povjerenstva EU-a i Vijetnama 26. ožujka koji je pružio prigodu za razmatranje stanja ukupnog odnosa EU-a i Vijetnama i posebno prethodne primjene Sporazuma o partnerstvu i suradnji EU-a i Vijetnama. Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije posjetila je Vijetnam 12. kolovoza, a predsjednik José Manuel Barroso 25. i 26. kolovoza, dok je predsjednik vlade Nguyễn Tấn Dũng posjetio Bruxelles 13. i 14. listopada sastavši se s predsjednicima Hermanom Van Rompuyom, Joséom Manuelom Barrosom i Martinom Schulzom.

5.3.8. Singapur

Predsjednik Europskog vijeća Herman Van Rompuy posjetio je Singapur 17. i 18. studenoga. Posjetio je predsjednika Singapura Tonyja Tana te se također sastao s predsjednikom vlade Leejem Hsienom Loongom, ponovno potvrđujući bliske odnose i dobru suradnju između Singapura i EU-a.

Sastanak viših dužnosnika EU-a i Singapura održan je u Singapuru 30. svibnja. Singapur i EU odredili su brojna područja za užu suradnju, među ostalim pomorsku sigurnost, te su naglasili prioriteta područja za suradnju između ASEAN-a i EU-a.

5.3.9. Malezija

EU i Malezija održali su sastanak viših dužnosnika u lipnju u Kuala Lumpuru u svrhu ostvarenja napretka u dijalogu o širokom spektru pitanja, među ostalim nastavku pregovora o Okvirnom sporazumu o partnerstvu i suradnji i pitanjima regionalne sigurnosti. EU sa zadovoljstvom očekuje nadolazeće predsjedavanje Malezije ASEAN-om u 2015. EU je nastavio promicati ukidanje smrtno kazne i ratifikaciju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda (ICC) dok se istodobno pažljivo promatrala dotad nezabilježena provedba Zakona o ugrožavanju nacionalne sigurnosti (koji potječe iz 1948.) u 2014.

5.3.10. Brunej

Pregovori o Okvirnom sporazumu o partnerstvu i suradnji nastavljani su u 2014. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije dala je u svibnju izjavu kojom izražava zabrinutost zbog dosljednosti međunarodne obveze Bruneja u području ljudskih prava stupanjem na snagu u 2014. prve faze novog nacionalnog Kaznenog zakona kojim se predviđaju oštrije kazne. Takve zabrinutosti iznijeli su i EU i njegove države članice kako u bilateralnim kontaktima tako i u kontekstu Univerzalnog periodičkog pregleda UN-a koji je održan u svibnju 2014. u Ženevi. Međunarodne obveze za koje se čini da ih novi Kazneni zakon krši odnose se na zabranu mučenja, prava djeteta, slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja, slobodu izražavanja i uklanjanje diskriminacije žena.

5.4. Južna Azija

5.4.1. Južnoazijsko udruženje za regionalnu suradnju (SAARC)

EU je kao promatrač sudjelovao na sastanku na vrhu SAARC-a održanom u Katmanduu (Nepal) 26. i 27. studenoga 2014. EU je zastupan na razini šefa delegacije koji je tijekom uvodne sjednice prenio poruku Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije. U poruci je naglašena velika važnost koju EU pridaje SAARC-u kao odličnoj prilici za poticanje veće povezanosti, integracije i napretka u regiji i spremnost EU-a da nastavi podupirati organizaciju u njezinim budućim djelovanjima.

5.4.2. Indija

Nastavljeni su napor za jačanje strateškog partnerstva EU-a i Indije koje je ušlo u svoje drugo desetljeće. Promjena vodstva na obje strane obilježila je 2014. Predsjednik Herman Van Rompuy i novi indijski predsjednik vlade Narendra Modi dogovorili su se na marginama sastanka na vrhu skupine G20 u studenome u Brisbaneu o održavanju sastanka na vrhu u 2015. Dijalog između EU-a i Indije o političkim, sigurnosnim te regionalnim i globalnim pitanjima održan je na visokoj razini u siječnju tijekom savjetovanja o vanjskoj politici. Prvi dijalog o neširenju oružja i razoružanju održan je u svibnju u Delhiju. Opće stanje naše suradnje preispitano je na 23. zasjedanju Zajedničke komisije EU-a i Indije održanom u lipnju u New Delhiju. Visoka predstavnica i viši dužnosnici EU-a nastavili su svojim indijskim kolegama ukazivati na pitanje nerazriješenog slučaja dvojice pritvorenih talijanskih marinaca, koji je otvoren od veljače 2012. Povjerenica za klimatsku politiku Connie Hedegaard posjetila je u 2014. Indiju, ključnog partnera na putu prema sporazumu o klimatskim promjenama koji treba biti sklopljen u Parizu u prosincu 2015.

5.4.3. Nepal

EU i Nepal ojačali su u 2014. svoje političke i gospodarske odnose, među ostalim prvim ikad održanim posjetom nepalskog predsjednika vlade EU-u. Predsjednik vlade Sushil Koirala susreo se s predsjednicima Hermanom Van Rompuyem i Joséom Manuelom Barrosom. EU je nastavio pružati potporu političkoj i gospodarskoj tranziciji Nepala među ostalim u vezi s nepalskim traženjem konsenzusa u sastavljanju novog ustava i važnosti daljnje regionalne suradnje i integracije u regiji južne Azije. Povjerenik za razvoj Andris Piebalgs posjetio je Nepal u listopadu i potvrdio utrostručenje razvojne pomoći zemlji i potporu EU-a cilju Nepala da dođe do statusa srednje visokog dohotka do 2022.

5.4.4. Butan

EU i Butan dodatno su ojačali svoje odlične odnose među ostalim putem potpore EU-a političkoj tranziciji i gospodarskom razvoju zemlje te ambiciji da postane neovisna od donatora do 2020. Povjerenik za razvoj Andris Piebalgs posjetio je Butan u listopadu i najavio utrostručenje razvojne pomoći EU-a.

5.4.5. Afganistan

Vijeće je 23. lipnja usvojilo novu strategiju za Afganistan do kraja 2016. koja je usmjerena na razvoj institucija Afganistana i kojom se naglašavaju prioriteti promicanja mira, sigurnosti i regionalne stabilnosti, jačanja demokracije, ohrabrivanja gospodarskog i ljudskog razvoja i poticanja vladavine prava i poštovanja ljudskih prava. Strategija za cilj ima sveobuhvatan pristup i osigurava sveobuhvatan okvir za sve instrumente EU-a i angažman država članica koji nije vojni. Posebni predstavnik EU-a Franz-Michael Skjold Mellbin nastavio je imati važnu ulogu u jačanju prisutnosti EU-a na terenu i olakšao je koordinaciju s državama članicama u Kabulu.

Sigurnosna tranzicija, među ostalim povlačenje postrojbi ISAF-a, napredovala je kako je očekivano i završena je do kraja 2014. Afganistanske nacionalne sigurnosne snage (ANSF) ponovno su preuzele sigurnosnu odgovornost u cijeloj zemlji, među ostalim tijekom izazovnog razdoblja održavanja izbora. Snosile su sve veće gubitke, osobito na strani policije.

Opće sigurnosno stanje ostalo je napeto sa značajno povećanim brojem pobunjeničkih napada, među ostalim u Kabulu, i porastom broja civilnih žrtava od 25 % u odnosu na 2013. EU se zalagao za čvrst sigurnosni dogovor kojim se omogućuje misija Resolute Support kao nastavak ISAF-a.

Tijekom predsjedničkih izbora EU je usko surađivao s UN-om, SAD-om i drugim međunarodnim partnerima. EU je pružio potporu dogovoru kojem su posredovali UN i SAD, a koji je doveo do potpune revizije glasovanja i do uspostave vlade nacionalnog jedinstva, čime je izbjegnuta politička kriza. Ašraf Ghani inauguriran je 29. rujna kao predsjednik i predsjedničkim dekretom imenovao je Abdullaha Abdullaha glavnim upraviteljem. EU je rasporedio tim za ocjenu provođenja izbora koji se sastojao od 15 međunarodnih stručnjaka pod vodstvom glavnog promatrača, zastupnika Europskog parlamenta Thijsa Bermana.

Na konferenciji u prosincu u Londonu EU je pozdravio vladin ambiciozan plan reformi, među ostalim prve korake u rješavanju akutne krize prihoda, utvrđivanje mjera protiv korupcije i reformu pravosuđa. Predsjednik Ghani potvrdio je svoju namjeru da završi pregovore o sporazumu o suradnji za partnerstvo i razvoj EU-a i Afganistana što je prije moguće.

EU je u 2014. dao nekoliko javnih izjava o teškim kršenjima ljudskih prava koje je posebni predstavnik EU-a koordinirao s državama članicama. EU je izražavao zabrinutost zbog velikog broja civilnih žrtava zbog pobunjeničkih napada i nestabilne sigurnosne situacije. EU je dao i nekoliko izjava u kojima je naglasio svoje snažno i principijelno stajalište protiv smrtne kazne.

Policijska misija EU-a EUPOL Afghanistan doprinijela je tijekom 2014. napretku institucionalne reforme afganistanskog Ministarstva unutarnjih poslova, daljnjoj profesionalizaciji afganistanske nacionalne policije i poboljšanoj povezanosti policije i institucija kaznenog pravosuđa. EUPOL je pružio potporu razvoju nacionalne policijske strategije (2014. – 2018.) i nacionalnog policijskog plana koje je potpisao afganistanski ministar unutarnjih poslova. Doprinos novih prostora za učilišta za policijsko osoblje i upravljanje kriminalom označio je prekretnicu u tranziciji vodstva u ruke Afganistana. U sektoru pravosuđa EUPOL je imao značajnu ulogu u završetku revidiranog Zakona o kaznenom postupku kojeg je donio Parlament. Misija se suočavala s nestabilnim sigurnosnim stanjem na područjima operacije tijekom cijele 2014. U terorističkom napadu na restoran u Kabulu 17. siječnja ubijen je 21 civil, među ostalim danski pripadnik misije i britanski pripadnik sigurnosnog tima koji radi za EUPOL. Vijeće je 16. prosinca 2014. produljilo mandat misije do kraja 2016.

5.4.6. Pakistan

EU je nastavio usko surađivati s Pakistanom u okviru petogodišnjeg plana angažmana EU-a i Pakistana donesenog 2012. Drugi strateški dijalog EU-a i Pakistana održan je 25. ožujka u Bruxellesu između Visoke predstavnice i pakistanskog savjetnika za vanjsku i sigurnosnu politiku Sartaja Aziza. Sastanak Zajedničke komisije održan je 24. lipnja u Islamabadu, čemu su neposredno prethodili sastanci podskupina o ljudskim pravima i trgovini. Na sastanku Zajedničke komisije dogovoreno je pokretanje lokalnih dijaloga o energetici i ljudskim pravima. Posebni predstavnik EU-a za neširenje oružja i razoružanje Jacek Bylica posjetio je Pakistan u lipnju kako bi pokrenuo dijalog EU-a i Pakistana o neširenju oružja. Treći sastanak Zajedničkog odbora za ponovni prihvrat održan je 20. listopada u Bruxellesu kako bi se nadgledala provedba sporazuma o ponovnom prihvatu između EU-a i Pakistana (2010.).

Od 1. siječnja 2014. Pakistan je počeo biti korisnik povlaštenog pristupa tržištu EU-a u sklopu režima općeg sustava povlastica OSP+ uz uvjet učinkovite provedbe 27 međunarodnih temeljnih konvencija u područjima ljudskih prava, radnih prava, zaštite okoliša i dobrog upravljanja.

EU je nastavio raditi s Pakistanom na rješavanju pitanja ljudskih prava putem dijaloga i suradnje. Pored podskupina o ljudskim pravima, posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis posjetio je Pakistan prvi put od 26. do 29. listopada.²¹

5.4.7. Bangladeš

EU je nastavio surađivati s Bangladešom, SAD-om i Međunarodnom organizacijom rada (ILO) u svrhu provedbe pakta o održivosti dogovorenog u srpnju 2013. nakon smrtonosnog urušavanja poslovne zgrade Rana Plaza za poboljšanje uvjeta rada i zdravstvenih i sigurnosnih standarda u industriji gotove odjeće u Bangladešu. Pregledni sastanak na visokoj razini održan je u Bruxellesu 20. listopada i na njemu je ponovno potvrđena hitna provedba obveza u tim područjima.

Visoka predstavnica dala je 9. siječnja izjavu u ime EU-a kojom se osuđuju nasilna djela u razdoblju prije izbora 5. siječnja i kojom se izražava žaljenje zbog činjenice da nisu iskorišteni povoljni uvjeti za transparentne, uključive i vjerodostojne izbore. Pozvala je sve stranke da se suzdrže od nasilja i da se uključe u iskren dijalog kako bi se složili o uzajamno prihvatljivim daljnjim koracima za jačanje demokratske odgovornosti i održavanje transparentnih, uključivih i vjerodostojnih izbora. Okolnosti koje okružuju izbore doprinijele su polariziranom političkom okruženju, ograničenjima slobode medija i sužavanju prostora za civilno društvo.

²¹ Europski parlament donio je 2014. tri rezolucije koje su usmjerene na regionalnu ulogu Pakistana i političke odnose s EU-om (2013/2168(INI)), nedavne slučajeve progona (2014/2694(RSP)) i zakone o bogohuljenju (2014/2969(RSP)).

Kao odgovor na „Međunarodni sud za ratne zločine” Bangladeša koji je izrekao nekoliko smrtnih kazni osobama osuđenima za ratne zločine tijekom oslobodilačkog rata 1971. EU je ponovno izrazio apsolutno protivljenje smrtnoj kazni u svim uvjetima te je pozvao vlasti Bangladeša da usvoje moratorij na izvršenje smrtne kazne kao prvi korak prema njezinu ukidanju.²²

5.4.8. Šri Lanka

Glavni naglasak politike EU-a u vezi sa Šri Lankom bio je na pomirenju i ljudskim pravima. Europsko vijeće je u svojim zaključcima od 21. ožujka podsjetilo na svoju predanost odgovornosti, pomirenju i univerzalnim ljudskim pravima u Šri Lanki. Također je pozvalo na donošenje rezolucije o Šri Lanki na Vijeću za ljudska prava UN-a kojom bi se osigurala međunarodna istraga navodnih ratnih zločina obiju strana tijekom rata.

Na sastanku Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava u ožujku 2014. države članice EU-a zajedno sa SAD-om sponzorirale su rezoluciju kojom se vladu Šri Lanke potiče da postigne napredak u vezi s pomirenjem i da istraži navode o kršenjima međunarodnih ljudskih prava i humanitarnog prava. Rezolucijom je također Uredu visokog povjerenika UN-a za ljudska prava dodijeljen mandat da provede sveobuhvatnu istragu o navodnim teškim kršenjima i zlouporabama ljudskih prava i povezanih zločina obiju stranaka u Šri Lanki. Kao i drugi međunarodni partneri, EU je pozvao vladu Šri Lanke da u potpunosti surađuje s istragom kako bi se riješila pitanja odgovornosti kao važnog koraka u omogućavanju istinskog pomirenja.

EU je u 2014. dao izjave o napadima protiv muslimanske zajednice (20. lipnja), imenovanju UN-ovog tima istražitelja za Šri Lanku (1. srpnja) i o ograničavanjima nevladinih organizacija i slobodi izražavanja (23. srpnja).

²² Europski parlament donio je dvije rezolucije o kršenjima ljudskih prava u Bangladešu: Rezoluciju o nedavnim izborima u Bangladešu (2014/2516(RSP)) i Rezoluciju o kršenjima ljudskih prava u Bangladešu (2014/2834(RSP)).

5.4.9. Maldivi

Drugi demokratski višestranački parlamentarni izbori u povijesti zemlje održani su 22. ožujka. Održali su se tijekom političke krize koja je stvorila nesigurnost u vezi s budućom demokratizacijom Maldiva. Misija EU-a za promatranje izbora ocijenila je izbore dobro provedenima unatoč uplitanju vrhovnog suda i njegovih postupaka protiv izborne komisije u tjednima prije općih izbora. Od predsjedničkih izbora 2013. te lokalnih i parlamentarnih izbora 2014. sva vlast (zakonodavna, izvršna i pravosudna) ponovno je u rukama političke skupine okupljene oko obitelji bivšeg predsjednika Maumoon Abdula Gayooma, što izaziva zabrinutost za budućnost demokratske konsolidacije.²³

5.5. Pacifik

5.5.1. Australija

Nadogradnjom rezultata posjeta predsjednika Joséa Manuela Barrosa u rujnu 2011. i Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije u listopadu 2011., EU i Australija nastavili su razmjene mišljenja i dijalog s ciljem širenja suradnje u vanjskim poslovima i sigurnosnim pitanjima, upravljanju krizama, razvojnoj pomoći i globalnim pitanjima. Predsjednik Europskog vijeća Herman Van Rompuy održao je 16. studenoga bilateralni sastanak s premijerom Tonyjem Abbottom tijekom kojega su razgovarali o bilateralnim pitanjima (okvirni sporazum, izgledi za sporazum o slobodnoj trgovini) i Ukrajini, o čemu postoji bliska suradnja. ESVD i Australija također su potpisali sporazum o diplomatskim razmjenama.

Nakon usvajanja mandata za sveobuhvatni Okvirni sporazum EU-a i Australije u listopadu 2011., pregovori su nastavljani nakon gotovo jednogodišnjeg prekida te su do kraja godine gotovo završeni.

²³ Završno izvješće misije Europske unije za promatranje izbora, Maldivi 2014.

Sastanak sigurnosno-strateškog dijaloga EU-a i Australije na razini političkih direktora održan je 11. prosinca u Canberri s opsežnim dnevnim redom koji je obuhvaćao sigurnosna pitanja u Aziji i na Pacifiku, pomorsku sigurnost, Rusiju/Ukrajinu, Iran, Siriju/Irak/ISIL/Daiš, bliskoistočni mirovni proces, Afganistan, borbu protiv terorizma, kibernetičku sigurnost i suradnju u upravljanju krizama. Predsjedatelj Vojnog odbora Europske unije, general de Rousiers, bio je u prvom posjetu Australiji u svrhu rasprava visoke razine s Ministarstvom obrane. Redoviti trilateralni sastanak (EU – Australija – Novi Zeland) o pitanjima u vezi s Pacifikom održan je 28. listopada. EU i Australija također su održali svoj prvi dijalog o borbi protiv terorizma 6. studenoga u Bruxellesu.

EU i Australija pregovarali su o okvirnom sporazumu o sudjelovanju (FPA) u vezi sa sudjelovanjem Australije u operacijama EU-a za upravljanje krizama.²⁴ Australija je pozvana na sudjelovanje u nekoliko misija i operacija ZSOP-a i po prvi puta je sudjelovala u jednoj, osiguravajući vrijedno pravno stručno znanje u kontekstu potpore misiji za Sejšele putem misije EUCAP NESTOR.

5.5.2. Novi Zeland

Razmjena mišljenja o pitanjima od geopolitičke važnosti i uzajamnog interesa održavala se tijekom godine. Premijer John Key sastao se 25. ožujka s predsjednicima Joséom Manuelom Barrosom i Hermanom Van Rompuyem u Haagu na marginama sastanka na vrhu o nuklearnoj sigurnosti uz objavu zajedničke izjave o produbljivanju partnerstva EU-a i Novog Zelanda.

U zajedničkoj izjavi, među ostalim, navodi se dogovor da se razmotre mogućnosti ostvarivanja napretka u trgovinskim i gospodarskim odnosima, među ostalim parametri za moguće otvaranje pregovora o daljnjoj liberalizaciji trgovine i ulaganja između EU-a i Novog Zelanda.

²⁴ Sporazum je potpisan 22. travnja 2015.

Visoka predstavница / potpredsjednica Komisije održala je 24. lipnja sastanak s ministrom vanjskih poslova Murrayem McCullyjem u Bruxellesu, a 30. srpnja na marginama Foruma pacifičkih otoka u Palau objavili su završetak pregovora za prvi sveobuhvatan pravno obvezujući ugovor, Sporazum o partnerstvu u odnosima i suradnji (PARC).

Predsjednik Jean-Claude Juncker i ponovno izabrani premijer John Key sastali su se 16. studenoga u Brisbaneu na marginama sastanka na vrhu skupine G20. Ministar vanjskih poslova Murray McCully održao je prvi sastanak s Visokom predstavnicom / potpredsjednicom Komisije 2. prosinca u Bruxellesu, potvrđujući predanost širenju partnerstva EU-a i Novog Zelanda i užoj koordinaciji sigurnosnih pitanja tijekom članstva Novog Zelanda u Vijeću sigurnosti UN-a 2015. – 2016.

Prvi formalni dijalog EU-a i Novog Zelanda o sigurnosti na razini političkih direktora održan je 12. prosinca u Wellingtonu.

U sklopu daljnjih postupaka nakon okvirnog sporazuma o sudjelovanju Novog Zelanda u operacijama EU-a za upravljanje krizama potpisanog 18. travnja 2012. u Bruxellesu, Novi Zeland pozvan je sudjelovati u nekoliko misija i operacija ZSOP-a. Novi Zeland dao je doprinos misiji EUVNAFOR Atalanta pomorskom patrolom i izviđačkom letjelicom u listopadu i studenome.

Povjerenik Andris Piebalgs održao je u travnju zajednički posjet Pacifiku s ministrom vanjskih poslova McCullyjem. Primarni cilj bio je razmotriti napredak u provedbi zajedničkih projekata u okviru energetske partnerstva EU-a i Novog Zelanda na Pacifiku pokrenutog na Pacifičkom energetske sastanku na vrhu održanom pod sudomaćinstvom u ožujku 2013. u Aucklandu.

5.5.3. Fidži

Povratak Fidžija demokraciji konsolidiran je 17. rujna prvim parlamentarnim izborima od vojnog udara 2006. Izbori su tehnički bili dobro pripremljeni i pružili su glasačima stvaran izbor. EU je osigurao tehničku pomoć izbornom procesu i, u sklopu djelovanja u području šireg međunarodnog nadzora, na teren poslao misiju izbornih stručnjaka da ocijeni izbore.

EU je također poslao misiju provjere kako bi se procijenila situacija u vezi sa zahtjevima iz članka 96. Sporazuma iz Cotonoua. Nakon tih misija EU se u studenome složio o ukidanju takozvanih „odgovarajućih mjera” (sankcija) sukladno članku 96. Sporazuma iz Cotonoua i članka 37. Instrumenta za razvojnu suradnju i o nastavljajući pune razvojne suradnje s Fidžijem. Pažljivo praćenje i potpora u području ljudskih prava osigurat će se među ostalim obnovljenim političkim dijalogom i programom financijske pomoći EU-a.

5.5.4. Salomonovi Otoci

Parlamentarni izbori održani su 19. studenoga, nakon čega su 9. prosinca članovi novog parlamenta velikom većinom izabrali novog predsjednika vlade, Manasseha Sogavarea. Izborni proces u 2014. bio je miran s relativno manjim sigurnosnim incidentima. Ti izbori predstavljaju važnu prekretnicu kojom se potvrđuje povratak stabilnosti i napretku postignutima u područjima demokratizacije, dobrog upravljanja i ljudskih prava od raspoređivanja regionalne misije pomoći Salomonovim Otcima (RAMSI) 2003. Potpora EU-a osigurana je za ažuriranje popisa glasača. EU je također financirao aktivnosti u svrhu podizanja svijesti javnosti o izborima općenito i posebno o sudjelovanju žena, kao i tehničku pomoć pri nacrtu uredbe za provedbu Zakona o integritetu političkih stranaka.

5.5.5. Regionalna pitanja

EU je nastavio jačati svoj dijalog i partnerstvo s pacifičkim otočnim zemljama i njihovim regionalnim organizacijama. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije sudjelovala je na 45. Forumu pacifičkih otoka (PIF) koji se sastao u Kororu, Palau u srpnju, a povjerenik Andris Piebalgs predstavljao je u rujnu EU na Trećoj konferenciji Ujedinjenih naroda o malim otočnim državama u razvoju (SIDS) u Apiaji (Samoa). Tom prilikom 21 zemalja SIDS-a (10 pacifičkih, 10 karipskih i Kabo Verde) potpisala je nacionalne okvirne programe za razdoblje 2014. – 2020. (u iznosu od otprilike 340 milijuna EUR) sukladno Sporazumu iz Cotonoua. Od 28. srpnja 2014. Fidži privremeno primjenjuje Sporazum o gospodarskom partnerstvu EU-a i pacifičkih zemalja koji od 20. prosinca 2009. privremeno primjenjuje i Papua Nova Gvineja.

6. Afrika

6.1. Afrička unija

Sve bližom suradnjom s Afričkom unijom (AU), UN-om i ostalim regionalnim organizacijama počeli su se stabilizirati brojni sukobi, a stalno naglašavanje važnosti izgradnje čvrstih institucija sposobnih konsolidirati demokraciju, ljudska prava i vladavinu prava počelo je donositi rezultate.

Na 4. sastanku na vrhu EU-a i Afrike održanom u travnju 2014. u Bruxellesu čelnici su ponovno potvrdili stalnu potporu EU-a Afričkoj strukturi za mir i sigurnost putem Instrumenta mirovne pomoći za Afriku (APF) i potencijal za osiguranje više opreme kao i osposobljavanja i mentorstva. EU je bio u mogućnosti objaviti pokretanje misije EUFOR CAR. Na Sastanku o pomorskoj sigurnosti čiji domaćin je bila Visoka predstavnik / potpredsjednica Komisije, zajedno s komentarima s plenarne sjednice, naglašena su vrijedna iskustva stečena u operaciji Atalanta, kao i veliko zanimanje zapadnoafričkih zemalja za novu Strategiju EU-a o Gvinejskom zaljevu. Prisutnost glavnog tajnika UN-a Ban Ki-moona poslala je snažnu poruku o opsegu suradnje EU-a, Afričke unije i UN-a. Bilateralni sastanci također su imali ključnu ulogu u jačanju odnosa između dva kontinenta.

Sveukupno je sastanak na vrhu uspio dati pozitivan zamah odnosima EU-a i Afrike i osigurao je zdrav temelj za budući dijalog i suradnju. Na njemu je izdana zajednička izjava u kojoj se potvrđuje predanost ostvarivanju ciljeva utvrđenih zajedničkom strategijom Afrike i EU-a donesenom 2007. Zajednički ključni prioriteti i područja za zajedničku akciju ponovno su definirani u planu za razdoblje od 2014. do 2017. EU se i dalje smatra najvažnijim partnerom Afrike u svim važnim područjima, među ostalim miru i sigurnosti.

Vijeće za mir i sigurnost Afričke unije (AUPSC) i Politički i sigurnosni odbor EU-a sastali su se po sedmi put 15. svibnja 2014. u Bruxellesu.²⁵

²⁵ Sastanak je pružio priliku za otvorenu i dobro strukturiranu raspravu o i.) kriznim situacijama i prijetnjama miru i stabilnosti od Sahela do Roga Afrike, čime su pokriveni sukobi u Južnom Sudanu, Maliju/Sahelu i Srednjoafričkoj Republici, kao i međusektorska pitanja širenja malog oružja, terorizma, granica i migracija; ii.) jačanju izgradnje afričkih kapaciteta za mir i sigurnost; iii.) jačanju suradnje između političkih i sigurnosnih odbora. Osim toga, oba politička i sigurnosna odbora izvještana su o miru i sigurnosti u Europi (Ukrajina).

Komisija je 2014. također donijela program djelovanja Instrumenta mirovne pomoći za Afriku za razdoblje 2014. – 2016. s financijskom omotnicom od 750 milijuna EUR, od kojih 325 milijuna EUR dolazi iz ERF-ovog mehanizma prijelaza s glavnom svrhom podupiranja tekućih operacija za potporu miru u 2014. Ukupne orijentacije programa djelovanja za razdoblje 2014. – 2016. uglavnom su u skladu s prethodnim programima djelovanja Instrumenta mirovne pomoći za Afriku. Izravni korisnici i dalje su Afrička unija (AU) i regionalne gospodarske zajednice / regionalni mehanizmi s gotovo 90 % sredstava u svrhu potpore mirovnim operacijama pod afričkim vodstvom i ostatkom sredstava u svrhu potpore operacionalizaciji Afričke strukture za mir i sigurnost i operacijama s brzim učinkom čiji je cilj sprečavanje sukoba i upravljanje krizama.²⁶

EU je putem Instrumenta mirovne pomoći za Afriku nastavio podupirati misije pod vodstvom AU-a u 2014.:

- AMISOM u Somaliji: od početka misije 2007. ukupna sredstva Instrumenta mirovne pomoći u Africi za misiju iznose gotovo 771,1 milijun EUR, čime je EU postao jedan od najvećih donatora AMISOM-a.
- MISCA u Srednjoafričkoj Republici: EU je osigurao početna financijska sredstva u iznosu od 50 milijuna EUR te je obećao dodatan iznos od 75 milijuna EUR. Višedimenzionalna mirovna operacija UN-a u Srednjoafričkoj Republici, MINUSCA, preuzela je dužnost od misije MISCA afričkih snaga 15. rujna. Ipak neće moći provesti svoj ambiciozan mandat do svibnja 2015.

²⁶ Glavni izazovi koji su uvedeni programom djelovanja za razdoblje 2014. – 2016. su sljedeći: i) naglašena je potreba uspostave izlaznih strategija i jačanja dijeljenja financijskog tereta za dugotrajne mirovne operacije; ii) potpora Instrumenta mirovne pomoći za Afriku Afričkoj strukturi za mir i sigurnost i izgradnji kapaciteta ponovno će se uskladiti s ciljanijom potporom i postupnim smanjenjem opće potpore troškovima osoblja; postupak donošenja odluka EU-a također je pojednostavljen kako bi se povećala brzina i reagiranje.

EU je u 2014. također podupirao nekoliko afričkih inicijativa posredovanja u sklopu mehanizma brzog reagiranja Instrumenta mirovne pomoći za Afriku, među ostalim Zajednički mehanizam provjere Međunarodne konferencije o regiji Velikih jezera u svojoj misiji obnove i promicanja povjerenja između Demokratske Republike Konga i njegovih susjeda, proces posredovanja Međuvladinog tijela za razvoj (IGAD) u Južnom Sudanu i inicijativu za zajedničko tržište za istočnu i južnu Afriku / Istočnoafričku zajednicu (COMESA/EAC) kako bi se podržali mirni izbori u Burundiju.

6.2. Zapadna Afrika

Nakon deset godina zajedničkog rada, 30. lipnja 2014. završeni su pregovori o Sporazumu o gospodarskom partnerstvu EU-a i zapadne Afrike. Sporazum obuhvaća trgovinu robom, na temelju nedavno donesene Zajedničke vanjske carinske tarife ECOWAS-a, i razvojnu suradnju te uključuje klauzule o preispitivanju za poglavlja o uslugama i trgovinskim pravilima. Šefovi država ECOWAS-a dali su naputke glavnim zapadnoafričkim pregovaračima da poduzmu sve nužne korake kako bi se brzo pokrenuo proces potpisivanja i provedbe Sporazuma o gospodarskom partnerstvu. Taj sporazum neće zamijeniti privremene sporazume o gospodarskom partnerstvu Côte d'Ivoirea (potpisan 2008.) i Gane (nije potpisan) koji nisu bili ratificirani/primijenjeni.

Godišnji politički dijalog na ministarskoj razini EU-a i ECOWAS-a održan je u Abuji 27. studenoga 2014. te je njime obuhvaćen niz predmeta od uzajamnog interesa, što uključuje regionalni razvoj događaja u području mira i sigurnosti, pitanja koja se tiču regionalnog programiranja te pregovora o sporazumima o gospodarskoj suradnji.

6.2.1. Sigurnost i razvoj u Sahelu

Provedba strategije EU-a za sigurnost i razvoj u Sahelu nastavila se tijekom cijele 2014., s preispitivanjem u 2013. koje je pokazalo konkretan napredak i rezultate u sva četiri glavna dijela: političkom, razvojnom, sigurnosnom i borbi protiv nasilnog ekstremizma. Prepoznato je da bi veza između sigurnosti i razvoja trebala ostati u središtu politika i operacija EU-a u Sahelu i da bi provedbu strategije trebalo proširiti na Burkinu Faso i Čad. U tom kontekstu u tijeku je razvoj novog regionalnog akcijskog plana koji pokriva sljedeće korake u provedbi strategije za Sahel.

Tijekom cijele godine, pojačana pozornost posvećena je međunarodnoj koordinaciji i sinergijama s drugim partnerskim organizacijama, osobito UN-om, Afričkom unijom i ECOWAS-om. Pozornost se obraćala platformi iz Bamaka pokrenutoj nakon zajedničkog posjeta visoke razine UN-a, EU-a i Svjetske banke toj regiji u 2013. pružajući mehanizam koordinacije između donatora i UN-a, AU-a i osobito EU-a. Naglasak je stavljen i na proces iz Noukachotta²⁷ koji je obećavajuć što se tiče uključenosti AU-u i Alžira u područje sigurnosti, i skupinu G5 koja predstavlja važan korak prema osamostaljivanju u rješavanju izazova od strane pet zemalja u pitanju.²⁸

²⁷ Proces pod vodstvom Afričke unije pokrenut je u ožujku 2013.; navedeni ciljevi uključuju jačanje sigurnosne suradnje i operacionalizaciju Afričke strukture za mir i sigurnost u regiji Sahela i Sahare. Unutar okvira Noukachotta čelnici obavještajnih i sigurnosnih službi 13 zemalja regije Sahela i Sahare trebali su se sastajati redovito svaka dva mjeseca pod pokroviteljstvom Afričke unije, dok bi se njihovi ministri vanjskih poslova sastajali redovito svaka tri mjeseca.

²⁸ Mauritanija, Mali, Niger, Čad i Burkina Faso.

6.2.2. Mauritanija

EU je rasporedio misiju izbornih stručnjaka na predsjedničkim izborima u lipnju 2014. Ona je zaključila da je izborni proces održan u skladu s prihvatljivim standardima. Izdali su brojne preporuke za poboljšanje procesa u budućim izborima.

Drugi mandat predsjednika Mohameda Oulda Abdela Aziza započeo je poticajnim znakovima političke stabilnosti i kontinuiteta u provedbi ključnih politika. Ipak, konsolidacija stabilnosti i nastavak rasta pod prijetnjom su rizikâ od nasilne islamske radikalizacije, produbljivanja društvene i etničke podjele i nestabilnog regionalnog konteksta. EU će pažljivo pratiti društvene, etničke i vjerske napetosti koje su bile u porastu u drugoj polovici godine, u kontekstu redovitog političkog dijaloga s Mauritanijom.

Mauritanija je preuzela predsjedanje Afričkom unijom u siječnju 2014., kao i supredsjedanje dijalogom 5+5 i predsjedanje Vijećem ministara Arapske lige. Kao rezultat toga zemlja je bila proaktivna u regionalnim pitanjima.²⁹

Odnosi EU-a i Mauritanije bili su obilježeni dvama sastancima političkog dijaloga u skladu s člankom 8. (svibanj i prosinac 2014.), posjetima posebnog predstavnika EU-a za Sahel u siječnju i prosincu i povjerenika Andrisa Piebalgsa u veljači, potpisivanjem Nacionalnog okvirnog programa za razdoblje 2014. – 2020. u lipnju, i pokretanjem pregovorâ u svibnju u svrhu obnavljanja Protokola o ribarstvu.

²⁹ Predsjednik Aziz supredsjedao je s EU-om četvrtim sastankom na vrhu EU-a i Afrike održanim u travnju 2014. u Bruxellesu. Kao dokaz svog afričkog angažmana Mauritanija je najavila sudjelovanje u misiji MUNUSCA s kontingentom od oko 900 postrojbi koje će biti raspoređene 2015. Kao angažiran partner u pitanjima Sahela, Mauritanija je u veljači 2014. zajedno s Nigerom, Malijem, Burkinom Fasom i Čadom pokrenula inicijativu skupine G5 Sahela čiji cilj je utvrditi odgovarajuće odgovore na specifične izazove za Sahel, usko povezujući sigurnost i razvoj oslanjajući se na strategiju EU-a za Sahel.

6.2.3. Mali

Od početka političke i sigurnosne krize u Maliju – pobune na sjeveru u siječnju 2012. i državnog udara u ožujku nakon toga – EU je kontinuirano podupirao teritorijalnu cjelovitost Malija, povratak na ustavni poredak i političko rješenje krize putem dijaloga. Kao dio svojeg sveobuhvatnog odgovora na krizu u Maliju EU je mobilizirao sve instrumente koji su mu na raspolaganju.

Nakon organizacije transparentnih predsjedničkih i parlamentarnih izbora u 2013. koje su promatrali EU i drugi međunarodni partneri, EU je pružio značajnu potporu procesu tranzicije koji vodi do obnove normalnog ustavnog poretka, mira i reda. Na donatorskoj konferenciji na visokoj razini za Mali 15. svibnja 2013. u Bruxellesu donatori su se obvezali osigurati preko 3,25 milijardi EUR. Samo EU obvezao se osigurati 1,28 milijardi EUR, što uključuje proračunsku potporu. Na posljednjem sastanku u sklopu daljnjeg postupanja u rujnu 2014. zaključeno je da je do sada isplaćena/obećana oko polovica tog iznosa. I Komisija je pružila značajan iznos u humanitarnoj pomoći.

Na strani sigurnosti, EU je i individualno i skupno pružio ključnu potporu u borbi protiv terorističkih skupina, osobito od siječnja 2013. Pokrenuo je misiju vojnog osposobljavanja (EUTM Mali) kako bi pomogao vojsci Malija u restrukturiranju i jačanju svojih kapaciteta. Misija EUTM Mali je dosad osposobila šest bataljuna oružanih snaga Malija.

Nova civilna misija ZSOP-a pod nazivom EUCAP Sahel Mali uspostavljena je u travnju 2014. u Maliju. Šef misije i najuži tim raspoređeni su u srpnju kako bi pripremili pokretanje misije početkom 2015.³⁰

EU je također aktivno sudjelovao kao jedan od posrednika (zajedno s UN-om, AU-om, ECOWAS-om i Organizacijom islamske suradnje) u mirovnim pregovorima o sjevernom Maliju koji se održavaju u Alžiru, pokrenutima u srpnju 2014. EU je predan sudjelovanju u Odboru za praćenje koji će nadgledati provedbu mirovnog sporazuma.

EU je u potpunosti predan potpori obnovi i oporavku Malija nakon njegova povratka ustavnom poretku.³¹

6.2.4. Niger

Relativna unutarnja stabilnost tijekom prošlih godina bila je ugrožena nakon preustroja vlade u kolovozu 2013. koji je uzrokovao promjene u političkim savezima. Političke napetosti bile su u porastu tijekom 2014., zajedno s uličnim prosvjedima, povremenim nasilnim sukobima i zastojem u nacionalnoj skupštini. Politički dijalog o širokom rasponu domaćih i regionalnih pitanja redovito se odvija.

³⁰ Misija će osigurati osposobljavanje i savjetovanje međunarodnim sigurnosnim snagama (žandarmerija, nacionalna policija i nacionalna garda) s posebnim naglaskom na upravljanju ljudskim resursima i kapacitetima). Temeljni cilj misije jest pomoći ponovno izgraditi institucionalnu vezu između sigurnosnih snaga Malija i političkih tijela uspostavom unutar snaga transparentnog, profesionalnog sustava upravljanja usmjerenog na usluge. Početni mandat misije trajat će dvije godine. Misijom će se mobilizirati 80 međunarodnih stručnjaka i smještena je u Bamakou.

³¹

Niger je u 2014. bio žrtva različitih terorističkih napada koji su za posljedicu imali niz žrtava.

Prelijevanje nasilja skupine Boko Haram iz Nigerije u Niger izaziva ozbiljnu zabrinutost za vlasti Nigera u vezi sa sigurnosnim i humanitarnim pitanjima. Kao rezultat toga Niger je aktivno uključen u međunarodne napore da se poboljša sigurnost u Nigeriji.

Odnosi EU-a i Nigera u 2014. bili su obilježeni potpisivanjem Nacionalnog okvirnog programa za razdoblje 2014. – 2020. u lipnju i posjetima Niameyu predsjednika Hermana Van Rompuya (veljača 2014.) i posebnog predstavnika za Sahel Michela Dominiquea Reveyrand-de Menthona (5. – 6. studenoga 2014.).

Misija EUCAP SAHEL Niger završila je svoj prvi mandat u srpnju 2014. Vijeće je odlučilo prilagoditi i produljiti mandat do srpnja 2016. Tijekom druge polovice godine misija i drugi instrumenti EU-a proveli su brojne zajedničke aktivnosti i pojačali su svoje aktivnosti izvan glavnog grada Niameya s posebnim naglaskom na poboljšanju odgovornosti Nigera i održivosti postignuća misije.

6.2.5. Burkina Faso

Nakon 27 godina na vlasti predsjednik Blaise Compaoré bio je prisiljen dati ostavku i pobjeći iz zemlje u listopadu nakon raširenih prosvjeda i socijalnih nemira uzrokovanih njegovom namjerom da promijeni ustav i ponovno se kandidira na predsjedničkim izborima 2015. Nakon nemira i dva tjedna vojne vladavine svi dionici (među ostalim političke stranke i civilno društvo) složili su se o Prijelaznoj povelji i imenovali civila Michela Kafandoa prijelaznim predsjednikom. EU je izrazio svoju potporu mirnoj demokratskoj tranziciji i naporima međunarodne zajednice, posebno misiji UA/CEDEAO/ONU, da olakšaju tranzicijski proces.

Vijeće za vanjske poslove odlučilo je 17. ožujka proširiti strategiju EU-a za Sahel na Burkinu Faso. Zajednička misija ESVD-a, Glavne uprave za međunarodnu suradnju i razvoj te posebnog predstavnika EU-a za Sahel naknadno je odvojena u svibnju kako bi tijelima vlasti Burkine Faso prenijela implikacije njihova uključivanja u strategiju za Sahel i kako bi prikupila podatke o mogućim aktivnostima u sklopu stupa za razvoj sigurnosti strategije za Sahel.

EU je član kontaktne skupine ECOWAS-a za Burkinu Faso i pomagat će zemlji tijekom tranzicijskog razdoblja u izgradnji uvjeta za uključive i transparentne demokratske izbore koji će se održati najkasnije u studenome 2015.

6.2.6. Senegal

Odlični i dinamični odnosi između Senegala i Europske unije temelje se na političkom dijalogu, trgovinskoj i razvojnoj suradnji. Senegal je važan partner EU-a u nekoliko regionalnih i međunarodnih predmeta.

Politički dijalog nastavljen je redovito, s dva sastanka u 2014., u lipnju i prosincu. Teme o kojima se raspravljalo bile su osobito domaće politike, vanjska politika Senegala, sigurnosno stanje u regiji kao i veliki gospodarski izazovi s kojima se Senegal suočava. O ljudskim pravima raspravljalo se tijekom posvećenog dijaloga s ministrom pravosuđa Sidikijem Kabom u studenome. Putem političkog dijaloga i suradnje EU-a sa Senegalom, EU i njegove države članice usredotočili su se na prioritete kao što su prava žena i djece, borba protiv nekažnjavanja, reforma pravosuđa i nediskriminacija na temelju seksualne orijentacije.

EU podržava normalizaciju stanja u regiji Casamance u kojoj sukobi niskog intenziteta traju više od 30 godina. U tijeku su mirovni pregovori između različitih frakcija separatističkog pokreta Demokratskih snaga Casamancea (Mouvement des Forces Démocratiques de Casamance – MFDC) i vlade Senegala. Financiranje putem Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru pokriva potporu tom procesu i žrtvama sukoba. Pregovori sa sjevernim frontom doveli su do deklaracije vođe MFDC-a Salifa Sadia o jednostranom prekidu vatre 1. svibnja 2014.

Čini se da je ilegalna migracija preko obala Senegala pod kontrolom zahvaljujući pojačanom programu nadzora pomorskih granica koji ima potporu Frontexa i bilateralne suradnje sa Španjolskom.

Sastanci i posjeti visoke razine odvijali su se tijekom godine, npr. povjerenik Andris Piebalgs posjetio je Senegal u veljači, a predsjednik Macky Sall sudjelovao je na sastanku na vrhu EU-a i Afrike u travnju, gdje se sastao s predsjednikom Joséom Manuelom Barrosom i povjerenicom Kristalinom Georgievom. Nadalje, ministar gospodarstva i financija Amadou Ba susreo se s povjerenikom Piebalgsom u listopadu, a povjerenik Neven Mimica susreo se s predsjednikom vlade Mohammedom Abdallahom Boun Dionneom u studenome. Senegal je 28. i 29. studenoga bio domaćin sastanka na vrhu organizacije Organisation International de la Francophonie (OIF) na kojem je povjerenik Mimica održao bilateralne sastanke s predsjednikom Sallom i drugim afričkim čelnicima država.

6.2.7. Gambija

Gambija je 2014. bila suočena s gospodarskim pritiskom uzrokovanim dvama vanjskim šokovima: padom turizma zbog izbijanja ebole u zapadnoj Africi i sušom u regiji. Stanje demokracije, poštovanje vladavine prava i stanje ljudskih prava ostali su važan razlog za zabrinutost EU-a. Glasnogovornik Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije dao je izjavu u veljači nakon što je predsjednik Gambije Yahya Jammeh povodom nacionalnog praznika održao govor kojim se raspiruje mržnja protiv LGBTI osoba. Kao odgovor na predsjednikovo potpisivanje zakona kojim se kriminalizira „težak homoseksualizam” EU je u studenome dao lokalnu izjavu.

Stanje ljudskih prava u Gambiji privuklo je međunarodnu pažnju dok je Gambija u listopadu prolazila kroz drugi Univerzalni periodički pregled. EU je dao doprinos pripremama i financirao je javni pregled u sklopu Univerzalnog periodičkog pregleda zajedno s drugim akterima.³²

³² Nacrt izvješća radne skupine za Univerzalni periodički pregled naglasio je brojne ozbiljne nedostatke u području civilnih i političkih prava, posebno u vezi sa slobodom izražavanja i okupljanja. Države članice UN-a priznale su napretke u polju obrazovanja i razvoju centara za zdravstvenu skrb u zemlji, ali ostala je zabrinutost u vezi sa smrtnom kaznom, izvansudskim uhićenjima i pritvaranjima na razdoblja duža od onih predviđenih zakonom, zakonskom dobi za brak, slobodom medija, pravima LGBTI osoba itd. Nadalje, EU i države članice s predstavništvima u Banjulu pomno su pratili posjet dvoje posebnih izvjestitelja UN-a o izvansudskim, prijekim ili proizvoljnim pogubljenjima i o okrutnom, nehumanom i ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju u studenome. Posjet je otkazan u kolovožu u kratkom roku i zatim ponovno zakazan. Posebnim izvjestiteljima odbijen je pristup sigurnosnom krilu i dijelu s osuđenima na smrt u glavnom zatvoru te su odlučili da neće nastaviti svoje planirane posjete ostalim pritvornim centrima zbog tog kršenja dogovorenih uvjeta od strane Gambije.

Politički dijalog u skladu s člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua održan je u travnju te je s vlastima Gambije postignut dogovor o preuzimanju obveza iz područja ljudskih prava. U kasnijim kontaktima činilo se da se potvrđuje konstruktivan duh tog sastanka. Ipak, u 2014. nisu održavani daljnji sastanci dijaloga u skladu s člankom 8. Vlada Gambije je u studenome obavijestila EU da namjerava obustaviti politički dijalog u skladu s člankom 8. Nadalje, u govoru 29. studenoga koji je prikazan na državnoj televiziji ministar vanjskih poslova izravno je povezao izjavu EU-a kojom se kritizira donošenje zakona o „teškom homoseksualizmu” s vladinom suspenzijom političkog dijaloga.

6.2.8. Gvineja Bisau

Nakon dvogodišnjeg prijelaznog razdoblja koje je uslijedilo nakon državnog udara u travnju 2012. parlamentarni i predsjednički izbori održani su mirno u travnju i svibnju 2014. i izborna promatračka misija EU-a pod vodstvom člana Europskog parlamenta Krzysztofa Liseka smatrala ih je slobodnima i vjerodostojnima.

Kako bi pružio potporu novim tijelima vlasti u ponovnoj uspostavi vladavine prava i omogućio im da se suoče s važnim političkim i socioekonomskim izazovima, EU je odlučio suspendirati primjenu mjera iz članka 96. Sporazuma iz Cotonoua.³³

Mjere ograničavanja EU-a protiv 21 vojnog vođe upletenog u državni udar u travnju 2012. ostaju na snazi i utvrđene su u Odluci Vijeća 2012/285/ZVSP.

EU blisko surađuje s glavnim međunarodnim partnerima (UN, ECOWAS, AU, Zajednica država portugalskog govornog područja CPLP) kako bi podupirao, na koordiniran i usklađen način, napore novoizabranih tijela vlasti Gvineje Bisaua da pojačaju političke institucije, provedu reformu sigurnosnog sektora, ojačaju vladavinu prava, bore se protiv korupcije i nezakonitog trgovanja i promiču održiv razvoj.

³³ U tom kontekstu Odlukom Vijeća 2014/467/EU od 14. srpnja produljuje se valjanost članka 96. Odluke, ali se suspendira primjena mjera iz njega, čime se EU-u omogućuje da osigura hitnu potporu tijelima vlasti i da pokrene provođenje programa 11. ERF-a.

6.2.9. Gvineja

Razdoblje normalizacije odnosa između Gvineje i EU-a započelo je krajem 2013. i nastavljeno tijekom 2014., te je Vijeće EU-a u travnju 2014. odlučilo ukinuti embargo na oružje. Nacionalni okvirni program u sklopu 11. ERF-a (2015. – 2020.) potpisan je 6. prosinca 2014. i njime je dodijeljeno 244 milijuna EUR za suradnju u četiri sektora: konsolidaciji vladavine prava, urbanom sanitarnom sustavu, zdravstvu i prometu (posljednji je u fazi izlazne strategije).

Unatoč tome, pojedinačne sankcije protiv petero osoba za koje se smatra da su odgovorne za masakr u rujnu 2009. produljene su u 2014. za jednu ili više godina zbog nedovoljnog napretka tekućih sudskih postupaka. Borba protiv nekažnjavanja i dalje je prioritet EU-a.

Lokalni izbori bili su predviđeni za kraj 2014. ali nisu raspisani zbog učinka trenutačnog izbijanja epidemije ebole.

Gvineja je od ožujka 2014. pod ozbiljnim učinkom epidemije ebole koja je postupno prešla iz hitne zdravstvene situacije u gospodarsku i socijalnu krizu s mogućim širim političkim i regionalnim implikacijama. Nedovoljna koordinacija i pojačan otpor stanovništva mjerama za suzbijanje ebole čine situaciju iznimno kompliciranom. Najozbiljniji incident dogodio se u rujnu pokoljem skupine za senzibilizaciju u selu Womey. Delegacija EU-a dala je lokalnu izjavu.

EU je snažno angažiran u borbi protiv ebole u Gvineji.

6.2.10. Sijera Leone

Dominantne teme 2014. godine bile su izbijanje ebole i ozbiljne političke, sigurnosne i gospodarske implikacije koje je izbijanje imalo na zemlju i regiju.

U studenom su koordinator EU-a za ebolu i povjerenik Christos Stylianides i povjerenik Vytenis Andriukaitis posjetili Freetown kako bi osobno procijenili situaciju i analizirali potrebe i nedostatke s ciljem bolje prilagodbe ponude EU-a.

Kad se uključe sve države članice i svi instrumenti, EU se tijekom 2014. obvezao osigurati oko 1,1 milijardu EUR za suzbijanje ebole u zapadnoj Africi.

Kako bi se povećalo demokratsko i uključivo upravljanje te ustav uskladio s međunarodnim obvezama zemlje u području ljudskih prava, nastavljen je rad na preispitivanju ustava započet 2013., premda se nije moglo provesti informiranje u pokrajinama te zemlje zbog epidemije ebole.

6.2.11. Liberija

Liberija je 2014. pogođena epidemijom ebole koja je izbila u ožujku. Ebola je imala ozbiljan utjecaj na cijelo društvo te izazvala ozbiljne političke, sigurnosne i gospodarske implikacije za zemlju i regiju. Sve aktivnosti vlade morale su se usredotočiti na napore da se odgovori na krizu.

EU je zajedno sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom i ostalim partnerima osigurao značajnu potporu vladi u borbi protiv krize. U studenom su koordinator EU-a za ebolu Christos Stylianides i povjerenik Vytenis Andriukaitis posjetili Monroviu kako bi osobno procijenili situaciju, potrebe i nedostatke s ciljem bolje prilagodbe ponude EU-a.

Zbog krize uzrokovane ebolom djelomični senatorski izbori planirani za listopad morali su biti odgođeni. Prijedlog vlade da se izbori održe 16. prosinca stavljen je na čekanje nakon pritužbi političkih skupina i presude suda. Situacija bi mogla imati utjecaja na preispitivanje ustava predviđeno u 2015. te može utjecati na cijelu političku scenu.

Mandat UNMIL-a produljen je do 2015. godine jer se smatra korisnim za stabilnost zemlje, uzimajući u obzir destabilizirajuće učinke krize uzrokovane ebolom.

EU i Liberija i dalje održavaju intenzivnu političku razmjenu koja je podržana velikim okvirom suradnje. Politički dijalog sukladno članku 8. Sporazuma iz Cotonoua održan je u veljači 2014. EU je proveo svoju strategiju za ljudska prava za Liberiju s glavnim naglaskom na ukidanju smrtne kazne, pravima žena i uključenosti civilnog društva u ljudska prava. EU je u ožujku s ključnim članovima međunarodne zajednice, organizacijama civilnog društva, skupinama za strateška promišljanja i članovima vlade organizirao radionicu o sprječavanju sukoba.

6.2.12. Côte d'Ivoire

Côte d'Ivoire nastavio je u 2014. provoditi svoj proces političkog smirenja i političke pomirbe nakon nasilne izborne krize 2010. Proces je nestabilan. Predsjednički izbori predviđeni za listopad 2015. mogli bi potaknuti političke napetosti i nasilje. Izborna komisija (CEI) postigla je spori napredak u svojim pripremama, osobito u ažuriranju izbornog popisa. Oporba (FPI) zatražila je poboljšanje svoje zastupljenosti u CEI-u, na što je predsjednik Alassane Ouattara odgovorio pozitivno.

Sigurnost je poboljšana i nakon odluke Vijeća sigurnosti UN-a mirovna misija UN-a (UNOCI) progresivno će se smanjivati. Potvrđeni su režimi sankcija UN-a i EU-a (embargo na oružje, pojedinačne sankcije osim ukidanja sankcija protiv savjetnika bivšeg predsjednika Laurenta Gbagboa, Alcidea Djédjéa). Nakon ukidanja embarga na trgovinu dijamantima poduzete su konkretne mjere u provedbi Procesu Kimberley.

EU i dalje pruža podršku procesu pomirenja i osudi nekažnjavanja. Posvećen je promicanju transparentnog, konkurentnog i uključivog procesa koji vodi do predsjedničkih izbora u 2015. Nadalje, EU podržava reforme u sektorima pravosuđa i sigurnosti. Isplata proračunske pomoći u 2014. uključivala je pokazatelje za obnovu policijskih stanica i provedbu nepristranog pravosuđa.

6.2.13. Togo

Nakon sporazuma ostvarenog između vlade i oporbe prije parlamentarnih izbora 2013., u svibnju 2014. održan je nacionalni dijalog o ustavnim reformama, među ostalim o pitanju ograničenja broja predsjedničkih mandata na dva. Ipak, u lipnju je nacionalna skupština odbila prijedlog revizije ustava iako je vlada uvela zakon koji ima potporu velike većine zastupnika. Iako je rasprava o reviziji ustava ponovno otvorena krajem 2014., odbijanje je povećalo rizik od političke napetosti i nestabilnosti prije predsjedničkih izbora 2015. EU aktivno ohrabruje dijalog i fleksibilnost u ispunjenju ustavnih i institucijskih reformi o kojima su se političke stranke u Togu dogovorile u različitim sporazumima.

6.2.14. Nigerija

S obzirom da su izbori zakazani za veljaču 2015., u 2014. je došlo do povećanja političke napetosti i pojave slučajeva izbornog nasilja. Po prvi put od završetka vojne vladavine 1999., s obzirom na povećanu organizaciju i kapacitete oporbe, očekivalo se pravo natjecanje. Kako bi se doprinijelo organizaciji vjerodostojnih i mirnih izbora, a s obzirom da je dogovoreno da će EU promatrati izbore 2015., nekoliko misija povezanih s izborima otišlo je 2014. u Nigeriju kako bi ponudile dodatnu izbornu pomoć osim tekućeg programa podrške izborima.

Nigerijski predsjednik u siječnju 2014. konačno je odobrio kriminalizirajući Zakon o zabrani istospolnih brakova. Smrtna kazna i dalje zabrinjava, s mnogobrojnim vojnicima koje su vojni sudovi osudili na smrt zbog optužbi za pobunu i pokušaj ubojstva.

Skupina Boko Haram (BH) pojačala je 2014. svoju terorističku kampanju i izvela napade s dosad neviđenom brutalnošću i učestalošću. Proširila je svoju geografsku prisutnost zapanjujućim terorističkim nasiljem počinjenim ne samo na sjeveroistoku već u ostalim dijelovima zemlje te sve više i u susjednom Kamerunu. Izvještavalo se i o nasilju i zlouporabi ljudskih prava od strane sigurnosnih službi Nigerije koje se protiv pobune bore grubim pristupom. EU je uvrstio BH na popis terorističkih skupina u svibnju, u skladu s odlukom odbora za sankcije Vijeća sigurnosti UN-a, te je u zaključcima Vijeća za vanjske poslove od 12. svibnja izrazio zabrinutost zbog tekućih terorističkih napada.

EU se nastavio angažirati u svim tim pitanjima tijekom nekoliko sastanaka političkih dijaloga i tijekom ministarskog dijaloga između EU-a i Nigerije održanog u Abuji 27. studenoga 2014. Nacionalni izbori, ljudska prava i pobuna skupine Boko Haram bile su tri glavne bilateralne teme o kojima se raspravljalo na tom dijalogu, na kraju kojeg je usvojeno zajedničko priopćenje.³⁴

6.3. Istočna Afrika

Visoki dužnosnici EU-a i Istočnoafričke zajednice uspješno su dovršili pregovore o Sporazumu o gospodaraskom partnerstvu te su u listopadu 2014. parafirali tekst. Sporazum obuhvaća pristup tržištu za robu te uključuje opsežno poglavlje o razvojnoj suradnji, fleksibilnim pravilima o podrijetlu, cjelovitoj institucijskoj strukturi i suradnji u području širokog raspona pitanja koja uključuju poljoprivredu, SPS i olakšavanje trgovine.

Šesti sastanak ministara Međuvladine uprave za razvoj (IGAD) i Europske unije (EU) održan je u Bruxellesu 1. travnja 2014. Dvije su strane raspravljale o stanju u Rogu Afrike, uključujući Južni Sudan, Somaliju i Eritreju. Raspravljalo se o provedbi regionalne strategije IGAD-a i strateškog okvira EU-a za Rog Afrike, kao i o statusu i izgledima buduće suradnje IGAD-a i EU-a.

³⁴ Nigerija je tri puta predložena kao tema hitne rasprave plenarne sjednice Europskog parlamenta na temu ljudskih prava (siječanj, ožujak, srpanj) i svaki put su usvojene rezolucije Europskog parlamenta o stanju ljudskih prava u zemlji ((2014/2517(RSP), (2014/2634(RSP) i 2014/2729(RSP)).

6.3.1. Džibuti

Džibuti je ostao glavni partner u međunarodnoj borbi protiv piratstva u državama Roga Afrike i u procesu stabilizacije Somalije. Odlučio je pojačati svoj doprinos u postrojbama Misiji Afričke unije u Somaliji (AMISOM) raspoređivanjem drugog bataljuna, što se je odvijalo krajem godine. Džibuti je domaćin sjedišta misije EU-a za izgradnju regionalne pomorske sposobnosti u državama Roga Afrike (EUCAP Nestor) kao i zrakoplova i brodova operacije Atalanta. Međutim, misija EUCAP Nestor dobila je od PSO-a zadatak da koncentrira svoje aktivnosti u Somaliji, koja je izvorište piratstva, te da postepeno smanjuje bilateralne aktivnosti u Džibutiju, uz tranzicijske strategije koje uključuju moguće uključivanje programa EU-a. Strane misije i snage prisutne u Džibutiju 2014. bile su cilj prvog terorističkog napada koji je izvršila skupina Shebaab.

Nakon mjeseci pregovora vlada Džibutija i Union pour le Salut National (koalicija oporbenih stranaka) potpisale su 30. prosinca 2014. okvirni sporazum o političkom dijalogu. Najvažnije mjere reforme predviđene njime jesu uspostava neovisne izborne komisije, donošenje pravnog statusa oporbenih stranaka te revizija zakonodavstva o komunikaciji.

6.3.2. Eritreja

Sankcije UN-a su 2014. ostale na snazi. Socijalno i gospodarsko stanje te stanje ljudskih prava u zemlji ostalo je teško. Glasnogovornik Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije dao je 18. rujna 2014. izjavu o položaju političkih zatvorenika u Eritreji. Migracija iz Eritreje ostala je ozbiljan predmet zabrinutosti. Nakon tragedije kod Lampeduse u listopadu 2013., kada su stotine izbjeglica, većina njih iz Eritreje i Somalije, poginule pokušavajući doći do europskih obala, EU je u studenome 2014. pokrenuo Inicijativu za migracijski put EU – Rog Afrike, koji se danas naziva Procesom iz Khartouma.³⁵ Eritreja je u rujnu 2014. također pristupila Protokolu za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovanja ljudima. Vlada Eritreje je u međuvremenu obavijestila EU o svojoj namjeri da ponovno primijeni svoj proglas br. 82 kojim se trajanje vojnog roka ograničava na trajanje od 18 mjeseci u sljedećem novačenju, što je važna odluka jer je neograničeno trajanje nacionalne službe jedan od glavnih čimbenika koji pokreću migraciju. EU i Eritreja su u 2014. započeli s izradom programa 11. Nacionalnog okvirnog programa ERF-a.

³⁵ Eritreja je jedna od četiriju ključnih središnjih zemalja u procesu iz Khartouma te je među članovima Upravljačkog odbora dogovorenog u studenome tijekom ministarske konferencije u Rimu. U sklopu tog procesa fokus je na trgovanju ljudima i krijumčarenju ljudi, najvažnijim izazovima za regiju.

6.3.3. Etiopija

Etiopija je ostala snažan partner EU-a u pogledu mira i sigurnosti u državama Roga Afrike. Etiopija je u okviru Međuvladine uprave za razvoj vodila napore za posredovanjem između vlade Južnog Sudana i vođa pobunjenika, iako s ograničenim uspjehom. Što se tiče Somalije, uključivanje etiopskih postrojbi u Misiju Afričke unije u Somaliji (AMISOM), u sklopu istih aranžmana za financiranje od strane EU-a, također je donijelo pozitivne rezultate u tom području. Politički dijalog između EU-a i Etiopije je čest, među ostalim i na najvišim razinama: Etiopski predsjednik vlade Hailemariam Desalegn posjetio je Bruxelles povodom sastanka na vrhu EU-a i Afrike u travnju, te se sastao s Visokom predstavnicom / potpredsjednicom Komisije, kao i s predsjednikom Hermanom Van Rompuyem, a ministar vanjskih poslova Tedros Adhanom sastao se s Visokom predstavnicom / potpredsjednicom Komisije na margini konferencije o Somaliji održane u Kopenhagenu u studenome. Ipak, porasla je zabrinutost zbog ograničenog prostora za političku oporbu, medije i civilno društvo zbog uhićenja članova oporbe i novinara te optužbi podignutih protiv njih u sklopu proglašenja o borbi protiv terorizma. EU je objavio dvije izjave 6. svibnja i 31. srpnja u kojima je izrazio zabrinutost o tim pitanjima, što je naročito zabrinjavajuće u razdoblju prije izbora u svibnju 2015.

6.3.4. Somalija

Delegacija EU-a u Saveznoj Republici Somaliji u 2014. ponovno je otvorena i privremeno smještena u Nairobiju, Kenija. Posebni izaslanik EU-a za Somaliju ponovno je imenovan šefom Delegacije. EU je pojačao aktivnosti i nazočnost u Somaliji izravnijom suradnjom sa saveznom vladom Somalije i regionalnim vlastima.

Tijekom 2014. EU je aktivno pratio i podržavao proces federalizacije.

Delegacija EU-a u Somaliji, kao i posebni predstavnik EU-a za Rog Afrike, bili su od ključne važnosti za proces koordinacije međunarodnog odgovora i posredovanje u sporu između predsjednika i predsjednika vlade, a koji je završio mirno kada je parlament u prosincu izglasao nepovjerenje.

U sklopu daljnjeg postupanja nakon konferencije u Bruxellesu održane u rujnu 2013., partnerski forum na visokoj razini održan je u Kopenhagenu u studenome 2014. Na sastanku je raspravljano o napretku i izazovima godinu dana nakon pokretanja procesa Novog dogovora za Somaliju. Unatoč aktualnoj unutarnjoj političkoj krizi u saveznoj vladi, sastankom je potvrđena daljnja predanost Sporazumu o novom dogovoru. I Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije i povjerenik za međunarodni razvoj Neven Mimica sudjelovali su na događaju kojim je potvrđena aktivna uloga koju EU ima u Somaliji. Vijeće je u zaključcima usvojenima u listopadu 2014. nakon partnerskog foruma na visokoj razini naglasilo važnost Somalijskog pakta i njegove provedbe za rekonstrukciju Somalije.

EU je u 2014. nastavio pružati političku i sigurnosnu potporu Somaliji i Afričkoj uniji za Misiju Afričke unije u Somaliji (AMISOM). Kroz svoju misiju osposobljavanja (EUTM) u Somaliji također je nastavio strateškim savjetovanjem, mentorstvom i osposobljavanjem podržavati razvoj somalijskih obrambenih institucija i somalijskih nacionalnih oružanih snaga. EUTM je u siječnju završio svoje preseljenje iz Ugande u Somaliju, omogućivši na taj način provođenje svojih aktivnosti u Mogadishu. U sklopu misije od 2010. osposobljeno je i mentorirano oko 5 000 vojnika somalijske nacionalne vojske. U studenome je još jedna misija ZSOP-a, EUCAP Nestor, ustanovila svoju prisutnost u Mogadishu. To će omogućiti izravniju suradnju sa saveznim vlastima. Trajanje tih dvaju misija, zajedno s operacijom EUNAVFOR-a pod nazivom ATALANTA kojom se doprinosi borbi protiv piratstva, produljeno je do kraja 2016. te su time usklađena trajanja njihovih mandata.

6.3.5. Južni Sudan

Događaji 15. prosinca 2013. i nakon toga, koji su izazvali oružani sukob u Južnom Sudanu samo dvije i pol godine nakon neovisnosti, drastično su promijenili izgled najnovije svjetske zemlje. Građanski rat doveo je do smrti najmanje deset tisuća ljudi, raseljavanja dva milijuna ljudi te do zapanjujućeg kršenja i zlouporabe međunarodnog humanitarnog prava i ljudskih prava. Najmanje 2,5 milijuna ljudi suočava se s ozbiljnim nestašicama hrane, a ta situacija izazvana ljudskim djelovanjem postala je jedna od najgorih humanitarnih kriza na svijetu. Osim što uzrokuje patnje naroda Južnog Sudana, kriza bi mogla utjecati na mnogo širu regiju koja je ionako sklona nestabilnosti.

Dok se je Međuvladina uprava za razvoj (IGAD) mjesecima zalagala za uključive i sveobuhvatne mirovne pregovore, vlada i oporba nisu sudjelovali u tom procesu u dobroj vjeri niti su u potpunosti poštovali svoje obveze. Slaba razina zapovijedanja i kontrole te porast broja paravojnih skupina i snaga za samoobranu povećavaju vjerojatnost daljnje fragmentacije borbenih snaga.

Odgovor EU-a na krizu

EU, zajedno s međunarodnom zajednicom, sudjeluje u pokušajima sprečavanja eskalacije sukoba. Glavni ciljevi EU-a bili su izbjegavanje regionalnog prelijevanja, trenutačno zaustavljanje borbi i ubrzavanje mirovnih pregovora.

EU je tijekom cijele 2014. sudjelovao u sveobuhvatnoj strategiji koju je provodio s ciljem uspostave mira u Južnom Sudanu, što uključuje: političku i financijsku potporu procesu pod vodstvom IGAD-a te mehanizmu za praćenje usklađenosti s prekidom neprijateljstava; uvođenje ciljanih mjera (zabrana izdavanja viza i zamrzavanje sredstava) protiv (dvojice) vojnih čelnika koji narušavaju mirovni proces i koji su kršili i zloupotrebljavali ljudska prava; potporu jačanju odgovornosti i pomirenju putem istražnog povjerenstva AU-a i djelovanja Vijeća UN-a za ljudska prava; preraspodjelu portfelja EU-a za razvoj, usvajanje stabilizacijskog paketa uz istovremeno povećanje humanitarne pomoći.

Posebni predstavnik EU-a za Rog Afrike Alexander Rondos nastavio je biti u središtu politike EU-a prema Južnom Sudanu i raditi u uskoj koordinaciji i komplementarnosti s međunarodnim partnerima.

6.3.6. Kenija

Sigurnosna situacija u Keniji sve više zabrinjava zbog učestalijih terorističkih napada, nastavljenih visokih razina nasilnih zločina i napetosti u skupinama među regijama, etničkim i vjerskim skupinama, zajedno s nemogućnošću vlade da provede potrebne reforme u sigurnosnom sektoru. U terorističkim napadima u okrugu Lamu u lipnju 2014. ubijeno je najmanje 100 ljudi. Nakon dosad neviđenih napada u studenome/prosinu 2014. kojima su cilj bili kršćani na područjima u Manderi naseljenima muslimanima, predsjednik Uhuru Kenyatta razriješio je dužnosti i zamijenio ministra unutarnjih poslova i glavnog policijskog inspektora.

Odgovor vlade na nesigurnost često je oštar, s negativnim utjecajem na ljudska prava.

EU aktivno sudjeluje u skupinama vlada donatora o borbi protiv nasilnog ekstremizma. Unatoč ozbiljnim nedostacima u sektoru sigurnosti i zalaganju EU-a i ostalih donatora za sigurnosnu suradnju / dijalog s vladom Kenije, ona do sad u tom pogledu nije pokazala nikakvo vodstvo.

Na regionalnoj razini, Kenije i Roga Afrike, te u području borbe protiv terorizma, EU u sklopu Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP) podržava sljedeća tri programa u iznosu od 19 milijuna EUR: Jačanje otpornosti na nasilje i ekstremizam (2 milijuna EUR), borba protiv financiranja terorizma i pranja novca (6 milijuna EUR) i regionalni projekt izvršavanja zakonodavstva za borbu protiv terorizma (11 milijuna EUR).

Koordinator EU-a za borbu protiv terorizma (CTC) Gilles de Kerchove posjetio je Keniju u kontekstu sastanka na vrhu Afričke unije o terorizmu održanog u Nairobiju 2. rujna 2014.

6.3.7. Madagaskar

Nakon vjerodostojnih izbora koji su održani u zadnjem tromjesečju 2013. te ih je EU promatrao, Madagaskar se u prvom dijelu 2014. vratio ustavnom poretku. Novi legitimni predsjednik, nacionalna skupština i vlada bili su na dužnosti u travnju 2014., i kao posljedicu toga EU je 19. svibnja 2014. odlučio staviti izvan snage odgovarajuće mjere prema članku 96. Sporazuma iz Cotonoua te ponovno započeti potpunu suradnju s Madagaskarom.

U području pomorske sigurnosti i piratstva, Madagaskar je pokazao interes za povećanje suradnje s EU-om u tri aspekta: pokazao je spremnost za sporazum o transferu osoba osumnjičenih za piratstvo koje je uhvatio EU, zatim interes za osposobljavanje na brodovima EUNAVFOR-a, te je, konačno, predstavio svoju kandidaturu za domaćinstvo Regionalnog centra za objedinjavanje pomorskih informacija (IFC), te je spreman podnijeti prijedlog zajedno sa Sejšelima.

6.3.8. Mauricijus

Mauricijus i dalje ima aktivnu ulogu u borbi protiv piratstva u zapadnom Indijskom oceanu, posebice putem Komisije za Indijski ocean (IOC) koja je poduprta regionalnim programom Europske komisije za pomorsku sigurnost (MASE). EU je u 2011. s Mauricijusom sklopio sporazum o transferu osoba osumnjičenih za piratstvo. Na temelju tog sporazuma EUNAVFOR je 25. siječnja 2013. po prvi puta transferirao 12 somalijskih državljana osumnjičenih za piratstvo u Mauricijus. Suđenje im je započelo 7. listopada 2013. a posrednički sud Mauricijusa oslobodio je osumnjičene za piratstvo u presudi donesenoj 6. studenoga 2014. Odmah je pokrenut postupak ulaganja žalbe na presudu.

Uspostavljen je okvir EU-a i Mauricijusa za ponovni transfer osoba osuđenih za piratstvo kako bi odslužili svoju kaznu u Somaliji. Taj okvir trebao bi pomoći u izgradnji još jačeg povjerenja u partnerstvo koje smo uspostavili i strateškog modela prema kojem se kretanje pirata prati od njihova transfera pa sve do povratka u matičnu zemlju.

6.3.9. Sejšeli

Sejšeli su vrlo aktivan partner EU-a u borbi protiv piratstva. Prema Sporazumu o transferu između EU-a i Sejšela, EUNAVFOR je transferirao pirate sejšelskim vlastima za suđenje i kazneni progon.

Misija EU-a EUCAP Nestor nastavila je pružati pomoć vlastima Sejšela kako bi ojačali kapacitete zemlje u vezi sa pomorskom sigurnošću i upravljanjem u travnju 2014. putem posebne tehničke pomoći i osposobljavanja za podršku zračnim snagama Sejšela. Misija je razvila sinergije s *jedinicom za borbu protiv piratstva* IOC-a uz potporu regionalnog programa Europske komisije za pomorsku sigurnost (MASE). EUCAP Nestor postupno smanjuje svoje aktivnosti na Sejšelima kako bi bio više usredotočen na Somaliju.

Sejšeli predlažu da budu domaćin regionalnog operativnog koordinacijskog centra za pomorsku sigurnost u svrhu borbe protiv piratstva i pomorskog kriminala, uz suradnju s Madagaskarom koji je spreman biti domaćin regionalnog centra za objedinjavanje pomorskih informacija.

Sejšeli su također 8. i 9. veljače 2015. bili domaćin Drugog sastanka ministara o pomorskoj sigurnosti u Africi koji je sazvala Komisija Afričke unije. Taj je sastanak bio nastavak sastanka ministara o pomorskoj sigurnosti i piratstvu u Rogu Afrike i Gvinejskom zaljevu koji je u Bruxellesu sazvao EU (Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije) 1. travnja 2014.

6.3.10. Tanzanija

EU i Tanzanija održali su politički dijalog u ožujku 2014. u skladu s člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua na kojem se raspravljalo i o političkoj i sigurnosnoj situaciji u afričkoj regiji Velikih jezera te o raspoređivanju tanzanijskih postrojbi u Južni Sudan kao dijela misije UN-a za održavanje mira. Tanzanijski ministar vanjskih poslova i međunarodne suradnje Bernard Membe sudjelovao je na događaju o pomorskoj sigurnosti 1. travnja 2014. u Bruxellesu kojemu je domaćin bila Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije, na marginama kojega su EU i Tanzanija potpisali sporazum o uvjetima transfera osoba osumnjičenih za piratstvo iz EUNAVFOR-a u Tanzaniju. Nakon tog događaja EU je zajedno s Uredom Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNDOC) preispitao potrebne mjere potpore pravosudnom lancu u Tanzaniji, s obzirom na rješavanje tih mjera putem regionalnog programa EU-a za pomorsku sigurnost (MASE). Predsjednik Jakaya Kikwete sudjelovao je na sastanku na vrhu EU-a i Afrike u travnju 2014. u Bruxellesu, te je održao bilateralne rasprave s predsjednikom Europske komisije José Manuelom Barroso, pri čemu su se dotakli i regionalnih političkih pitanja. ESVD je u studenome primio delegaciju civilnih i vojnih predstavnika visoke razine Istočnoafričke zajednice. Tom je prilikom EU s Istočnoafričkom zajednicom podijelio svoja iskustva u razvoju zajedničke sigurnosne i obrambene politike – multilateralne obrambene suradnje. Delegacija Istočnoafričke zajednice također je posjetila Europsku obrambenu agenciju.

Ured EUCAP Nestora u Dar es Salaamu nastavio je tijekom cijele 2014. provoditi izrazito cijenjene aktivnosti izgradnje kapaciteta s pomorskom policijom, mornaricom, civilnim pomorskim vlastima i pravosudnim sektorom, među ostalim u Zanzibaru. Misija EUCAP Nestor postupno smanjuje svoje aktivnosti u Tanzaniji kako bi se više usredotočila na Somaliju.

6.3.11. Uganda

Uganda je tijekom 2014. nastavila igrati utjecajnu ulogu u svojoj regiji. Ostala je glavni davatelj postrojbi za Misiju Afričke unije u Somaliji (AMISOM), osiguravajući kontingent od nekih 6 800 vojnika.

Uganda je radi svoje uloge u Somaliji i dalje meta napada al-Shabaaba.

Uganda je nastavila igrati i ključnu ulogu u Regionalnoj jedinici za posebne namjene Afričke unije (AURTF) čija je zadaća eliminacija Gospodnje vojske otpora (*Lord's Resistance Army*). AURTF-om je zapovijedao časnik iz Ugande a otprilike 1 500 postrojbi iz Ugande služilo je u AURTF-u tijekom 2014. EU je pružao financijsku potporu i AMISOM-u i AURTF-u.

Nakon izbijanja neprijateljstava u Južnom Sudanu u prosincu 2013., Uganda je rasporedila postrojbe u Južni Sudan. U svojim zaključcima od 17. ožujka 2014. Vijeće za vanjske poslove izrazilo je zabrinutost u pogledu bilo kakve vanjske intervencije koja bi mogla pojačati političke i vojne tenzije u Južnom Sudanu. Vijeće je podsjetilo na preuzete obveze stranaka Južnog Sudana o premještanju ili postupnom povlačenju saveznih snaga na koje može pozvati bilo koja strana te je ohrabrila regionalne čelnike da nastave svoju suradnju u okviru Međuvladine uprave za razvoj (IGAD).

Nakon što je parlament Ugande u prosincu 2013. donio prijedlog zakona protiv homoseksualnosti kojim su uvedena nova kaznena djela koja se tiču spolne orijentacije, Visoka predstavnica je 18. veljače dala izjavu u kojoj izražava duboku zabrinutost zbog predstojeće provedbe drakonskog zakonodavstva u svrhu kriminalizacije homoseksualnosti i osuđuje diskriminaciju na temelju spolne orijentacije.³⁶ Nakon što je predsjednik Museveni 24. veljače odobrio prijedlog, Zakon protiv homoseksualnosti dobio je zakonsku snagu. Visoka predstavnica je 4. ožujka dala izjavu u ime Europske unije kojom se osuđuje donošenje Zakona protiv homoseksualnosti. EU je pozvao Ugandu da osigura jednakost pred zakonom i nediskriminaciju u skladu sa svojim obvezama prema međunarodnom pravu koje se odnosi na ljudska prava.³⁷ EU je nakon toga održao pojačani politički dijalog s vlastima Ugande sukladno članku 8. Sporazuma iz Cotonoua kako bi raspravljali o zakonu, koji je Ustavni sud u kolovozu poništio.³⁸

³⁶ Europski parlament je 16. siječnja donio rezoluciju kojom se osuđuju zakoni koji kriminaliziraju homoseksualnost i pozvao je predsjednika Yowerija Musevenija da ne potpiše zakon (2014/2517(RSP)).

³⁷ Europski parlament je 11. ožujka donio rezoluciju kojom osuđuje donošenje zakona i poziva na otvaranje konzultacija s Ugandom u skladu s člankom 96. Sporazuma iz Cotonoua (2014/2634(RSP)).

³⁸ Vlada Ugande 7. srpnja dala je izjavu u kojoj pojašnjava namjere tog zakona. U izjavi je napomenuto da zakon neće imati utjecaja na aktivnosti pojedinaca ili skupina te je naglašeno da će vlada Ugande nastaviti osiguravati jednako postupanje sa svim osobama. Ustavni sud Ugande 1. kolovoza zbog proceduralnih je razloga poništio zakon.

6.4. Srednja Afrika

Osim tekućih sigurnosnih prijetnji u regiji Velikih jezera i u Srednjoafričkoj Republici, srednja Afrika suočava se s izazovima poticanja regionalne integracije i postizanja stabilnog demokratskog i gospodarskog razvoja. EU je predan dugoročnom partnerstvu s regijom: sveukupno će vlade i regionalne organizacije u srednjoj Africi, koja se sastoji od deset zemalja, primiti blizu 3 milijardi EUR potpore EU-a u razdoblju od 2014. do 2020. To će uključivati potporu regionalnim organizacijama, među ostalim takvima poput Gospodarske zajednice srednjoafričkih država (ECCAS) i Međunarodne konferencije o regiji Velikih jezera (ICGLR), koje imaju mandat u području mira i sigurnosti. EU će također osigurati usklađenost svojih aktivnosti u srednjoj Africi inicijativama poput strategije za Sahel i strategije o Gvinejskom zaljevu, osobito s obzirom na potrebu bavljenja prekograničnim prijetnjama kao što su pomorsko piratstvo i pobuna skupine Boko Haram. Kamerun je 22. srpnja 2014. ratificirao Sporazum o gospodarskom partnerstvu EU-a i srednje Afrike, a njegova privremena primjena počela je 4. kolovoza 2014. Odgođeni su pregovori za cjeloviti regionalni sporazum o gospodarskom partnerstvu zbog stanja u Srednjoafričkoj Republici te se očekuje da će uskoro biti nastavljeni.

6.4.1. Regija Velikih jezera i Demokratska Republika Kongo (DR Kongo)

Nakon potpisivanja Okvirnog sporazuma o miru, sigurnosti i suradnji za DR Kongo i regiju („okvir za mir, sigurnost i suradnju”) u veljači 2013. EU je ostao važan dionik u regiji Velikih jezera podržavajući provedbu nacionalnih, regionalnih i međunarodnih obveza iz Okvira.

Viši koordinator EU-a za regiju Velikih jezera Koen Vervaeke nastavio je igrati aktivnu ulogu u timu posebnih izaslanika za regiju Velikih jezera. U nacionalnoj i regionalnoj izradi programa za 11. ERF EU je namijenio znatna sredstva ispunjenju i nacionalnih i regionalnih obveza iz „okvira za mir, sigurnost i suradnju”. Povjerenik za razvoj Andris Piebalgs tijekom puta u DR Kongo i Ruandu u ožujku 2014. najavio je 620 milijuna EUR nove potpore EU-a za DR Kongo i 460 milijuna EUR za Ruandu za razdoblje od 2014. do 2020. Iznos od 432 milijuna EUR najavljen je u srpnju za pomoć Burundiju tijekom istog razdoblja. Ti iznosi predstavljaju značajan porast financiranja u usporedbi s prethodnim godinama.

U srpnju i prosincu 2014. Vijeće je usvojilo zaključke o regiji Velikih jezera u kojima je potvrdilo odlučnost EU-a da nastavi doprinositi trajnoj stabilnosti i razvoju u regiji.

Demokratska Republika Kongo (DR Kongo)

EU je u 2014. pozorno pratio pripreme za lokalne izbore 2015., uzimajući u obzir da bi se parlamentarni i predsjednički izbori trebali održati do kraja 2016. u skladu s ustavnim zahtjevima. EU je dao nekoliko javnih izjava i demarševa vlastima Konga kako bi izrazio zabrinutost u vezi s napadanjem političkih protivnika i političkih aktivista u zemlji. U sklopu daljnjeg postupanja nakon parlamentarnih i predsjedničkih izbora 2011. EU je u lipnju 2014. u DR Kongo poslao misiju predvođenu zastupnicom Europskog Parlamenta Mariyom Gabriel kako bi se procijenila provedba preporuka izborne promatračke misije iz 2011.

Konferencija predsjednikâ Europskog parlamenta dodijelila je u listopadu 2014. nagradu Saharov dr. Denisu Mukwegeu za njegovu borbu za zaštitu prava žena u DR Kongu. Pedesetdevetogodišnji ginekolog osnovao je 1998. bolnicu Panzi u Bukavu, gdje i dalje liječi žrtve seksualnog nasilja koje su zadobile teške ozljede.

EU je i dalje ostao ključan faktor reforme sigurnosnog sektora u DR Kongu koji koristi niz svojih instrumenata (misije ZSOP-a, Instrument za stabilnost i Europski razvojni fondovi). U DR Kongu raspoređene su bile dvije misije ZSOP-a u svrhu reforme sigurnosnog sektora: EUSEC RD Congo (posvećena reformi vojske) i EUPOL RD Congo (posvećena reformi policije). Do 30. rujna 2014. kad je EURPOL RD Congo zatvoren, misija je nastavila podupirati reformu sigurnosnog sustava u području policijskog djelovanja i njegovu interakciju s pravosudnim sustavom. Na strateškoj razini misija je nastavila podupirati proces donošenja odluka o reformi policije koju provode Ministarstvo unutarnjih poslova i sigurnosti i nacionalna policija Konga, prije svega pripremom zakonodavnog okvira i relevantnih provedbenih odluka, te također pomaganjem s provedbom akcijskog plana za policiju.

U koordinaciji s lokalnim i međunarodnim naporima EUPOL DRC dao je doprinos jačanju rada policije kroz mentorstvo, nadgledanje i savjetovanje. EUPOL DRC također je podržavao borbu protiv nekažnjavanja u područjima ljudskih prava i seksualnog nasilja, jačajući aktivnosti i u području zaštite djece. Podrška reformi policije nastavlja se i u sklopu ERF-a, te se kontinuirana pozornost daje javnoj odgovornosti i kvaliteti usluge.

Za EUSEC je predviđeno razdoblje postupnog ukidanja. Vijeće je u rujnu 2014. produljilo mandat misije EUSEC RD Congo do 30. lipnja 2015. Proračun od 4,6 milijuna EUR na raspolaganju je do 30. lipnja 2015. Do 30. lipnja 2016. planira se mikromisija kojom će se nastaviti neki od temeljnih aspekata reforme vojske, s ciljem prijelaza na u potpunosti lokalna sredstva. U isto vrijeme i tijekom 2015. EU će nastaviti pružati potporu nekoliko područja reforme vojske u DR Kongu u sklopu 11. ERF-a.

EU je tijekom 2014. nastavio podupirati procese izgradnje mira i razvojne procese u Burundiju. EU se usredotočio na podupiranje napora Burundija da osigura uključiv izborni proces te da ustanovi povoljno okruženje za izbore 2015., među ostalim na temelju redovitog političkog dijaloga te s građanima sposobnima iskoristiti temeljne slobode.

U svojim zaključcima iz srpnja 2014. Vijeće je naglasilo da će izbori u Burundiju 2015. biti ključna prilika za konsolidaciju nedavno postignutog napretka i doprinos svjetlijoj budućnosti.³⁹

EU je dao izjave (dvije lokalne u svibnju i rujnu i dvije glasnogovornika Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije u ožujku i lipnju). Te izjave bavile su se povećanom političkom napetošću i ograničenjima političkih civilnih prava, potrebom poštovanja prava pritvorenika, pozivajući se na pritvaranje Pierrea Clavera Mbonimpaa i potrebu za nezavisnim pravosuđem; također su se bavile pozitivnim koracima poduzetima tijekom priprema za izbore, kao što su potpisivanje Kodeksa ponašanja i politički dijalog u okviru plana za izbore 2015.

EU je održao sastanke političkog dijaloga (sukladno članku 8. Sporazuma iz Cotonoua) s Burundijem 14. ožujka, 5. lipnja, 17. listopada i 9. prosinca. Tijekom tih sastanaka EU je ponovno naglasio važnost organiziranja slobodnih, poštenih i transparentnih izbora 2015., promicanja otvorenog i uključivog sudjelovanja svih političkih stranaka i aktera (kako je dogovoreno u planu za izbore kojeg su potpisale sve stranke), poštovanja i promicanja političkih i civilnih prava, osobito slobode izražavanja i okupljanja, osiguranja nezavisnog pravosudnog sustava i borbe protiv nekažnjavanja. U politički dijalog integriran je i gospodarski i socijalni razvoj.

³⁹ Europski parlament je 18. rujna 2014. donio rezoluciju o Burundiju. U njoj je osuđeno pritvaranje borca za ljudska prava Pierrea Clavera Mbonimpaa. Njome je vlada Burundija također pozvana da se uskladi sa svojim međunarodnim obvezama o ljudskim pravima, te je izražena zabrinutost zbog nekažnjavanja, arbitrarnog pritvaranja te socijalne i gospodarske situacije (2014/2833(RSP)).

EU i Burundi su također slijedili uzajamne obveze preuzete na „Conférence des partenaires du développement du Burundi” u 2012. u područjima povezanim sa smanjenjem siromaštva, potporom demokraciji i vladavinom prava.

Ruanda

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Lambrinidis predstavljao je EU na komemorativnim svečanostima u Kigaliju održanima 7. travnja, na 20. obljetnicu početka genocida. Istim je povodom Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije dala izjavu u ime EU-a. U ožujku je povjerenik za razvoj Andris Piebalgs posjetio Ruandu.

U svojim zaključcima iz srpnja 2014. Vijeće je pozdravilo napredak koji je Ruanda ostvarila u nizu strukturnih reformi, osobito u gospodarskom području, te je prepoznalo postignuća u pomirenju tijekom 20 godina nakon genocida iz 1994. Međutim, EU je primijetio stalnu zabrinutost zbog ograničenja s kojima se suočavaju političke stranke, a među koje se ubrajaju sužavanje političkog prostora i izvještaji o nestancima te mjere protiv boraca za ljudska prava i civilnog društva. EU je poticao Ruandu da dosljedno slijedi svoju predanost demokratizaciji, da nastavi s otvaranjem političkog prostora, da omogući više prostora za neovisno civilno društvo, a posebno za borce za ljudska prava i da civilnom društvu te svim građanima omogući veću slobodu izražavanja kako bi se olakšalo cjelovitije demokratsko sudjelovanje.

U prosincu je EU (šef delegacije i rezidentni voditelji misija EU-a) održao politički dijalog s Ruandom u skladu s člankom 8., pri čemu se ponovno usmjerio na pitanja navodnih kršenja ljudskih prava i sužavanja političkog prostora, kao i na pitanja regionalne stabilnosti.

EU i njegove države članice susreli su se s predstavnicima i vladine koalicije i oporbenih stranaka u Ruandi. EU je između ostalog pratio poteškoće s kojima se susreću političke stranke koje se žele registrirati u Ruandi. S ciljem postizanja povećane slobode izražavanja i neovisnijih medija, EU i njegove države članice također su podržale osnivanje samoregulatornog tijela za medije, Komisije Ruande za medije.

EU i njegove države članice nastavili su nadgledati pravne reforme kao i sudske postupke na visokoj razini, poput onih protiv Kizitoa Mihigoa, umirovljenog generala Franka Rusagaraa, pukovnika Toma Byabagambaa i Joela Mutabazija.

6.4.2. Srednjoafrička Republika

Tijekom 2014. EU je ostao aktivno uključen zajedno s međunarodnim partnerima kako bi se postigla stabilnost u zemlji i kako bi se pružila potpora političkoj tranziciji koju podržavaju regija i međunarodni partneri, s ciljem postizanja održivog oporavka od krize. EU je organizirao mini-sastanak na vrhu o Srednjoafričkoj Republici na marginama sastanka na vrhu EU-a i Afrike 2. travnja na kojem su se okupili sudionici visoke razine, među ostalim glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon.

Kao dio svojeg sveobuhvatnog odgovora na krizu u Srednjoafričkoj Republici EU je mobilizirao sve instrumente koji su mu na raspolaganju, među ostalim vojnu misiju ZSOP-a. Vijeće je 1. travnja 2014. pokrenulo operaciju EUFOR RCA kako bi pomoglo, u Banguiju, međunarodnim naporima da osiguraju sigurno okruženje i da zaštite najugroženije stanovništvo. Vijeće je produljilo mandat te prijelazne operacije do 15. ožujka 2015. kako bi osiguralo glatku predaju Višedimenzionalnoj integriranoj misiji UN-a za stabilizaciju, MINUSCA, za koju se očekuje da će potpunu operativnu sposobnost postići u travnju.

EU je posvetio posebnu pozornost nužnoj borbi protiv nekažnjavanja i ponovnoj uspostavi vladavine prava. S obzirom na postojanost napetosti među zajednicama te potpuni raspad strukture društva, EU također podržava inicijative, često u suradnji s prijelaznim vlastima, za promicanje dijaloga, ublažavanje napetosti i izgradnju povjerenja među zajednicama. EU nadalje potiče inicijative za politički dijalog koje mogu doprinijeti trajnom rješavanju krize u Srednjoafričkoj Republici. EU je 15. srpnja 2014. također pokrenuo svoj prvi razvojni uzajamni fond s više davatelja za podršku Srednjoafričkoj Republici čiji je cilj olakšati prijelaz s odgovora na hitne situacije prema dugoročnijoj razvojnoj pomoći. Do kraja 2014. „Fonds Bekou”, kako je fond nazvan, primio je 50 milijuna EUR od Europskog razvojnog fonda, Francuske, Njemačke i Nizozemske.

Povjerenik Andris Piebalgs posjetio je Srednjoafričku Republiku u ožujku 2014. Povjerenica Kristalina Georgieva dvaput je putovala u Srednjoafričku Republiku i u susjedne zemlje (Kamerun, Čad) kako bi raspravljala o regionalnom učinku krize.

Vijeće je u studenome 2014. također prepoznalo dodanu vrijednost potencijalne daljnje uloge EU-a u reformi sigurnosnog sustava kao potpore naporima UN-a i uz lokalno sudjelovanje, te je donijelo koncept upravljanja krizom za laku savjetodavnu vojnu misiju ZSOP-a. Vijeće je 15. prosinca 2014. također usvojilo zaključke o Srednjoafričkoj Republici kojima su poslane jasne poruke potpore trenutnoj prijelaznoj vlasti i njezinu napretku.

EU i njegove države članice značajno su pojačale svoj humanitarni angažman u Srednjoafričkoj Republici u 2014. te su blisko surađivali s UN-om i drugim agencijama kako bi se najviše moguće povećala pomoć na terenu. Povjerenica Kristalina Georgieva i podtajnica UN-a Valerie Amos organizirale su zajednički ministarski sastanak o humanitarnom stanju Srednjoafričke Republike 20. siječnja u Bruxellesu, tijekom kojeg je zajamčeno 366 milijuna EUR za intervencije za spašavanje života i za kratkoročnu i srednjoročnu pomoć.

6.5. Južna Afrika

Godišnji sastanak visokih dužnosnika u okviru političkog dijaloga EU-a i SADC-a održan je u Bruxellesu 16. lipnja 2014. kako bi se raspravljalo o suradnji i planu za sastanak ministara političkog dijaloga u 2015. Strane su postigle dogovor o suradnji kako bi započele rješavati izazove u vezi s mirom, sigurnosti i razvojem u regiji, što uključuje izborne procese, pomorsku sigurnost, migracije, klimatske promjene, energetiku i regionalnu gospodarsku integraciju.

Europska komisija i skupina SADC EPA dovršili su 15. srpnja 2014. pregovore o Sporazumu o gospodarskom partnerstvu, a glavni pregovarači parafirali su tekst. To je bilo dobrodošlo postignuće, pogotovo jer je značilo da će Bocvana, Namibija i Svazi, kojima je predstojao gubitak pristupa tržištu EU-a bez carina i kvota, moći izbjeći prekid u trgovanju. Sporazum obuhvaća trgovinu robom, opsežno poglavlje o održivom razvoju, klauzule o preispitivanju za poglavlja o uslugama i ulaganjima te sveobuhvatnu komponentu o oznakama zemljopisnog podrijetla.

6.5.1. Angola

Prvi ministarski politički dijalog „EU-Angola – zajednički put naprijed” (JWF) održan je u Bruxellesu 17. listopada 2014. Izbor Angole kao nestalne članice Vijeća sigurnosti UN-a uoči ministarskog sastanka u Bruxellesu čini zemlju vrijednim partnerom s kojim se raspravlja o globalnim pitanjima, osobito miru i sigurnosti u regiji. Angola je preuzela predsjedništvo Međunarodne konferencije o regiji Velikih jezera (ICGLR) te potpredsjedništvo Procesu Kimberley od siječnja 2014.

EU je ujedno nastavio posvećivati pažnju i pružati potporu napretku Angole u kontekstu Univerzalnog periodičkog pregleda UN-a za Angolu za 2014. Sloboda izražavanja, sloboda udruživanja, nasilje prema ženama i djeci te jačanje pravosudnih institucija bili su u središtu preporuka. Angola je pozvana da svoje nacionalno zakonodavstvo uskladi s Rimskim statutom Međunarodnog kaznenog suda (ICC) kako bi ga ratificirala.

6.5.2. Namibija

U središtu odnosa EU-a s Namibijom bilo je zaključenje pregovora o sveobuhvatnom Sporazumu o gospodarskom partnerstvu u srpnju 2014. s nekoliko zemalja Južnoafričke razvojne zajednice (SADC). Sporazum je doprinio daljnjem poboljšanju postojećih dobrih odnosa između EU-a i Namibije. Nositelji vlasti snažno su potvrđeni na izborima održanima 28. studenoga 2014.: Hage Geingob izabran je za predsjednika s 87 % glasova, a stranka SWAPO pobijedila je s 80 % glasova.

6.5.3. Bocvana

Bocvana je uključena u Sporazum o gospodarskom partnerstvu zaključen u srpnju 2014. sa zemljama Južnoafričke razvojne zajednice (SADC). Dijalog EU-a s Bocvanom u mnogome je primjer partnerstva između EU-a i Afrike. Vodstvo predsjednika Iana Khame potvrđeno je na izborima održanima 24. listopada, ali vladajuća Demokratska stranka Bocvane po prvi je put pobijedila s manje od 50 % glasova (47,6 %). Oporbena stranka Zajednica za demokratsku promjenu dobila je 30 % glasova.

6.5.4. Zambija

EU i Zambija održali su dobro posjećen politički dijalog u ožujku 2014., u skladu s člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua, na kojem su sudjelovali ključni ministri pravosuđa i vanjskih poslova te nekoliko zamjenika ministara. Dotakli su se osjetljivih pitanja poput poteškoća u vezi s primjenom Zakona o nevladinim organizacijama i javnih kampanja usmjerenih protiv LGBTI osoba. Predsjednik Zambije Michael Sata početkom travnja sudjelovao je na sastanku na vrhu EU-a i Afrike u Bruxellesu, gdje je održao bilateralni sastanak s predsjednikom Barrosom i na kojem je EU prepoznao političku stabilnost u Zambiji i svoje interese za ulaganja.⁴⁰

⁴⁰ Nakon smrti predsjednika Sate u listopadu, u Zambiji su 20. siječnja 2015. održani dopunski izbori. Novi predsjednik (Edgar Lungu) obnašati će dužnost tijekom preostalog predsjedničkog mandata do trećeg tromjesečja 2016.

6.5.5. Zimbabve

Vijeće je u veljači preispitalo i izmijenilo Odluku 2011/101/ZVSP suspendiravši preostale mjere ograničavanja protiv Zimbabvea poduzete u okviru ZVSP-a, s izuzetkom embarga na oružje i dvaju pojedinaca i jednog subjekta. Također je produljilo važenje Odluke 2012/96/EU do 1.11.2014., datuma isteka odgovarajućih mjera poduzetih u okviru Sporazuma iz Cotonoua. U izjavi Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije izdanoj tom prilikom navodi se da je to korak naprijed u odnosima Zimbabvea i EU-a, ali i podsjeća da bi EU želio vidjeti napredak u nizu područja. Nadalje, tim odlukama omogućen je napredak u izradi programa za 11. ERF.

6.5.6. Južna Afrika

S obzirom na gustoću političkih i izbornih aktivnosti tijekom cijele godine i u Južnoj Africi (opći izbori) i u EU-u (izbori za Europski parlament i imenovanje novog vodstva EU-a), obje strane dogovorile su se da će odgoditi svoj sedmi godišnji sastanak na vrhu.

Unatoč tome nastavljani su intenzivni diplomatski kontakti koji su dosegli vrh sastankom između Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije i južnoafričke ministrice međunarodnih odnosa i suradnje Maite Nkoana-Mashabane na marginama sastanka na vrhu EU-a i Afrike u travnju.

Tjedan savjetovanja na razini visokih dužnosnika također je održan u Bruxellesu u studenome. Taj tjedan uključivao je 6. forum za politički i sigurnosni dijalog EU-a i Južne Afrike (PSDF) na kojem se raspravljalo o različitim afričkim i međunarodnim pitanjima od zajedničkog interesa. Forumu je prethodio prvi sastanak pomorskog pododbora EU-a i Južne Afrike na kojem se raspravljalo o različitim načinima suradnje i na kojem je omogućena razmjena mišljenja o međusobnim strategijama pomorske sigurnosti.

Održavanjem 14. zajedničkog vijeća za suradnju u studenome omogućeno je da osamnaest formalnih i neformalnih dijaloga i sastanaka izvijeste o svojim godišnjim aktivnostima i da predstavljaju svoje buduće prioritete.

Također je održan drugi formalni dijalog o ljudskim pravima. Drugi sastanak pružio je EU-u i Južnoj Africi priliku za raspravu o pitanjima od zajedničkog interesa i uzajamne zabrinutosti, među ostalim o suradnji u multilateralnim forumima kao i o domaćim pitanjima. Na marginama je održan seminar civilnog društva koji je okupio dvadeset organizacija iz EU-a i Južne Afrike.

Intenzivnim savjetovanjima o domaćim i međunarodnim izazovima i o napretku postignutom u širokom rasponu pitanja koji pokrivaju političku, sigurnosnu, trgovinsku i razvojnu suradnju te ljudska prava iznova je ojačano strateško partnerstvo.

Tijekom 2014. održan je stabilan dijalog o pitanjima trgovine i ulaganja, o sporazumu o gospodarskom partnerstvu, trgovinskih problema te ulagačke klime u Južnoj Africi.

6.5.7. Svazi

Svazi je uključen u Sporazum o gospodarskom partnerstvu o kojem su pregovori zaključeni u srpnju 2014. sa zemljama Južnoafričke razvojne zajednice (SADC). Njime je osiguran bescarinski izvoz šećera u EU.

Odaziv na politički dijalog EU-a i Svazija pokazao je na interes obje strane da se sustavnije i intenzivnije angažiraju u Svaziju. Održana je iskrena rasprava o osjetljivim pitanjima kao što su izborni proces i političke stranke, ljudska prava, borba protiv korupcije, smrtna kazna, vladavina prava, sloboda medija i sloboda izražavanja te rodna pitanja.

6.5.8. Lesoto

Lesoto, koji je općenito relativno stabilna zemlja, tijekom 2014. prolazio je kroz značajna politička previranja. Pokušaj državnog udara 30. kolovoza 2014. izazvao je ozbiljnu nestabilnost političkog i sigurnosnog stanja, te je predsjednik vlade Thomaso Thabane privremeno pobjegao iz zemlje.

EU pomno prati pogoršanje sigurnosnog i političkog stanja u Lesotu i održava bliske kontakte s ključnim akterima u zemlji i u regiji Južnoafričke razvojne zajednice (SADC).

EU podržava napore posrednika SADC-a da razriješi krizu te je snažno angažiran u određivanju kako najbolje dodatno proširiti svoju potporu Posredničkoj i promatračkoj misiji SADC-a, osobito u kontekstu novih izbora koji su zakazani za 28. veljače 2015.

Povjerenik za razvoj Neven Mimica 3. studenoga 2014. sastao se s delegacijom visoke razine Lesota te je potvrdio daljnju spremnost EU-a da pruži potporu naporima vlade u smanjenju siromaštva, omogućavanju gospodarskog razvoja i promicanju poštovanja demokracije, vladavine prava i načela ljudskih prava.

6.5.9. Mozambik

Opći izbori (parlamentarni, predsjednički, pokrajinski) održani su 15. listopada kako je bilo zakazano. EU je pomno pratio cijeli izborni proces, čime su potaknute transparentnost i uključivost, pozivajući istovremeno na mirne izbore.

Misija EU-a za promatranje izbora također je raspoređena. EU je 17. listopada pohvalio uredan proces, ali je spomenuo niz nedostataka i incidenata, u skladu s preliminarnom ocjenom misije EU-a za promatranje izbora.

Izborima je prethodilo pojačano političko nasilje u nekim područjima zemlje. U tom kontekstu, serija krugova pregovora između vlade i glavne oporbene stranke Renamo dostigla je vrhunac sporazumnom promjenom izbornog zakona i potpisivanjem „memoranduma o razumijevanju” čiji je cilj omogućavanje ponovne integracije paravojnih skupina Renamo u sektor sigurnosti te daljnje otvaranje političkog sustava u zemlji.

EU i međunarodna zajednica poticali su taj dijalog, završetak političkog nasilja i provedbu postignutih sporazuma.

6.5.10. Malavi

EU je pridao veliku važnost trostrukim (predsjedničkim, parlamentarnim i lokalnim) izborima koji su održani u svibnju u Malaviju. Pojačao je svoju potporu izbornom procesu te je poslao misiju za promatranje izbora. Europski povjerenik za razvoj Andris Piebalgs sastao se u rujnu s predsjednikom Peterom Mutharikom na marginama sastanka Opće skupštine UN-a u New Yorku, a u listopadu s ministrom financija Goodallom Edwardom Gondweom na godišnjem sastanku MMF-a / Svjetske banke u Washingtonu, gdje se raspravljalo o stanju u vezi s upravljanjem javnim financijama. EU je utvrdio Malavi kao oglednu zemlju u sklopu plana djelovanja EU-a za potporu demokraciji čiji je cilj povećanje usklađenosti između instrumenata EU-a i aktivnosti država članica EU-a, kao i produbljivanje razumijevanja lokalnog konteksta, ojačanim partnerstvom sa svim dionicima, među ostalim vladom i civilnim društvom.

7. Sjeverna i Južna Amerika

7.1. Sjedinjene Američke Države i Kanada

7.1.1. Sjedinjene Američke Države

Blizak i učinkovit odnos EU-a i SAD-a nastavljen je tijekom 2014., što je naglašeno sastankom na vrhu između EU-a i SAD-a održanom u Bruxellesu 26. ožujka. Pregovori o Partnerstvu za transatlantsku trgovinu i ulaganja (TTIP) bili su politički prioritet te su zauzeli središnje mjesto u odnosima EU-a i SAD-a, uz šire strateške implikacije koje nadilaze trgovinu i ulaganja.

Pozornost se u odnosima EU-a i SAD-a nastavila posvećivati pitanjima povezanima sa zaštitom podataka, posebice naporima da se osnaži okvir sigurne luke za protok osobnih podataka iz EU-a u poduzeća u SAD-u, kao i pregovorima o krovnom sporazumu o upravljanju razmjenama osobnih podataka u kontekstu policije i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima. Prepoznajući potrebu da se pravo na sudsku zaštitu proširi na građane EU-a u slučajevima u kojima je došlo do nepropisnog postupanja s njihovim podacima, administracija SAD-a obvezala se težiti izradi zakonodavstva u tu svrhu.

Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije održavala je učinkovit i produktivan odnos s državnim tajnikom SAD-a Johnom Kerryem, što je omogućilo blisku i intenzivnu suradnju u mnogim vanjskopolitičkim i sigurnosnim pitanjima. EU i SAD nastavili su blisku koordinaciju po pitanju sankcija i diplomatskog pritiska u svrhu osiguranja predanosti Rusije sporazumu o prekidu vatre iz Minska te kao odgovor na nezakonito pripojenje Krima. Također su s međunarodnim financijskim institucijama radili na pomoći Ukrajini. EU i SAD pojačali su napore za istjerivanje ISIL-a/Daiša na način da su pojedine države članice odabrale sudjelovati u globalnoj koaliciji pod vodstvom SAD-a, kao i za rješavanje pitanja stranih boraca. Dva partnera također su posvetili dodatnu energiju stabilizaciji zapadnog Balkana i razgovorima s Iranom.

Dva sastanka Vijeća EU-a i SAD-a za energetiku održali su se 2. travnja i 3. prosinca te im je cilj u velikoj mjeri bio razmatranje stanja u Ukrajini u pogledu energije te šireg pitanja energetske sigurnosti u Europi, kao i koordiniranje djelovanja u vezi s klimatskim promjenama, što uključuje pripreme za Konferenciju stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama koja će se održati u Parizu u prosincu 2015.

SAD je surađivao s EU-om u aktivnostima zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP), upućujući osoblje u misije EUSEC RD Congo i EULEX Kosovo i pomažući drugim misijama. Iako SAD nije prihvatio poziv da doprinese misiji EUAM Ukraine, obvezao se da će ojačati suradnju u reformi sigurnosnog sektora Ukrajine. Simpozij ZSOP-a održan 6. svibnja u Washingtonu pružio je priliku za sadržajne bilateralne rasprave o pitanjima od uzajamnog interesa, osobito o pružanju potpore održavanju mira u Africi. SAD je tijesno surađivao s EU-om za vrijeme predsjedanja EU-a multilateralnom Kontaktnom skupinom za piratstvo uz obalu Somalije ove godine. Vojni stožer EU-a također je nastavio razgovore s vojnim zapovjedništvom SAD-a za Europu o „administrativnim dogovorima” za jačanje suradnje. EU i SAD blisko su surađivali na pomoći zapadnoafričkim zemljama pogođenima ebolom.

SAD je odigrao pozitivnu ulogu u nedavno uspostavljenoj mreži redovnih trostranih sastanaka kako bi se ostvario potpuni vizni reciprocitet s Komisijom i državama članicama na koje se on odnosi. Međutim, do sad nije postignut značajan napredak.

EU i SAD uspješno su surađivali u području neširenja oružja, kontrole naoružanja i razoružanja. Nastavljeni su zajednički napor u svrhu osiguranja međunarodne potpore Međunarodnom kodeksu ponašanja za svemirske aktivnosti, kao pripreme za Revizijsku konferenciju Ugovora o neširenju oružja (NPT) iz 2015.

Sjedinjene Države bile su važan partner EU-a u Arktičkom vijeću i predsjedaju njime u razdoblju od 2015. do 2017.

7.1.2. Kanada

Odnosi EU-a i Kanade ojačali su 2014. zaključenjem dvaju pregovora, Sporazuma o strateškom partnerstvu i Sveobuhvatnog gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA), na sastanku na vrhu EU-a i Kanade u Ottawi 26. rujna, prvom nakon 2010. Na sastanku na vrhu iz 2014. potvrđena je obveza osiguravanja, što je prije moguće, putovanja bez vize između naših zemalja za sve državljane Kanade i EU-a, među ostalim i kako bi mogli u potpunosti ostvariti prednosti novih trgovinskih i gospodarskih mogućnosti koje se stvaraju između Kanade i EU-a. EU je u 2014. nastavio cjelovit program političkog dijaloga s Kanadom. Suradnja u području klime i energetike ključan je sektor u transatlantskim odnosima. Ishod sastanka na vrhu između EU-a i Kanade iz 2014. jest dogovor o ponovnom pokretanju njihova bilateralnog dijaloga o energetici.

EU i Kanada organizirali su 8. svibnja u Ottawi drugi godišnji simpozij o zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici (ZSOP).

Kanada redovito sudjeluje u misijama ZSOP-a EU-a i trenutno sudjeluje u dvije misije: policijskoj misiji EU-a za Palestinska područja (EUPOL COPPS) i u misiji EU-a za uspostavu vladavine prava (EULEX) na Kosovu. Kanada je pozvana da sudjeluje i u savjetodavnoj misiji EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti (EUAM) u Ukrajini, s obzirom na zabrinutost Ottawe zbog stanja u Ukrajini. Kanada je također financijski doprinijela EU-ovoj misiji osposobljavanja (EUTM) u Maliju. Bliska suradnja ostvarena je u pitanjima kao što su sankcije protiv Irana i Sirije. Kanada je u 2014. također sudjelovala u misiji EU za promatranje izbora u Egiptu.

Kanada je bila važan partner EU-a u Arktičkom vijeću i predsjedala je njime u razdoblju od 2013. do 2015.

7.2. Latinska Amerika i karipske zemlje

7.2.1. Biregionalni odnosi

Tijekom 2014. započele su pripreme za sljedeći sastanak na vrhu šefova država i vlada EU-a i Zajednice latinoameričkih i karipskih zemalja (CELAC) koji je prvi put održan u Bruxellesu 10. i 11. lipnja 2015. Opća tema tog sastanka na vrhu bila je „Oblikovanje naše zajedničke budućnosti: rad na uspješnim, povezanim i održivim društvima za naše građane”. To je bio drugi sastanak na vrhu održan s CELAC-om kao takvim, subjektom koji obuhvaća sve 33 zemlje Latinske Amerike i karipske zemlje, ali osmi sastanak na vrhu EU-a s regijom od pokretanja strateškog biregionalnog partnerstva 1999. Uoči sastanka na vrhu održano je nekoliko pripremnih tematskih događaja visoke razine koji će se baviti biregionalnom suradnjom u područjima kao što su civilno društvo, akademska zajednica, poslovanje ili parlamentarni poslovi u sklopu Europsko-latinskoameričke parlamentarne skupštine.

Što se tiče provedbe Akcijskog plana EU-a i CELAC-a, održano je nekoliko biregionalnih sastanaka visoke razine u područjima kao što su znanost i tehnologija (travanj, San José – Kostarika), svjetski problem droga (lipanj, Atena), društvena odgovornost poduzeća (rujan, Bruxelles i studeni, San José – Kostarika) i migracije (studen, Bruxelles). Nakon što im je dat mandat na prethodnom sastanku na vrhu u Santiagu, i EU i CELAC radili su na preispitivanju Akcijskog plana EU-a i CELAC-a i njegovom mogućem proširenju.

Zaklada Europske unije, Latinske Amerike i Kariba (Zaklada EU – LAC) sa sjedištem u Hamburgu nastavila je svojim aktivnostima pružati potporu biregionalnom partnerstvu EU-a i CELAC-a, u skladu sa svojim ciljevima.

7.2.2. Subregionalni odnosi

Mercosur

Pregovori s Mercosurom za sporazum o pridruživanju nastavljani su tijekom 2014. u smjeru razmjene ponuda dobara, usluga i ulaganja te javne nabave. Na sastanku na vrhu Mercosura održanom u Caracasu u srpnju 2014. šefovi država Mercosura objavili su da su postigli dogovor o ponudi Mercosura te su pozvali EU da se savjetuje s državama članicama i završi ponudu EU-a, s ciljem razmjene ponuda. EU je tražio više podataka o ponudi Mercosura istovremeno nastavljajući rad na završetku ponude EU-a, s ciljem daljnjih rasprava početkom 2015.

Što se tiče Srednje Amerike, odnosi s EU-om tijekom 2014. znatno su osnaženi s tri važna događaja: stupanjem na snagu Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji (PDCA) u svibnju, održavanjem prvog sastanka Vijeća za pridruživanje Europske unije i Srednje Amerike u lipnju i donošenjem od strane Vijeća Strategije EU-a o sigurnosti građana u Srednjoj Americi i na Karibima u srpnju. EU i Srednja Amerika održali su 17. listopada u Tegucigalpi prvi sastanak Zajedničkog odbora u sklopu Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji na kojem su sudjelovali svi članovi Sustava integracije srednjoameričkih država (SICA).

EU – karipske zemlje

Odnosi između EU-a i karipskih država nastavili su se razvijati oslanjajući se na politički dijalog na visokoj razini između Europske unije i Foruma karipske skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država (CARIFORUM) 2013., te u okviru Strateškog partnerstva između EU-a i karipskih zemalja donesenog 2012. Zajednički politički prioriteti na regionalnoj razini na koje se posao usmjerio tijekom 2014. uključuju regionalnu integraciju, ponovnu izgradnju Haitija, klimatske promjene i pripravnost na katastrofe, kriminal i sigurnost te zajedničko djelovanje u multilateralnim forumima. EU je osim toga u skladu s člankom. 8. Sporazuma iz Cotonoua održao politički dijalog s nizom karipskih zemalja, među ostalim s zemljama koje nikad nisu održavale takve sastanke. Neke su se susrele s osobito zahtjevnim situacijama, na primjer Haiti. Dijalozi u skladu s člankom 8. održani su i s Jamajkom, Bahamima, Belizeom, Gvajanom, Dominikanskom Republikom, otvarajući put za bliskije bilateralne odnose ali i za pojačanu suradnju u pogledu globalnih pitanja povezanih sa ZVSP-om. Provedba Sporazuma o gospodarskom partnerstvu CARIFORUM-a i EU-a dobro napreduje s obje strane. Zajednički odbor za trgovinu i razvoj, koji čine viši dužnosnici, održao je 18. i 19. studenoga 2014. četvrti sastanak na kojem je razmotren razvoj događaja i preispitan napredak u provedbi Sporazuma o gospodarskom partnerstvu. Zajednički savjetodavni odbor, koji čine predstavnici civilnog društva, uspostavljen je 13. i 14. studenoga 2014. kada je održan i prvi sastanak.

7.2.3. Bilateralni odnosi

Brazil

Odnosima EU-a i Brazila dominirale su političke tranzicije, osobito opći izbori u Brazilu u listopadu. EU je u veljači bio domaćin 7. sastanka na vrhu između EU-a i Brazila koji je omogućio dobru razmjenu stajališta o općem stanju strateškog partnerstva (trgovina i ulaganja, pregovori s Mercosurom, suradnja MSP-ova, znanost i tehnologija). U travnju je u Braziliji održan četvrti dijalog na visokoj razini o ljudskim pravima između EU-a i Brazila, kojim su predsjedali posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Lambrinidis i brazilska ministrica za ljudska prava Ideli Salvatti. Predsjednik José Manuel Barroso u lipnju se susreo s predsjednicom Dilmom Rousseff u Braziliji. Niz dijaloga između EU-a i Brazila (međunarodni mir i sigurnost, pitanja UN-a, droga, neširenje oružja i razoružanje) odgođeni su za 2015. zbog brazilskih predsjedničkih, parlamentarnih i guvernerskih izbora.

Meksiko

EU je radio na jačanju odnosa s Meksikom, osobito s obzirom na rastuću ulogu Meksika kao globalnog aktera u međunarodnom sustavu. Prvi politički dijalog na visokoj razini između EU-a i Meksika održan je u Bruxellesu 27. siječnja. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis predsjedao je četvrtim Dijalogom na visokoj razini o ljudskim pravima između EU-a i Meksika održanim 18. ožujka u Bruxellesu.⁴¹

⁴¹ Europski parlament je 23. listopada nakon hitne rasprave donio rezoluciju u kojoj izražava zabrinutost zbog nestanka 43 studenata učiteljskog fakulteta u Meksiku i poziva na pojačanu potporu EU-a u poljima jačanja državnih institucija i ljudskih prava.

Ključno je da je Meksiko u rujnu najavio da će ponovno započeti doprinositi mirovnim operacijama UN-a. Razmatra se moguća koordinacija s misijama EU-a.

Tijekom 2014. nastavljene su rasprave o mogućem odgovoru EU-a na zakonodavstvo Meksika iz 2012. kojim se od zračnih prijevoznika zahtjeva da prosljeđuju podatke o putnicima (PNR podaci) ili se suoče sa znatnim kaznama.

Zajednička radna skupina EU-a i Meksika istovremeno radila je na nacrtu Zajedničkog izvješća o viziji na temu moguće sveobuhvatne modernizacije globalnog sporazuma između EU-a i Meksika u njegova tri stupa (politički dijalog, suradnja, trgovina), u sklopu daljnjeg postupanja nakon odluka donesenih tijekom sastanka na vrhu između EU-a i CELAC-a u Santiagu (siječanj 2013.).

Kuba

Vijeće je 10. veljače 2014. donijelo pregovaračke smjernice za Sporazum o političkom dijalogu i suradnji između EU-a i Kube. Pregovori su započeli u Havani 29. i 30. travnja, a drugi krug razgovora održan je u Bruxellesu 27. i 28. kolovoza. Obje strane postigle su dogovor o načinima i planu za daljnje postupke, te su započele inicijalne razmjene o glavnim poglavljima sporazuma koja se tiču političkog dijaloga, suradnje i trgovine. Ljudska prava ostaju u središtu odnosa EU-a i Kube i pokrenuta su s kubanskim vlastima u Bruxellesu i u Havani. EU je pozdravio promjenu politike SAD-a prema Kubi, kako je predsjednik Barack Obama najavio u prosincu.

EU je snažno uključen u podupiranje dvonacionalnog dijaloga između Haitija i Dominikanske Republike. Predsjednik Europskog vijeća Herman Van Rompuy posjetio je u srpnju 2014. i Haiti i Dominikansku Republiku, gdje je predsjedao trostranim sastankom na kojem su se okupili predsjednik Dominikanske Republike Danilo Medina i predsjednik Haitija Michel Martelly. Sastanak je pružio prigodu EU-u da dodatno olakša dijalog i dvonacionalnu suradnju, te da promiče pozitivne mjere čiji je cilj rješavanje nesuglasica između dvaju zemalja, među ostalim o pitanju dominikanskih državljana haičanskog podrijetla. U tu svrhu trenutno postoji nekoliko programa potpore koje financira EU.

Argentina

Unatoč zajedničkim vrijednostima i gospodarskim interesima te općenito dobroj suradnji u multilateralnim forumima, u bilateralnim odnosima s Argentinom nije iskorišten pun potencijal. Potpredsjednik Antonio Tajani posjetio je Buenos Aires u lipnju 2014. u svrhu „Misije za rast”.

Paragvaj

Posjet potpredsjednika Antonija Tajanija Paragvaju u lipnju 2014. pružio je priliku za raspravu o industrijskoj suradnji i promicanju ulaganja, te je doveo do prvog Forumu o ulaganju između EU-a i Paragvaja održanog u studenome. Odbor za zajedničku suradnju EU-a i Paragvaja koji se održava dvaput godišnje održao se u studenome u Bruxellesu i odražavao je širenje suradnje na nova područja koja uključuju ljudska prava, borbu protiv droga i klimatske promjene. EU je odobrio bilateralni program razvojne suradnje za Paragvaj za razdoblje 2014. – 2020. u koji će biti uključena posebna sredstva za demokraciju, sudjelovanje i institucionalno jačanje, osobito provedba preporuka misije EU-a za promatranje izbora 2013.

Urugvaj

Tijekom sastanka Odbora za zajedničku suradnju EU-a i Urugvaja koji se održava dvaput godišnje, održanog u Montevideu u lipnju 2014., EU i Urugvaj ponovno su potvrdili svoje zajedničke interese u dijalogu i suradnji u globalnim pitanjima, u područjima kao što su ljudska prava, klimatske promjene, milenijski razvojni ciljevi i međunarodne mirovne operacije. Sudjelovanje Urugvaja u nekoliko mirovnih misija UN-a pokazuje njegovu čvrstu predanost načelima Povelje UN-a koje dijeli i EU. U tom pogledu, dvije strane nastavile su istraživati mogućnosti za daljnje jačanje suradnje u područjima međunarodne sigurnosti i obrane.

Venezuela

Nakon osporavanih predsjedničkih izbora u Venezueli 2013., početkom 2014. započeli su ulični prosvjedi te je tijekom nekoliko mjeseci dolazilo do nasilnih sukoba između prosvjednika i snaga sigurnosti. EU je putem niza izjava izrazio zabrinutost zbog pritvaranja političara i studenata, naglasio je važnost poštovanja ljudskih prava i slobode izražavanja u svim okolnostima te je pozvao na obnovljene regionalne napore da se olakša dijalog među svim stranama s obzirom na trenutnu polarizaciju u zemlji. EU nastavlja nadgledati kretanja u zemlji i pomno pratiti slučajeve zatvorenih oporbenih čelnika i studenata, među ostalim promatrajući sudska saslušanja Leopolda Lopeza i sutkinje Marie Lourdes Afuni.

Kolumbija

EU je nastavio pomno pratiti mirovne pregovore u Havani između vlade Kolumbije i FARC-a. Glasnogovornik Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije dao je pet izjava prilikom ključnih događaja u mirovnom procesu kako bi ponovno naglasio potporu EU-a miru. Uspješan posjet predsjednika Juana Manuela Santosa institucijama EU-a koji je uslijedio nakon što je predsjednik Herman Van Rompuy u kolovozu prisustvovao inauguracijskoj svečanosti g. Santosa nakon njegova reizbora naglasio je važnost koju Kolumbija pridaje stalnoj potpori EU-a pregovorima u Havani. Politički odnosi s Kolumbijom proširili su se na nova područja, uključujući upravljanje krizom, nakon potpisivanja Okvirnog sporazuma o sudjelovanju u kolovozu, čime će se olakšati sudjelovanje Kolumbije u operacijama pod vodstvom EU-a; prvi konkretan primjer trebao bi biti buduće sudjelovanje Kolumbije u operaciji EUNAVFOR Atalanta. EU i Kolumbija održali su politička savjetovanja na visokoj razini u listopadu u Bogoti, među ostalim i godišnji dijalog o ljudskim pravima na kojem se raspravljalo osobito o pitanjima povezanim s vraćanjem zemljišta.

Ekvador

U 2014. završili su pregovori o pridruživanju Ekvadora višestranom sporazumu o trgovini koji je već sklopljen s Kolumbijom i Peruom; sporazum je parafiran u prosincu. Osim gospodarskih koristi, sporazum bi bilateralne odnose trebao podići na novu razinu. To je potvrđeno u srpnju tijekom posjeta povjerenika Andrisa Piebalga Ekvadoru. Na drugom sastanku Dijaloga na visokoj razini u listopadu u Quitu EU i Ekvador složili su se da će sporazum o trgovini dopuniti Memorandumom o razumijevanju o političkom dijalogu i suradnji.

Peru

Odnosi EU-a i Perua ušli su u 2014. u novu fazu. Dok EU postupno ukida svoju bilateralnu pomoć zemlji, a trgovina i ulaganja pod pokroviteljstvom sporazuma o trgovini jačaju, javljaju se novi oblici suradnje u pitanjima od zajedničkog interesa. Tijekom sastanka predsjednika Hermana Van Rompuya i predsjednika Ollante Humale u kolovozu kao prioritet je naglašena suradnja u ključnim temama na međunarodnom programu kao i u borbi protiv droga. Provedena je reforma godišnjeg političkog dijaloga koji se održava sukladno Memorandumu o razumijevanju iz 2009. kako bi reflektirao novu dinamiku odnosa. Na savjetovanju na visokoj razini održanom u studenome pokriven je širok raspon ključnih političkih prioriteta za obje strane i predviđena je suradnja u novim područjima kao što je ZSOP. Peru je u prosincu bio domaćin 20. Konferencije stranaka (COP) o klimatskim promjenama na kojoj je sudjelovao povjerenik Miguel Arias Cañete.

Bolivija

Opći izbori u Boliviji održani su 12. listopada 2014. EU je poslao misiju izbornih stručnjaka. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije sastala se s ministrom vanjskih poslova Davidom Choquehuancaom u studenome u Bruxellesu na marginama dijaloga na visokoj razini između EU-a i Bolivije; obje strane složile su se da će pojačati suradnju o globalnim pitanjima, osobito klimatskim promjenama, te su razmotrili opcije za posjet predsjednika Eva Moralesa Bruxellesu u 2015. EU je odobrio bilateralni program razvojne suradnje za Boliviju kojim se predviđa jačanje suradnje u borbi protiv droga kako bi se pokrili aspekti provedbe zakona, kao i suradnja u području reforme pravosuđa u razdoblju 2014. – 2016.

EU i Čile dogovorili su se 2014. o pokretanju novih sektorskih dijaloga o obrazovanju, energetici, društvenoj odgovornosti poduzeća, MSP-ovima i klasterima u sklopu okvira koji pruža trenutni Sporazum te o održavanju istraživačkih rasprava o mogućoj modernizaciji Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Čilea. Potpisivanje Okvirnog sporazuma o sudjelovanju između EU-a i Čilea u siječnju 2014. olakšat će sudjelovanje Čilea u operacijama za upravljanje krizama koje vodi EU. Delegacija ZSOP-a posjetila je u rujnu 2014. Čile kako bi razmijenila mišljenja s kolegama u Čileu o perspektivama za jačanje sudjelovanja Čilea u misijama EU-a. Obje strane složile su se da će ustanoviti redovit dijalog o sigurnosti i obrani.

B. Rješavanje prijetnji i globalnih izazova

1. Neširenje oružja i razoružanje

Neširenje oružja i razoružanje i dalje je bilo sastavni dio vanjske politike EU-a u 2014. doprinoseći na taj način učinkovitoj provedbi Europske sigurnosne strategije.⁴²

Poduzeti su daljnji naponi za jačanje koordinacije među institucijama EU-a, kao i između institucija EU-a i država članica te s trećim zemljama i međunarodnim partnerima. Prednost je dana objedinjavanju svih instrumenta i alata koji su na raspolaganju EU-u kako bi se osigurali komplementarnost i dosljednost, kao i sveobuhvatan pristup. Konkretno, EU je u 2014. nastavio podupirati univerzalni pristup relevantnim međunarodnim ugovorima i instrumentima, kao i njihovoj punoj i učinkovitoj provedbi, posebno s obzirom na Ugovor o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa i nedavno donesen Ugovor o trgovini oružjem. EU je također nastavio promicati uključivanje odredaba o neširenju oružja za masovno uništenje, kao i o malom i lakom oružju, u sporazume između EU-a i trećih država, osobito s Brunejem, Japanom, Kazahstanom i Malezijom.⁴³ Konzorcij EU-a za neširenje oružja organizirao je svoju treću Međunarodnu konferenciju EU-a o neširenju oružja i razoružanju u Bruxellesu 4. i 5. rujna 2014.

⁴² Uključivanje EU-a u spektar aktivnosti u tom području temeljilo se na skupu strateških dokumenata: Europskoj sigurnosnoj strategiji iz 2003.; strategiji EU-a protiv širenja oružja za masovno uništenje (OMU) iz 2003. i novim pravcima djelovanja u borbi protiv širenja OMU-a i sustava njegove isporuke iz 2008.; Strategiji EU-a za suzbijanje nezakonitog prikupljanja i trgovanja malim i lakim oružjem iz 2005. i Zajedničkom stajalištu o izvozu konvencionalnog oružja iz 2008. Za više pojedinosti o konvencionalnom oružju, vidi odjeljak B.2. niže u tekstu.

⁴³ Za više pojedinosti o konvencionalnom oružju, vidi odjeljak B.2. niže u tekstu.

Glavni savjetnik i posebni izaslanik ESVD-a za neširenje oružja i razoružanje Jacek Bylica predstavljao je EU na nizu ključnih međunarodnih sastanaka tijekom 2014., posebno u Upravnoj skupini za neširenje oružja u okviru Skupine G8/G7, u Pripremnom odboru za NPT 2014. (travanj – svibanj), na Otvorenom savjetovanju o nacrtu međunarodnog kodeksa ponašanja za aktivnosti u svemiru (svibanj), na sastanku Prvog odbora Opće skupštine UN-a (listopad) i u Upravnoj skupini za neširenje oružja u okviru Skupine G7 (studeni). Osim toga, posebni izaslanik ojačao je ili pokrenuo dijaloge o neširenju oružja s glavnim partnerima izvan EU-a te nastojao uključiti pitanja neširenja oružja u bilateralne odnose EU-a sa svim relevantnim zemljama, posebno putem sastanaka u okviru političkog dijaloga te više neslužbenih kontakata.

1.1. Neširenje oružja za masovno uništenje i sustava njegove isporuke

1.1.1. Ugovor o neširenju nuklearnog oružja

EU je u 2014. nastavio aktivno provoditi Akcijski plan koji je 2010. donijela Revizijska konferencija Ugovora o neširenju oružja (NPT), među ostalim putem potpore Organizaciji ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa (CTBTO) i Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju (IAEA) (vidi dolje). EU je o svojim naporima izvijestio treći Pripremni odbor za NPT (New York, od 28. travnja do 9. svibnja 2014.) na kojem je, među ostalim, dao opću izjavu i tri posebne skupne izjave s naglaskom na tri stupa NPT-a: neširenju oružja, razoružanju i miroljubivoj upotrebi nuklearne energije. EU je također predstavio radne dokumente o naporima EU-a za jačanje nuklearne sigurnosti. Na marginama sastanka Pripremnog odbora organizirao je dobro posjećen popratni događaj na kojem su predstavljeni naponi EU-a za jačanje nuklearne sigurnosti. Započeo je rad na stajalištima EU-a za Revizijsku konferenciju NPT-a za 2015.

EU je nastavio davati potporu naporima posrednika u vezi s Konferencijom o uspostavi bliskoistočnog područja bez nuklearnog oružja i ostalih oružja za masovno uništenje koju će sazvati glavni tajnik UN-a, Ruska Federacija, Ujedinjena Kraljevina i Sjedinjene Američke Države. U tom kontekstu EU je putem Konzorcija skupina za strateško promišljanje EU-a za neširenje oružja organizirao radionicu za izgradnju kapaciteta 18. i 19. lipnja 2014. u Bruxellesu. Događaj je bio namijenjen diplomatima niže razine i diplomatima usred svoje karijere iz bliskoistočnih zemalja i Lige arapskih zemalja.

1.1.2. Ugovor o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa

EU je nastavio aktivno promicati stupanje na snagu Ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa (CTBT) te dalje podupirati aktivnosti Pripremne komisije CTBTO-a, na temelju Odluke Vijeća donesene u studenome 2012. o pružanju dodatne financijske potpore CTBTO-u iz proračuna ZVSP-a u iznosu od približno 5,2 milijuna EUR.⁴⁴ Uložio je napore za povećanje osviještenosti u svim zemljama koje još nisu potpisale ili ratificirale CTBT, među ostalim u okvirima događaja kao što je Regionalna konferencija CTBTO-a za azijske zemlje održana u Jakarti od 19. do 21. svibnja 2014. koju su suorganizirale indonezijske vlasti, a kojoj je EU dao financijski doprinos, ili sastanak između sjednica Regionalnog foruma ASEAN o neširenju oružja i razoružanju koji je održan u Tokiju 8. i 9. srpnja 2014. Izjavu EU-a dala je tada imenovana Visoka predstavnik / potpredsjednica Komisije Federica Mogherini na sedmom ministarskom sastanku za potporu CTBT-u održanom u New Yorku 26. rujna 2014. EU je također dao financijsku potporu te je sudjelovao u posjetu na visokoj razini u svrhu promatranja inspekcije na terenu u okviru integrirane terenske vježbe 2014., koji je održan u Jordanu od 14. do 17. studenoga 2014.

⁴⁴ Vidi Odluku Vijeća 2012/699/ZVSP od 13. studenoga 2012. o potpori Unije djelatnostima Pripremne komisije Organizacije ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa radi jačanja njezinih sposobnosti praćenja i provjeravanja i u okviru provedbe Strategije EU-a za sprečavanje širenja oružja za masovno uništavanje (SL L 314, 14.11.2012., str. 27.).

1.1.3. Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA)

EU je također pomoću različitih instrumenata nastavio pružati potporu Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju (IAEA) u Beču.⁴⁵ Započela je provedba Odluke Vijeća iz 2013. kojom se Fondu za nuklearnu sigurnost IAEA-e osigurava više od 8 milijuna EUR dodatne financijske pomoći.⁴⁶ Primarni cilj potpore pružene IAEA-i jest osigurati ispunjenje najviših standarda nuklearne zaštite, sigurnosti i nadzora u slučajevima kada treće zemlje poduzimaju miroljubive nuklearne aktivnosti. Drugi sastanak viših dužnosnika koji je otvorio glavni direktor IAEA-e Yukiya Amano održan je 20. i 21. veljače 2014. i okupio je dužnosnike Europske komisije, ESVD-a i IAEA-e kako bi nastavili raspravljati na koji način još više unaprijediti uzajamnu suradnju koja obuhvaća financijsku pomoć od približno 120 milijuna EUR od 2007. Sastanak je uslijedio nakon uspješnog posjeta glavnog direktora IAEA-e Amana Bruxellesu 3. i 4. veljače 2014.

1.1.4. Konvencija o kemijskom oružju

EU je nastavio provoditi univerzalizaciju Konvencije o kemijskom oružju (CWC) i promicati nove aktivnosti u svrhu potpore posebnim projektima. Odluka Vijeća kojom se podupiru aktivnosti koje provodi Organizacija za zabranu kemijskog naoružanja (OPCW) donesena je 23. ožujka 2012.⁴⁷ i u tijeku je njezina provedba. Pripremljena je druga Odluka Vijeća za 2015. i 2016. godinu te se nalazi u završnoj fazi procesa odobrenja Vijeća.

⁴⁵ EU je i dalje jedan od ključnih donatora Fonda za nuklearnu sigurnost IAEA-e u korist više od 80 zemalja u Africi, na Bliskom istoku, u Latinskoj Americi i Aziji, s doprinosom od približno 40 milijuna EUR od 2004. (što uključuje i doprinos pružen u 2013.).

⁴⁶ Vidi Odluku Vijeća 2013/517/ZVSP od 21. listopada 2013. o potpori Unije aktivnostima Međunarodne agencije za atomsku energiju u područjima nuklearne sigurnosti i provjeravanja te u okviru provedbe Strategije EU-a protiv širenja oružja za masovno uništenje (SL L 281, 23.10.2013., str. 6.).

⁴⁷ Vidi Odluku Vijeća 2012/166/ZVSP od 23. ožujka 2012. o potpori aktivnostima Organizacije za zabranu kemijskog naoružanja (OPCW) u okviru provedbe Strategije EU-a za sprečavanje širenja oružja za masovno uništenje (SL L 87, 24.3.2012., str. 49.).

EU je istaknuo pristupanje Sirije CWC-u pod izvanrednim okolnostima i doprinio je operaciji uništenja sirijskog programa kemijskog oružja s ukupno gotovo 17 milijuna EUR. EU je nastavio izvršavati pritisak na Siriju kako bi dovršila ukidanje svog cjelokupnog programa kemijskog naoružanja, među ostalim kemijskih agensa, te uklanjanje preostalih proizvodnih postrojenja na svom teritoriju. Ujedno je nastavio podržavati i napore OPCW-a u rješavanju nedostataka i neusklađenosti i tako provjeravati izjavu Sirije OPCW-u. EU je izrazio ozbiljnu zabrinutost u vezi s navodnom upotrebom klora protiv civilnog stanovništva, naglašavajući da odgovorni moraju biti privedeni pravdi. EU neće biti siguran da Sirija ispunjava svoje međunarodne obveze u okviru Konvencije o kemijskom oružju i rezolucija Vijeća sigurnosti 2218(2013) i 2209(2015) dok se ne riješe sve neusklađenosti u njezinoj izjavi i dok se ne prekinu svi napadi kemijskim oružjem.

1.1.5. Konvencija o biološkom i toksičnom oružju

EU je u 2014. nastavio biti aktivno angažiran u programu između sjednica Konvencije o biološkom i toksičnom oružju (BTWC) u razdoblju 2012. – 2015. Dao je izjave i predstavio ažuriranu verziju svog radnog dokumenta o pomoći i suradnji (članak X. BTWC-a) na sastanku stručnjaka (od 4. do 8. kolovoza 2014.). Tijekom 2014. nastavljena je provedba odluka Vijeća za potporu aktivnostima BTWC-a⁴⁸ i Svjetske zdravstvene organizacije⁴⁹ u području biozaštite i biosigurnosti, donesenih 2012. i 2013. U pogledu sljedeće revizijske konferencije o BTWC-u 2016., ESVD je organizirao radionicu o BTWC-u i usklađenosti putem Konzorcija skupina za strateško promišljanje EU-a za neširenje oružja (24. travnja 2014.) te je sudjelovao na konferenciji agencije Wilton Park o istoj temi (24. – 26. rujna 2014.). EU je radio na razradi konkretnih ideja kako procesu između sjednica dodati dinamičnosti i kako učinkovito ojačati BTWC. Te ideje trebale bi biti dio nove odluke Vijeća EU-a o kojoj treba pregovarati i koju treba donijeti u 2015.

⁴⁸ Vidi Odluku Vijeća 2012/421/ZVSP od 23. srpnja 2012. za potporu Konvenciji o biološkom i toksičnom oružju (BTWC), u okviru Strategije EU-a za sprečavanje širenja oružja za masovno uništavanje (SL L 196, 24.7.2012., str. 61.).

⁴⁹ Vidi Odluku Vijeća 2013/668/ZVSP od 18. studenoga 2013. za potporu aktivnostima Svjetske zdravstvene organizacije u području biozaštite i biosigurnosti u okviru Strategije Europske unije protiv širenja oružja za masovno uništenje (SL L 310, 20.11.2013., str. 13.).

1.1.6. Kontrola izvoza

EU je u 2014. na temelju Zajedničke akcije Vijeća iz 2008. uložio znatne napore kako bi nastavio podupirati provedbu rezolucija 1540, 1673 i 1810 Vijeća sigurnosti UN-a. Zajednička akcija iz 2008., kao i nedavna odluka Vijeća kojom se podupire rezolucija 1540 Vijeća sigurnosti UN-a donesena u srpnju 2013., za cilj ima jačanje vještina i kapaciteta državnih dužnosnika trećih zemalja.⁵⁰ U pogledu postupaka kontrole izvoza, EU je 2014. nastavio podupirati zemlje partnere u jačanju učinkovitosti sustava kontrole izvoza. Suradnja za cilj ima ažuriranje zakonodavstva i postupaka u vezi s kontrolom izvoza promičući današnje standarde kontrole izvoza robe s dvojnog namjenom.

Tijekom zadnjih osam godina programom suradnje EU-a za kontrolu izvoza robe s dvojnog namjenom, financiranim u okviru dugoročne komponente Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP), promicane su aktivnosti kontrole izvoza u 28 zemalja s doprinosom od 21 milijuna EUR s ciljem sprečavanja širenja oružja za masovno uništenje.

EU je dao izjave povodom skupštine Australske skupine održane u Parizu od 2. do 6. lipnja 2014., skupštine Skupine nuklearnih dobavljača održane u Buenos Airesu 26. i 27. lipnja 2014. i 28. skupštine Režima kontrole raketne tehnologije održane u Oslu od 28. rujna do 3. listopada 2014.

⁵⁰ Vidi Odluku Vijeća 2013/391/ZVSP od 22. srpnja 2013. o potpori praktičnoj provedbi Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1540 (2004.) o suzbijanju širenja oružja za masovno uništenje i sustava njegove isporuke (SL L 198, 23.7.2013., str. 40.).

1.1.7. Haški pravilnik postupanja protiv širenja balističkih projektila

EU je nastavio s programom otvaranja prema državama koje nisu potpisnice.⁵¹ To je učinio posebno posredstvom nekoliko događaja: u Beču u svibnju 2014., prilikom redovnog godišnjeg foruma Haškog pravilnika postupanja (HCoC), u New Yorku u listopadu 2014. na marginama Prvog odbora Opće skupštine UN-a, u Abu Dhabiju u travnju 2014. na regionalnom seminaru za informiranje na Bliskom istoku, kao i u Limi u srpnju 2014. na regionalnom seminaru za informiranje u Latinskoj Americi.

Države članice EU-a ponovile su svoju potporu Haškom pravilniku postupanja novom Odlukom Vijeća donesenom 22. prosinca 2014.

1.1.8. Aktivnosti u svemiru

Svemirska sredstva, kojima upravlja sve veći broj vladinih i nevladinih tijela, svijetu nude ogromne koristi koje su prije samo nekoliko desetljeća bile nezamislive. Danas su te koristi u opasnosti od opasnih svemirskih ostataka („svemirski otpad”), razornih sudara, prenapučenosti satelitima, rastuće zasićenosti radiofrekvencijskog spektra itd. Ti izazovi pozivaju na predanu uključenost svih zemalja koje putuju u svemir i drugih zemalja kako bi se osigurala veća zaštita, sigurnost i dugoročna održivost aktivnosti u svemiru. EU je predložio Međunarodni kodeks ponašanja za aktivnosti u svemiru, koji predstavlja mjeru transparentnosti i izgradnje povjerenja osmišljenu kako bi se riješila ta pitanja.

⁵¹ Vidi Odluku Vijeća 2012/423/ZVSP od 23. srpnja 2012. o potpori neširenju balističkih projektila u okviru provedbe Strategije EU-a za sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje i Zajedničkom stajalištu Vijeća 2003/805/ZVSP (SL L 196, 24.7.2012.).

EU je 27. i 28. svibnja 2014. u Luxembourggu održao treći i završni krug otvorenih savjetovanja o predloženom Kodeksu ponašanja koji je međunarodnoj zajednici prvi put predstavljen u lipnju 2012. Ukupno je 95 država članica UN-a sudjelovalo u tri kruga otvorenih savjetovanja koji su poslužili kao platforma za razmjenu stajališta o nacrtu Pravilnika na transparentan i uključiv način, s ciljem izgradnje međunarodne podrške tekstu. Slijedom pozivâ sudionikâ savjetovanja u Luxembourggu, EU je započeo rasprave s državama članicama UN-a o napredovanju postupka u fazu pregovora tijekom 2015., s ciljem brzog dovršetka i međunarodnog usvajanja Kodeksa ponašanja.

1.2. Konvencionalno oružje

1.2.1. Ugovor o trgovini oružjem

Ugovor o trgovini oružjem (UTO)⁵² koji za cilj ima jačanje odgovornosti i transparentnosti u trgovini oružjem stupio je na snagu 24. prosinca 2014. Pedeseta ratifikacija, prag potreban za stupanje na snagu, dosegnuta je 25. rujna 2014. uz značajan doprinos država članica EU-a. Nakon stupanja na snagu učinkovita provedba i univerzalizacija Ugovora biti će ključ za osiguranje stvarnog napretka na terenu. S obzirom na navedeno, EU je započeo s provedbom aktivnosti prve pomoći u skladu sa svojim namjenskim programom za potporu provedbe za UTO, usvojenim u prosincu 2013.⁵³ Posjeti za procjenu potreba održani su u studenome 2014. u Kolumbiji i u prosincu 2014. na Filipinima, prvim dvjema zemljama koje će imati koristi od programa EU-a. Regionalni seminar za zemlje Latinske Amerike i karipske zemlje održan je u Kolumbiji u studenome 2014. Omogućio je susjednim zemljama da razmjene iskustva o izazovima zajedničke provedbe i da uključe nadležne regionalne organizacije i civilno društvo s ciljem koordinirane dugoročne svijesti o provedbi.

⁵² Europski parlament donio je 5. veljače 2014. rezoluciju o ratifikaciji Ugovora o trgovini oružjem (2014/2534(RSP))

⁵³ Vidi Odluku Vijeća 2013/768/ZVSP od 16. prosinca 2013. o aktivnostima EU-a za potporu provedbe Ugovora o trgovini oružjem, u okviru Europske sigurnosne strategije (*SL L 341, 18.12.2013., str. 56.*)

1.2.2. Malo i lako oružje

EU je u 2014. nastavio pružati potporu potpunoj provedbi Akcijskog programa UN-a za malo i lako oružje (SALW), Međunarodnog instrumenta za praćenje i Protokola o vatrenom oružju. Vijeće je u prosincu 2014. donijelo Odluku kako bi pomoglo osigurati stabilnu fizičku sigurnost i upravljanje zalihama arsenala oružja u regiji Sahela⁵⁴. U 2014. također je započela provedba projekta iTrace⁵⁵ koji se financira sredstvima EU-a i za cilj ima uspostaviti prvi globalni mehanizam izvješćivanja za sustavno praćenje nezakonitog konvencionalnog oružja i osigurati tvorcima politika i službenicima za kontrolu izvoza precizne, potvrđene podatke o preusmjerenom konvencionalnom oružju i streljivu, a koje su prikupili timovi istražitelja na licu mjesta u oružanim sukobima.

Vijeće je 15. prosinca 2014. usvojilo zaključke o izmjeni standardnog članka o malom i lakom oružju („klauzula o SALW-u”) uključenog u sporazume između EU-a i trećih zemalja, uključivanju novog jezika povezanog s uređivanjem prijenosa konvencionalnog oružja i uzimanju u obzir donošenja Ugovora o trgovini oružjem⁵⁶.

⁵⁴ Vidi Odluku Vijeća 2014/912/ZVSP od 15. prosinca 2014. o potpori aktivnostima fizičkog osiguranja zaliha i upravljanja zalihama kako bi se smanjio rizik od nezakonite trgovine malim i lakim oružjem (SALW) i pripadajućim streljivom u regiji Sahela (SL L 360, 17.12.2014., str. 30.)

⁵⁵ Vidi Odluku Vijeća 2013/698/ZVSP od 25. studenoga 2013. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima (SL L 320, 30.11.2013., str. 34. – 42.)

⁵⁶ Vidi zaključke Vijeća o izmjeni članka o malom i lakom oružju (SALW) u sporazumima između EU-a i trećih zemalja, 15. prosinca 2014.

1.2.3. Protupješačke mine i kazetno streljivo

EU je u lipnju 2014. aktivno sudjelovao na Trećoj revizorskoj konferenciji Konvencije o zabrani protupješačkih mina (Ottawska konvencija) održanoj u Maputu, u Mozambiku, na temelju snažnih zaključaka Vijeća⁵⁷. Konferencija je dovela do usvajanja konsenzusom političke deklaracije, petogodišnjeg akcijskog plana za razdoblje 2014. – 2019., kao i postupovnih odluka čiji je cilj dodatno poboljšanje učinkovitosti mehanizama Konvencije. Osim toga, provedba Odluke Vijeća EU-a za potporu provedbi Akcijskog plana Konvencije za razdoblje 2010. – 2014.⁵⁸ nastavljena je u 2014. putem aktivnosti pomoći prije svega u području pomoći žrtvama i razminiranja. Osim provođenja te Odluke Vijeća, EU i njegove države članice zajedno su u 2013. osigurale preko 89 milijuna EUR za razminiranje, od čega je 30 milijuna EUR došlo iz proračuna Unije, što EU kao cjelinu čini najvećim svjetskim donatorom.

Peti sastanak država stranaka Konvencije o kazetnom streljivu održan je od 2. do 5. rujna 2014. u San Joséu, Kostarika. Tom je prilikom dana izjava EU-a kojom je ponovno naglašena stalna potpora EU-a međunarodnim naporima za rješavanje humanitarnih, socioekonomskih i sigurnosnih učinaka konvencionalnog oružja i njegove neselektivne upotrebe na civilnom stanovništvu.

⁵⁷ Vidi zaključke Vijeća o Trećoj revizijskoj konferenciji Konvencije o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovu uništenju, 16. – 17. lipnja 2014.

⁵⁸ Vidi Odluku Vijeća 2012/700/ZVSP od 13. studenoga 2012. u okviru Europske sigurnosne strategije u potpori provedbi Akcijskog plana iz Cartagene za razdoblje 2010. – 2014., koji su donijele države članice Konvencije o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i njihova uništavanja iz 1997. (*SL L 314, 14.11.2012., str. 40.–46.*)

1.2.4. Kontrole izvoza

U vezi s kontrolom izvoza konvencionalnog oružja, djelovanje EU-a se i dalje vodi načelima odgovornosti i transparentnosti koja su sadržana u Zajedničkom stajalištu EU-a 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. EU je u 2014. nastavio promicati takva načela prema više trećih zemalja u bliskom susjedstvu posredstvom aktivnosti pomoći u kontroli izvoza u okviru Odluke Vijeća 2012/711/ZVSP poput studijskih posjeta, pravnih pregleda i radionica.

1.2.5. Sporazum iz Wassenaara

EU je sudjelovao na plenarnom sastanku Sporazuma iz Wassenara održanom u Beču 2. i 3. prosinca 2014. EU je podržao pristupanje Cipra tom sporazumu.

2. Transregionalne prijetnje i globalni izazovi

2.1. Organizirani kriminal

Teški i organizirani kriminal predstavlja podcijenjenu prijetnju, kako u EU-u tako i u trećim zemljama. I dalje je na dnevnom redu EU-ovih političkih dijaloga s mnogim zemljama i regionalnim i međunarodnim organizacijama, posebno u odnosu na trgovinu drogama. To je utoliko važnije jer neke regije postaju i područja konzumacije uz svoju „tradicionalnu” ulogu tranzitnih zona. Zapadna Afrika najistaknutiji je primjer tog novog trenda, jednako kao što postaje i zona proizvodnje novih psihoaktivnih tvari za potražnju iz istočne Azije, posebno Japana.

Programi pomoći koje financira EU i misije ZSOP-a doprinijeli su prenošenju političkih orijentacija u praksu. Tim se aktivnostima također nastoji upotpuniti (unutarnji) ciklus politike EU-a o organiziranom i teškom međunarodnom kriminalu kojim se zaključuje razdoblje 2011. – 2013., kao i novi ciklus politike za razdoblje 2014. – 2017.

Programima „kokainske i heroinske rute” koji se financiraju iz Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP) nastavljena je izgradnja kapaciteta za izvršavanje zakonodavstva i međunarodnih veza duž rute trgovanja. Posebna pozornost sada će se posvetiti kaznenom pravosuđu duž kokainske rute. Proizvodnja i trgovina krivotvorenim lijekovima još je jedna prijetnja javnom zdravlju, pri čemu su zemlje u razvoju posebno izložene i ranjive. Projekt IcSP-a za podizanje svijesti države i javnosti u Gani, Senegalu, Jordanu, Maroku i Kamerunu bio je uspješan. Sada bi ga trebalo otvoriti ostalim zemljama korisnicama.

2.2. Pomorska sigurnost

Pomorska sigurnost postala je u 2014. predmet kojem je posvećena velika pozornost. Komisija i Visoka predstavica donijeli su 6. ožujka zajedničku komunikaciju pod nazivom „Za otvoreno i sigurno globalno pomorsko dobro: elementi strategije pomorske sigurnosti Europske unije”. Time je otvoren put Vijeću da 24. lipnja donese Strategiju pomorske sigurnosti EU-a. Države članice smatrale su da bi trebalo provoditi strategiju koja odražava međusektorski pristup EU-a pomorskoj sigurnosti, te je Vijeće 16. prosinca usvojilo Akcijski plan kojim se utvrđuje pet područja (vanjski odnosi, razmjena informacija, razvoj sposobnosti, upravljanje rizikom te istraživanje i osposobljavanje) u kojima se može ojačati suradnja između različitih pomorskih aktera. EU je u 2014. također pojačao angažman u pomorskoj sigurnosti s ključnim strateškim partnerima, među ostalim međunarodnim organizacijama i multilateralnim forumima kao što su NATO ili ASEAN-ARF, i zemljama strateškim partnerima kao što su Južna Afrika i Angola.

EU predsjedava Kontaktinom skupinom za piratstvo uz obalu Somalije (CGPCS) od siječnja 2014. EU kao predsjedatelj utvrdio je tri glavna prioriteta: racionalizaciju i regionalizaciju CGPCS-a, dokumentiranje znanja stečenih borbom protiv piratstva na Rogu Afrike te ostvarenje cilja od nijednog broda i nijedog pomorca u rukama somalskih pirata (skraćeno „nula/nula”).

EU je ispunio te prioritete: CGPCS je reformiran i države regije sada preuzimaju suodgovornost nad borbom protiv piratstva, osnovan je konzorcij za stečena znanja kako bi dokumentirao i analizirao borbu protiv piratstva, a broj brodova i pomoraca u rukama somalskih pirata smanjen je na nijedan brod i 26 pomoraca u ožujku 2015., u odnosu na najveći broj taoca koji je 2011. iznosio 736 i najveći broj brodova koje su napali pirati koji je 2010. iznosio 47.

3. Program ključnih pomorskih putova u sklopu IcSP-a usmjeren je od 2009. na sigurnost i zaštitu najvažnijih pomorskih putova u područjima pogođenima piratstvom kako bi pomogao u osiguravanju plovni i trgovinskih komunikacijskih linija. Dugoročni cilj kojim se taj program bavi poboljšanje je pomorskog upravljanja. Naglasak je na izgradnji kapaciteta na regionalnoj i transregionalnoj osnovi za razmjenu informacija, suradnju, a zatim i provedbu na nacionalnoj razini.

Postupnim povezivanjem aktivnosti u okviru CMR-a program za cilj ima stvaranje transregionalnih sinergija. Obuhvaćena su tri geografska područja: Gvinejski zaljev, jugoistočna Azija i zapadni Indijski ocean. Program stoga doprinosi sveukupnim strategijama EU-a u tim regijama: Strateškom okviru Vijeća EU-a za Rog Afrike, zajedničkom dokumentu EU-a o razvoju i sigurnosti u Gvinejskom zaljevu i Deklaraciji iz Nürnberga o poboljšanom partnerstvu za jugoistočnu Aziju između EU-a i ASEAN-a. Posljednji događaj s tim u vezi bilo je donošenje strategije EU-a o Gvinejskom zaljevu i njegova pripadajućeg akcijskog plana 2015. godine. Za razdoblje od 2007. do 2014. za pomorsku sigurnost predviđeno je 24 milijuna EUR dugoročnog proračuna IcSP-a.

2.3. Kibernetička politika i kibernetička sigurnost

Globalne i transregionalne prijetnje više nije moguće učinkovito riješiti bez rješavanja kibernetičkih aspekata. Strategijom EU-a za kibernetičku sigurnost iz veljače 2013. poziva se na poboljšanje napora diljem EU-a u područjima politika povezanim s kibernetičkom otpornošću, kibernetičkim kriminalom, pitanjima međunarodnog kibernetičkog prostora u EU-u i kibernetičkom obranom. Prioriteti međunarodne politike kibernetičkog prostora EU-a uključuju očuvanje slobode i otvorenosti u kibernetičkom prostoru, razvijanje normi ponašanja i primjenjivanje postojećeg međunarodnog prava u kibernetičkom prostoru, povećanje kapaciteta za kibernetičku sigurnost u trećim zemljama i poticanje međunarodne suradnje u pitanjima u vezi s kibernetičkim prostorom.

Kako bi ojačao te prioritete, ESVD je nastavio provoditi ciljeve međunarodne politike koji su utvrđeni strategijom EU-a za kibernetičku sigurnost. Provođe se kibernetički dijalozi s SAD-om, Indijom, Japanom, Južnom Korejom i Kinom, a u tijeku su savjetovanja s drugim partnerima poput Brazila.

ESVD je nastavio pomno pratiti globalne razvoje u pogledu kibernetičkog prostora povezane s ljudskim pravima, razvojem i upravljanjem internetom te je aktivno sudjelovao na globalnom sastanku s više dionika Netmundial, Forumu za upravljanje internetom i u procesima povezanim sa Svjetskim sastankom na vrhu o informacijskom društvu (WSIS).

EU je također aktivno podržao proces daljnjeg razvoja mjera izgradnje povjerenja u kibernetičku sigurnost u okviru OEES-a te je promicao mjere izgradnje kibernetičkog povjerenja u sklopu Regionalnog foruma ASEAN-a. EU podupire Londonski proces o normama ponašanja u kibernetičkom prostoru, te doprinosi pripremama za Globalnu konferenciju o kibernetičkom prostoru u Haagu 2015.

Novi projekti izgradnje kibernetičkih kapaciteta pokrenuti su u sklopu Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP) kako bi se riješili problemi kibernetičkog kriminala i kibernetičkih prijetnji, te će se projekti nastaviti i u 2015. U tijeku je već i planiranje inicijativa za 2016.

Konačno, Vijeće je u studenome 2014. donijelo okvir za politiku kibernetičke obrane EU-a.

2.4. Ublažavanje kemijskog, biološkog, radiološkog i nuklearnog rizika

EU je pojačao svoje napore u ostvarivanju suradnje u području rizika za ljude, okoliš i sigurnost u vezi s kemijskim, biološkim, radiološkim i nuklearnim tvarima (KBRN). Izvan okvira ZVSP-a potpora se pruža u okviru dugoročne komponente IcSP-a, te je EU nastavio pružati potporu EU-ovim kemijskim, biološkim, radiološkim i nuklearnim centrima izvrsnosti za ublažavanje rizika (CBRN CoE). Strateško programiranje za razdoblje do 2020. završeno je 2014.

Otvoren je centar koji pokriva Vijeće za suradnju u Zaljevu sa tajništvom u Abu Dhabiju, pridruživši se prvim četirima regionalnim centrima koji su osnovani prethodne godine za afričko-atlantsko pročelje (Rabat), Bliski istok (Amman), jugoistočnu Europu / južni Kavkaz / Republiku Moldovu / Ukrajinu (Tbilisi) i jugoistočnu Aziju (Manila). Njihova dužnost jest jačanje regionalne i međunarodne suradnje u vezi sa svim kemijskim, biološkim, radiološkim i nuklearnim rizicima. Broj zemalja sudionica sada je 48 (prosinac 2014.) te taj broj i dalje raste. Pored prethodno ugovorenih 40 projekata u iznosu od 49 milijuna EUR, pet novih projekata u iznosu od približno 26 milijuna EUR ugovoreno je u 2014. s različitim konzorcijima, uključujući i one iz država članica. Velik napor uložen je u pripravnost zdravstva, sprečavanje i odgovor na situaciju posebno u vezi s ebolom pri čemu su, osim jačanja regionalne pripravnosti za ebolu, postojeći pokretni laboratoriji razmješteni kako bi pomogli u borbi protiv izbijanja epidemije, dok je programiranje za nove nezavisne mobilne laboratorije i osposobljavanje lokalnih stručnjaka razvijeno kako bi se održala sposobnost.

2.5. Energetika

Energetska sigurnost razvila se u jedan od glavnih strateških prioriteta Europske unije u 2014. Način na koji su se pitanja energetike iskorištavala u sukobu u Ukrajini poslužio je kao važan podsjetnik na potrebu da se izazovi koji se odnose na energetske sigurnost te diversifikaciju vanjskih dobavljača i opskrbnih pravaca riješe hitno i uz cjelovit pristup u dugoročnom i kratkoročnom razdoblju, na unutarnjoj i na vanjskoj razini.

Komisija je u svibnju donijela europsku strategiju energetske sigurnosti koja je pripremljena uz blisku uključenost ESVD-a. Strategijom se utvrđuju trenutačni i srednjoročni ciljevi u vezi s unutarnjim tržištem, razvojem infrastrukture, proizvodnjom i štednjom energije i, što je važno, potrebom da se ojača zajedničko vanjsko djelovanje, pri čemu se naponi za diversifikaciju i pojačan dijalog unutar susjedstva ističu kao ključni ciljevi.

U strategiji je poseban naglasak također stavljen na sigurnosna pitanja u vezi s opskrbom energijom koja se tiču prirodnog plina, otvarajući put za ciljani test otpornosti na stres kako bi se otkrile slabosti. EU je u sklopu tog okvira također preuzeo vodeću ulogu u organizaciji trilateralne rasprave na visokoj razini s Rusijom i Ukrajinom o opskrbi plinom. Potencijalni prekid transporta plina preko Ukrajine bio je jedan od najznačajnijih neposrednih izazova zime 2014., a sporazum o potencijalnom ruskom opskrbljivanju Ukrajine također je bio veoma važan kako bi se stabilizirala energetska situacija u Ukrajini i osigurao pozitivan element za tekuće pregovore o krizi. ESVD je aktivno sudjelovao u tim pregovorima pod vodstvom bivšeg potpredsjednika Komisije Günthera Oettingera te ih je podupirao.

Energetska sigurnost bila je također važan element rasprava u vezi s okvirom klimatske i energetske politike do 2030. koji je Europsko vijeće donijelo u listopadu 2014. Okvirom se utvrđuju ambiciozni ciljevi klimatske i energetske politike koji s jedne strane zahtijevaju aktivno otvaranje prema partnerima u cijelom svijetu, posebno u vezi s klimatskim promjenama, a s druge strane predstavljaju važan doprinos dugoročnoj energetske sigurnosti EU-a.

Ti dokumenti o politikama i zaključci imaju ključnu ulogu u konceptu energetske unije koji se trenutno razvija pod vodstvom novog i predanog potpredsjednika Komisije. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije i ESVD predani su tome da energetska unija bude uspješna, te su ove godine pokrenuli mehanizam uže suradnje zajedno s ministarstvima vanjskih poslova država članica kako bi se našao način kako se alati i instrumenti vanjske politike (npr. veleposlanstva/delegacije, diplomatski alati) mogu upotrijebiti bolje i skladnije u svrhu potpore ciljevima politike. Osim toga, ESVD je nastavio aktivno pratiti aktualni rad duž južnog plinskog koridora te je pružio potporu novoj energetske inicijativi na Sredozemlju, što je dostiglo vrhunac konferencijom u Rimu održanom u studenome.

Nadalje, EU se angažirao u različitim naporima za modernizaciju multilateralnih energetske institucije kao što su Međunarodna agencija za energiju, Energetska zajednica, Energetska povelja itd., te u naporima za podizanje svijesti o njima.

Vijeće za energetiku EU-a i SAD-a ove se godine sastalo dvaput, a na dnevnom redu brojnih drugih političkih i strateških dijaloga s ključnim globalnim partnerima energetika je bila važna tema.

2.6. Klimatske promjene

EU je znatno pojačao svoja diplomatska djelovanja u području klimatskih promjena, osobito u drugoj polovici 2014., posebno se usmjerivši na otvaranje prema strateškim partnerima u svrhu osiguranja napretka međunarodnih pregovora u okviru Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC). Godina 2014. bila je važna u postavljanju temelja za Konferenciju stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime koja će se održati 2015. u Parizu, pri čemu EU želi osigurati pošten, ambiciozan i zakonski obvezujući međunarodni sporazum o promjeni klime za razdoblje nakon 2020. te povećati ambicije u vezi promjena klime iz razdoblja prije 2020.

Okvir klimatske i energetske politike do 2030. bio je osnova za EU-ove vlastite predviđene i na nacionalnoj razini određene doprinose (INDC) globalnom sporazumu o klimi. U središtu ambicioznog INDC-a Europske unije jest obveza smanjenja domaće emisije stakleničkih plinova za najmanje 40 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990.

U prosincu 2014. održan je 20. sastanak Konferencije stranaka u Limi (1. – 14. prosinca 2014.), koji je predstavljao važnu fazu u pregovaračkom postupku te u definiciji područja primjene, dizajna i strukture sporazuma iz Pariza 2015.

Postignut je napredak i o nacrtu teksta samog sporazuma iz Pariza. Ipak, prenošenje rastućeg globalnog zamaha u poboljšanu spremnost za traženje kompromisa na formalnim pregovorima u Limi pokazalo se izazovnim. I dalje je teško izaći iz okvira podijeljene predodžbe o odgovornosti između „razvijenih” zemalja i zemalja „u razvoju” na temelju razina prihoda iz 1992. i to će nastaviti predstavljati jednu od glavnih prepreka u pregovorima tijekom 2015. Pružanje odgovarajućih jamstava u vezi s financiranjem borbe protiv klimatskih promjena i potporom prilagodbi posljedicama klimatskih promjena bit će važan faktor u određivanju uspješnosti konferencije u Parizu.

ESVD i službe Komisije blisko su surađivali s delegacijama EU-a i ministarstvima vanjskih poslova država članica kako bi poboljšali upotrebu alatâ vanjske politike poput „paketa alatâ klimatske diplomacije”, poduprli suradničko stvaranje saveza sa zemljama partnerima te dosljednu i koherentnu razmjenu poruka sa zemljama partnerima.

2.7. Migracije

Vanjska dimenzija migracija dobila je na važnosti te će ostati prioritet za EU. U Strateškim smjernicama Vijeća EU-a o budućnosti unutarnjih poslova iz lipnja 2014. potvrđena je potreba za dodatnim poboljšanjem veza između unutarnjih i vanjskih politika EU-a te da se migracijska politika učini puno snažnijim integralnim dijelom vanjskih politika Unije.⁵⁹

Prema njima, migracijske politike moraju postati znatno jačim sastavnim dijelom vanjskih i razvojnih politika Unije uz primjenu načela „više za više” i oslanjajući se na globalni pristup migracijama i mobilnosti (GAMM). Isto tako, problemi i prioriteti vanjske politike trebali bi se na odgovarajući način odražavati u određivanju ciljeva i aktivnosti u okviru GAMM-a.

⁵⁹ Vidi ujedno Zaključke Vijeća o provedbi globalnog pristupa migraciji i mobilnosti iz travnja 2014.

Migracije se smatraju globalnim, kompleksnim i višeslojnim fenomenom koji iziskuje sveobuhvatan, usklađen i dugoročan odgovor. Takav pristup uključuje rješavanje temeljnih uzroka putem jačanja suradnje sa zemljama podrijetla i tranzitnim zemljama, posebice u najpogođenijim regijama, te boljom integracijom pitanja migracija u vanjske politike EU-a.

Na neformalnom sastanku Vijeća održanom u Rimu 27. studenoga ministri su razmijenili stajališta o tome kako poboljšati koordinaciju vanjske dimenzije unutarnjih poslova i vanjskog djelovanja EU-a.

Vijeće je 12. prosinca donijelo zaključke o migracijama u razvojnoj suradnji EU-a, u kojima se EU pozvao na djelovanje kako bi se migracijska dimenzija u punoj mjeri integrirala u razvojnu politiku i suradnju EU-a, kada god je to relevantno, te kako bi se osiguralo odgovarajuće financiranje.

Europska unija aktivno sudjeluje u Inicijativi Nansen koja za cilj ima izgradnju međunarodnog konsenzusa o programu zaštite koji bi se bavio potrebama osoba raseljenih preko granica u kontekstu katastrofa i posljedica klimatskih promjena.

Vijeće je u listopadu 2014. donijelo zaključke pod nazivom „Poduzimanje mjera za bolje upravljanje migracijskim tokovima – strateški pristup i operativni prioriteti”. Mjere u suradnji s trećim zemljama jedan su od tri stupova intervencije navedenih u gore spomenutim zaključcima.

EU nastavlja sustavno stavljati migracije na dnevni red svojih političkih, gospodarskih i socijalnih dijaloga sa susjednim zemljama i strateškim partnerima, kao i u okviru nekoliko regionalnih inicijativa. U tom je pogledu u 2014. od osobite važnosti bilo usvajanje samostalne deklaracije o migracijama i mobilnosti na sastanku na vrhu EU-a i Afrike održanom u travnju u Bruxellesu; IX. sastanak na visokoj razini strukturiranog i sveobuhvatnog dijaloga EU-a i CELAC-a o migracijama održan u Bruxellesu 13. studenoga; četvrta ministarska konferencija u okviru procesa iz Rabata održana u Rimu 27. studenoga, pokretanje procesa iz Khartouma na ministarskom sastanku EU-a i istočne Afrike održanom u Rimu 28. studenoga i sklapanje partnerstava za mobilnost s Tunisom i Jordanom.

2.8. Droge

EU je nastavio stalne napore za rješavanje problema povezanih s drogama u cijelom svijetu, među ostalim putem namjenskih dijaloga i jačanjem institucija i kapaciteta u ključnim zemljama i regijama (Latinska Amerika, Afganistan i Pakistan, srednja Azija i zapadna Afrika). Primijenjen je sveobuhvatan i uravnotežen pristup usmjeren protiv sveukupno negativnih učinaka na stabilnost i sigurnost zemalja podrijetla i tranzitnih zemalja, s naglaskom na proizvodnji droga, opskrbi drogama i potražnji za drogama, ali i šire, tj. na borbu protiv korupcije, pranje novca i kriminalne aktivnosti povezane s drogama. Pritom se uzimalo u obzir poštovanje ljudskih prava, što predstavlja veliku dodanu vrijednost politike EU-a u tom području.

Na temelju Strategije EU-a za borbu protiv droga (2013. – 2020.) i Akcijskog plana EU-a za borbu protiv droga (2013. – 2016.) nastavljeno je ostvarivanje niza uspješnih programa. U Latinskoj Americi čvrsto se ustalio mehanizam koordinacije i suradnje EU-a i CELAC-a u vezi s drogama te predstavlja značajnu osnovu za daljnji dijalog EU-a i LAC-a, npr. o posljedicama zlouporabe droga po javno zdravlje. Programom suradnje COPOLAD nastavljeno je konsolidiranje, među ostalim, nacionalnih opservatorija za borbu protiv zlouporabe droga te poticanje ruralnoga razvoja. EU je u srednjoj Aziji financirao obnovu graničnih prijelaza, stvaranje jedinica za profiliranje droga te je omogućio međuinstitucijsku suradnju o kritičnim prekograničnim pitanjima.

Takozvani koncept „putova droga” još uvijek se razvija, ali već olakšava doprinositeljima iz EU-a (institucijama i državama članicama) da u svojoj borbi protiv droga djeluju usklađeno (vidi također dio o organiziranom kriminalu).

Ti praktični napori pojačani su diplomatskim radom i zajedničkom pomoći s nekim međunarodnim organizacijama: UNDP provodi EU-ov program upravljanja granicama u srednjoj Aziji (BOMCA). Nadalje, održani su dijalozi o drogama s ključnim regijama i partnerima poput SAD-a, CELAC-a, zapadnog Balkana, Rusije (tehnička razina).

Naposljetku, EU je u 2014. zajedno sa svojim međunarodnim partnerima započeo pripreme za izvanredno zasjedanje Opće skupštine UN-a o drogama (2016.). Očekuje se da će na zasjedanju koje će se održati po prvi put u 18 godina otvoriti nove mogućnosti za upravljanje svjetskim problemom droga u okviru postojećih Konvencija UN-a o drogama.

Kao i u mnogim drugim globalnim područjima, razmjenom mišljenja i institucionalnim mjerama radilo se na poboljšanju veza između unutarnje i vanjske dimenzije politike EU-a, a to će se nastaviti i u 2015.

2.9. Odgovorna nabava minerala

Visoka predstavica i Komisija predložili su 5. ožujka 2014. integrirani pristup EU-a kako bi se zaustavila upotreba dobiti od trgovanja mineralima u svrhu financiranja oružanih sukoba. Fokus pristupa jest olakšati poduzećima da odgovorno nabavljaju kositar, tantal, volfram i zlato te poticati legitimnu eksploataciju u područjima zahvaćenim sukobima i područjima visokog rizika, kao i trgovinu s tim područjima.

U zajedničkoj komunikaciji Visoke predstavnice i Komisije izložen je cjeloviti sveobuhvatni vanjskopolitički pristup kako rješavati povezanost sukoba i eksploatacije minerala i trgovine te je utvrđen daljnji angažman u pružanju potpore Smjernicama OECD-a o dužnoj pažnji za lance opskrbe mineralima iz područja pogođenih sukobima i visokorizičnih područja i otvaranje i potpora vanjske politike EU-a, što uključuje i razvojne alate. Zajednička komunikacija popraćena je Komisijinim Prijedlogom uredbe o uspostavljanju sustava EU-a za samocertificiranje odgovornih uvoznika, na temelju sustava OECD-a, postupanjem s dužnom pažnjom u lancu opskrbe.

Vijeće je 23. lipnja 2014. usvojilo zaključke o pristupu Unije odgovornom nabavljanju minerala. Vijeće je naglasilo da je potrebno da Komisija i Visoka predstavica nastave promicati snažnu, sveobuhvatnu i dosljednu diplomaciju u području sirovina, obrađujući sigurnosna zbivanja u njihovoj ukupnosti i na strateški način.

2.10. Borba protiv terorizma

EU je ostao u potpunosti predan sprečavanju i borbi protiv terorizma, promičući vladavinu prava i kazneno pravosuđe uz istovremeno poštovanje ljudskih prava. Glavni ciljevi EU-a na globalnoj razini i dalje su produbljivanje međunarodnog konsenzusa i poboljšanje međunarodnih napora u suzbijanju terorizma.

Ključni dio strateškog pristupa EU-a jest političko otvaranje putem političkih dijaloga o borbi protiv terorizma s mnogim ključnim partnerima i međunarodnim organizacijama. Ti dijalozi važna su platforma za otvaranje rasprava o ključnim pitanjima (npr. u 2014. o pitanju stranih boraca u Siriji/Iraku). Posebni politički dijalozi o borbi protiv terorizma održani su tijekom 2014. s Kraljevinom Saudijskom Arabijom, Turskom, Kanadom, UN-om, SAD-om (suradnja u borbi protiv terorizma i borba protiv financiranja terorizma) i Australijom. O pitanjima povezanim s terorizmom također se raspravljalo na nizu drugih sastanaka dijaloga EU-a, uključujući dijaloge o vanjskopolitičkoj sigurnosti.

EU je tijekom 2014. putem konkretnih mjera, zajedno s UN-om i svim državama članicama, radio na učinkovitom rješavanju prijetnje koju predstavljaju strani borci. Zbog brutalnog terora ISIL-a/Daiša postalo je nužno još se više usredotočiti na stanje u Siriji i Iraku. To je dovelo do izrade protuterorističke strategije EU-a za Siriju i Irak s posebnim težištem na pitanju stranih boraca koju je Vijeće usvojilo 20. listopada. To predstavlja ključni dio sveobuhvatnih napora EU-a da provede Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 2178 o stranim borcima i borbi protiv nasilnog ekstremizma. Države članice također su se u 2014. složile da će za 400 % povećati pomoć EU-a trećim zemljama za borbu protiv terorizma (u sklopu IcSP-a) u sljedećem financijskom okviru za razdoblje 2014. – 2020. Pomoć EU-a za borbu protiv terorizma nastavila se fokusirati prije svega na sljedeća prioritetna područja: regiju južne Azije, posebno Pakistan i Afganistan; Sahel, Nigeriju i Magreb; Rog Afrike / Jemen te provedbu standardâ UN-a za borbu protiv terorizma.

EU je nastavio podupirati ključnu ulogu UN-a u multilateralnoj suradnji u sprečavanju i borbi protiv terorizma. Općenito, UN-ova globalna strategija za borbu protiv terorizma sastavni je dio pristupa EU-a borbi protiv terorizma. EU nastavlja bliski dijalog s nizom agencija UN-a u vezi s borbom protiv terorizma i promiče ključnu ulogu UN-a u multilateralnoj suradnji u sprečavanju i borbi protiv terorizma. EU je snažno podržao napore glavnog tajnika UN-a za provedbu UN-ove globalne strategije za borbu protiv terorizma (koja je naglašena na 4. preispitivanju provedbe UN-ove globalne strategije za borbu protiv terorizma u lipnju 2014.).

EU je nastavio pružati snažnu potporu Globalnom forumu za borbu protiv terorizma (GCTF) kao što je naznačeno tijekom 5. Ministarskog sastanka GCTF-a održanog u New Yorku u rujnu 2014.⁶⁰

EU je nastavio pružati potporu trima institucijama kojima je kao predložak poslužio GCTF: međunarodnom centru izvrsnosti Hedayah za borbu protiv nasilnog ekstremizma, Globalnom fondu za uključenost i otpornost zajednice (GCERF-a) i Međunarodnom institutu za pravosuđe i vladavinu prava.

EU je u vezi s financiranjem terorizma odobrio poseban program kako bi poticao kapacitete financijsko-obavještajne jedinice (FIU) na Rogu Afrike i u Jemenu. EU je do prosinca 2014. objavio 15 provedbenih uredbi koje se tiču režima sankcija za Al Qaidu, čime se odluke koje je donio UN-ov Odbor za sankcije Al Qaidi prenosi u pravo EU-a.

⁶⁰ Na ovogodišnjem Ministarskom sastanku GCTF-a pripremljena je posebna sjednica Vijeća sigurnosti UN-a o stranim terorističkim borbama i borbi protiv nasilnog ekstremizma koja je održana 24. rujna pod predsjedanjem predsjednika Baracka Obame. EU je također podržao pokretanje nove radne skupine 15. i 16. prosinca 2014. u Marakešu o pitanjima stranih terorističkih boraca [pod supredsjedanjem Nizozemske i Maroka], kao i napredak inicijativa GCTF-a u područjima borbe protiv nasilnog ekstremizma i vladavine prava: Međunarodni upravljački odbor Centra izvrsnosti za borbu protiv nasilnog ekstremizma (Centar Hedayah u Abu Dhabiju), Međunarodni institut za pravosuđe i vladavinu prava (IIJ) i Globalni fond za uključenost i otpornost zajednice (GCERF). EU podržava te inicijative financijski i postati će dio relevantnih odbora za usmjeravanje i upravnih odbora tih inicijativa. SAD i Turska nastavit će svoje supredsjedanje radnom skupinom GCTF-a za Rog Afrike.

C. Doprinos djelotvornijem multilateralnom poretku (UN, Vijeće Europe, OEES, skupine G7 /G8 /G20)

1. UN

Učinkovit multilateralizam u središtu je vanjske politike EU-a. EU putem svojih delegacija akreditiranih u tijelima UN-a u New Yorku, Ženevi, Beču, Parizu, Nairobiju, i Rimu dobro surađuje s UN-om u svim područjima UN-ovog djelovanja. EU putem svojih delegacija akreditiranih u tijelima UN-a u Ženevi, Parizu, Nairobiju, New Yorku, Rimu i Beču ima dobro utvrđenu suradnju s UN-om za cijeli raspon UN-ovih djelovanja.

EU i njegove države članice zajedno nastavljaju pružati najveći financijski doprinos sustavu UN-a. Ukupan zbroj doprinosa 28 država članica EU-a iznosi 35 % redovitog proračuna UN-a i 36,8 % proračuna UN-a za mirovne operacije. Osim toga, EU i njegove države članice također osiguravaju oko polovicu svih dobrovoljnih doprinosa fondovima i programima UN-a.

Vijeće je u lipnju 2014. donijelo prioritete EU-a za 69. zasjedanje Opće skupštine UN-a⁶¹, u skladu sa srednjoročnim prioritetima EU-a u Ujedinjenim narodima (2012. – 2015.), čime je omogućeno ciljano i usklađeno djelovanje EU-a u okviru pet širokih tema: mira i sigurnosti, održivog razvoja, ljudskih prava, jačanja UN-a i humanitarnih pitanja. Države članice EU-a nastavit će tražiti učinkovito i djelotvorno upravljanje UN-om i njegovim financijskim sredstvima, te daljnju reformu.⁶²

⁶¹ Prioriteti EU-a za 69. zasjedanje Opće skupštine UN-a (dok. 10856/14)

⁶² Europski parlament donio je 2. travnja 2014. preporuku Vijeću o 69. zasjedanju Opće skupštine UN-a. Preporuka se temelji na ljudskim pravima, demokraciji i vladavini prava, miru i sigurnosti, odgovornosti za zaštitu, ženama i djeci, planu razvoja za razdoblje nakon 2015. i drugim pitanjima, među ostalim privatnosti u digitalno doba, Ugovoru o trgovini oružjem, EU-u pri UN-u i promjeni klime (preporuka Europskog parlamenta Vijeću od 2. travnja 2014. o 69. zasjedanju Opće skupštine UN-a (dok. 2014/2017(INI), P7_TA (2014)0259).

Slijedom rezolucije usvojene 3. svibnja 2011. (kojom nije promijenjen status promatrača EU-a) predstavnicima EU-a kako su definirani Ugovorom iz Lisabona omogućeno je izlaganje na Općoj skupštini UN-a. U tijeku je isto tako djelovanje s ciljem revidiranja prava sudjelovanja EU-a u nizu međunarodnih organizacija.

Predsjednik Europskog vijeća predstavljao je EU na općoj raspravi, godišnjem otvaranju Opće skupštine u rujnu, te je također govorio na sastanku na vrhu Vijeća sigurnosti UN-a o stranim borcima održanom 24. rujna 2014. Vijeće sigurnosti je u veljači 2014., nakon izvješća Visoke predstavnice, u predsjedničkoj izjavi formalno pozdravilo usku suradnju UN-a i EU-a. EU i UN uspješno surađuju u mnogim kriznim situacijama, što se potiče dijalogom na visokoj razini koji se održava dvaput godišnje u okviru Upravljačkog odbora EU-a i UN-a za upravljanje kriznim situacijama.

2. Mir i sigurnost

EU i Ujedinjeni narodi ključni su partneri u području mira i sigurnosti. Vijeće sigurnosti UN-a naglasilo je to 14. veljače 2014. kada je u predsjedničkoj izjavi usvojenoj konsenzusom pozdravilo usku suradnju između Ujedinjenih naroda i Europske unije te je potaklo obje organizacije da dodatno ojačaju svoje institucijske veze i strateško partnerstvo.

Bliska strateška suradnja na održanju međunarodnog mira i sigurnosti razvila se do razine na kojoj može pokriti cijeli ciklus sukoba od sprečavanja do izgradnje mira nakon sukoba. Države članice EU-a trenutačno doprinose 37 % proračuna za mirovne operacije, kao i 8 % osoblja koje sudjeluje u mirovnim operacijama UN-a. Razvoj zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a (ZSOP) omogućio je znatnu i sve veću suradnju EU-a i UN-a u civilnim i vojnim operacijama upravljanja krizama, kao na primjer uz obalu Somalije (ATALANTA), na Kosovu (EULEX), u Maliju (EUTM Mali), u Srednjoafričkoj Republici (EUFOR RCA) te nastavlja biti važan dio našeg ukupnog partnerstva. Jačanje potpore EU-a mirovnim operacijama UN-a jedan je od prioriteta EU-a na temelju Akcijskog plana iz srpnja 2012. Pomoću svoje snažne razvojne uloge u jačanju mira u zemljama u kojima se odvijaju operacije, kao i u dugoročnijim aktivnostima izgradnje mira u situacijama nakon sukoba, EU ima aktivnu ulogu u Komisiji UN-a za izgradnju mira i svim njezinim sastavima za pojedine zemlje.

EU je nastavio podupirati razvoj i primjenu koncepta odgovornosti za zaštitu i podupire uključivanje te točke na formalni dnevni red Opće skupštine UN-a u 2015., kako je predložio glavni tajnik UN-a u svom izvještaju o odgovornosti za zaštitu objavljenom u srpnju 2014.

3. Ljudski, gospodarski i socijalni razvoj i razvojni plan za razdoblje nakon 2015.

Pitanja razvoja bila su u 2014. još važnija nego prethodnih godina. EU je pojačao napore za ostvarenje Milenijskih razvojnih ciljeva (MRC) do 2015. kao polazište za budući plan za razdoblje nakon 2015. Radio je na jedinstvenom i sveobuhvatnom okviru za razdoblje nakon 2015. u kojem se prepoznaje uzajamno nadopunjavanje iskorjenjivanja siromaštva i održivog razvoja.

Kako bi poboljšala svoj učinak na iskorjenjivanje krajnjeg siromaštva i pružila potporu zemljama partnerima u punom ostvarenju Milenijskih razvojnih ciljeva, Europska unija primijenila je novu transparentnu metodologiju dodjele sredstava, čime je povećan udio potpore zemljama kojima je najpotrebnija, među ostalim nestabilnim zemljama, dok je 16 većih i naprednijih zemalja postupno prestalo primati bilateralnu pomoć. Strateški bilateralni programi koji su doneseni 2014. usmjereniji su i usredotočuju se na najviše tri sektora. Područja za suradnju odabrana su među prioritetnim područjima „Plana za promjene”, posebno ljudska prava, demokracija i ostali ključni elementi dobrog upravljanja te uključivog i održivog rasta. Zajedničko programiranje s državama članicama EU-a i ostalim donatorima također je nastavljeno u više od 40 zemalja.

EU i UN danas su bliski partneri koji zajedno rade u više od stotinu zemalja u područjima kao što su ruralni i gospodarski razvoj, opskrba vodom i sanitarne usluge, pristup javnom zdravstvu, pitanja rada i dostojanstvenog rada, pristup obrazovanju i obnova nakon sukoba.

Fondovima za razvojnu suradnju podržavalo se UN-ove napore u područjima demokratskog upravljanja, pomoći pri izborima, sprečavanja sukoba i oporavka nakon sukoba, ljudskih prava, roda i klimatskih promjena. Ostali veoma važni ciljani sektori suradnje s UN-om jesu prehrambena sigurnost i prehrana te ruralni razvoj, potpora obrazovanju i zdravstvu kao i izbjeglice.

Komisija je u svibnju 2014. donijela Komunikaciju „Snažnija uloga privatnog sektora u postizanju uključivog i održivog rasta u zemljama u razvoju” u kojoj, prepoznajući njegovu ulogu kao izvora radnih mjesta u okviru borbe protiv siromaštva a time i utjecaj na sigurnosno stanje u zemlji, zagovara njegovo jače sudjelovanje u razvojnoj suradnji EU-a.

Otvorena radna skupina o ciljevima održivog razvoja usvojila je u srpnju 2014. prijedlog o ciljevima održivog razvoja.

Međuvladin odbor stručnjaka za financiranje održivog razvoja (ICESDF) usvojio je svoje izvješće početkom kolovoza 2014. Na temelju tih i drugih doprinosa glavni tajnik UN-a izdao je svoje objedinjeno izvješće „Put prema dostojanstvu do 2030.: ukidanje siromaštva, preobrazba svih života i zaštita planeta”⁶³ u siječnju 2015. Ovogodišnja opća rasprava Opće skupštine UN-a u rujnu održana je na temu: „Ispunjenje i provedba transformativnog razvojnog plana za razdoblje nakon 2015.”.

Sljedeća faza međuvladinih pregovora započet će početkom 2015. s ciljem da se na sastanku na vrhu u rujnu 2015. postigne dogovor o sveobuhvatnom okviru za razdoblje nakon 2015., među ostalim i o novim ciljevima održivog razvoja, koji bi se odnosio na iskorjenjivanje siromaštva i sve tri dimenzije održivog razvoja (gospodarstvo, društvo i okoliš / klimatske promjene).

Vijeće je u prosincu 2014. usvojilo zaključke kojima se osigurava temelj za stajalište EU-a u nadolazećim međunarodnim pregovorima u UN-u koji će se zaključiti na sastanku na vrhu u rujnu.⁶⁴

4. Suradnja s afričkim, karipskim i pacifičkim (AKP) zemljama

Uspostavljen je 11. ERF, financijski instrument koji obuhvaća razvojnu suradnju EU-a s afričkim, karipskim i pacifičkim (AKP) zemljama do 2020.

Trenutačno se pregovara o nacionalnim i regionalnim okvirnim programima, kao i o programu suradnje između zemalja AKP-a, te ih EU i partnerske zemlje AKP-a odobravaju ih i potpisuju. Do kraja 2014. potpisano je više od 50 % nacionalnih okvirnih programa. Preostali će biti finalizirani 2015.

⁶³ A/69/700

⁶⁴ Europski parlament donio je 25. studenoga 2014. rezoluciju o EU-u i globalnom razvojnom okviru za razdoblje nakon 2015. (2014/2143(INI)).

5. Skupine G7 / G20

Komisija i predsjednik Europskog vijeća sudjelovali su tijekom 2014. na velikom broju sastanaka na vrhu i sastanaka skupina G7 i G20.

Na razgovorima unutar skupine G7 tijekom 2014. najviše se raspravljalo o odgovoru na krizu u Ukrajini i odnosima s Rusijom. U tom kontekstu raspravljalo se i o pozitivnom planu kojem je cilj smirivanje napetosti s Rusijom i stabilizacija Ukrajine. Druga razmatranja unutar te skupine fokusirala su se na globalni rast i na to kako pristupiti rješavanju visoke nezaposlenosti, trgovinskih pitanja i povezanosti klimatskih promjena i energetske sigurnosti. Čelnici su ujedno naglasili predanost međunarodnim naporima u rješavanju klimatskih promjena u sklopu Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime i razvojnim pitanjima, putem plana za razdoblje nakon 2015.

EU u potpunosti podupire rad Grupe Rim/Lyon u okviru skupine G7⁶⁵ kao dijela napora EU-a da provede Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 2178 i protuterorističku strategiju EU-a za Siriju i Irak koju je Vijeće usvojilo 20. listopada 2014.

EU je pozdravio rezultate sastanka na vrhu skupine G20 održanog u Brisbaneu čiji je cilj bio usmjeriti globalno gospodarstvo na put održivog rasta. Na sastanku na vrhu skupine G20 u Brisbaneu donesen je akcijski plan za rast i radna mjesta i stavljen je snažan naglasak na ulaganja. Skupina G20 također je ponovno potvrdila predanost pravednijem oporezivanju te se ponovno zauzela za reguliranje financijskog sektora, globalno djelovanje protiv klimatskih promjena i otvorenu trgovinu u okviru multilateralnog trgovinskog sustava. Naposljetku, skupina G20 postigla je napredak u borbi protiv korupcije, energetici i održivosti, razvoju i reformi međunarodnih ekonomskih institucija.

⁶⁵ Grupa Rim/Lyon u okviru skupine G7 bavi se borbom protiv terorizma i organiziranim kriminalom.

6. Vijeće Europe

EU je nastavio aktivno surađivati s Vijećem Europe u skladu s Memorandumom o razumijevanju koji su dvije organizacije potpisale 2007., prvenstveno u europskom susjedstvu i na zapadnom Balkanu. U radu Vijeća Europe u 2014. velika se važnost pridavala Ukrajini. Vijeće Europe stavilo je Ukrajini na raspolaganje svoju stručnost u ključnim pitanjima povezanim s pravnim, ustavnim i izbornim reformama, kao i s ljudskim pravima. Također je nastavilo surađivati s EU-om na južnom Sredozemlju i u srednjoj Aziji, u okviru strategije Vijeća Europe za suradnju sa susjedima.

Zajednički programi EU-a i Vijeća Europe i dalje ostaju temeljna komponenta naše suradnje. EU i Vijeće Europe surađivali su u 2014. na utvrđivanju novih modaliteta suradnje putem projekata kojima bi se predviđjela dugoročnija perspektiva za suradnju, jasnije ciljeve i rezultate. Glavni tajnik Jagland i bivši povjerenik Štefan Füle potpisali su 1. travnja 2014. izjavu o namjeri kojom su potvrdili takvo usmjerenje.

7. Organizacija za europsku sigurnost i suradnju

Kriza u Ukrajini i oko nje zasjenila je plan rada OEES-a u 2014. Sukob je naglasio kontinuiranu vrijednost organizacije, ali i njezina politička i operativna ograničenja. Rusija je prekršila temeljna načela OEES-a i spriječila OEES da preuzme punu ulogu u provedbi sporazuma iz Minska, posebno u pogledu nadzora granica. OEES se istovremeno dokazao kao jedini međunarodni i neovisni akter na terenu u zoni sukoba u Ukrajini, te kao ključni forum za dijalog različitih stranaka tijekom cijele krize. EU je pozdravio značajne napore koje je u rješavanju krize poduzelo švicarsko predsjedništvo OEES-a tijekom 2014.

EU, čije države članice čine gotovo polovicu država sudionica OEES-a i čiji doprinosi iznose 70 % proračuna organizacije, nastavio je podržavati sve tri dimenzije djelovanja OEES-a – političko-vojnu, gospodarsko-okolišnu i ljudsku, kao i međusektorsko djelovanje. Unija je nastavila braniti i promicati obveze i načela OEES-a u kontekstu višestrukih izazova, bez obzira radi li se o postupcima Rusije u Ukrajini ili o pogoršanju stanja ljudskih prava u dijelovima južnog Kavkaza i srednje Azije.

Što se tiče krize u Ukrajini i oko nje, EU je pružio znatnu političku, financijsku i materijalnu potporu različitim aktivnostima OEES-a, prije svega Posebnoj promatračkoj misiji (SMM), promatračkoj misiji na dva ruska granična prijelaza i misijama OEES-ovog Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) za promatranje prijevremenih predsjedničkih i parlamentarnih izbora u Ukrajini. Posebna promatračka misija najveća je OEES-ova operacija na terenu posljednjih godina i morala je djelovati u sve težim okolnostima. EU je podržao širenje operacije na 500 promatrača do siječnja 2015., a države članice EU-a doprinijele su s više od 70 % osoblja misije. Uz doprinos država članica Unija je Posebnoj promatračkoj misiji osigurala 7 milijuna EUR izvanproračunskog financiranja putem Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP), kao i 40 neoklopnih i 4 oklopna vozila. EU je također pružio snažnu političku potporu trilateralnoj kontaktnoj skupini koja se sastoji od predstavnika predsjedavatelja OEES-om, Ukrajine i Rusije.

Kao odgovor na krizu u Ukrajini EU je podržao široku uporabu političko-vojnih instrumenata OESS-a, posebno Bečki dokument. Znatno broj mjera provjere i Ukrajine i Rusije proveden je uz aktivno sudjelovanje država članica EU-a u pokušaju da se ublaži zabrinutost zbog neobičnih ruskih vojnih aktivnosti duž granice s Ukrajinom. Ipak, nije se uspio postići gotovo nikakav učinak na smirivanje situacije zbog različitih sigurnosnih interesa i nedostatka političke volje Rusije da ne samo na papiru već i u praksi poštuje svoje obveze u području mjera izgradnje povjerenja i sigurnosti. EU će stoga nastaviti poticati punu provedbu i modernizaciju Bečkog dokumenta s ciljem jačanja uloge OESS-a u izgradnji povjerenja i sigurnosti, smanjenju rizika i sprečavanju sukoba.

Kriza u Ukrajini i oko nje također je imala utjecaja na dugotrajne sukobe u području OESS-a. Unatoč izazovima, EU je i dalje bio aktivno uključen u rješavanje tih sukoba, prije svega u pregovorima o Pridnjestrovlju i Međunarodnoj raspravi u Ženevi o posljedicama sukoba u Gruziji 2008., u kojima je sudionik. EU je također nastavio podupirati napore za postizanje napretka u rješavanju sukoba u Nagorno Karabahu. EU osigurava znatna sredstva za izgradnju povjerenja između strana u svakom od tih sukoba.

EU je nastavio pridavati veliku važnost potpunoj provedbi obveza u području ljudske dimenzije, posebice u području ljudskih prava i temeljnih sloboda. U tom kontekstu Unija je posebice naglasila važnu ulogu autonomnih institucija OESS-a (ODIHR-a, predstavnika za slobodu medija i Visokog povjerenika za nacionalne manjine).

Suradnja s OEES-om dodatno se razvila u području transnacionalnih prijetnji, među ostalim u pitanjima u vezi s borbom protiv terorizma, upravljanjem granicama i kibernetičkom sigurnošću. EU je također nastavio podupirati rad operacija OEES-a na terenu, posebice na zapadnom Balkanu, južnom Kavkazu i u srednjoj Aziji. EU je nastavio pružati značajnu financijsku potporu Inicijativi za sigurnost zajednice u Kirgistanu putem IcSP-a.

Godišnje Vijeće ministara održano 4. i 5. prosinca 2014. u Baselu obilježila je kriza u Ukrajini i oko nje. Iako nije bilo moguće postići konsenzus o deklaraciji u vezi s krizom, rasprave su potvrdile ulogu OEES-a kao ključnog foruma za pitanja u vezi s europskom sigurnosti. Na ministarskom sastanku pokazalo se da među velikom većinom država sudionica postoji suglasnost u protivljenju djelovanju Rusije u Ukrajini i njezinoj okolini i u pridržavanju temeljnih načela Helsinškog završnog akta, među ostalim i načela nepovredivosti granica. Na ministarskom sastanku raspravljalo se i o budućnosti sigurnosnog poretka u Europi. Iako u 2014. gotovo nije bilo napretka u postupku Helsinki+40 (pokušaju da se iznova ojača OEES uoči 40. godišnjice potpisivanja Helsinškog završnog akta u 1975.), na ministarskom sastanku dogovoreno je da se s obzirom na predstojeću godišnjicu postupak nastavi. Švicarsko predsjedništvo u suradnji sa svojim nasljednicima Srbijom (2015.) i Njemačkom (2016.) također je osnovalo Skupinu uglednih osoba za razmatranje pitanja budućnosti europske sigurnosti.

D. Potpora demokraciji, ljudskim pravima, međunarodnom humanitarnom pravu i vladavini prava

1. Promicanje ljudskih prava, međunarodnog humanitarnog prava, demokracije i vladavine prava

EU je u 2014. ostao predan promicanju poštovanja ljudskih prava diljem svijeta i zagovaranju poštovanja međunarodnog humanitarnog prava. Strateški okvir EU-a i Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju usvojeni u lipnju 2012. i dalje su bili referentni dokumenti vanjske politike EU-a u tom području te su u njima navedena vodeća načela i glavni prioriteti djelovanja EU-a. Cilj tih dokumenata jest poboljšanje učinkovitosti i dosljednosti politike EU-a o ljudskim pravima i svrstavanje ljudskih prava i demokracije u središte vanjskog djelovanja Unije.

Budući da akcijski plan istječe krajem godine, Služba za vanjsko djelovanje (ESVD) pokrenula je tijekom izvještajnog razdoblja opći proces savjetovanja s drugim institucijama EU-a (Komisijom, Vijećem i državama članicama, Europskim parlamentom) te relevantnim dionicima (uključujući posebice organizacije civilnog društva i akademske institucije) s ciljem pripreme u potpunosti obnovljenog akcijskog plana koji se treba usvojiti početkom 2015.

2. Ljudska prava u svim politikama EU-a

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis dovršio je u 2014. drugu godinu svoga mandata. Njegov glavni zadatak, kako je definirano u njegovu mandatu, i dalje je bio povećanje usklađenosti, učinkovitosti i vidljivosti ljudskih prava u vanjskoj politici EU-a. U tu se svrhu usmjerio na jačanje angažiranosti EU-a u području ljudskih prava sa strateškim partnerima, među ostalim i posjetima Sjedinjenim Američkim Državama, Brazilu i Meksiku; izgradnjom odnosa sa zemljama u tranziciji i regionalnim partnerima, među ostalim i Mjanmarom, Pakistanom i Egiptom; povećanjem vidljivosti EU-a i suradnjom s multilateralnim i regionalnim mehanizmima za ljudska prava te suradnjom s civilnim društvom i jačanjem položaja civilnog društva. Također se usmjerio na promicanje ključnih prioriteta EU-a, posebice onih koji se ogledaju u smjernicama EU-a o ljudskim pravima i drugim pitanjima kao što su, na primjer, sloboda izražavanja na internetu i izvan njega, ljudska prava žena, pristup razvoju utemeljen na ljudskim pravima, ukidanje smrtne kazne te poslovanje i ljudska prava.

ESVD je također radio na pojednostavljenju unutarnjih mehanizama i postupaka kako bi povećao učinkovitost svog djelovanja u području ljudskih prava. Radna skupina Vijeća za ljudska prava (COHOM) zadužena za sve aspekte ljudskih prava u vezi s vanjskim odnosima Europske unije usvojila je godišnje strateške prioritete EU-a na forumima UN-a za ljudska prava što je doprinijelo uspješnim rezultatima rada EU-a u okviru UN-a. Zahvaljujući usklađenim naporima delegacija EU-a, voditelja misija, institucija i službi EU-a i država članica, Politički i sigurnosni odbor (PSO) odobrio je 132 strategije o ljudskim pravima za pojedine zemlje. Provedba strategija o ljudskim pravima za pojedine zemlje dovela je do intenzivnije suradnje delegacija EU-a i veleposlanstava država članica u području ljudskih prava te je omogućila uspostavu boljeg okvira i povećanje usklađenosti dijaloga o ljudskim pravima.

EU je 2014. održao formalne dijaloge o ljudskim pravima i savjetovanja s 37 zemalja partnera i regionalnih skupina, uključujući i po prvi puta dijalog o ljudskim pravima s Mjanmarom/Burmom. Pored toga, mnoge od 79 afričkih, karipskih i pacifičkih zemalja koje su stranke Sporazuma iz Cotonoua uključile su se u dijalog s EU-om. Dijalog o ljudskim pravima s Rusijom suspendiran je, a dijalog s Azerbajdžanom odgođen. EU je nastavio ulagati napore kako bi se unaprijedio učinak i učinkovitost dijaloga, među ostalim uspostavom poveznica između dijaloga i drugih instrumenata politika, izradom popratnih mehanizama i obradom pojedinačnih slučajeva u raspravama. Većini dijaloga o ljudskim pravima prethodili su savjetodavni sastanci s organizacijama civilnog društva u Bruxellesu i dotičnim zemljama, nakon čega su slijedila izvješćivanja. EU je davao izjave o ljudskim pravima koje je iznosila Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije ili njezin glasnogovornik. Tijekom godine upotrebljavali su se i povjerljivi demarševi.

ESVD je pružao redovite tečajeve u području ljudskih prava i demokracije o temama kao što su nediskriminacija (sloboda izražavanja, sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja, prava osoba s invaliditetom i prava LGBTI osoba), ekonomska, socijalna i kulturna prava, poslovanje i ljudska prava, rodna ravnopravnost, prava djece, potpora demokraciji i promatranje izbora, ljudska prava u kontekstu UN-a i ljudska prava u Vijeću Europe. Također je pokrenuta priprema prikaza programa za osposobljavanje u području ljudskih prava koje provode države članice, s ciljem prikupljanja najbolje prakse i istraživanja sinergija. U tu je svrhu u rujnu odgovoreno osnivanje neformalne mreže kontaktnih točaka za osposobljavanje u području ljudskih prava i demokracije u državama članicama EU-a. Do kraja 2014. sve delegacije EU-a u trećim zemljama te misije i operacije ZSOP-a imenovala su kontaktne točke za ljudska prava i/ili rodna pitanja.

Godine 2014. pojačani su naponi kako bi se nastavilo rješavanje pitanja usklađenosti i dosljednosti unutarnjih i vanjskih politika EU-a u području ljudskih prava. To je bila također tema posebnih zaključaka koje je Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove donijelo u lipnju u kojima je Vijeće navelo da je dosljednost ključna za vjerodostojnost EU-a i da se može postići jedino ako EU pruži primjer u području ljudskih prava. Europska je komisija u 2014. i dalje ostala predana uključivanju ljudskih prava u procjene učinka koje provodi za prijedloge u području vanjskog djelovanja EU-a te je počela raditi na posebnim smjernicama za analizu procjena učinka na ljudska prava u trgovinskim sporazumima.

3. Provedba prioriteta EU-a u području ljudskih prava

Tijekom 2014. EU je bio usmjeren na posebne izazove u području ljudskih prava u vezi s civilnim i političkim pravima, kao i ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

EU je aktivno promicao **pravo na slobodu udruživanja i mirnog okupljanja** javnim izjavama i u okviru bilateralnih odnosa EU-a s trećim zemljama te putem dijaloga o ljudskim pravima i savjetovanja s partnerima istomišljenicima u smislu dijaloga o aktivnostima i razmjene dobre prakse. U rujnu 2014. EU je organizirao događanje na marginama sastanka OEES-a za provedbu ljudske dimenzije kako bi s civilnim društvom razmotrio nedavna kretanja u uživanju prava na slobodu mirnog okupljanja u području OEES-a.

Na sjednicama Vijeća UN-a za ljudska prava tijekom godine i na sastanku Trećeg odbora Opće skupštine UN-a u listopadu EU je naglasio važnost rada **organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava** te je izrazio zabrinutost u vezi sa sužavanjem prostora za civilno društvo u mnogim zemljama, sve većim ograničenjima koja se stavljaju na nevladine organizacije te uznemiravanjem aktivista i ozbiljnim kršenjima njihovih ljudskih prava. Europski instrument za demokraciju i ljudska prava ključni je financijski alat za podupiranje organizacija civilnog društva koje se bave ljudskim pravima te borcima za ljudska prava, uključujući novinare i blogere.

Ministri vanjskih poslova EU-a u zaključcima Vijeća usvojenima u lipnju ponovno su izrazili predanost EU-a borcima za ljudska prava kako bi obilježili desetu obljetnicu donošenja smjernica EU-a o borcima za ljudska prava. Vijeće je naglasilo osobito važnu ulogu žena boraca za ljudska prava i boraca za ljudska prava iz ranjivih i marginaliziranih skupina. Delegacije EU-a primile su u svibnju detaljne upute o provedbi smjernica o borcima za ljudska prava u kojima je navedena najbolja praksa za postupanje u slučajevima. Delegacije EU-a tijekom godine aktivno su radile na zaštiti boraca za ljudska prava koji se u mnogim zemljama i dalje suočavaju sa sve većim pritiskom vlasti i nedržavnih aktera. Diplomati EU-a pratili su suđenja, posjećivali pritvorene aktiviste i davali izjave o pojedinačnim slučajevima.

Strateškim okvirom EU-a za ljudska prava i demokraciju naglašena je predanost EU-a daljnjem promicanju **slobode mišljenja i izražavanja na internetu i izvan njega** jer demokracija bez tih prava ne može postojati. EU je 12. svibnja 2014. donio smjernice o ljudskim pravima o slobodi izražavanja na internetu i izvan njega. Nadovezujući se na postojeće instrumente i dokumente, u njima se podsjeća na ključna načela te one sadrže jasno definirane prioritete i alate namijenjene delegacijama EU-a, veleposlanstvima država članica te sjedištima EU-a kako bi bolje promicali i branili to pravo. EU je opetovano javnim izjavama i u okviru bilateralnih odnosa osuđivao napade na novinare i blogere. EU je pomno pratio rad organizacije „Freedom Online Coalition” te je aktivno podupirao rezoluciju Vijeća UN-a za ljudska prava o „sigurnosti novinara”, rezoluciju Opće skupštine UN-a „Pravo na privatnost u digitalnom dobu” i rezoluciju „Ljudska prava i internet” usvojenju po drugi puta ovog ljeta u Vijeću UN-a za ljudska prava. Na godišnjem forumu EU-a i nevladinih organizacija o ljudskim pravima za 2014. održanom 4. i 5. prosinca 2014. i posvećenom zaštiti i promicanju slobode izražavanja sudjelovalo je više od 200 predstavnika nevladinih organizacija iz cijelog svijeta.

EU je ponovno potvrdio svoje **protivljenje smrtnoj kazni** i koristio se svim raspoloživim diplomatskim instrumentima kako bi se zalagao za ukidanje smrtne kazne diljem svijeta, u skladu s relevantnim smjernicama EU-a. EU je snažnim lobiranjem aktivno sudjelovao u savezu na međuregionalnoj razini kojim se promiče rezolucija Opće skupštine UN-a koja je naposljetku usvojena u prosincu, a kojom se ponovno poziva na moratorij na izvršavanje smrtne kazne. Zahvaljujući naporima EU-a, rezolucija je, u usporedbi sa sličnim rezolucijama prošlih godina, dobila do sad neviđen broj glasova u prilog rezoluciji (117), 37 glasova protiv i 34 suzdržana glasa.

EU je proslavio 30. godišnjicu **Konvencije protiv mučenja** te je istovremeno nastavio provoditi smjernice o mučenju i drugom okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Pozvao je sve zemlje na ratifikaciju i provedbu te konvencije i njezina Fakultativnog protokola te je ukazivao na pojedinačne slučajeve mučenja i zlostavljanja u svojim dijalozima o ljudskim pravima s trećim zemljama, kao i tijekom posjeta zemljama. U prosincu je u Bruxellesu organizirano događanje kako bi se podigla razina svijesti o 30. godišnjici i razmotrili daljnji koraci o tome kako osigurati najširu moguću provedbu Konvencije.

EU je ove godine proslavio 25. godišnjicu **Konvencije UN-a o pravima djeteta**. Kako bi obilježio ovu obljetnicu i predanost EU-a djeci u unutarnjim i vanjskim politikama, Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove usvojilo je u prosincu zaključke o promicanju i zaštiti prava djece. EU je aktivno podupirao kampanju „Djeca, a ne vojnici” koju su zajednički pokrenuli posebna predstavница UN-a za djecu i oružani sukob i UNICEF, a čiji je cilj spriječiti novačenje i naposljetku do 2016. okončati iskorištavanje djece koje provode vladine oružane snage u sukobu. U skladu s konvencijom Međunarodne organizacije rada br. 182 o najgorim oblicima dječjeg rada EU je zagovarao uvođenje popisa opasnog rada u 33 zemlje supsaharske Afrike i Europe / srednje Azije. Dijalozi o ljudskim pravima s određenim zemljama bili su osobito usredotočeni na dječji rad.

Zaštita **prava žena** i borba protiv rodno uvjetovanog nasilja i dalje su visoko na dnevnom redu EU-a. Ta su pitanja bila sustavno uključivana u programe EU-a te u javne poruke i dijaloge s vladama, regionalnim organizacijama i civilnim društvom. Prvenstvo je također dano potpori ženama borcima za ljudska prava i organizacijama žena. UN je i dalje bio glavna platforma pomoću koje EU ostvaruje svoje strateške prioritete u području rodnih pitanja. EU je, na primjer, imao važnu ulogu u pregovorima o dogovorenim zaključcima Komisije UN-a o statusu žena. EU i Žene UN-a nastavili su s provedbom zajedničkog memoranduma o razumijevanju iz 2012. Ključna postignuća ostvarena su u polju komunikacije, političkog dijaloga i zajedničkog zagovaranja, osposobljavanja i planiranja zajedničkih programa EU-a i Žena UN-a. U tom je kontekstu u Bruxellesu u studenome 2014. održana konferencija „Skok unaprijed za žene” na kojoj su se okupile parlamentarne zastupnice iz regije arapskih država i članovi Europskog parlamenta. U pogledu spolnog nasilja u sukobima EU je aktivno sudjelovao na globalnom sastanku na vrhu u lipnju 2014. u Londonu te se obvezao poduzeti daljnje korake u smislu praktičnih aktivnosti u području ljudskih prava, sprečavanja sukoba, upravljanja krizama, posredovanja i humanitarne pomoći. Tijekom sastanka na vrhu na temu djevojčica „Girl Summit” u srpnju EU se obvezao osigurati više od 100 milijuna EUR za sljedećih sedam godina za rodnu ravnopravnost i dobrobit djece, u što će biti uključeni i konkretni projekti o ukidanju sakaćenja ženskih spolnih organa te dječjeg, ranog i prisilnog braka.

U vezi s ostvarivanjem **ljudskih prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih (LGBTI)** osoba EU je otvorio dijalog s nekoliko zemalja i prema potrebi slao diplomatske demarševe, posebice u Africi i srednjoj Aziji, kako bi pozvao zemlje da ponovno razmotre ili stave izvan snage zakonodavstvo kojim se diskriminiraju LGBTI osobe i kojim se krše međunarodno dogovorene odredbe o nediskriminaciji. EU se nadalje zalagao za LGBTI prava u relevantnim dijalozima o ljudskim pravima i pružao potporu LGBTI borcima za ljudska prava i nevladinim organizacijama koje provode projekte za borbu protiv diskriminacije protiv LGBTI osoba putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). EU je bio aktivno angažiran u multilateralnim naporima, posebno u okviru UN-a, u borbi protiv diskriminacije, uključujući diskriminaciju na osnovi seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. Na sastanku Vijeća za ljudska prava u Ženevi EU je aktivno i uspješno doprinio usvajanju Rezolucije o ljudskim pravima, seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu u rujnu.

Godinu dana nakon donošenja smjernica EU-a o **slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja** EU je i dalje usmjeren na tu temeljnu slobodu koja se diljem svijeta sve više dovodi u pitanje.

EU je bio osobito šokiran zločinima i povredama temeljnih ljudskih prava, među ostalim u Iraku i Siriji, a posebice kad su počinjena protiv pripadnika određenih vjerskih manjina i ugroženih skupina.

EU je naglasio potrebu čuvanja višetničke i viševjerske naravi tih zemalja. EU se na multilateralnim forumima usmjerio na konsolidaciju rezolucija o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja u Vijeću za ljudska prava i u Općoj skupštini UN-a. Na sastanku Vijeća za ljudska prava u ožujku 2014. rezolucija o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja pod vodstvom EU-a ponovno je donesena konsenzusom.

EU je doprinio promicanju i zaštiti **prava pripadnika manjina** udruživanjem snaga s Ujedinjenim narodima i drugim međunarodnim i multilateralnim organizacijama kao što su OEES i Vijeće Europe. U rujnu 2014. u New Yorku je održana prva Svjetska konferencija UN-a o autohtonim narodima u obliku plenarne sjednice Opće skupštine na visokoj razini. EU je aktivno doprinio pripremi konferencije podupiranjem potpunog i djelotvornog sudjelovanja autohtonih naroda i pružanjem kooordiniranog doprinosa donošenju završnog dokumenta konsenzusom. EU je također organizirao i popratni događaj o praćenju prava autohtonih naroda. Nadovezujući se na rezultate konferencije, EU je počeo raditi na ojačanoj politici EU-a o autohtonim narodima, kako je predviđena Akcijskim planom za ljudska prava.

U svom unutarnjem i vanjskom djelovanju EU je predan promicanju prava **osoba s invaliditetom** u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom (CRPD) čija je stranka EU. Europska komisija pripremila je u 2014. prvo izvješće EU-a u skladu sa zahtjevima iz CRPD-t te ga predala UN-u na razmatranje. U izvješću se opisuje način na koji EU provodi CRPD putem zakonodavstva, djelovanja u okviru politika i instrumenata financiranja.

Kao zagovornik univerzalne, nedjeljive, međusobno ovisne i međusobno povezane prirode svih ljudskih prava EU smatra da su **ekonomska, socijalna i kulturna prava** sastavni dio njegove vanjske politike u području ljudskih prava. Tijekom godine EU je tijekom dijaloga o ljudskim pravima s ključnim zemljama tom području pridavao sve veću pozornost. Na multilateralnoj razini EU je aktivno podupirao nekoliko posebnih izvjestitelja UN-a koji rade na ekonomskim socijalnim i kulturnim pravima te surađivao s njima.

EU je u 2014. nastavio provoditi vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima iz 2011. na razini EU-a te promicati njihovu provedbu u drugim zemljama. U EU-u je korak naprijed predstavljalo donošenje u rujnu, od strane Vijeća, Direktive o objavljivanju nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti velikih poduzeća i grupa. Dotična poduzeća među ostalim će objavljivati informacije o politikama, rizicima i ishodima u vezi s poštovanjem ljudskih prava. Kao dio svog vanjskog djelovanja EU je o tome pitanju raspravljao sa sve većim brojem zemalja partnera. Na sastanku Vijeća za ljudska prava u lipnju EU je podržao rezoluciju o obnavljanju mandata Radne skupine o pitanju ljudskih prava i transnacionalnih korporacija te drugih poduzeća. Na zajedničkom seminaru u rujnu u Addis Abebi Afrička unija i EU obvezali su se da će zajednički promicati i provoditi vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima u tim dvama regijama te raditi na područjima potencijalne suradnje.

4. Ljudska prava u svim vanjskim politikama

EU je svoju predanost promicanju ljudskih prava i demokracije popratio u svim svojim vanjskim djelovanjima.

EU je poduzeo daljnje korake u primjeni učinkovitijeg pristupa **razvojnoj suradnji** temeljenog na ljudskim pravima. U radnom dokumentu službi Komisije iz travnja 2014. osmišljen je paket instrumenata kojim se pružaju politički zamah i konkretni savjeti o tome kako uključiti pristup temeljen na pravima u bilo koji program ili projekt razvojne suradnje. Taj značajan korak kasnije je pozdravilo Vijeće EU-a u svojim zaključcima. EU je usvojio nove vanjske financijske instrumente (2014. – 2020.) u kojima ljudska prava i demokracija predstavljaju ključna načela i/ili su obuhvaćena namjenskim programima. EU je nastavio oblikovati svoje stajalište i strategiju za daljnje korake u vezi s konferencijom Rio+20 i razvojnim planom za razdoblje nakon 2015. EU je u brojnim izjavama o politikama koje je podržalo Vijeće zagovarao uključivanje ljudskih prava, vladavine prava i pitanja u vezi s upravljanjem u globalni razvojni plan. Vijeće je u zaključcima od 16. prosinca naglasilo važnost toga da plan za razdoblje nakon 2015. obuhvati sva ljudska prava.

EU se u promicanju poštovanja ljudskih prava u trećim zemljama koristio i svojom **trgovinskom politikom**. U tom su kontekstu u okviru nove Uredbe o općem sustavu povlastica (OSP) koja je stupila na snagu u siječnju 2014. povlastice OSP+ odobrene za 13 zemalja⁶⁶. Novom uredbom jačaju se mehanizmi nadzora usklađenosti tih zemalja s međunarodnim konvencijama, uključujući ključne konvencije u području ljudskih prava. EU je počeo uvoditi dodatne inovativne načine pružanja potpore zemljama u sustavu OSP+ za provedbu, provođenje i praćenje relevantnih sporazuma o ljudskim pravima i konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO). EU i njegove države članice promicali su u 2014. djelovanje na multilateralnoj razini kako bi se osigurala kontrola izvoza nadzorne tehnologije koja bi se mogla iskoristiti za kršenje ljudskih prava pregovaranjem o prijedlozima u kontekstu ključnih multilateralnih režima za kontrolu izvoza kao što je to Sporazum iz Wassenaara. EU je slijedom toga uveo nove kontrole posebnih računalnih programa za neovlašteni upad i opreme za nadzor interneta posredstvom Delegirane uredbe Komisije od 22. listopada 2014. U kontekstu općeg preispitivanja Uredbe 1236/2005 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne i mučenje Komisija je početkom 2014. Vijeću i Europskom parlamentu podnijela prijedlog za izmjenu Uredbe.

⁶⁶ Armenija, Bolivija, Kabo Verde, Kostarika, Ekvador, El Salvador, Gruzija, Gvatemala, Mongolija, Pakistan, Panama, Paragvaj, Peru.

EU je poduzeo dodatne korake u svrhu uključivanja politika u vezi s ljudskim pravima i rodnim pitanjima u **misije i operacije ZSOP-a**. U skladu s postupcima za upravljanje krizama iz 2013., pitanja u vezi s ljudskim pravima i rodom uzeta su u obzir u procesu planiranja novih misija i operacija, a analiza stanja u vezi s ljudskim pravima i rodnim pitanjima uključena je u dokumente za planiranje, među ostalim i za Savjetodavnu misiju EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti u Ukrajini te operaciju EUFOR u Srednjoafričkoj Republici. Nadalje, sustav ranog upozoravanja na sukobe (EWS) koji sadrži brojne pokazatelje u vezi s ljudskim pravima postupno je uveden na globalnoj razini. Godine 2014. u svim misijama i operacijama ZSOP-a postojali su savjetnici ili kontaktne točke za ljudska prava i rodna pitanja. Njihova zadaća obuhvaća uključivanje pitanja ljudskih prava i roda u rad misije ili operacije te provedbu posebnih aktivnosti. EU je nastavio jačati svoju predanost provedbi Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti na unutarnjoj razini putem neformalne radne skupine država članica EU-a te promicanjem razvoja nacionalnih akcijskih planova s trećim zemljama. U siječnju 2014. objavljeno je drugo izvješće o pokazateljima EU-a o sveobuhvatnom pristupu EU-a provedbi rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 1325 i 1820 o ženama, miru i sigurnosti.

U nastojanju da uključi ljudska prava u **aktivnosti borbe protiv terorizma** ESDV je u suradnji s drugim institucijama EU-a izradio Smjernice za borbu protiv terorizma koje se trebaju primjenjivati u planiranju i provedbi projekata za pomoć u borbi protiv terorizma s trećim zemljama. U smjernicama koje su države članice odobrile u studenome uzimaju se u obzir međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo o izbjeglicama.

5. Demokracija i vladavina prava

EU je ulagao napore u podupiranje demokratskih reformi i vrijednosti. EU je u 2014. podržao izborne procese diljem svijeta razmještanjem misija za promatranje izbora i misija izbornih stručnjaka te pružanjem tehničke i financijske pomoći tijelima za provođenje izbora i domaćim promatračima. EU je rasporedio osam misija za promatranje izbora za promatranje ukupno devet izbora. Misije za promatranje izbora raspoređene su na Maldive (parlamentarni izbori), u Gvineju Bisau (predsjednički i parlamentarni izbori), Malavi (predsjednički, parlamentarni i lokalni izbori), Egipat (predsjednički izbori) te na Kosovo (parlamentarni izbori), u Mozambik (parlamentarni izbori) i Tunis (parlamentarni i predsjednički izbori). EU je rasporedio tim za ocjenu provođenja izbora (EAT) u Afganistan za predsjedničke izbore, a taj tim također je promatrao reviziju glasova provedenu nakon sporazuma nastalog uz posredovanje državnog tajnika SAD-a Johna Kerryja. Tijekom 2014. raspoređeno je osam misija izbornih stručnjaka u sljedeće zemlje: Egipat, Libiju, Tajland, Irak, Alžir, Mauritaniju, Boliviju i Fidži. Iako EU ne promatra izbore u području OEES-a, snažno je podupirao OEES/ODIHR u kontekstu predsjedničkih i parlamentarnih izbora u Ukrajini.

EU je općenito ojačao svoj rad na podupiranju demokracije s ciljem povećanja usklađenosti između instrumenata EU-a i aktivnosti država članica EU-a te kako bi postigao opće razumijevanje lokalnog konteksta ojačanim partnerstvima sa svim dionicima, među ostalim i vladom i civilnim društvom. EU je u tom kontekstu u ožujku 2014. odabrao 12 delegacija EU-a za drugu generaciju pilot projekta za potporu demokraciji, dok je rad počeo u lipnju. Od 2014. dio financiranja iz EIDHR-a koristi se za potporu tog pilot projekta.

U 2014. prvu punu godinu aktivnosti obilježila je Europska zaklada za demokraciju (EED), zaklada koja djeluje u okviru belgijskog privatnog prava, međutim u čijem su Vijeću guvernera zastupljene sve države članice EU-a, ESVD, Komisija i Europski parlament. Do kraja 2014. EED je primio oko 1200 zahtjeva za potporu od kojih je prihvaćeno otprilike 120, jednako raspoređenih između istočnog i južnog susjedstva. Europska komisija i 14 država sudionica daju doprinos proračunu EED-a u iznosu od otprilike 27 milijuna EUR (2013. – 2015.). Vijeće guvernera donijelo je u prosincu 2014. odluku da EED „može primjenjivati i financirati ograničeni broj aktivnosti izvan susjedstva EU-a.”

6. Promicanje univerzalnosti, rad na multilateralnoj i regionalnoj razini

EU je nastavio ulagati napore kako bi potaknuo dodatne zemlje na ratifikaciju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda (MKS). EU je nastavio svoje kampanje sustavnog izdavanja demarševa u svrhu potpore MKS-u te svoju politiku uključivanja klauzula o MKS-u u sporazume s trećim zemljama. Isto tako, suradnja s mehanizmima i tijelima UN-a (Univerzalni periodični pregled, posebni izvjestitelji i tijela za praćenje provedbi ugovorâ) i provedba njihovih preporuka sada su standardni elementi bilateralnog angažmana EU-a o ljudskim pravima s trećim zemljama. EU u svojim bilateralnim kontaktima također redovito potiče treće zemlje na upućivanje trajnog poziva posebnim izvjestiteljima UN-a.

EU je nastavio svoju blisku suradnju s Vijećem Europe i potporu OEES-u u područjima ljudskih prava i demokratizacije.

E. Sveobuhvatan pristup, sprečavanje sukoba, posredovanje i odgovor na krizu

1. Sveobuhvatan pristup

Nakon Zajedničke komunikacije iz prosinca 2013. o sveobuhvatnom pristupu EU-a vanjskim sukobima i krizama⁶⁷ u svibnju 2014. uslijedili su zaključci Vijeća⁶⁸ u kojima je naglasak stavljen na ranu zajedničku analizu sukoba ili kriznih situacija, potrebu za jačim angažmanom u svim etapama ciklusa sukoba počevši od prevencije, nastojanje da se bolje povežu instrumenti EU-a među različitim područjima politika (kao i unutarnjim i vanjskim politikama) i potrebu da se osigura da se naponi ZSOP-a nadovezuju na postojeći angažman EU-a te da se održavaju njihovi rezultati i učinak, na primjer putem neometanog prijelaza na instrumente EU-a za razvoj. Vijeće je zadužilo Visoku predstavnicu i Komisiju da predstave akcijski plan u kojem će biti opisan način na koji bi trebalo nastaviti ključna djelovanja, među ostalim i za pojedine zemlje. U prosincu se s državama članicama raspravljalo o ključnim prioritetima i mogućim prioritetima za pojedine zemlje.

⁶⁷ Vidi dokument Europske komisije i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću: Sveobuhvatni pristup EU-a vanjskim sukobima i krizama, dok. JOINT(2013) 30 završna verzija, 11.12.2013.

⁶⁸ Vidi Vijeće Europske unije, zaključci Vijeća o sveobuhvatnom pristupu EU-a, 3312. sastanak Vijeća za vanjske poslove, 12.5.2014.

2. Sprečavanje sukoba i posredovanje

U zaključcima Vijeća o sprečavanju sukoba iz lipnja 2011. naglašena je važnost jačanja i kombiniranja preventivnih instrumenata EU-a te se navode tri posebna područja: dodatno jačanje kapaciteta EU-a za rano upozorenje i preventivnih mjera EU-a, jačanje kapaciteta EU-a za posredovanje i njegovih alata za analizu sukoba te izgradnja i jačanje partnerstava s nevladinim i međunarodnim organizacijama i mjerodavnim institucijama.⁶⁹

Unutar tog okvira politike u 2014. poduzeta su sljedeća djelovanja koja se odnose na sprečavanje sukoba, izgradnju mira i posredovanje.

U pogledu **ranog upozorenja**, u središtu pozornosti bila je izgradnja sustava, alata i zajedničke kulture za utvrđivanje (1) zemalja u kojima srednjoročno i dugoročno postoji rizik od nasilnog sukoba te (2) mogućnosti ranog djelovanja za suzbijanje rizika. U 2014. pokrenuto je drugo pilot-testiranje, a sustav EU-a za rano upozoravanje i rano djelovanje (EWS) uveden je na globalnoj razini te je iz njega proizašao niz ranih mjera i drugih popratnih aktivnosti. Taj rad obuhvaćao je doprinos država članica i relevantnih službi Komisije, među ostalim glavnih uprava DEVCO, ELARG, FPI i ECHO, Zajedničkog istraživačkog centra i Glavnog tajništva. Dva projekta koji se financiraju iz Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru, a koji se odnose na jačanje kapaciteta NVO-a za rano upozorenje, nastavila su se u 2014., a to su: „Jačanje ranog upozoravanja i mobiliziranje ranog djelovanja” (Međunarodna krizna skupina (ICG) u partnerstvu s Europskim uredom za vezu za izgradnju mira (EPLO)) te „Sposobnosti za mir” (organizacija Saferworld u partnerstvu s organizacijom Conciliation Resources).

Što se tiče **kapaciteta za posredovanje**, Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije je tijekom 2014. bila aktivno uključena u napore u vezi s provedbom sporazuma postignutih u okviru dijaloga između Beograda i Prištine u kojem je posredovao EU. Visoka predstavnica ujedno je vodila razgovore skupine E3+3 s Iranom koji će se nastaviti u 2015.

⁶⁹ Vidi dokument Vijeća Europske unije, Zaključci Vijeća o sprečavanju sukoba, 3101. sastanak Vijeća za vanjske poslove, 20.6.2011.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava i posebni izaslanici bili su i dalje izravno i neizravno uključeni u napore u vezi s posredovanjem i dijalogom u skladu s konceptom posredovanja EU-a. EU je aktivno podupirao tekuće mirovne pregovore koje Alžir vodi u vezi sa stanjem u Maliju. Relevantni službenici ESVD-a i delegacija EU-a nastavili su rad na jačanju potpore posredovanju i kapaciteta za sprečavanja sukoba, općenito putem pomoći u analizi sukoba i pružanjem stručnih savjeta.

Nastavljen je rad na razvoju strategije za tranzicijsko pravosuđe za EU te je u suradnji s Europskim uredom za vezu za izgradnju mira (EPLO) organiziran seminar o tranzicijskom pravosuđu.

EU je nastavio jačati svoja partnerstva. EU i UN održali su zajedničku radionicu o sprečavanju i analizi sukoba kako bi razmijenili iskustva i utvrdili mogućnosti za buduću suradnju. EU je nastavio surađivati s Odjelom i dežurnim timom za potporu u posredovanju UN-a te ih financirati. Ostvareni su kontakt i suradnja s drugim međunarodnim organizacijama, među ostalim s ASEAN-om, OAS-om, OIC-om, OEES-om i Svjetskom bankom.

Partnerstva s civilnim društvom poprimila su oblik bliske suradnje s dva konzorcija organizacija civilnog društva (OCD) u prenošenju stručnog znanja zaposlenicima ESVD-a i trećim stranama. Mreža dijaloga s civilnim društvom (CSDN) kojom upravlja EPLO u 2014. je organizirala 16 događanja o širokom nizu relevantnih pitanja. EU je nastavio dijalog s SAD-om o sigurnosti i razvoju i o sprečavanju okrutnosti koji je obuhvatio, između ostalog, rano upozoravanje, sprečavanje sukoba i izgradnju mira.

3. Odgovor na krizu i operativna koordinacija

ESVD je u 2014. aktivno radio na razvoju koordiniranih analiza i brzog odgovora za potrebe rješavanja brojnih kriza i izazova koji utječu na europsku sigurnost. Veliku važnost poprimila je Zajednička komunikacija o sveobuhvatnom pristupu usvojena u prosincu 2013.

Sazvano je 13 platformi za krize⁷⁰ kao odgovor na krize uglavnom u Južnom Sudanu, regiji Sahel, Srednjoafričkoj Republici, Ukrajini, Iraku, Siriji te u vezi s ebolom. Međusektorske radne skupine osigurale su odgovarajuće analize i relevantnu provedbu odluka.

ESVD je također organizirao brojne međusektorske **misije u područjima pogođenima ili podložnima krizama** čiji je cilj između ostalog: procjena potreba i doprinos zajedničkom planiranju zajedno sa službama Komisije, jačanje delegacija EU-a ili prema potrebi osiguravanje prisutnosti EU-a što je bliže moguće području krize; povezivanje s međunarodnim partnerima i olakšavanje koordinacije s državama članicama EU-a. U 2014. provedene su misije na sljedećim kriznim područjima: Srednjoafričkoj Republici, Sahelu, tursko-sirijskoj granici, Iraku, Gazi, Mjanmaru/Burmi, Filipinima, Gruziji, Liberiji, Sijeri Leone i Gvineji.

⁷⁰ Platformu EU-a za krize može sazvati Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije, izvršni glavni tajnik ili glavni direktor za odgovor na krizne situacije i operativnu koordinaciju. Ona okuplja ključne predstavnike ESVD-a i Komisije kako bi analizirali i procijenili kriznu situaciju i dogovorili se o glavnim elementima odgovora EU-a.

U području konzularne suradnje u kriznim situacijama ESVD je – posebice putem delegacija EU-a – poticao dodatni rad na jačanju konzularne suradnje u kriznim situacijama, uključujući i planiranje u slučaju nužde (npr. Nepal, Gaza, Libija, Lesoto, Indija). Također je podupirao rad Radne skupine Vijeća za konzularne poslove u vezi s tim pitanjima, kao i u vezi s preporukama o putovanjima. ESVD je također u suradnji s državama članicama sudjelovao u pripremi inicijativa konzularne suradnje koje će se 2015. provoditi u Kambodži, Dominikanskoj Republici, Nepal, Nigeriji i Tunisu. Cilj inicijativa konzularne suradnje testirati je kapacitet ESVD-a da podupire države članice u zadaćama konzularne zaštite. ESVD je nastavio upravljati konzularnom internetskom stranicom pod nazivom CoOL („Consular-on-Line”) koja povezuje konzularne odjele i krizne centre država članica i nekih partnerskih zemalja (poput Norveške, Švicarske, Kanade i SAD-a), kao i vojno osoblje država članica, za potrebe dijeljenja informacija i planiranja u slučaju nužde. ESVD je u 2014. organizirao vježbe konzularne suradnje ili sudjelovao u njima u suradnji s državama članicama i drugim partnerima, kao u slučaju vježbe Argonaut (Cipar) i konzularnog dijela vježbe ML14 (Nairobi).

F. Zajednička sigurnosna i obrambena politika

1. Jačanje kapaciteta

Provedba zaključaka Europskog vijeća iz 2013. o području sigurnosti i obrane u 2014. bila je na središnjem mjestu.

Na terenu je djelovalo ukupno 16 misija i operacija EU-a u području ZSOP-a. Uspostavljeni su jedna nova vojna operacija i dvije nove civilne misije: EUFOR CAR, EUCAP Sahel Mali i EUAM Ukraine. U sklopu ZSOP-a raspoređeno je oko 7000 zaposlenika.⁷¹

⁷¹ Nakon događaja iz srpnja 2014. misija EUBAM Libya evakuirana je iz Tripolija, a ograničen broj zaposlenika djeluje iz Tunisa.

Jačanje lokalnih kapaciteta u središtu je većine misija i operacija. U Maliju, na primjer, EU kombinira vojnu (EUTM Mali) i civilnu misiju (EUCAP Sahel Mali) kako bi malijskim vlastima pomogao povećati kapacitete za osiguravanje sigurnosti i ponovne uspostave nadzora nad državnim područjem. U sklopu misije EUTM Mali osposobljeno je oko 3500 vojnika. Misija EUCAP Sahel Mali usmjerena je na jačanje operativne učinkovitosti unutarnjih sigurnosnih snaga i na ponovnu uspostavu zapovjednog lanca triju tijela unutarnjih sigurnosnih snaga (tj. policije, žandarmerije i nacionalne garde).

Na Rogu Afrike nastavljeno je međusobno koordiniranje triju misija i operacija ZSOP-a uz potporu aktiviranog Operativnog centra EU-a čime je ostvarena važna poveznica između borbe protiv piratstva i izgradnje vojnih i civilnih kapaciteta.

Kao vid konkretne operacionalizacije sveobuhvatnog pristupa EU-a trenutačno se zajedno s ESVD-om i službama Komisije razvija pristup politici o potpori EU-a izgradnji kapaciteta partnerskih zemalja i regionalnih organizacija kako bi sve više mogle samostalno sprečavati krize i njima upravljati („osposobi i opremi”). Taj pristup politici temelji se osobito na pilot-projektima u Maliju i Somaliji te na studiji slučaja o potpori Afričkoj strukturi za mir i sigurnost (APSA) koja je pokrenuta u prosincu 2014. kao potpora sigurnosti i razvoju partnerâ te kako bi im omogućila da samostalno sprečavaju krize i njima upravljaju.

Pohvaljuje se doprinos partnera ZSOP-u. EU je nastavio blisku suradnju s međunarodnim organizacijama uključujući UN, NATO, AU, OESS. To je odigralo ključnu ulogu u sveobuhvatnom i usklađenom suočavanju s krizama u Africi, na Bliskom istoku, u Ukrajini, Afganistanu i na Balkanu. Tijekom 2014. petnaest zemalja partnera sudjelovalo je u misijama i operacijama ZSOP-a, a neke od njih pridružile su se po prvi puta: Gruzija u misiji EUFOR RCA, Australija u misiji EUCAP Nestor i Republika Moldova u misiji EUTM Mali. EU je s Čileom, Kolumbijom i Republikom Korejom potpisao tri nova okvirna sporazuma o sudjelovanju u operacijama EU-a za upravljanje krizama koji su u postupku ratifikacije.

Financiranje civilnih misija bilo je u 2014. pod opterećenjem zbog zaostataka u plaćanjima u proračunu ZVSP-a/EU-a. U pogledu financiranja vojnih operacija u 2014. provedeno je preispitivanje mehanizma Athena.

1.1. Kapaciteti

Tijekom 2014. EU i njegove države članice intenzivno su radili kako bi odgovorili na poziv Europskog vijeća iz prosinca 2013. da ojačaju kapacitete – civilne i vojne – ključne za razvoj vjerodostojnog i učinkovitog ZSOP-a. Vijeće je u zaključcima od 18. studenoga o ZSOP-u pozdravilo poduzete korake i napredak ostvaren u provedbi tog zadatka, kako je zabilježeno u izvješću Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije iz srpnja.

Pojačao se rad na razvoju vojnih kapaciteta provedbom zajedničkih projekata koje su odobrili šefovi država i vlada EU-a u prosincu 2013., kao i na poticanju sustavnije i dugoročnije obrambene suradnje u Europi.

Nadalje, česta upotreba civilnih misija ZSOP-a (11 od 16 tekućih misija) koje predstavljaju važan instrument vanjskog djelovanja EU-a nalaže jači razvoj civilnih kapaciteta. Nastavljen je rad u tom smjeru, posebice unaprjeđenjem različitih aspekata plana razvoja civilnih kapaciteta.

1.1.1. Civilni kapaciteti

Godina 2014. bila je još jedna godina puna događaja i izazova što je obuhvatilo i pokretanje dvaju novih misija: EUCAP Sahel Mali i EUAM Ukraine.

Unatoč ostvarenom napretku, stvaranje civilnih kapaciteta – posebice za brzo raspoređivanje EU-a – još uvijek predstavlja izazov, osobito u vezi s pomanjkanjem dobro osposobljenog osoblja sa specijaliziranim profilima. Revidiran je sustav novačenja civilnih stručnjaka, ali cjelokupni postupak još uvijek dugo traje.

Redovni seminari na visokoj razini o „pojednostavljenju razmještanja civilnog osoblja za ZSOP” i dalje su izvrsna prilika za raspravu država članica i institucija EU-a o civilnim kapacitetima. Ove godine seminar je organiziran po šesti puta, a obilježila ga je još veća prisutnost predstavnika iz glavnih gradova. Naglasak je bio na, između ostalog, stvaranju civilnih kapaciteta uz pomoć alata kao što su „Vratar” („Goalkeeper” (vidi niže)) i pitanju sigurnosti / zaštite osoblja u civilnim misijama ZSOP-a. Države članice izrazile su podršku organiziranju sedmog izdanja seminara sljedeće godine.

U rujnu je predstavljen prikaz posebnih kapaciteta za 2013. i 2014. na temelju odgovora država članica na upitnik o, između ostalog, integriranim policijskim jedinicama, formiranim policijskim jedinicama, nacionalnim i višenacionalnim skupinama policijskih stručnjaka.

Nastavljen je rad na jačanju suradnje s Europskim žandarmerijskim snagama. Opći administrativni sporazum između EUROGENDFOR-a i ESVD-a obje stranke potpisale su u listopadu 2014.

Nastavljen je rad na utvrđivanju općih zadaća (koje nisu specifične za misiju), a koje se mogu pojaviti u civilnim misijama ZSOP-a. Taj rad trebao bi se dovršiti do sredine 2015. Preduvjet je potpuna provedba plana razvoja civilnih kapaciteta koja će omogućiti sinergije između civilnih i vojnih misija ZSOP-a.

Rezultati studije izvedivosti o centraliziranom i integriranom sustavu upravljanja resursima za misije ZSOP-a i sjedišta u prosincu su predstavljani državama članicama. Preispitivanje skladišta ZSOP-a u sredini razdoblja odgođeno je do ožujka 2015. kako bi ga se bolje uključilo u tekuće rasprave o zajedničkom uslužnom centru. Na zahtjev država članica izrađena je studija o mogućoj uporabi nacionalnih sredstava – uključujući vojne jedinice – za zaštitu misije te će im se početkom 2015. dostaviti na razmatranje.

Uz kontinuiranu potporu država članica ostvaren je napredak prema dovršavanju softverskog projekta „Vratar” („Goalkeeper”) koje se planira do sredine 2015. Modul „Registar” osmišljen je kako bi državama članicama i ESVD-u omogućio bolje upravljanje popisima raspoloživog osoblja za potrebe novačenja u misije ZSOP-a. Preostala tri modula trebaju se ažurirati u 2015. kako bi se operacionalizirala cjelokupna platforma programa Vratar („Goalkeeper”).

1.1.2. Vojni kapaciteti

Kao odgovor na zahtjev Europskog vijeća iz prosinca 2013. upućen Visokoj predstavnici i Europskoj obrambenoj agenciji (EDA), Vijeće i Upravni odbor EDA-e usvojili su 18. studenoga 2014. okvir politike za promicanje sustavnije i dugoročnije suradnje u području obrane koja je postala ključna za očuvanje i razvoj vojnih kapaciteta.

Okvir politike predložen je uz potpunu usklađenost s postojećim postupcima planiranja NATO-a. Države članice obvezane su putem tog okvira na produbljivanje suradnje u području obrane u Europi kao sredstva za razvoj, uvođenje i održavanje vojnih kapaciteta okrenutih budućnosti koje čine dostupnima, na dobrovoljnoj osnovi, za razne angažmane (nacionalne, multinacionalne, angažmane ZSOP-a, Ujedinjenih naroda ili NATO-a). Iako države članice imaju primarnu ulogu, potpora koja dolazi od struktura EU-a od ključne je važnosti u jačanju suradnje u području obrane, između ostalog i poticanjem inicijativa i sinergija s širim politikama EU-a.

Države članice su uz potporu EDA-e ostvarile napredak u provedbi zajedničkih projekata i programa koje je Europsko vijeće odobrilo u prosincu 2013., a koji se odnose na ključna područja kapaciteta (nadopunu gorivom u letu, daljinsko upravljanje letjelicama, državne satelitske komunikacije i kibernetičku obranu).

Vijeće je u zaključcima od 18. studenoga potaknulo EDA-u da utvrdi mogućnosti za suradnju i podupre projekte suradnje putem ključnih čimbenika i poticaja te je u tom smislu istaknulo nastavak rada na objedinjenoj nabavi.

Preispitivanje plana razvoja civilnih kapaciteta dovršeno je u listopadu. Plan razvoja civilnih kapaciteta državama članicama pruža širu sliku stanja europskih kapaciteta tijekom vremena (nedostataka - najkritičnijih u području obavještajnog nadzora, otkrivanja ciljeva i izviđanja (ISTAR), informacija, kibernetičke obrane, strateškog prijevoza i zračnih operacija, ključnih čimbenika za operacije, aspekata istraživanja i tehnologije, industrijskih kapaciteta i planova u vezi s nabavom) te je ključan element za određivanje prioriteta za suradnju u razvoju kapaciteta.

U skladu s preispitivanjem plana razvoja civilnih kapaciteta, Vojni odbor Europske unije (EUMC) proveo je značajno ažuriranje postupka glavnog cilja koje je dovelo do novog Kataloga snaga o potencijalno dostupnim kapacitetima te Kataloga o napretku u kojima je naglasak stavljen na kritične nedostatke u doseg razine ambicija EU-a. Taj rad dopunjen je sveobuhvatnom vježbom stečenih saznanja.

Suradnja EU-a i NATO-a u razvoju vojnih kapaciteta nastavila se putem intenzivnih kontakata među osobljem na svim razinama te u sklopu Skupine za sposobnosti EU-a i NATO-a čime se omogućuje transparentnost i osigurava nadopunjavanje i uzajamno jačanje obje organizacije.

1.1.3. Satelitski centar EU-a

Novom Odlukom Vijeća donesenom u lipnju 2014. uvodi se strukturna evolucija Centra i pružaju nove mogućnosti za suočavanje s budućim izazovima. Odlukom je centru omogućena uspostava suradnje s Komisijom i agencijama, tijelima ili državama članicama EU-a u području svemira i sigurnosti. Cilj je postići najveće moguće sinergije i komplementarnost s drugim aktivnostima EU-a koje utječu na SatCen i u kojima su aktivnosti SatCen-a relevantne kao na primjer u slučaju nadzora granica EU-a. Odlukom je također prošireno područje primjene načela povrata troškova kako bi se SatCen-u omogućili dodatni izvori financiranja.

U 2014. nastavljen je trend povećanja proizvodnje centra. Po prvi puta isporučeno je više od 1 000 proizvoda. Države članice preuzele su više od 25 000 proizvoda što predstavlja porast od više od 1000 % u zadnjih pet godina. Na unutarnjem planu SatCen je bio ključno sredstvo koje je omogućavalo neovisnu procjenu krize u Ukrajini.

Na vanjskom planu u 2014. se potvrdilo da međunarodne organizacije (UN, AU, OESS itd.) uvelike uvažavaju kapacitete SatCen-a.

SatCen je podupirao Organizaciju za zabranu kemijskog oružja (OPCW) u Siriji (OPCW-u je isporučeno 150 proizvoda). OPCW je tražio da se mandat centra produlji do rujna 2015., što dokazuje dodanu vrijednost i kvalitetu potpore SatCen-a. Nadalje, Međunarodna agencija za atomsku energiju zatražila je potporu stručnjaka SatCen-a. Obje aktivnosti financirane su iz Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP).

1.2. Stečena iskustva i osposobljavanje

1.2.1. Stečena iskustva

U veljači 2014. po prvi su se puta sastali Skupina za upravljanje iskustvima ZSOP-a, zajedno sa svim relevantnim dionicima u sklopu ESVD-a⁷², i Komisija⁷³ te su se usuglasili u vezi s godišnjim izvješćem o stečenim iskustvima u kojem je utvrđeno pet ključnih iskustava.⁷⁴

Ta iskustva nisu nova, ali ona još uvijek nisu „naučena”, tj. nisu još uvijek u potpunosti primijenjena. Izvješće sadrži 19 ključnih preporuka koje se odnose na pet ključnih iskustava te su u njemu opisani konkretni koraci koje treba poduzeti kako bi se primijenilo svako od njih.

⁷² Dionici u ESVD-u obuhvaćaju Upravu za upravljanje krizama i planiranje, Vojni stožer EU-a, Sposobnost planiranja i vođenja civilnih operacija, Centar EU-a za analizu obavještajnih podataka, Upravu za sigurnosnu politiku i sprečavanje sukoba, Odjel za odgovor na krizu i operativnu koordinaciju, predsjednika Odbora za civilne aspekte upravljanja kriznim situacijama, predsjednika Skupine za političko-vojna pitanja i relevantne odjele po zemljama. U ovoj skupini sudjeluje i predsjednik Vojnog odbora EU-a.

⁷³ Dionici Komisije obuhvaćaju Glavnu upravu za razvoj i suradnju – EuropeAid, Opću upravu za humanitarnu pomoć i civilnu zaštitu (ECHO) i Službu za instrumente vanjske politike.

⁷⁴ Politički i sigurnosni odbor u ožujku je raspravljao o tim iskustvima te ih je u lipnju odobrio u skladu sa savjetom relevantnih radnih skupina. Ključna iskustva jesu sljedeća:

1. Sveobuhvatni pristup unaprijeđuje učinkovitost misija i održivost njezinih rezultata.
2. Zajednički temelj osposobljavanja prije razmještanja za cjelokupno osoblje misije ZSOP-a može uvelike unaprijediti učinkovitost i usklađenost misije.
3. Odgovornost i potpora zemlje domaćina nužna je za istinski uspjeh i održivost misije.
4. Upotreba „pripremnih mjera” pokazala se kao koristan alat.
5. Iskustva bi se trebala sustavno uzimati u obzir prilikom planiranja novih misija.

Skupina za upravljanje iskustvima kojoj pomaže radna skupina za iskustva na stručnoj razini nadzirala je provedbu ključnih iskustava u 2014.

Radna skupina za iskustva održala je u studenome 2014. prvu razmjenu stručnih pregleda iskustava zajedno s UN-ovim odjelom za mirovne operacije. Te će se razmjene nastaviti.

1.2.2. Osposobljavanje i vježbe

Države članice i njihovi nacionalni akteri u području osposobljavanja i dalje su aktivno angažirani u skladu s postojećim konceptom osposobljavanja i novim zahtjevima za osposobljavanje. Kontinuitet je postojao u gotovo svim uspostavljenim aktivnostima osposobljavanja, a napredak je postignut u razvoju novih tečajeva i modula, među ostalim i u učenju na daljinu preko interneta (IDL).

Od veljače 2014. veliki su naponi ulagani u izradu dokumenta, „Nova politika osposobljavanja EU-a u okviru ZSOP-a”. Nova politika osposobljavanja EU-a u ZSOP-u zamijenit će trenutačnu politiku osposobljavanja EU-a u ESOP-u (2003.) i Koncept osposobljavanja EU-a u ESOP-u (2004.) Politika osposobljavanja EU-a u ZSOP-u obuhvaća i integrira sve dimenzije civilnog i vojnog osposobljavanja u okviru ZSOP-a u kontekstu sveobuhvatnog pristupa upravljanju krizama u EU-u.

U okviru Europskog učilišta za sigurnost i obranu (ESDC) organizirano je sedam tečajeva za orijentaciju u ZSOP-u koji su ove godine bili usmjereni na različite regionalne i/ili tematske aspekte (sloboda, sigurnost i pravda, istočni partneri, ASEAN i južno Sredozemlje) kao način reagiranja na posebna tematska kretanja u području ZSOP-a, među ostalim i razvoj partnerstava EU-a u ZSOP-u.

U lipnju 2014. istekao je dvogodišnji rok za provedbu Akcijskog plana za jačanje potpore ZSOP-a EU-a mirovnim operacijama UN-a koji je Vijeće usvojilo u lipnju 2012. U području osposobljavanja (mjera F.4) suradnja je obuhvaćala integraciju i upotrebu standarda UN-a za osposobljavanje u razvoju tečajeva, kurikuluma i smjernica EU-a (npr. u vezi s reformom sigurnosnog sektora (SSR, mentorstvo, praćenje i savjetovanje (MMA)), razmjenu standarda koje je EU razvio na temelju iskustava i prakse UN-a (npr. moduli osposobljavanja u području rodnih pitanja, ljudskih prava i zaštite djece).

Od 2011. do 2014. Projekt osposobljavanja policijskih službenika Europske unije (EUPST) pridonio je izgradnji kapaciteta od više od 2400 policijskih službenika iz 68 zemalja. Kako bi se nadovezali na taj uspjeh, u strateškom dokumentu Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP) predviđena je potpora pratećem projektu EUPST II. Uprava za upravljanje kriznim situacijama i planiranje (CMPD) dala je jaku potporu nastavku tog projekta i nastaviti će je davati.

U listopadu 2014. ESVD i CMPD po treći su puta organizirali sastanak za razmjenu iskustva, pouka i najbolje prakse u tom području. Ciljani sudionici sastanka bili su članovi misija/operacija odgovorni za osposobljavanje osoblja misija/operacija kao načelnici odjela za osposobljavanje ili drugi relevantni članovi misija/operacija koji su nadležni za osposobljavanje, kao i predstavnici zajednice organizacija koja pružaju usluge osposobljavanja, među ostalima ESDC-a, CEPOL-a, ENTRi-a, EUPST-a te predstavnici ESVD-a, agencija EU-a i država članica.

Na sastanku se raspravljalo o trenutačnim i budućim izazovima u odnosu na osposobljavanje. Jedan od ključnih aspekata programa bili su sastanci posvećeni povratnim informacijama osoblja misija/operacija ZSOP-a o misijama/operacijama, među ostalim razmjena iskustava i rasprave s pružateljima usluga osposobljavanja o utvrđenim potrebama osposobljavanja. Događaj je organiziran usporedno sa seminarom o vojnom osposobljavanju i obrazovanju koji je organizirao Vojni stožer EU-a.

Vojni stožer EU-a i Multinacionalni zajednički stožer iz Ulma u Njemačkoj zajednički su 30. listopada 2014. organizirali drugi godišnji seminar EU-a o vojnom osposobljavanju i obrazovanju koji se ove godine usmjerio na „razvoj pojedinačnih i zajedničkih vještina za planiranje misija i operacija ZSOP-a”. Seminaru je prisustvovalo 70 sudionika iz država članica, institucija EU-a, centara izvrsnosti i drugih civilnih i vojnih, nacionalnih i multinacionalnih konzorcija i instituta za osposobljavanje. Cilj seminara bio je bolje utvrditi potrebe u vezi s osposobljavanjem za planiranje misija i operacija ZSOP-a.

Kao što je općenito priznato, cjelokupno međunarodnom osoblju, i upućenom i ugovornom, trebalo bi osigurati osposobljavanje prije razmještanja na područje misije. Važnost primjerenog osposobljavanja prije razmještanja spomenuta je kao jedan od pet najvažnijih nalaza godišnjeg izvješća EU-a o stečenim iskustvima iz područja ZSOP-a za 2013. Uz redovito osposobljavanje prije razmještanja na područje misije koje je organizirano u okviru ENTRi-ja, putem mreže ESDC-a ponuđena je isto tako pilot aktivnost „Pripremno osposobljavanje za misije ZSOP-a”. Tečaj u okviru osposobljavanja prije razmještanja na područje misije prvenstveno pohađa upućeno osoblje. ESVD će raditi na nacrtu nove politike osposobljavanja s ciljem da, između ostalog, uspostavi održivo rješenje za osposobljavanje prije razmještanja upućenog i međunarodnog ugovornog osoblja.

Druge važne aktivnosti osposobljavanja bile su, između ostalog, usmjerene na pitanja kao što su priprema mogućih budućih viših voditelja misija u misijama i operacijama ZSOP-a, strateško planiranje operacija i misija ZSOP-a, odnosi EU-a i Kine, reforma sigurnosnog sektora, vladavina prava, analiza sukoba i osjetljivost na sukobe te međunarodni standardi za zaštitu pojedinaca i skupina.

EUMC je nastavio provoditi niz djelovanja⁷⁵ usmjerenih na poboljšanje vojnog osposobljavanja i izobrazbe u širem okviru sustava osposobljavanja u području ZSOP-a. EUMS je na strateškoj razini osnažio strukturirani dijalog s tijelima NATO-a zaduženima za osposobljavanje u obliku neformalnih rasprava osoba dviju organizacija, kako bi se utvrdila područja zajedničkog interesa za obje organizacije i optimizirala uporaba oskudnih resursa namijenjenih osposobljavanju u interesu svih država članica EU i na temelju načela uključenosti. EUMS je u tom kontekstu razvio okvirni postupak utvrđivanja zahtjeva vojnog osposobljavanja u ZSOP-u⁷⁶ uzimajući pritom u obzir posao koji je obavio NATO i usmjerujući napore na odabrane discipline (npr. kibernetička obrana, planiranje operacija ZSOP-a ili civilno-vojna suradnja).

Planirana zajednička vježba EU-a i NATO-a, CME-CMX 15, odgođena je u 2014. unatoč naporima EU da se ona ostvari.

1.3. Koncepti aktivnosti ZSOP-a

Razvoj koncepata, standardizacije i najbolje prakse važan je čimbenik jačanja operativne djelotvornosti. U tom kontekstu pojam „koncept” shvaća se tako da se odnosi na alat koji služi vođenju djelovanja ZSOP-a u zadanom području. Zadržavanje niza koncepata, standardnih operativnih postupaka i najbolje prakse pod stalnim preispitivanjem, kao i razvijanje novih modela važno je stoga za postavljanje temelja za djelotvornije planiranje, provođenje i potporu misija i operacija. Taj proces temelji se na stečenim iskustvima iz EU-ovih vlastitih misija i operacija upravljanja krizama, kao i na iskustvu drugih međunarodnih aktera.

⁷⁵ Vojno osposobljavanje i obrazovanje u EU-u – Konačni nacrt akcijskog plana za kratkoročne prijedloge, dok. ESVD 02648/2/14 od 4. veljače 2014.

⁷⁶ Okvirni postupak za upravljanje zahtjevima vojnog osposobljavanja u ZSOP-u, dok. ESVD 000945/8/14 REV8.

U vojnom sektoru ta se zadaća ostvaruje putem programa provedbe konceptualnog razvoja na koji utječu plan razvoja kapaciteta Europske obrambene agencije, inicijative koje se razvijaju u ime predsjedništva Vijeća EU-a ili država članica EU-a, kretanja koja proizlaze iz postupaka u vezi sa stečenim iskustvom iz operacija/misija ZSOP-a i/ili iz konceptualnog rada partnerskih međunarodnih organizacija.

U 2014. postojala su 33 projekta za razvoj koncepata, a uspješno je dovršeno 12 koncepata.

U civilnom sektoru Služba za planiranje i vođenje civilnih operacija izradila je završnu verziju Smjernica za pripremu pravila za uporabu sile u civilnim misijama ZSOP-a koje su države članice odobrile 18. rujna. Države članice također su se usuglasile u vezi s operativnim smjernicama za aktivnosti mentorstva, praćenja i savjetovanja (MMA) u civilnim misijama ZSOP-a – pitanju koje poprima sve veću važnost u mnogim tekućim misijama.

I u vojnom i u civilnom sektoru, u skladu s zaključcima Europskog vijeća u prosincu 2013., nastavljene su rasprave o tome kako osigurati brz razmještaj.

Neka od pitanja o kojima se raspravljalo obuhvaćala su civilnu/vojnu suradnju. Koncept EU-a za logističku potporu vojnim operacijama i misijama koje vodi EU mogao bi s vremenom omogućiti užu suradnju s civilnim misijama pod vodstvom EU-a budući da su u njemu navedene različite mogućnosti za izvršenje logističkih funkcija. Koncept zdravstva i medicine u okviru misija i operacija upravljanja krizama koje vodi EU sastavljen je u suradnji vojnih i civilnih struktura, a cilj mu je pružiti sažete i dosljedne smjernice za najbolje moguće pružanje medicinske potpore civilnim misijama i vojnim operacijama.

U pogledu suradnje sa UN-om, EU i UN dogovorili su se o modalitetima koordinacije tijekom planiranja misija/operacija što je već uspješno primijenjeno u slučaju Malija. Vojni odbor Europske unije dovršio je koncept EU-a za vojna razmještanja EU-a u svrhu potpore mirovnim operacijama UN-a koji sadrži smjernice za planiranje razmještanja EU-a koja uključuju povezivanje misija s UN-om, preuzimanje misija UN-a ili zajednička razmještanja s UN-om. EU i UN također su se usuglasili o detaljnim modalitetima daljnjeg rada na konceptima i smjernicama te su u nekoliko navrata razmijenili mišljenja o konceptualnim temeljima rada na reformi sigurnosnog sektora.

2. Jačanje učinkovitosti

2.1. Partnerstva

Suradnja s partnerima za Europsku uniju predstavlja sastavni dio sveobuhvatnog pristupa. Partnerstva EU-u omogućuju da se nadoveže na znanje, stručnost i posebne kapacitete svojih partnera te da ih istovremeno približi EU-u. Suradnja s partnerima u području ZSOP-a dodatno je razvijena unutar postojećih dogovorenih okvira i uz potpuno poštovanje temeljnog načela samostalnosti odlučivanja EU-a. Prioritet se dao partnerima koji s EU-om dijele zajedničke vrijednosti i načela te koji su sposobni i voljni podupirati napore EU-a u području upravljanja krizama.

Nedavno pokrenute misije i operacije ZSOP-a uživale su široku političku i praktičnu potporu nekoliko partnera. Gruzija se satnijom laganog pješastva pridružila misiji EUFOR RCA pruživši time drugi po veličini doprinos; misiji je doprinos ponudila Srbija; Crna Gora, Republika Moldova, Švicarska i Srbija sudjeluju u misiji EUTM Mali; Australija se po prvi puta pridružila misiji EUCAP Nestor; Ukrajina je dala doprinos Pomorskim snagama Europske unije (EU NAVFOR) Somalia – Operacija Atalanta u obliku fregate (riječ je o najvećem dosadašnjem doprinosu Ukrajine), a Novi Zeland u obliku izviđačke letjelice.

U 2014. petnaest zemalja partnera (Australija, Albanija, Kanada, Čile, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Gruzija, Crna Gora, Novi Zeland, Norveška, Republika Moldova, Srbija, Švicarska, Turska, Ukrajina i SAD) sudjelovali su deset misija i operacija ZSOP-a te su činile oko 8 % ukupno razmještenog osoblja. Druge inicijative praktične suradnje obuhvaćaju doprinos Ukrajine i bivše jugoslavenske republike Makedonije borbenim skupinama EU-a, pomorsku pratnju Kine plovilima Svjetskog programa za hranu (WFP) te dvije pomorske vježbe s operacijom EUNAVFOR; zajedničku pomorsku vježbu Japana i operacije EUNAVFOR te projekte za potporu nekoliko misija ZSOP-a, među ostalim u Nigeru; kontinuirana potpora Kanade projektu misije EUTM Mali. Suradnja s SAD-om nastavljena je, među ostalim, na Kosovu, u DR Kongu i na Rogu Afrike / u Somaliji te na međuvojnoj razini s EUCOM-om i AFRICOM-om.

Mreža partnerstava ZSOP-a dodatno se proširila na Aziju i Latinsku Ameriku potpisivanjem okvirnih sporazuma o sudjelovanju u operacijama upravljanja krizama koje predvodi EU s Čileom i Kolumbijom (prvi partneri u Latinskoj Americi) i Republikom Korejom (prvi u Aziji, drugi u Aziji / na Pacifiku nakon Novog Zelanda). Stupanjem na snagu tih sporazuma otvorit će se novi prostor za dijalog i konkretnu operativnu suradnju.

Multilateralna razina suradnje istočnog partnerstva u području ZSOP-a nadovezala se na vrlo dobre bilateralne odnose s Gruzijom, Republikom Moldovom i Ukrajinom.

Radna skupina Istočnog partnerstva o suradnji u području zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) osnovana u lipnju 2013. omogućila je oko petnaest dijaloga i aktivnosti osposobljavanja u 2014., među ostalim i tečajeve i seminare u Bruxellesu i Kijevu, pravnu radionicu, okrugli stol o civilnim kapacitetima, promatranje vježbe borbene skupine u Švedskoj, terenski posjet misiji ZSOP-a u Gruziji i konferenciju s civilnim društvom u Vilnius.

Partnerstvo EU-a i UN-a i suradnja u vezi s upravljanjem krizama postali su „način života”, nadovezujući se na iskustvo zajedničkog rada na različitim lokacijama operacija (Mali, Srednjoafrička Republika, DR Kongo, Somalija) popraćenog redovnim dijalogom na visokoj razini upravljačkog odbora EU-a i UN-a za upravljanje krizama te zajedničkim sastancima osoblja. Akcijski plan EU-a za potporu mirovnim operacijama UN-a završio je, a među ostalim postignućima doveo je do uspostave modaliteta koordinacije za postupke planiranja, koncepte, osposobljavanja i vježbe te stečena iskustva tih dviju organizacija. Kako bi se održao odličan zamah razmatra se pokretanje popratne inicijative u svrhu utvrđivanja budućih strateških prioriteta.

EU i NATO oboje smatraju da su krize u istočnom i južnom susjedstvu značajno promijenile stvarnost sigurnosti Europe i šire transatlantske zajednice.

Posljedice tih kriza dodatno su ojačale značaj zaključaka Europskog vijeća iz prosinca 2013. o unaprjeđenju programa europske obrane i sigurnosti, uključujući i suradnju s NATO-om.

EU je prisustvovao sastanku na vrhu NATO-a u Walesu 4. i 5. rujna 2014. i pozdravio odgovarajuće rezultate. Kao prethodnih godina EU i NATO nastavili su postupnu provedbu konkretnih prijedloga za praktičnu suradnju tih dviju organizacija kako ih je u 2011. Visoka predstavnik proslijedila NATO-u i u skladu s mandatom koji je Europsko vijeće dalo na sastanku u rujnu 2010.

To je obuhvaćalo redovne sastanke Visoke predstavnice i glavnog tajnika NATO-a, uzajamna izvješća radnim skupinama o pitanjima od zajedničkog interesa (kao što su kriza u istočnom i južnom susjedstvu, Kosovo, pomorska sigurnost, itd.), održavanje dvaju neformalnih sastanaka NAC-a i PSO-a o Ukrajini, interakcije sa saveznicima iz NATO-a izvan EU-a u sastavu PSO + 7 i PSO + 9. Neformalni kontakti između osoblja te dvije organizacije nastavili su doprinositi dodatnom jačanju uzajamne osviještenosti i razumijevanja aktivnosti, doprinoseći tako izbjegavanju nepotrebnog udvostručavanja napora i osiguravanju komplementarnosti i sinergija u područjima u kojima su obje organizacije aktivno angažirane.

Uspješno predsjedanje EU-a Kontaktnom skupinom za piratstvo uz obalu Somalije (CGPCS) u 2014. omogućilo je jedinstvenu priliku za razvoj dodatnih veza sa zemljama prisutnima u regiji. Aktivnosti CGPCS-a regionalizirane su, a IOC, Mauricijus, UAE i Sejšeli počeli su supredsjedati različitim skupinama.

EU je od jeseni 2013. do proljeća 2014. supredsjedao skupinom za potporu između sastanaka o mjerama izgradnje povjerenja i preventivnoj diplomaciji regionalnog foruma ASEAN-a te s njom povezanim dijalogom dužnosnika iz područja obrane, što je naglasilo spremnost EU-a na jačanje suradnje s azijskim partnerima.

Partnerstvo također uključuje suradnju s nevladinim organizacijama i civilnim društvom. ESVD je aktivno surađivao s Europskim uredom za vezu za izgradnju mira (EPLO) – mrežom mirovnih nevladinih operacija i s instrumentom mreže za dijalog s civilnim društvom (CSDN) s naglaskom na Ukrajinu, Gruziju, Afganistan i Somaliju. ESVD u Bruxellesu te misije i operacije ZSOP-a na terenu također surađuju s civilnim društvom na široj razini, među ostalim i s borcima za ljudska prava i prava žena.

2.2. Borbene skupine i brzo reagiranje

Nastavljen je rad u cilju odgovora na poziv Europskog vijeća iz prosinca 2013. za unaprjeđenje kapaciteta EU-a za brzo reagiranje, među ostalim poboljšanjem upotrebljivosti i mogućnosti razmještanja borbenih skupina EU-a. Korak naprijed ostvaren je preispitivanjem koje je pokrenuo ESVD sveobuhvatnog koncepta brzog vojnog reagiranja EU-a i podređenih konceptata za zračni i pomorski odgovor zajedno s izradom novog koncepta za brzi kopneni odgovor. To uključuje jačanje modularnosti borbenih skupina EU-a kako bi bile prilagodljivije cijelom rasponu mogućih misija i zadaća. Nadalje, na razini ministara nastavile su se rasprave o temeljnom pitanju političke volje koje se smatra ključnim za poboljšanje njihove operativne upotrebljivosti.

Tijekom 2014. poboljšana je raspored ponuda i obveza borbenih skupina EU-a što je olakšano i značajnim smanjenjem međunarodnih vojnih operativnih obveza država članica u drugim dijelovima svijeta (npr. u Afganistanu).

3. Veća dosljednost

3.1. Poveznica između unutarnje i vanjske sigurnosti

U zaključcima Vijeća o ZSOP-u iz studenoga 2013. navedeno je da „Vijeće naglašava da su unutarnje i vanjske dimenzije sigurnosti sve više međusobno povezane. Vijeće naglašava važnost daljnjeg jačanja poveznica između ZSOP-a i aktera u području slobode/sigurnosti/pravde (FSJ) kako bi se omogućilo veće razumijevanje ciljeva i osigurale uzajamne koristi. To će, između ostalog, doprinijeti rješavanju važnih horizontalnih pitanja poput nezakonitog useljavanja, organiziranog kriminala i terorizma. U tom kontekstu trebalo bi, prema potrebi, dodatno povećati doprinos agencija EU-a (EUROPOL, FRONTEX i CEPOL) i INTERPOLA ZSOP-u.”

U zaključcima Europskog vijeća od 26. i 27. lipnja 2014. spomenuto je da „odgovor na brojne izazove u području slobode, sigurnosti i pravde leži u odnosima s trećim zemljama, a u odnosu na to potrebno je poboljšati povezanost između unutarnjih i vanjskih politika EU-a.”

U okviru plana „Jačanje veza između ZSOP-a i slobode, sigurnosti i pravde”⁷⁷ u studenome 2014. Političkom i sigurnosnom odboru i Stalnom odboru za unutarnju sigurnost predstavljeno je treće godišnje izvješće o napretku⁷⁸.

U tijeku je dovršetak djelovanja utvrđenih u tom političkom okviru. To predstavlja dovršetak ključnog dijela aktualnog plana za ZSOP / slobodu sigurnost i pravdu. Njegova provedba popraćena je dinamikom postupne konsolidacije službi ESVD-a. Uveden je usmjeren pristup „odozgo prema dolje”, posebice u vezi s agencijama EU-a. Kao posljedicu toga uspostavljeni su radni dogovori s Europolom i Frontexom.

Jačanje suradnje s Interpolom u vezi sa ZSOP-om u trebalo bi doprinijeti toj usklađenosti.

Politički i sigurnosni odbor i Stalni odbor za operativnu suradnju u području unutarnje sigurnosti (COSI) pozvali su Skupinu za podršku COSI-ju i CIVCOM u suradnji s relevantnim službama Komisije i ESVD-a i relevantnim predstavnicima agencija za pravosuđe i unutarnje poslove da uzmu u obzir raspravu održanu na sastanku PSO-a/COSI-ja 11. studenoga 2014. i da razrade moguće konkretne prijedloge o načinu jačanja suradnje između misija i operacija ZSOP-a i aktera u području slobode sigurnosti i pravde.

Nedavnom Komunikacijom Komisije o europskom programu sigurnosti u kojoj je predstavljena obnovljena Strategija unutarnje sigurnosti (ISS) za razdoblje 2015. – 2020. poziva se na dodatno povećanje operativnosti veze između unutarnje i vanjske sigurnosti te daljnje jačanje veza između pravosuđa i unutarnjih poslova i ZSOP-a.

⁷⁷ Vidi Vijeće Europske unije, Jačanje veza između ZSOP-a i slobode, sigurnosti i pravde – nacrt plana, 18173/11, 5.12.2011.

⁷⁸ Dok. 14854/14

3.2. Civilno-vojne sinergije

Rad na promicanju sinergija u razvoju civilnih i vojnih kapaciteta vodio se prema zaključcima Europskog vijeća iz prosinca 2013. te su mu služili kao predložak. U njemu je značajno istaknuta potreba za većom sinergijom u razvoju kapaciteta.

Od posebne je važnosti priznanje sve više dvojne prirode kapaciteta i tehnologije te stoga znatnog potencijala za sinergije između civilnog i obrambenog istraživanja koje podupire razvoj kapaciteta. Europska obrambena agencija i ESVD u tom su pogledu povezani s radom Komisije na pripremnom djelovanju za istraživanja u vezi sa ZSOP-om.

DIO II.: POGLED UNAPRIJED NA 2015.

Mnoge od velikih kriza u 2014. i prethodnih godina gotovo će se sigurno nastaviti i tijekom 2015. U skladu sa zaključcima Europskog vijeća iz prosinca 2013. obavljat će se važan rad na podupiranju pristupa i instrumenta vanjskog djelovanja EU-a čiji je cilj suočavanje sa sve zahtjevnijim europskim susjedstvom i okolnostima u svijetu koji se mijenja.

1. Susjedstvo

Tijekom godine odvijat će se proces preispitivanja Europske politike susjedstva s ciljem povećanja njezine učinkovitosti i sposobnosti odziva na različite ciljeve i izazove u susjedstvu.

EU priznaje da su širi zemljopisni kontekst naših partnera i njihovi odnosi sa svojim susjedima važni aspekti koji utječu na EPS. EU i njegovi partneri imaju isključivo pravo suvereno odlučivati o tome na koji način žele nastaviti sa svojim odnosima.

EU će posvetiti znatnu pozornost jačanju svojih strateških komunikacija u svrhu potpore politikama EU-a te će pritom poduzimati proaktivne mjere za povećanje otpornosti javnosti na manipulacije informacijama koje provode treće strane.

U pogledu **istočnog susjedstva** pažnja će biti usmjerena na rješavanje izazova u vezi s odnosima s **Ukrajinom i Rusijom**. Europska unija će u vezi s Ukrajinom nastaviti podupirati njezin suverenitet i teritorijalnu cjelovitost te napore u cilju postizanja održivog mirnog rješenja sukoba u istočnim dijelovima zemlje na temelju sporazumâ iz Minska. EU će uvjetovanjem konkretnih reformskih koraka nastaviti pružati pomoć vladi Ukrajine u vezi s potrebnim političkim i gospodarskim reformama. EU ujedno daje potporu Ukrajini putem civilne misije EUAM Ukraine. U prvoj polovici godine održana su dva važna sastanka na visokoj razini: sastanak na vrhu EU-a i Ukrajine u Kijevu i međunarodna konferencija za potporu Ukrajini u Kijevu.

Sastanak na vrhu Istočnog partnerstva u Rigi (21. i 22. svibnja) pružio je važnu priliku za razmatranje postojećeg stanja te je na njemu utvrđeni program daljnjeg razvoja Istočnog partnerstva. EU je u punoj mjeri predan Istočnom partnerstvu te ponovno ističe cilj razvoja osnaženih i diferenciranih odnosa EU-a i njegovih šest suverenih i neovisnih partnera. Obuhvat i intenzitet suradnje ovise o ambicijama i potrebama EU-a i partnera, kao i o brzini reformi. Posebni naponi trebali bi se posvetiti naprednoj suradnji u izgradnji države, mobilnosti i međuljudskim kontaktima, tržišnim mogućnostima i međusobnoj povezanosti. EU sa zanimanjem očekuje da sve države članice što je prije moguće ratificiraju sporazume o pridruživanju / o detaljnim i sveobuhvatnim područjima slobodne trgovine s Gruzijom, Republikom Moldovom i Ukrajinom.

EU ističe da će njihova provedba, kojom se pridonosi političkom pridruživanju tih zemalja Uniji i ekonomskoj integraciji s njom, predstavljati glavni prioritet EU-a i dotičnih partnera u nadolazećim godinama.

U **Republici Moldovi** pažnja će biti usmjerena na pomaganje novoj vladi u ključnim reformama (pravosuđe, financijski sektor, uvjeti ulaganja, borba protiv korupcije), kao i u vezi s reformom sektora sigurnosti.

U **Gruziji** će rad biti usmjeren na podršku neometanoj provedbi Sporazuma o pridruživanju / detaljnog i sveobuhvatnog područja slobodne trgovine i sve većoj neovisnosti sudstva i ureda tužitelja što je ključno za modernizaciju zemlje. Strateško preispitivanje misije EUMM Georgia u 2014. dovelo je do dvogodišnjeg produljenja mandata u kontekstu krize u Ukrajini. U 2015. neće biti promjena u odobrenoj snazi, ali nakon zadnjeg preispitivanja plana operacije struktura misije poboljšana je kako bi ostvarila bolje rezultate u trenutačnom operativnom okruženju (tj. usmjerenost na analitičnije izvješćivanje, fleksibilnost timova u uredima na terenu, uvođenje projekta za jačanje aktivnosti misije u području izgradnje povjerenja).

U pogledu drugih triju istočnih partnera u 2015. će se pokazati rezultati priprema konkretnih inicijativa usmjerenih na utvrđivanje mogućnosti za novi bilateralni sporazum s Armenijom (koji se nastavlja na Deklaraciju iz Vilniusa iz 2013.); i s Azerbajdžanom koji će iznijeti nacrt novog bilateralnog strateškog sporazuma kojim se zamjenjuje sporazum o pridruživanju i strateškom partnerstvu za modernizaciju. Bit će potrebno takav nacrt propisno razmotriti. U pogledu Bjelarusa nastaviti će se otvaranje s ciljem ostvarivanja potencijalnih rezultata (uključujući sporazume o pojednostavljenju izdavanja viza i ponovnom prihvatu i otvaranje pregovora za partnerstvo za mobilnost). EU je spreman nastaviti suradnju s Minskom u skladu s 29 koraka koje je dogovorilo Vijeće, a na temelju napretka u vezi s ljudskim pravima, demokratizacijom i političkim zatvorenicima.

Radna skupina Istočnog partnerstva o suradnji u području Zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) nastaviti će rad u skladu sa svojim mandatom s ciljem daljnjeg razvoja suradnje.

Događaji u **južnom susjedstvu** ostat će na vrhu dnevnog reda na razini EU-a i na međunarodnoj razini. Brojni aktualni sukobi u regiji zahtijevat će preispitivanje politike susjedstva i povećane sinergije između država članica te politika i instrumenata EU-a.

U Barceloni se 13. travnja održao neformalni ministarski sastanak s južnim partnerima o budućnosti europske politike susjedstva na kojem se okupilo 36 ministara vanjskih poslova, Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije, povjerenik Hahn i drugi predstavnici regionalnih organizacija. Na njemu su države članice EU-a i Južnog susjedstva mogli razmijeniti mišljenja o procesu preispitivanja europske politike susjedstva i time osigurati načelo odgovornosti za proces.

Stanje u Siriji i Iraku zahtijevat će kontinuirane napore i pažnju, među ostalim i u cilju podupiranja napora za poraz ISIL-a/Daiša. U sklopu toga prioritet će biti provedba „regionalne strategije EU-a za Siriju i Irak te prijetnju koju predstavlja ISIL/Daiš”. U Iraku će naponi biti usmjereni na podupiranje nove iračke vlade u naporima da stabilizira Irak i smiri stanje u njemu te da izgradi uključivo političko okruženje. U slučaju Sirije EU će poduprijeti napore posebnog izaslanika UN-a Staffana de Misture u cilju postupnog smanjivanja nasilja i stvaranja okruženja povoljnog za proces koji vodi do političke tranzicije. To će uključivati mobilizaciju instrumenata koji su nam na raspolaganju. Komisija je objavila iznos od 1 milijarde EUR za provedbu navedene strategije u razdoblju 2015. – 2016. U kontekstu preispitivanja proračuna prednost će biti dana istraživanju mogućnosti boljeg utvrđivanja prioriteta u korist kratkoročne i dugoročne humanitarne, stabilizacijske i razvojne pomoći u cilju odgovora na tekuće krize.

EU će također nastaviti surađivati s međunarodnim i regionalnim parterima na ublažavanju učinka destabilizacije koji sukobi u Siriji i Iraku imaju na susjedne zemlje, među ostalim i učinka dolaska velikog broja izbjeglica. Libanon je i dalje osobito izložen riziku, a EU će nastaviti suradnju s vlastima te pružati potporu zajednicama domaćinima i libanonskim oružanim snagama. U Jordanu će EU i dalje poticati političku reformu, promicati provedbu Akcijskog plana europske politike susjedstva te pružati potporu zajednicama domaćinima. Doprinos Turske kao domaćina izbjeglicama trebat će se i dalje priznavati i adekvatno podupirati.

Žurno je potreban napredak u **bliskoistočnom mirovnom procesu**.

Mnogim tragičnim događanjima u 2014. istaknula se potreba za ponovnim stvaranjem novog političkog okvira kojim će se omogućiti nastavak pregovora. EU će i dalje biti aktivno uključen te će nastaviti raditi za mir, i unutar Kvarteta, s obje strane, kao i s arapskim državama i drugim članovima međunarodne zajednice. Cilj ostaje dvodržavno rješenje temeljeno na sporazumu o svim konačnim statusnim pitanjima koje bi ispunilo legitimne težnje Izraelaca i Palestinaca. U slučaju konačnog sporazuma o statusu EU objema stranama nudi paket političke, gospodarske i sigurnosne potpore koji obuhvaća i „posebno privilegirano partnerstvo” bez presedana.

U temeljnom je interesu EU-a da se završi sukob i da se istodobno razviju bliski odnosi s obje strane. U Strateškom preispitivanju misije EUBAM Rafah početkom 2015. naglašena je želja EU-a i šire međunarodne zajednice za olakšanjem pristupa pojasu Gaze i izvan njega te smanjenjem ograničenja kretanja u pojasu Gaze i izvan njega. ZSOP bi mogao imati važnu ulogu čimbenika u tom pogledu tako da bi, čim to politički i sigurnosni uvjeti dopuste, trebalo razmotriti ponovni razmještaj misije EUBAM Rafah s potencijalno širom geografskom ulogom. EUPOL COPPS i dalje pruža ključnu pomoć u uspostavi samoodržive palestinske civilne policije i palestinskog pravosudnog sektora. U strateškom će preispitivanju, ponovno početkom 2015. biti zatražen nastavak mandata te misije.

Bit će potrebno pojačati suradnju sa zemljama Zaljeva na regionalnoj i bilateralnoj razini, osobito u cilju rješavanja zajedničkih izazova u našem zajedničkom susjedstvu, a posebice pošasti nasilnog ekstremizma i terorizma. U Dohi je 24. svibnja 2015. održan ministarski sastanak EU-a i Vijeća za suradnju u Zaljevu.

U Jemenu će EU nastaviti poticati sve strane na postizanje održivog političkog rješenja u skladu s postojećim uključivim okvirom za tranziciju. To je jedini način za rješavanje trenutačnih izazova te zemlje na području i sigurnosti i gospodarstva te za čuvanje jedinstva i teritorijalne cjelovitosti Jemena. Široki konsenzus među političkim akterima trebao bi dovesti do dovršetka i donošenja novog ustava. Međutim taj će proces vjerojatno ostati složen i krhak tijekom cijele godine, dok političkoj nesigurnosti doprinose veliki politički gospodarski i sigurnosni rizici. Vlasti će se osobito morati hitno pozabaviti prijetnjom koja proizlazi iz terorističkih aktivnosti.

Ključno će biti posvećivanje veće pažnje **Maroku i Tunisu** i suradnja s njima. I Maroko i Tunis ostvarili su znatan napredak u tranziciji prema većoj demokraciji pa će od ključne važnosti biti pružiti ohrabrenje i potporu poticanju važnog procesa donošenja i provedbe demokratskih reformi, kao i označiti jasno prepoznavanje njihova privilegiranog statusa i strateške važnosti ovog partnerstva za EU. Glavni sljedeći korak za obje zemlje jest provedba partnerstva za mobilnost i napredak u pregovorima u vezi sa sporazumom o detaljnoj i sveobuhvatnoj slobodnoj trgovini. S obzirom na intenzivne odnose s Tunisom, EU će tijekom 2015. pokrenuti dijalog o sigurnosti i terorizmu s tuniskim vlastima. Tunis će, nadalje, uskoro započeti pregovore kako bi se od 2016. pridružio programu Obzor 2020.

Drugi prioritet bit će ponovno razmatranje angažmana EU-a u Egiptu. U tijeku je postupni nastavak sporazuma o pridruživanju, kao i pripremni rad za pregovore o akcijskom planu (ENP). Cilj je ostvariti suradnju s Egiptom s ciljem podupiranja te zemlje i njenog naroda u tranziciji uz raspravu o spornim pitanjima posebice u području ljudskih prava i temeljnih sloboda.

U Libiji EU podupire napore UN-a za postizanje dogovora između strana u cilju uspostave vlade nacionalnog jedinstva kao glavnog načina izlaska iz stanja političkog i sigurnosnog zastoja u kojem se Libija od nedavno nalazi. Proces političke tranzicije, uspostava trajnog prekida vatre, poboljšanje sigurnosti (uključujući raspuštanje paravojnih skupina) te izgradnja javnih institucija i dalje će ovisiti o napretku u tom pogledu. Kako bi se libijskoj vladi nacionalnog jedinstva pomoglo u tom pogledu, mogao bi se iskoristiti velik broj mogućnosti iz područja ZSOP-a u vezi s potporom instrumenata EU-a. U tijeku je pomno planiranje ZSOP-a, a na njega će dodatno utjecati rezultat dijaloga UN-a (uključujući moguće posebne zahtjeve za potporu EU-a) te razmatranja država članica na razini Vijeća. Odluku će biti potrebno donijeti i o budućnosti misije EUBAM Libya koja trenutačno smanjuje broj osoblja na troje sa sjedištem u Tunisu i o tome može li ju se, prema potrebi, ponovno obnoviti u cilju ponovnog pokretanja provedbe sposobnosti integriranog upravljanja granicama u Libiji. EU će vladi nacionalnog jedinstva pružiti odgovarajuću podršku nakon njezine uspostave.

EU će nastaviti raditi na pozitivnoj dinamici razvoja odnosa s Alžirskom. Dovršetak Akcijskog plana europske politike susjedstva bit će prioritet. U 2015. pokrenut je dijalog EU-a i Alžira o energetske pitanjima. EU će s Alžirskom produbiti suradnju o pitanjima sigurnosti i suzbijanja terorizma.

EU će i dalje promicati regionalnu suradnju u regiji Sredozemlja, posebice poticanjem pokretanja konkretnih i korisnih projekata u kontekstu Unije za Mediteran, jačanjem dijaloga s Ligom arapskih država i promicanjem većeg regionalnog dijaloga i suradnje u Magrebu.

U odnosu na južno susjedstvo, rješavanje problema migracija i krijumčarenja migranata te relevantni sigurnosni izazovi bit će glavni prioritet na Sredozemlju. Odgovorom se moraju uspostavljati učinkovite veze unutarnje i vanjske dimenzije migracijske politike oslanjajući se na već uspostavljene instrumente, među ostalim i na Radnu skupinu za Sredozemlje i mjere predviđene na temelju zaključaka Vijeća o migracijama od listopada 2014.

2. Europa i srednja Azija

U vezi s Rusijom EU će morati rješavati mnoge izazove i pronaći nove načine upravljanja odnosom. Nakon što je Rusija ilegalno pripojila Krim i kontinuirano destabilizira istočnu Ukrajinu nemoguće je nastaviti „po starom”. Politika EU-a o nepriznavanju nelegalnog pripojenja Krima zadržat će se, a Unija će nastaviti svoju politiku dvosmjernog diplomatskog angažmana u svrhu potpore političkom rješenju na temelju sporazumâ iz Minska u kombinaciji, prema potrebi, s ciljanim mjerama ograničavanja. Napredak prema rješavanju krize u Ukrajini ostat će preduvjet za ponovni angažman u mnogim područjima od zajedničkog interesa.

Rusija je istodobno i dalje bitan geopolitički akter s kojim EU ima niz zajedničkih interesa unatoč činjenici da ta zemlja provodi agresivnu politiku u svom susjedstvu i da se na unutarnjem planu suočava s velikim poteškoćama. EU će nastaviti pratiti stanje u vezi s ljudskim pravima.

Pristup Rusiji morat će odražavati tu zahtjevnu stvarnost. EU i Rusija morat će održavati suradnju unutar skupine G20 u pitanjima poput klimatskih promjena i terorizma te u pitanjima međunarodne sigurnosti poput Sirije, Libije, iranskog nuklearnog programa i bliskoistočnog mirovnog procesa.

EU će istodobno i dalje pozivati Rusiju da poštuje svoje međunarodne obveze, kao na primjer u vezi s poštovanjem suverenosti i teritorijalne cjelovitosti drugih zemalja, WTO-om, vladavinom prava i pitanjima dobrog upravljanja. Dugoročno bi svima od koristi moglo biti šire područje gospodarskog prosperiteta na temelju pravila WTO-a i suverenog odlučivanja diljem Europe i izvan nje.

Tijekom 2015. EU će ostati u potpunosti angažiran na zapadnom Balkanu u skladu s ciljevima procesa stabilizacije i pridruživanja i zaključcima Vijeća u tom području, posljednji put 15. i 16. prosinca 2014. Početkom 2015. predviđamo prvi niz dijaloga Beograda i Prištine nakon uspostave nove vlade u Prištini. Opći cilj jest normalizacija odnosa, a provedba sporazuma iz travnja 2013. bit će prioritet tijekom cijele godine. Što se tiče Bosne i Hercegovine, u skladu sa zaključcima od 15. prosinca 2014., EU očekuje potvrdu diljem cijelog političkog spektra obveze u pisanom obliku o reformama koje su potrebne za pokretanje stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te postizanje konkretnog napretka na putu te zemlje prema EU-u.

Suradnja EU-a s bivšom jugoslavenskom republikom Makedonijom ostat će bliska kao i prethodnih godina; osobita pažnja bit će posvećena domaćem političkom dijalogu u sklopu kojeg rizik dodatnog pogoršanja zahtijeva napore sviju strana usmjerene na ublažavanje. Nakon odluke iz lipnja 2014. o dodjeli statusa kandidata Albaniji, 2015. bit će važna godina za produbljivanje napora u vezi s reformama. Lokalni izbori prije ljeta također će zahtijevati temeljitu pripremu i dobro upravljanje. U Crnoj Gori tijekom 2015. glavni prioritet trebat će biti provedba reformi.

U vezi s **dugotrajnim sukobima** EU će nastaviti usko surađivati s Organizacijom za europsku sigurnost i suradnju (OESS).

U vezi s **Turskom** hitni prioritet jest postići dodatnu suradnju u vezi s vladavinom prava i temeljnim pravima te poticati dodatne reforme. EU će nastaviti podupirati kurdski mirovni proces. U kontekstu borbe protiv ISIL-a/Daiša Turska će i dalje ostati važan partner u rješavanju ekstremizma u Siriji i Iraku i zajedničke prijetnje stranih boraca.

EU će također iskoristiti mogućnosti da podsjeti da se od Turske očekuje aktivno podupiranje pregovora s ciljem rješenja ciparskog problema.

Početkom godine radit će se na **preispitivanju strategije EU-a za srednju Aziju** iz koje će proizaći novi zaključci Vijeća u lipnju. Imenovanje novog PPEU za srednju Aziju ponovno potvrđuje predanost EU-a regiji te će osigurati određeni zamah u tom pogledu. Dijalog o sigurnosti na visokoj razini EU-a održat će se u ožujku u Dušanbeu.

Unaprjeden Sporazum o partnerstvu i suradnji s Kazahstanom parafiran je 20. siječnja 2015. Kazahstan će biti domaćin ministarskom sastanku EU-a i srednje Azije, moguće u srpnju.

Napokon, tijekom prve polovice godine nastojat ćemo završiti pregovore o obnovi **EGP-a i Norveških financijskih mehanizama**. Također ćemo otvoriti pregovore o sporazumu o pridruživanju s Andorom, Monakom i San Marinom. Od Švicarskog saveznog vijeća očekuje se da će pristupiti Komisiji nakon donošenja nacrtu provedbenog zakona za ustavne članke od 9. veljače 2014. i pregovaračkog mandata za ponovno pregovaranje o sporazumu o slobodnom kretanju osoba.

Arktik je regija od sve veće strateške važnosti. Budući da je uklonjen prigovor Kanade, EU nastoji formalizirati svoj status promatrača u Arktičkom vijeću do sljedećeg ministarskog sastanka Arktičkog vijeća u travnju 2015. Rasprava u sklopu Komisijine skupine za vanjsko djelovanje (CGEA) mogla bi biti predviđena na proljeće, nakon čega bi slijedilo savjetovanja s vanjskim akterima. Zatim bi se mogle poduzeti pripreme za Komunikaciju početkom 2016.

3. Afrika

EU i dalje ima dva glavna prioriteta u vezi s **Afrikom**: potaknuti mir na afričkom kontinentu sprečavanjem sukoba i terorizma te stvoriti blagostanje ubrzavanjem održivog rasta i razvoja. Naposljetku, EU i Afrika imaju zajednički interes u globalnim pitanjima poput klimatskih promjena, migracija i programa za razdoblje nakon 2015.

EU će raditi na održavanju pojačanog političkog dijaloga Afrikom, posebice s Afričkom unijom, na svim razinama i na provedbi prioriteta područja koja su određena za plan od 2014. do 2017.: mir i sigurnost; demokracija; dobro upravljanje i ljudska prava; ljudski razvoj, održivi i uključivi razvoj i rast te kontinentalna integracija; globalna i nadolazeća pitanja. EU pozdravlja tematsko usredotočenje AU-a za 2015. (osnaživanje žena i razvoj ususret afričkoj agendi za 2063.), kao i za 2016. (ljudska prava s naglaskom na rodna pitanja). Sveobuhvatni pristup i misije ZSOP-a ostat će u središtu aktivnosti EU-a pa će tako na afričkom kontinentu biti raspoređeno devet misija ZSOP-a.

Rog Afrike bit će i dalje bitan prioritet, a posebni predstavnik EU-a Alexander Rondos i delegacije EU-a i dalje će naporno raditi na stabilizaciji. U Somaliji od ključne će važnosti biti nadovezivanje na napredak ostvaren u područjima političke stabilnosti i sigurnosti i pomoć u boljoj konsolidaciji političkog procesa na saveznoj i regionalnoj razini. U Južnom Sudanu EU će i dalje podupirati postupak posredovanja koji vodi regija i surađivati sa svim stranama u postizanju održivog rješenja dugotrajnog sukoba.

Budući da su sigurnost i razvoj regije Sahel od ključnog interesa za EU, to će područje i dalje će biti predmet njegove pozornosti. EU se u tom smislu zalaže, putem regionalnog akcijskog plana, za provedbu Strategije za sigurnost i razvoj u Sahelu. Osobito će se usmjeriti na sprečavanje i suzbijanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma, mlade, migracije i mobilnost te upravljanje granicama i borbu protiv nezakonitog trgovanja i transnacionalnog organiziranog kriminala pomoću svih odgovarajućih instrumenata, među kojima su misije ZSOP-a u Nigeru i Maliju.

Europska unija je, kao jedan od posrednika, posebice putem svojeg posebnog predstavnika EU-a za Sahel, spremna pomoći stranama u **Maliju** u njihovim naporima za provedbu mirovnog sporazuma potpisanog 15. svibnja 2015. u Bamaku. U okviru svoga sveobuhvatnog pristupa EU se obvezuje da će se i dalje služiti svojim relevantnim instrumentima, uključujući misije ZSOP-a EUTM Mali i EUCAP Sahel Mali.

U Gvinejskom zaljevu prioritet će biti provedba Strategije EU-a o Gvinejskom zaljevu zajedno s akcijskim planom za Gvinejski zaljev koji će se uskoro usvojiti. Tekuća koordinacija s afričkim i međunarodnim partnerima bit će ključna s obzirom na sastanak na vrhu Afričke unije o pomorskoj sigurnosti i razvoju u Togou koji se planira za studeni 2015.

U regiji Velikih jezera EU će uz blisku koordinaciju s afričkim i međunarodnim partnerima usmjeriti svoje djelovanje na dva područja ključna za stabilnost: održavanje vjerodostojnih, mirnih i uključivih izbora u Burundiju i Demokratskoj Republici Kongu (DR Kongo) i neutralizaciju svih oružanih skupina u istočnom DR Kongu, a posebice FDLR-a.

U DR Kongu dijelovi zadaća misije EUSEC RDC prenijet će se na program Europskog fonda za razvoj PROGRESS, a ona će nastaviti provoditi svoj pojednostavljeni mandat sa znatno smanjenim osobljem. Misija će se zatvoriti 30. lipnja 2016.

U Srednjoafričkoj Republici (SAR) EU će nastaviti pružati jaku sigurnost i potporu ponovnoj izgradnji zemlje, među ostalim i doprinosom izborima u okviru programa potpore UN-a. Prijelazna operacija EUFOR RCA pokazala se izrazito uspješnom u podupiranju misije MINUSCA u stabilizaciji sigurnosne situacije u Banguiju. Operacija EUFOR RCA trenutačno predaje svoju nadležnost za dva gradska okruga misiji MINUSCA. Operacija će završiti 15. ožujka 2015. Nakon toga će uslijediti misija EUMAM RCA – neovisna vojna savjetodavna misija za potporu vlastima Srednjoafričke republike u pripremi nadolazeće reforme sigurnosnog sektora u bliskoj koordinaciji s misijom MINUSCA. Ona će pomagati oružanim snagama Srednjoafričke Republike (FACA) u upravljanju postojećom situacijom i izgradnji kapaciteta i kvalitete potrebne za ostvarenje cilja za budućnost – moderniziranih, učinkovitih i odgovornih oružanih snaga. Predviđa se mandat misije u trajanju od godinu dana.

4. Sjeverna i Južna Amerika

Sjeverna i Južna Amerika predstavljaju brojne prilike za EU u vezi s novim prioritetima Kolegija u poticanju zapošljavanja i rasta u EU-u, ali i u odnosu na multilateralni plan i vanjske aspekte unutarnjih politika EU-a (npr. klimatske promjene, energetika, digitalno gospodarstvo). Godina 2015. predstavlja priliku za jačanje partnerstava s ključnim saveznicima i također šalje jak signal povećanog političkog angažmana s Latinskom Amerikom u okviru sastanka na vrhu EU-a i CELAC-a u lipnju. Suradnja EU-a s regionalnim skupinama unaprijedit će jake bilateralne odnose.

EU i države Sjeverne i Južne Amerike s Europom dijele velik broj ključnih problema u području vanjske politike (klimatske promjene, migracije, droge, sigurnost, međunarodna financijska suradnja). Suradnja, posebice s SAD-om, od ključne je važnosti. Međutim to će zahtijevati kontinuiranu opsežnu političku suradnju u svim slučajevima, uključujući u pogledu multilateralnih foruma. Od ključne je važnosti održati i dodatno razviti strateško partnerstvo.

Očekuje se dodatno produbljivanje suradnje u vezi sa **ZSOP**-om koje se nadovezuje na uspjehe iz prošlosti, među ostalim i putem doprinosa misijama ZSOP-a EU-a (SAD, Kanada, ali i Kolumbija i Čile).

Prioritet EU-a u suradnji s **Kanadom** bit će potpisivanje privremene primjene sveobuhvatnog gospodarskog i trgovinskog sporazuma, kao i sporazuma o strateškom partnerstvu te napredak u vezi s Arktičkim vijećem i suradnja u području vanjske i sigurnosne politike. Budući sporazum o strateškom partnerstvu sadržavat će zajedničke vrijednosti EU-a i Kanade, a cilj mu je dovesti odnose na drugu razinu. Njime se promiče produbljivanje veza u svim područjima suradnje, uključujući daljnje produbljivanje suradnje u području politike sigurnosti (među ostalim kao potpora upravljanju krizom i izgradnji kapaciteta u trećim zemljama).

EU će nastaviti usko surađivati sa **Sjedinjenim Američkim Državama** u područjima vanjske politike, npr. o provedbi sporazuma iz Minska, sankcija protiv Rusije te pomoći Ukrajini, uključujući i reformu sigurnosnog sektora.

Velik dio pažnje bit će usmjeren i na borbu protiv ISIL-a/Daiša, koordiniranu između ostalog putem koalicije protiv ISIL-a/Daiša, na daljnji rad u području borbe protiv terorizma te na mjere dogovorene na sastanku u Washingtonu 19. veljače 2015. o suzbijanju nasilnog ekstremizma.

EU će nastojati sklopiti Krovni sporazum (koji sadrži pravo na sudsku zaštitu koje treba provesti SAD) te Sporazum o sigurnoj luci. EU i SAD nastavit će blisku suradnju u području energetike, posebice u vezi s energetsom sigurnosti te će surađivati na pitanju klimatskih promjena s obzirom na Konferenciju UN-a o klimatskim promjenama u Parizu.

Bit će važno nastaviti jačati suradnju u području ZSOP-a poticanjem doprinosa SAD-a misijama i operacijama EU-a, poticanjem uzajamne vojne suradnje, među ostalim i u području logistike.

Transatlantsko partnerstvo za trgovinu i ulaganja (TTIP) jedan je od najvećih prioriteta u odnosima EU-a i SAD-a. Uz čiste ekonomske dobiti ostvarene pojačanom bilateralnom trgovinom, ulaganjima te regulatornom suradnjom, TTIP ima potencijal da značajno ojača položaj EU-a u području globalne standardizacije te da doprinese utvrđivanju ekonomskog programa na globalnoj razini.

Veća ekonomska snaga EU-a, transatlantske ekonomske integracije i geoekonomske partnerstvo zajedno bi ojačali kapacitete EU-a za odgovor na izazove s kojima se on suočava u Europi.

Transatlantsko partnerstvo za trgovinu i ulaganja jača strateško partnerstvo EU-a i SAD-a uz postojeće duboke sigurnosne i političke veze.

Kapaciteti EU-a za **pomoć i posredovanje nakon sukoba** u Sjevernoj i Južnoj Americi mogli bi u 2015. omogućiti dodatne uspjehe kao na primjer u Kolumbiji. EU će također raditi na jačanju sigurnosti građana u Srednjoj Americi i na Karibima te na podupiranju domaćih reformi na Kubi. Tamo će EU nastaviti tekuće pregovore o Sporazumu o političkom dijalogu i suradnji.

5. Azija i Pacifik

U 2015. doći će do dinamične daljnje konsolidacije dugogodišnjeg odnosa Europske unije s **Azijom i Pacifikom**. Djelovanja i inicijative politika EU-a odražavat će njegove strateške interese i želju da ta regija slijedi put mira, demokratizacije i poštovanja ljudskih prava, regionalne suradnje i gospodarskog razvoja.

EU želi ojačati svoju prisutnost u regiji političkim inicijativama i povećanom osobnom predanošću čelnika EU-a.

Smjernice EU-a, kao što su Smjernice za politiku istočne Azije iz 2012., Strateški program suradnje EU-a i Kine do 2020., Akcijski plan EU-a i ASEAN-a te EU-a i Indije, Strategija EU-a za Afganistan iz 2014. te Okvir za politiku i potporu Europske unije Mjanmaru/Burmi i dalje će pružati korisne savjete. Neke od tih smjernica o politikama možda će se tijekom godine ažurirati.

Trajna žarišta u Aziji i na Pacifiku izravno utječu na interese EU-a, dok su netradicionalni sigurnosni izazovi, kao na primjer u vezi s klimom, upravljanjem vodama (posebice u regiji Mekong), energetikom, trgovanjem ljudima, pandemijama i rizicima u vezi s prirodnim nepogodama sve jače zastupljeni na dnevnom redu pitanja sigurnosti u regiji. Sve veća potražnja za energijom i nadmetanje za resurse mogli bi dovesti do povećanja napetosti.

Ti sigurnosni izazovi često su u kontrastu s rastućom ekonomijom pri čemu je za sve pa i za EU od velike važnosti očuvati sigurnost ulaganja i pravce opskrbe. Vijeće će tijekom 2015. i dalje razmatrati sve aspekte sigurnosti u Aziji.

U praktičnom smislu, zabrinutosti EU-a rješavat će se proaktivnim angažmanom – suradnjom s azijskim zemljama u području rješavanja kriza, posredovanja i pomirenja nakon sukoba, kao i sigurnosti i obrane (Aceh, Mjanmar/Burma, Mindanao, Nepal, Istočni Timor), ali i u prekograničnim pitanjima poput kibernetičke sigurnosti, borbe protiv transnacionalnog kriminala i pomorske sigurnosti.

Na bilateralnom planu će se suradnja u području **ZVSP-a/ZSOP-a** nastaviti razvijati dobrim tempom s Australijom, Kinom, Japanom, Novim Zelandom i Republikom Korejom. Regionalna pitanja u vezi sa sigurnosti bit će značajno zastupljena na sastancima na vrhu EU-a s Kinom, Japanom i Republikom Korejom, kao i na sastanku ministara vanjskih poslova ASEM-a. Afganistan je i dalje jedino mjesto u Aziji gdje EU trenutačno ima misiju ZSOP-a i to od 2007. (EUPOL Afghanistan). U kontekstu vlastitih iskustava EU je prirodni zagovaratelj napora u cilju izgradnje snažnog, multilateralnog sigurnosnog poretka u Aziji temeljenog na pravilima i na suradnji. Pristupanje EU-a Ugovoru o prijateljstvu i suradnji u 2012. ojačalo je suradnju s **Regionalnim forumom ASEAN-a (ARF)**, a čelnici EU-a prisustvovali su ključnim multilateralnim sastancima na visokoj razini o sigurnosti u regiji, od dijaloga Shangri-La o sigurnosti u Aziji do godišnjih ministarskih sastanaka ARF-a. To će se nastaviti u 2015.

EU će i dalje biti vodeći donator u regiji. Unatoč gospodarskim ograničenjima znatno je povećana financijska omotnica dodijeljena Aziji u okviru novog financijskog okvira u razdoblju 2014. – 2020.

Ta regija će u tom kontekstu primiti znatni dio sredstava raspoloživih u okviru novog „Instrumenta partnerstva” čiji je cilj promicanje strateških interesa EU-a (poboljšanje pristupa tržištu, potpora strateškim partnerstvima Unije, gospodarska prisutnost, međunarodna dimenzija strategije „Europa 2020” i javna diplomacija).

ASEM će imati značajnu ulogu u proaktivnom pristupu EU-a Aziji – nakon uspješnog 10. sastanka na vrhu ASEM-a u Milanu i u pripremi 12. sastanka ministara vanjskih poslova ASEM-a koji će se održati u Luxembourggu 5. i 6. studenoga 2015. i kojim će predsjedati Visoka predstavница / potpredsjednica Komisije.

Neposrednim imenovanjem prvog namjenskog veleposlanika EU-a za **ASEAN** sa sjedištem u Jakarti, EU će dati lice svom intenzivnom odnosu s tom regionalnom organizacijom i njezinih deset država članica.

ASEAN, kojim će 2015. predsjedati Malezija na putu je da ostvari svoj cilj uspostave ekonomske zajednice ASEAN-a u 2015. EU je drugi po redu najveći trgovinski partner ASEAN-a nakon Kine. EU je sklopio sporazum o slobodnoj trgovini i ulaganjima sa Singapurom te pregovara o sklapanju sporazuma o slobodnoj trgovini s drugim članovima ASEAN-a, među ostalim Vijetnamom, Malezijom i Tajlandom.

U 2015. obilježit će se 40. godišnjica diplomatskih odnosa EU-a i **Kine**. Središnji prioritet za EU i Kinu bit će održavanje suradnje na temelju Strateškog programa suradnje EU-a i Kine do 2020. koji je dogovoren na sastanku na vrhu EU-a i Kine u studenome 2013. u Pekingu. Peti krug strateškog dijaloga EU-a i Kine i 17. sastanak na vrhu EU-a i Kine bit će važni koraci prema unaprjeđenju naše suradnje u 2015.

EU će nastaviti svoju suradnju s novom **indijskom** vladom, među ostalim i putem mogućeg održavanja sastanka na vrhu EU-a i Indije. EU će istovremeno nastaviti surađivati s Indijom u području ključnih globalnih pitanja kao što su energetika / klimatske promjene ususret Konferenciji u Parizu i u vezi s razvojnim planom nakon 2015.

EU će s indijskim sugovornicima nastaviti otvarati pitanje nerazriješenog dugotrajnog slučaja dvoje pritvorenih talijanskih marinaca.

EU će raditi na ostvarivanju napretka u pregovorima o sporazumu o strateškom partnerstvu te sporazumu o slobodnoj trgovini s Japanom, osobito zbog iskazane namjere Japana da se pregovori zaključe do kraja 2015. S obzirom na interes Japana da dâ veći doprinos globalnim naporima za postizanje mira i stabilnosti, ispitat ćemo prostor za tješnju suradnju s Japanom u području sigurnosti. Sastanak na vrhu EU-a i Japana u drugom tromjesečju 2015. u Bruxellesu omogućit će važnu priliku za bavljenje zajedničkim problemima i političkim ciljevima kao što su gospodarski oporavak, međunarodna sigurnost i klimatske promjene.

Partnerstvo EU-a s **Republikom Korejom** u 2015. bit će osobito usmjereno na potpunu provedbu odredaba triju bitnih postojećih sporazuma (Okvirnog sporazuma, Sporazuma o slobodnoj trgovini i Okvirnog sporazuma o sudjelovanju u operacijama EU-a za upravljanje krizama) te na jačanje postojećih političkih i sektorskih dijaloga. Sastanak na vrhu EU-a i Koreje trebao bi se održati u Seulu.

Vlada nacionalnog jedinstva u **Afganistanu** nudi novu dinamiku koja bi mogla donijeti promjene na lokalnoj razini i pomoći u stabilizaciji regije. Ako će afganistanske nacionalne sigurnosne snage moći održati sigurnost, to će pružiti prostora ambicioznim gospodarskim i političkim reformama utvrđenima na konferenciji u Londonu te značajnom mirovnom procesu. Strategija EU-a za Afganistan koju podupire doprinos u iznosu od 1,4 milijardi EUR iz Instrumenta za razvojnu suradnju, produljena misija EUPOL-a i predviđen sporazum o suradnji za partnerstvo i razvoj koji se treba dovršiti u 2015. pružaju okvir za EU i države članice koje podupiru taj dugoročni proces. Dogovor o revidiranom okviru uzajamne odgovornosti trebalo bi postići na sastanku viših dužnosnika do sredine 2015.

U vezi s **Pakistanom**, prioritet će biti osigurati kontinuirani napredak u provedbi petogodišnjeg plana suradnje EU-a i Pakistana koji se nadzire u okviru strateškog dijaloga. Treći strateški dijalog između EU-a i Pakistana planiran je za 2015. u Islamabadu. U 2015. će se blisko pratiti napredak Pakistana u učinkovitoj provedbi 27 ključnih konvencija u okviru OSP+ kako bi se Europskom parlamentu i Vijeću predstavilo izvješće. EU će nastaviti svoj dijalog s Pakistanom o posebnim pitanjima uključujući ljudska prava, energetiku, borbu protiv terorizma i migracije.

U **Bangladešu** će EU nastaviti pratiti stanje u vezi s upravljanjem i ljudskim pravima te nastaviti suradnju s vladom, SAD-om i Međunarodnom organizacijom rada (ILO) kako bi se osigurala provedba obveza dogovorenih u okviru pakta o održivosti za poboljšanje prava rada, radnih uvjeta i sigurnosti tvornica u industriji proizvodnje konfekcijske odjeće u Bangladešu.

EU će nastaviti suradnju sa Šri Lankom, Mjanmarom, Tajlandom i Kambodžom, posebice u vezi s pitanjima u kojima EU ima značajnu moć i gdje nestabilna politička situacija ili krhko pomirenje poslije sukoba mogu zahtijevati posebnu pozornost.

Godina 2015. osobito je povoljna za ostvarenje napretka u našim odnosima s **Australijom** i **Novim Zelandom**. U vezi s Australijom, prioritet u 2015. bit će potpisivanje sporazuma o upravljanju krizama početkom 2015. i potpisivanje okvirnog sporazuma kasnije tijekom godine. EU će nastaviti suradnju u području sigurnosnih pitanja uključujući i godišnji dijalog o sigurnosti i dijalog o borbi protiv terorizma. U vezi s Novim Zelandom prioritet će biti potpisivanje Sporazuma o partnerstvu u odnosima i suradnji (PARC) i nastavak suradnje u području sigurnosnih pitanja uključujući i godišnji dijalog o sigurnosti.

EU će nastaviti s punom razvojnom suradnjom i ponovno pokrenuti politički dijalog s novom demokratskom vladom na **Fidžiju**. EU će i dalje surađivati s Forumom pacifičkih otoka (PIF).

6. Međunarodna sigurnost

Napori u području borbe protiv širenja oružja ostat će i dalje prioritetne aktivnosti za EU. Revizijska konferencija Ugovora o neširenju oružja (NPT) za 2015. održat će se u New Yorku od 27. travnja do 22. svibnja te će predstavljati priliku za promicanje povećane usklađenosti između država koje posjeduju nuklearno oružje i onih koje ga ne posjeduju. EU će nastaviti sa svojom ulogom ključnog sponzora bliskoistočnog područja bez oružja za masovno uništenje.

Ostaje i dalje potreba za snažnim međunarodnim okvirom za rješavanje tih izazova, a EU će nastaviti zagovarati univerzalnu i učinkovitu provedbu međunarodnih instrumenata (Konvencija o kemijskom oružju, Ugovor o trgovini oružjem, Ugovor o neširenju nuklearnog oružja, Konvencija o zabrani protupješačkih mina, Haški pravilnik postupanja protiv širenja balističkih projektila itd.) Potpora EU-a bit će usmjerena na Međunarodnu agenciju za atomsku energiju (IAEA), Organizaciju za zabranu kemijskog naoružanja, Organizaciju ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa i na učinkovitu provedbu Ugovora o trgovini oružjem.

Diplomatski proces usmjeren postizanju sveobuhvatnog rješenja **iranskog nuklearnog pitanja** i dalje će biti glavni prioritet EU-a i međunarodni prioritet u prvoj polovici godine.

Predviđeno je nekoliko krugova pregovora na političkoj i na stručnoj razini koje će voditi EU. EU će istodobno nastaviti vršiti pritisak na Iran da odigra konstruktivnu ulogu u regiji (i da ispoštuje svoje međunarodne obveze na domaćoj razini o, između ostalog, ljudskim pravima).

U slučaju dogovora o nuklearnom pitanju uvelike će se povećati mogućnosti za razvoj boljeg i produktivnijeg odnosa EU-a s Iranom.

Europska unija morat će zadržati pažnju na Demokratskoj Narodnoj Republici Koreji kao izvoru nestabilnosti u regiji te s obzirom na tekuće nezakonite programe u vezi s oružjem za masovno uništenje i balističkim projektilima. EU će nastaviti poduzimati sve u svojoj moći da pozove na dijalog Sjevernu i Južnu Koreju i podrži ga te da se ponovno pokrenu šesterostrani pregovori na vjerodostojnoj osnovi uz usku koordinaciju sa svim ključnim partnerima. EU će i dalje djelovati u smjeru poboljšanja stanja ljudskih prava u Demokratskoj Narodnoj Republici Koreji.

I dalje postoje zabrinutosti koje bi se s vremenom mogle povećati u odnosu na sukob u Siriji u vezi sa **širenjem oružja za masovno uništenje** budući da postoje zabrinutosti da bi neotkrivene zalihe materijala oružja za masovno uništenje mogle pasti u ruke islamskih ekstremističkih skupina poput ISIL-a. U širem smislu taj sukob i dalje predstavlja žarište za jačanje ekstremističkih terorističkih skupina, među ostalim i pojave stranih boraca (iz Europe i iz drugih područja) te jačanje sektaštva. Mogući porast poveznica između različitih ekstremističkih skupina od Bliskog istoka do sjeverne, istočne i zapadne Afrike zahtijevat će veću pozornost.

U pogledu **europske sigurnosti**, nove i složene prijetnje koje su se pojavile ističu potrebu za daljnjim sinergijama i bližom suradnjom na svim razinama. Terorizam, organizirani kriminal i kibernetički kriminal tri su ključna prioriteta istaknuta kao područja u kojima je potrebno poduzeti hitne mjere u europskom programu sigurnosti koji je Komisija usvojila u travnju 2015. Riječ je o očito međusobno povezanim i međugraničnim prijetnjama, a njihova višestrana i međunarodna dimenzija odražava potrebu za učinkovitim i koordiniranim odgovorom na razini EU-a. U programu se navode konkretni alati i mjere koje će se upotrebljavati u tim zajedničkim naporima kako bi se postigla sigurnost i učinkovito riješile navedene tri najveće prijetnje. EU će nastaviti rad uz pomoć integriranih regionalnih strategija i u dijalozima s ključnim partnerima, kao i na multilateralnoj razini.

Biti će potrebno održati napredak ostvaren u povećanju djelotvornosti, učinka i vidljivosti **zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP)**.

Europsko vijeće procijenit će konkretan napredak za sva pitanja u lipnju 2015. i dati daljnje smjernice na temelju izvješća koje Vijeće sastavi na temelju informacija Komisije, Visoke predstavnice i Europske obrambene agencije.

Bit će potrebno pozabaviti se pitanjima potrošnje za obranu i europskih obrambenih kapaciteta te pripremnim radom za brojna područja kao što su podupiranje kapaciteta partnera za upravljanje krizama i sigurnosti (uključujući „osposobi i opremi”) te odnos EU-a i NATO-a.

Misije i operacije i dalje će biti u središtu ZSOP-a. Nastavit će se otvaranje prema partnerima i promicanje sudjelovanja u misijama i operacijama ZSOP-a, redoviti dijalozi o sigurnosti i obrani, jačanje multilateralnih/regionalnih partnerstava i organiziranje zajedničkih seminara sa strateškim partnerima.

Bit će prilika za promicanje vanjskih aspekata **akcijskog plana za pomorsku sigurnost** usvojenog 16. prosinca na sastanku na vrhu Afričke unije (Addis Abeba, 30. siječnja 2015.) i tijekom sastanka strateškog partnerstva EU-a i Kine (veljača ili ožujak 2015.).

EU će također raditi prema poboljšanju **sposobnosti brzog reagiranja** kako bi se rasporedila odgovarajuća civilna i vojna sredstva.

Osobito je ključan razvoj odgovora na tzv. tehnike „hibridnih prijetnji” – tj. na koji se način suočiti s prijetnjama koje narušavaju i destabiliziraju stanje pod krinkom nijekanja odgovornosti ojačanog agresivnim djelovanjem u području komunikacija.

U okviru globalne konferencije o kibernetičkom prostoru koja se održala 16. i 17. travnja 2015. u Den Haagu oblikovane su strateške politike u kibernetičkom prostoru te je pružena prilika za promicanje vizije slobodnog, otvorenog i sigurnog kibernetičkog prostora gdje su svi dionici uključeni u donošenje odluka. Općenito gledano, za EU je važno nastaviti se baviti prijetnjama kibernetičkoj sigurnosti i pozitivnim koristima koje se mogu ostvariti iz kibernetičkog prostora, uključujući slobodu i privatnost, gospodarski rast, inovacije i pristup. EU će u nadolazećim godinama nastaviti raditi na prioritetima koji obuhvaćaju razvoj mjera izgradnje povjerenja u području kibernetičke sigurnosti kako bi se ojačala predvidljivost ponašanja država u kibernetičkom prostoru, podupiranje izgradnje kibernetičkih kapaciteta u trećim zemljama i primjenu ljudskih prava kao dijela upravljanja internetom.

Naposljetku, EU će se u 2015. nastaviti suočavati sa sukobima koji zahtijevaju **sveobuhvatni odgovor EU-a**, počevši sa sprečavanjem sukoba, ranim prepoznavanjem sukoba u nastajanju i posredovanjem. Nastavit ćemo jačati praktičnu suradnju s partnerima u sprečavanju sukoba kao što je UN, među ostalim i u području posredovanja, zajedničke analize sukoba i putem mreže za dijalog s civilnim društvom koju financira EU.

Bit će potrebno raditi na uključenju **novog Sustava ranog upozoravanja EU-a na sukobe** u strateško donošenje odluka. Kako bi se ojačala prevencija, ali i rješavanje sukoba i izgradnja mira bit će potrebna strukturirana analiza sukoba kako bi pomogla u usmjeravanju zajedničkog djelovanja EU-a u suradnji s državama članicama EU-a, međunarodnim partnerima, te oslanjanju na stručno znanje civilnog društva. U sklopu toga uvest će se poboljšano osposobljavanje i usmjeravanje diljem relevantnih službi kako bi se povećala učinkovitost i osjetljivost na sukob u vanjskom djelovanju.

Prioritet jest ulaganje u potporu posredovanju koje obavljaju drugi i dodatna konsolidacija kapaciteta EU-a. Tim za **potporu posredovanju** ESVD-a dodatno će promicati posredovanje kao instrument prvog odgovora na krizne situacije u nastajanju i tekuće krizne situacije. U vezi s tranzicijskim pravosuđem dovršit će se i provesti novi dokument o politici EU-a, a način na koji EU sudjeluje u reformi sigurnosnog sektora ojačat će se pružanjem operativnih smjernica za poboljšanje učinkovitosti diljem sustava EU-a.

63. Europska unija će nastaviti podržavati nastojanja za unapređenjem operacionalizacije odgovornosti za zaštitu u okviru svoja tri stupa od jednake važnosti.

64. Tijekom 2015. provest će se važna preispitivanja u području mira i sigurnosti, i to u vezi s mirovnim operacijama UN-a, strukturom za izgradnju mira i rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 1325 o ženama, miru i sigurnosti. Pravovremena je to mogućnost da se kritički ocjeni postojeća UN-ova struktura mirovnog i sigurnosnog djelovanja i omoguće budući koraci. Pritom je potrebno istaknuti veliku međusobnu povezanost tih preispitivanja.

65. U 2015. će se provesti preispitivanje mirovnih operacija UN-a.

Očekuje se da će neovisno povjerenstvo na visokoj razini u proljeće podnijeti izvještaj glavnom tajniku UN-a nakon čega će on nastaviti proces. EU i neke države članice EU-a već su podnijele svoj doprinos povjerenstvu te će pomno pratiti razvoj događaja.

Opća skupština UN-a i Vijeće sigurnosti UN-a u 2015. provest će **desetogodišnje preispitivanje strukture UN-a za izgradnju mira**. Ono će se temeljiti na radu savjetodavne skupine stručnjaka koji će provesti studije po zemljama u Burundiju, Srednjoafričkoj Republici, Sijeri Leone, Južnom Sudanu i Istočnom Timoru. Provest će preispitivanje politika i institucionalno preispitivanje ustroja za izgradnju mira te će na temelju tog rada objaviti rezultate i izraditi preporuke. EU će dati doprinos tom procesu.

Prigodom obilježavanja 15. godišnjice **rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti** u 2015., u listopadu 2015. provest će se preispitivanje na visokoj razini kako bi se procijenio napredak na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u provedbi RVSUN-a 1325, obnovile obveze i rješavale zapreke koje su se pojavile. EU će dati doprinos tom procesu.

7. Ljudska prava i demokracija

EU će nastaviti promicati i braniti **ljudska prava** na bilateralnoj i multilateralnoj razini te uključivati ljudska prava u sve politike EU-a.

Nakon što je krajem 2014. istekao Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju iz 2012., novi akcijski plan usvojiti će se u drugoj polovici 2015.

Novi akcijski plan u potpunosti će obuhvaćati mandat Visoke predstavnice u razdoblju 2015. – 2019. i mandat Europske komisije te će sadržavati klauzulu o preispitivanju u sredini razdoblja (2017.) kako bi se ono poklopilo s preispitivanjem vanjskih financijskih instrumenata u sredini razdoblja.

EU će nastaviti svoje djelovanje na multilateralnoj razini, posebice u UN-u kako je utvrđeno u zaključcima Vijeća iz veljače 2015. o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava usvojenima, kao i svake godine, prije početka glavne sjednice Vijeća UN-a za ljudska prava u Ženevi u ožujku 2015.

U prvoj polovici 2015. izradit će se godišnje izvješće o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2014. Kao i prethodnih godina izvješće će sadržavati pregled po temama i po zemljama.

Misije za promatranje izbora i dalje su ključni instrumenti koji služe temeljnom cilju vanjskog djelovanja EU-a: promicanju demokracije diljem svijeta.

U pogledu **osnaživanja žena** godina 2015. bit će važna za promicanje rodne ravnopravnosti budući da ćemo u sklopu Komisije o statusu žena proslaviti 20. obljetnicu Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje iz 1995. te 15. godišnjicu rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o doprinosu žena miru i sigurnosti.

8. Globalna pitanja

U pogledu **borbe protiv terorizma** zaključci Vijeća o borbi protiv terorizma usvojeni 9. veljače poslužit će kao temelj za daljnje uključivanje borbe protiv terorizma u sveukupno vanjsko djelovanje EU-a te povećanje opsega politike i djelovanja u tom području usredotočenih na sljedeće teme: jačanje partnerstava s ključnim zemljama, podupiranje izgradnje kapaciteta, borba protiv radikalizacije i nasilnog ekstremizma, promicanje međunarodne suradnje i rješavanje temeljnih čimbenika i tekućih kriza.

U siječnju 2015. započet će završni proces međuvladinih pregovora o **razvojnom planu nakon 2015.** koji se nastavlja na prethodne procese koji proizlaze iz konferencije Rio+20, posebice u vezi s Otvorenom radnom skupinom za ciljeve održivog razvoja koja je u srpnju 2014. izradila prijedlog sa 17 i 169 ciljeva te u vezi s Međuvladinim odborom stručnjaka o financiranju održivog razvoja.

U okviru procesa strateškog osvrta na **odnose EU-a i AKP-a nakon 2020.**, EU će isticati potrebu da se ostane otvorenim i realnim prema budućem obliku strukture nakon isteka sporazuma iz Cotonoua a kojom će se uspostaviti istinski suvremen odnos EU-a i zemalja AKP-a.

Akcijski plan za sveobuhvatni pristup razradit će se prije kraja prvog tromjesečja 2015.

Komisija i Visoka predstavnica trebale bi, uz savjetovanje s državama članicama, razviti do sredine 2015. strateški okvir na razini EU-a za reformu sektora sigurnosti.

Strategija o preventivnoj vanjskoj politici u vezi s globalnim pitanjima – inicijativa delegacija DE/IT/NL možda će se morati razraditi tijekom godine.

Klimatske promjene i dalje će biti geopolitički strateški prioritet EU-a u 2015. Glavni je cilj na konferenciji COP21 u Parizu u prosincu postići dogovor o ambicioznom pravno obvezujućem sporazumu u okviru UNFCCC-a koji bi se primjenjivao na sve stranke. Ciljevi EU-a dogovoreni su na sastanku Europskog vijeća u listopadu 2014.

S obzirom da su promjene **arktičke** klime od ključnog značaja za Europu, EU treba odigrati veliku ulogu u davanju potpore uspješnoj suradnji na arktičkom području. Donošenje strategije EU-a za Arktik predviđa se za kraj 2015.

Energetika je i dalje ključan element vanjske politike EU-a. Donošenje europske strategije energetske sigurnosti i energetske unije zahtijevat će doprinose vanjske politike u svrhu potpore njihove provedbe, a posebice u područjima: 1) diversifikacije izvora opskrbe energijom i opskrbnih ruta EU-a 2) promicanja otvorenog i transparentnog globalnog upravljanja energijom koje se temelji na pravilima i 3) slanju zajedničkih i dosljednih poruka energetske partnerima.

Migracije će ostati visoko na popisu prioriteta u 2015. i nadalje. ESVD će morati odrediti prioritete za svoj doprinos Europskom migracijskom programu (EAM) – ključnoj strategiji usvojenoj u svibnju 2015.

ESVD će surađivati s ključnim zemljama podrijetla i tranzitnim zemljama u vezi s politikama i procesima obuhvaćenima EAM-om, kao što su europska politika susjedstva (ENP), proces iz Rabata, proces iz Khartouma i drugi, osobito u najpogođenijim zemljama.

Epidemija **ebola** stavila je naglasak na potrebu za jačanjem zdravstvenih sustava mnogih zemalja u razvoju, ali i za poboljšanjem kapaciteta međunarodne zajednice da uvede učinkovite hitne postupke za krizne situacije.

Međunarodni naponi u rješavanju **problema s drogom** diljem svijeta i dalje će biti usmjereni i na stranu opskrbe (povezano s trgovinom i organiziranim kriminalom) i stranu potražnje (zdravstvena, socijalna integracija žrtava zlouporabe droge). Godina 2015. bit će ključna za pripremu izvanrednog zasjedanja Opće skupštine UN-a o drogama koje će se održati u travnju 2016.

PRILOZI

Prilog I.: Pregled pravnih akata u području ZVSP-a (mjere ograničavanja) u 2014.⁷⁹

Afganistan/talibani

Provedbena odluka Vijeća 2014/142/ZVSP od 14. ožujka 2014. o provedbi Odluke 2011/486/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv određenih pojedinaca, skupina, poduzeća i subjekata s obzirom na stanje u Afganistanu (*SL L 76, 15.3.2014., str. 46.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/140/ZVSP od 14. ožujka 2014. o provedbi Odluke 2011/486/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv određenih pojedinaca, skupina, poduzeća i subjekata s obzirom na stanje u Afganistanu (*SL L 76, 15.3.2014., str. 42.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/701/ZVSP od 8. listopada 2014. o provedbi Odluke 2011/486/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv određenih pojedinaca, skupina, poduzeća i subjekata s obzirom na stanje u Afganistanu (*SL L 293, 9.10.2014., str. 37.*)

Bjelarus

Provedbena odluka Vijeća 2014/24/ZVSP od 20. siječnja 2014. o provedbi Odluke 2012/642/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Bjelarusu (*SL L 16, 21.1.2014., str. 32.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/439/ZVSP od 8. srpnja 2014. o provedbi Odluke 2012/642/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Bjelarusu (*SL L 200, 9.7.2014., str. 13.*)

Odluka Vijeća 2014/750/ZVSP od 30. listopada 2014. o izmjeni Odluke Vijeća 2012/642/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Bjelarusu (*SL L 311, 31.10.2014., str. 39.*)

⁷⁹ Popis se odnosi samo na odluke ZVSP-a o uvođenju mjera ograničavanja. Provedba mjera obuhvaćenih područjem primjene Ugovora o funkcioniranju Europske unije također zahtijeva pripremu Uredbe Vijeća ili Provedbene uredbe Vijeća, prema potrebi.

Bosna i Hercegovina

Odluka Vijeća 2014/157/ZVSP od 20. ožujka 2014. o izmjeni Odluke 2011/173/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Bosni i Hercegovini (*SL L 87, 22.3.2014., str. 95.*)

Srednjoafrička Republika

Odluka Vijeća 2014/125/ZVSP od 10. ožujka 2014. o izmjeni Odluke 2013/798/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Republike Srednjoafričke Republike (*SL L 70, 11.3.2014., str. 22.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/382/ZVSP od 23. lipnja 2014. o provedbi Odluke 2013/798/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Srednjoafričke Republike (*SL L 183, 24.6.2014., str. 57.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/863/ZVSP od 1. prosinca 2014. o provedbi Odluke 2013/798/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Srednjoafričke Republike (*SL L 346, 2.12.2014., str. 52.*)

Côte d'Ivoire

Provedbena odluka Vijeća 2014/271/ZVSP od 12. svibnja 2014. o provedbi Odluke 2010/656/ZVSP o produljenju mjera ograničavanja protiv Côte d'Ivoirea (*SL L 138, 13.5.2014., str. 108.*)

Odluka Vijeća 2014/460/ZVSP od 14. srpnja 2014. o izmjeni Odluke 2010/656/ZVSP o produljenju mjera ograničavanja protiv Côte d'Ivoirea (*SL L 207, 15.7.2014., str. 17.*)

Krim/Sevastopolj

Odluka Vijeća 2014/386/ZVSP od 23. lipnja 2014. o ograničenjima u vezi s robom podrijetlom s Krima ili iz Sevastopolja, kao odgovor na nezakonito pripojenje Krima i Sevastopolja (*SL L 183, 24.6.2014., str. 70.*)

Odluka Vijeća 2014/507/ZVSP od 30. srpnja 2014. o izmjeni Odluke 2014/386/ZVSP o ograničenjima u vezi s robom podrijetlom s Krima ili iz Sevastopolja, kao odgovor na nezakonito pripojenje Krima i Sevastopolja (*SL L 226, 30.7.2014., str. 20.*)

Odluka Vijeća 2014/933/ZVSP o izmjeni Odluke 2014/386/ZVSP od 18. prosinca 2014. o mjerama ograničavanja kao odgovor na nezakonito pripojenje Krima i Sevastopolja (*SL L 365, 19.12.2014., str. 152.*)

Demokratska Republika Kongo

Odluka Vijeća 2014/147/ZVSP od 17. ožujka 2014. o izmjeni Odluke 2010/788/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Republike Kongo (*SL L 79, 18.3.2014., str. 42.*)

Provedbena Odluka Vijeća 2014/862/ZVSP od 1. prosinca 2014. o provedbi Odluke 2010/788/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Republike Kongo (*SL L 346, 2.12.2014., str. 36.*)

Egipat

Odluka Vijeća 2014/153/ZVSP od 20. ožujka 2014. o izmjeni Odluke 2011/172/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Egiptu (*SL L 85, 21.3.2014., str. 9.*)

Savezna Republika Jugoslavija (Milošević)

Odluka Vijeća 2014/742/ZVSP od 28. listopada 2014. o stavljanju izvan snage Zajedničkog stajališta 2000/696/ZVSP o zadržavanju posebnih mjera ograničavanja usmjerenih protiv g. Miloševića i osoba povezanih s njim te povezanih zajedničkih stajališta 98/240/ZVSP, 98/326/ZVSP, 1999/318/ZVSP i 2000/599/ZVSP (*SL L 308, 29.10.2014., str.99.*)

Republika Gvineja

Odluka Vijeća 2014/213/ZVSP od 14. travnja 2014. o izmjeni Odluke 2010/638/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Republike Gvineje (*SL L 111, 15.4.2014., str. 83.*)

Odluka Vijeća 2014/728/ZVSP od 20. listopada 2014. o izmjeni Odluke 2010/638/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Republike Gvineje (*SL L 301, 21.10.2014., str. 33.*)

Iran (oružje za masovno uništenje)

Odluka Vijeća 2014/21/ZVSP od 20. siječnja 2014. o izmjeni Odluke Vijeća 2010/413/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Irana (*SL L 15, 20.1.2014., str. 22.*)

Odluka Vijeća 2014/222/ZVSP od 16. travnja 2014. o izmjeni Odluke 2010/413/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Irana (*SL L 119, 23.4.2014., str. 65.*)

Odluka Vijeća 2014/480/ZVSP od 21. srpnja 2014. o izmjeni Odluke 2010/413/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Irana (*SL L 215, 21.7.2014., str. 4.*)

Odluka Vijeća 2014/776/ZVSP od 7. studenoga 2014. o izmjeni Odluke 2010/413/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Irana (*SL L 325, 8.11.2014., str. 19.*)

Odluka Vijeća 2014/829/ZVSP od 25. studenoga 2014. o izmjeni Odluke 2010/413/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Irana (*SL L 338, 25.11.2014., str. 1.*)

Iran (ljudska prava)

Odluka Vijeća 2014/205/ZVSP od 10. travnja 2014. o izmjeni Odluke 2011/235/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata s obzirom na stanje u Iranu (*SL L 109, 12.4.2014., str. 25.*)

Irak

Odluka Vijeća 2014/484/ZVSP od 22. srpnja 2014. o izmjeni Zajedničkog stajališta 2003/495/ZVSP o Iraku (*SL L 217, 23.7.2014., str. 38.*)

Sjeverna Koreja (Demokratska Narodna Republika Koreja)

Odluka Vijeća 2014/212/ZVSP od 14. travnja 2014. o izmjeni Odluke 2013/183/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Narodne Republike Koreje (*SL L 111, 15.4.2014., str. 79.*)

Odluka Vijeća 2014/700/ZVSP od 8. listopada 2014. o izmjeni Odluke 2013/183/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Narodne Republike Koreje (*SL L 293, 9.10.2014., str. 34.*)

Liberija

Odluka Vijeća 2014/141/ZVSP od 14. ožujka 2014. o izmjeni Zajedničkog stajališta 2008/109/ZVSP o mjerama ograničavanja uvedenima protiv Liberije (*SL L 76, 15.3.2014., str. 45.*)

Libija

Provedbena odluka Vijeća 2014/41/ZVSP od 28. siječnja 2014. o provedbi Odluke 2011/137/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Libiji (*SL L 26, 29.1.2014., str. 41.*)

Odluka Vijeća 2014/380/ZVSP od 23. lipnja 2014. o izmjeni Odluke 2011/137/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Libiji (*SL L 183, 24.6.2014., str. 52.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/487/ZVSP od 22. srpnja 2014. o provedbi Odluke 2011/137/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Libiji (*SL L 217, 23.7.2014., str. 48.*)

Odluka Vijeća 2014/727/ZVSP od 20. listopada 2014. o izmjeni Odluke 2011/137/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Libiji (*SL L 301, 21.10.2014., str. 30.*)

Republika Moldova

Odluka Vijeća 2014/381/ZVSP od 23. lipnja 2014. o izmjeni Odluke 2010/573/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv vodstva prdnjestrovljevske regije Republike Moldove (*SL L 183, 24.6.2014., str. 56.*)

Odluka Vijeća 2014/751/ZVSP od 30. listopada 2014. o izmjeni Odluke 2010/573/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv vodstva prdnjestrovljevske regije Republike Moldove (*SL L 311, 31.10.2014., str. 54.*)

Mjanmar/Burma

Odluka Vijeća 2014/214/ZVSP od 14. travnja 2014. o izmjeni Odluke 2013/184/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Mjanmara/Burme (*SL L 111, 15.4.2014., str. 84.*)

Rusija

Odluka Vijeća 2014/512/ZVSP od 31. srpnja 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini (*SL L 229, 31.7.2014., str. 13.*)

Odluka Vijeća 2014/659/ZVSP od 8. rujna 2014. o izmjeni Odluke 2014/512/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini (*SL L 271, 12.9.2014., str. 54.*)

Odluka Vijeća 2014/872/ZVSP od 4. prosinca 2014. o izmjeni Odluke 2014/512/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini i Odluka 2014/659/ZVSP o izmjeni Odluke 2014/512/ZVSP (*SL L 349, 5.12.2014., str. 58.*)

Somalija

Odluka Vijeća 2014/270/ZVSP od 12. svibnja 2014. o izmjeni Odluke Vijeća 2010/231/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Somalije (*SL L 138, 13.5.2014., str. 106.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/729/ZVSP od 20. listopada 2014. o provedbi Odluke 2010/231/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Somalije (*SL L 301, 21.10.2014., str. 34.*)

Sudan i Južni Sudan

Provedbena odluka Vijeća 2014/40/ZVSP od 28. siječnja 2014. o provedbi Odluke 2011/423/ZVSP od 18. srpnja 2011. o mjerama ograničavanja protiv Sudana i Južnog Sudana (*SL L 26, 29.1.2014., str. 38.*)

Južni Sudan

Odluka Vijeća 2014/449/ZVSP od 10. srpnja 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Južnom Sudanu (*SL L 203, 11.7.2014., str. 100.*)

Sudan

Odluka Vijeća 2014/450/ZVSP od 10. srpnja 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Sudanu i stavljanju izvan snage Odluke 2011/423/ZVSP (*SL L 203, 11.7.2014., str. 106.*)

Sirija

Odluka Vijeća 2014/74/ZVSP od 10. veljače 2014. o izmjeni Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (*SL L 40, 11.2.2014., str. 63.*)

Odluka Vijeća 2014/309/ZVSP od 28. svibnja 2014. o izmjeni Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (*SL L 160, 29.5.2014., str. 37.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/387/ZVSP od 23. lipnja 2014. o provedbi Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (*SL L 183, 24.6.2014., str. 72.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/488/ZVSP od 22. srpnja 2014. o provedbi Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (*SL L 217, 23.7.2014., str. 49.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/678/ZVSP od 26. rujna 2014. o provedbi Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (*SL L 283, 27.9.2014., str. 59.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/730/ZVSP od 20. listopada 2014. o provedbi Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (*SL L 301, 21.10.2014., str. 36.*)

Odluka Vijeća 2014/901/ZVSP od 12. prosinca 2014. o izmjeni Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (*SL L 358, 13.12.2014., str. 28.*)

Zajedničko stajalište 2001/931/ZVSP

Odluka Vijeća 2014/72/ZVSP od 10. veljače 2014. o ažuriranju i izmjeni popisa osoba, skupina i subjekata na koje se primjenjuju članci 2., 3. i 4. Zajedničkog stajališta 2001/931/ZVSP o primjeni posebnih mjera u borbi protiv terorizma i o stavljanju izvan snage Odluke 2013/395/ZVSP (*SL L 40, 11.2.2014., str. 56.*)

Odluka Vijeća 2014/483/ZVSP od 22. srpnja 2014. o ažuriranju i izmjeni popisa osoba, skupina i subjekata na koje se primjenjuju članci 2., 3. i 4. Zajedničkog stajališta 2001/931/ZVSP o primjeni posebnih mjera u borbi protiv terorizma i o stavljanju izvan snage Odluke 2014/72/ZVSP (*SL L 217, 23.7.2014., str. 35.*)

Tunis

Odluka Vijeća 2014/49/ZVSP od 30. siječnja 2014. o izmjeni Odluke 2011/72/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata s obzirom na stanje u Tunisu (*SL L 28, 31.1.2014., str. 38.*)

Ukrajina

Odluka Vijeća 2014/145/ZVSP od 17. ožujka 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 78, 17.3.2014., str. 16.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/151/ZVSP od 21. ožujka 2014. o provedbi Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 86, 21.3.2014., str. 30.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/238/ZVSP od 28. travnja 2014. o provedbi Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 126, 29.4.2014., str. 55.*)

Odluka Vijeća 2014/265/ZVSP od 12. svibnja 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 137, 12.5.2014., str. 9.*)

Odluka Vijeća 2014/308/ZVSP od 28. svibnja 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 160, 29.5.2014., str. 33.*)

Odluka Vijeća 2014/455/ZVSP od 11. srpnja 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 205, 12.7.2014., str. 22.*)

Odluka Vijeća 2014/475/ZVSP od 18. srpnja 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 214, 19.7.2014., str. 28.*)

Odluka Vijeća 2014/499/ZVSP od 25. srpnja 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 221, 25.7.2014., str. 15.*)

Odluka Vijeća 2014/508/ZVSP od 30. srpnja 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 226, 30.7.2014., str. 23.*)

Odluka Vijeća 2014/658/ZVSP od 8. rujna 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 271, 12.9.2014., str. 47.*)

Odluka Vijeća 2014/801/ZVSP od 17. studenoga 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 331, 18.11.2014., str. 26.*)

Odluka Vijeća 2014/855/ZVSP od 28. studenoga 2014. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (*SL L 344, 29.11.2014., str. 22.*)

Ukrajina (zloupotreba)

Odluka Vijeća 2014/119/ZVSP od 5. ožujka 2014. o mjerama ograničavanja protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Ukrajini (*SL L 66, 6.3.2014., str. 26.*)

Provedbena odluka Vijeća 2014/216/ZVSP od 14. travnja 2014. o provedbi Odluke 2014/119/ZVSP o mjerama ograničavanja usmjerenima protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Ukrajini (*SL L 111, 15.4.2014., str. 91.*)

Jemen

Odluka Vijeća 2014/932/ZVSP od 18. prosinca 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Jemenu (*SL L 365, 19.12.2014., str. 147.*)

Zimbabve

Odluka Vijeća 2014/98/ZVSP od 17. veljače 2014. o izmjeni Odluke 2011/101/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Zimbabvea (*SL L 50, 20.2.2014., str. 20.*)

Annex II: Appearances before the European Parliament in 2014

1. Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	Subject
11-Feb	Committee on Foreign Affairs	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 10 Feb.2014
03-Apr	Plenary	Main aspects and basic choices of the common foreign and security policy and the common security and defence policy (art 36 TEU) – EU comprehensive approach and coherence of EU external action
06-Nov	Interparliamentary Conference (Rome)	Interparliamentary Conference (Rome)
12-Nov	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 17-18 November
26-Nov	Plenary	Recognition of Palestine statehood
26-Nov	Plenary	25th anniversary of the UN Convention on the Rights of the Child
01-Dec	Committee on Foreign Affairs	Exchange of views
11-Dec	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 15 December

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
15-Jan	Plenary	EL Presidency	Situation in South Sudan
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Situation of rights defenders and opposition activists in Cambodia and Laos
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent elections in Bangladesh
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent moves to criminalise LGBTI people
20-Jan	Committee on Budgetary Control	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	EEAS budgetary discharge 2012
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
05-Feb	Plenary	IT Presidency	EU's role in Central African Republic (CAR)
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Syria
05-Feb	Plenary	IT Presidency	Situation in Egypt
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - The situation in Thailand
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Right to education in Transnistrian region
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Bahrain, in particular the case of Nabeel Rajab, Abdulhadi al-Khawaja and Ibrahim Sharif
26-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Situation in Iraq
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Use of armed drones
27-Feb	Plenary	Commissioner Semeta	Venezuela
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Eradication of torture in the world
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Saudi Arabia
10-Mar	Plenary	Commissioner Füle	Priorities for EU relations with the Eastern Partnership countries
12-Mar	Plenary	IT Presidency	EU's priorities for the 25th session of the UN Human Rights Council
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Russia: sentencing of demonstrators involved in the Bolotnaya Square events
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Launching consultations to suspend Uganda and Nigeria from the Cotonou Agreement in view of recent legislation further criminalising homosexuality
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Security and human trafficking in Sinai
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Commissioner Füle	Strategic dialogue on the programming priorities under the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) and of the European Neighbourhood Instrument (ENI)

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
31-Mar	EP-PAP Parliamentary Summit	EL Presidency	Policy Headlines of the European Union with regard to Africa
03-Apr	Plenary	EL Presidency	Situation in Iran
16-Apr	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine and the Russian pressure on Eastern Partnership countries and in particular destabilisation of eastern Ukraine
16-Apr	Plenary	EL Presidency	Religious freedoms and cultural diversity
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	EU-Japan strategic partnership agreement
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Pakistan
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Syria
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - North Korea
15-Jul	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Violence between Israel and Palestine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Crime of aggression
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Destruction of Syria's chemical weapons
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Case of Meriam Yahia Ibrahim in Sudan
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - The recent attacks by Boko Haram in Nigeria
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Freedom of expression and assembly in Egypt
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Libya
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq and Syria and the IS offensive including the persecution of minorities
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Israel-Palestine after the Gaza war and the role of the EU
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Persecution of human rights defenders in Azerbaijan
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Burundi and in particular on the case of Pierre Claver Mbonimpa
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Human rights violations in Bangladesh
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Kobane and the threat of IS
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Hong-Kong
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Death penalty in Pakistan and the case of Asia Bibi
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Closing of the NGO "Memorial" in Russia

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Situation of human rights in Uzbekistan
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Disappearance of 43 teaching students in Mexico
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Humanitarian situation in South Sudan
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Turkish actions creating tensions in the exclusive economic zone of Cyprus
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Pakistan: blasphemy laws
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Case of accused war criminal Seseli in Serbia
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Kidnapping and mistreatment of women in Iraq
03-Dec	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the FAC Defence of 18 November
17-Dec	Plenary	IT Presidency	Freedom of expression in Turkey
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Persecution of the democratic opposition in Venezuela
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Mauritania, in particular the case of Biram Dah Abeid
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Sudan: the case of Dr Amin Mekki Medani

3. Appearances of Senior EEAS Representatives⁸⁰ before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
20-Jan	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Debriefing on the negotiations for an Institutional Framework Agreement governing EU-Switzerland relations
20-Jan	Committee on Development	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public Hearing on: " Place of humanitarian aid in EU external relations: the importance of respecting the humanitarian principles"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public hearing "European Council on Defence: What's next for CSDP?"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for the Sahel Mr Reveyrand	Exchange of views on situation in Sahel
23-Jan	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the current status of operations in the Central African Republic (CAR)

⁸⁰ Members of Corporate Board, Managing Directors, EUSRs, PSC Chair

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the latest developments in South Sudan
27-Jan	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Geneve II Conf. (on Syria)
30-Jan	EPP Group	Managing Director for Asia and the Pacific Mr Isticioaia-Budura	Hearing on EU-Japan Strategic Partnership Agreement
04-Feb	Breakfast meeting with members of the Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for South Mediterranean Mr Leon	Briefing on the situation in Egypt
17-Feb	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the implications of the Swiss referendum on mass immigration
18-Feb	Parliamentary Forum	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Europe's Parliaments in multinational organisations and international fora: From back seat to front row?
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	FAC Debriefing (on Ukraine)
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on the situation in Libya

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
05-Mar	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP missions, political updates on Libya, Mali, CAR, Afghanistan
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Strategic dialogue with Commissioner Piebalgs on the programming under the European Instrument for Democracy and Human Rights, the Instrument contributing to Stability and Peace and the Partnership Instrument
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the international assistance package to Ukraine
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the state of play in negotiations of a Political Dialogue and Co-operation Agreement with Cuba and other developments in Latin America
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of Delegation in Ankara Mr Manservigi	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
18-Mar	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 March
19-Mar	Subcommittee on Security and Defence	EU Special Representative for Horn of Africa Mr Rondos	Exchange of views on the situation in the Horn of Africa
08-Apr	Western Balkans WG	EU Special Representative Mr Sorensen	Exchange of views on the current situation in Bosna and Herzegovina
09-Apr	Delegation for relations with USA	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the EU-US Summit of 26 March in Brussels
10-Apr	SME Global & SME Europe	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Breakfast debate about the EU-Switzerland relations

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the presidential elections in Egypt of 26 and 27 May 2014
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the findings and conclusions of the presidential elections in Ukraine on 25 May 2014, and on the latest developments in Ukraine
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Washington Mr David O'Sullivan	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to the Council of Europe Mr Vilen	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
22-Jul	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Crisis in the Middle East
22-Jul	Committee on Development	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on EU development policy principles, state of play of programming and the role of the EP
28-Aug	Enlarged Bureau of the Committee on Foreign Affairs jointly with the Bureaus of external committees (DEVE, INTA, SEDE, DROI)	Executive Secretary General Mr Vimont	Latest crisis developments in Ukraine, Iraq, Libya and Gaza.

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Georgia Mr Herman	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to China and Mongolia, Mr Schweisgut	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
02-Sep	Plenary Session followed by three parallel thematic sessions	Third Annual Conference of EU Heads of Delegation	- Revamping EU policy; - Toward and EU economic, political and security strategy in Asia-pacific; Challenges for EU development cooperation in Africa and Latin America
11-Sep	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the informal Defence Council
17-Sep	Delegation to the Euro-Latin American Parliamentary Assembly	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Exchange of views on the state of play in EU-LAC relations
22-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Albania Mrs Vlahutin	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
23-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Japan Mr Isticioia-Budura	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Sep	Joint meeting of the Committee on Budgetary Control and the Committee on Foreign Affairs	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
13-Oct	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
03-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative Mr Salber	Exchange of views
04-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views on his recent visits to Egypt and Pakistan
05-Nov	Committee on Budgetary Control	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
05-Nov	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs	Managing Director Mrs Marinaki	Exchange of views on terrorism, foreign fighters and presentation of TE-SAT report
05-Nov	Others - Spring forward for women Conference	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Keynote speaker at the opening session
05-Nov	Subcommittee on Security and Defence	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP priorities in the context of evolving security environment

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
11-Nov	Delegation for relations with Israel	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Current situation in the region
13-Nov	36th EP-Canada Interparliamentary meeting	Managing Director for the Americas Mr Leffler	State of play of the bilateral EU-Canada relationship
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 November 2014
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Latest developments in Syria and Iraq
11-Dec	Delegation for relations with Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Situation in Libya
11-Dec	Delegation for relations with the Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on Libya
11-Dec	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	Joint Consultation Meeting
17-Dec	Committee on Development Coordinators' Meeting	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 12 December 2014

Prilog III.: Izjave i deklaracije

U 2014. izdano je ukupno 539 *izjava i deklaracija* koje pripadaju jednoj od sljedećih kategorija:

- **Deklaracije Visokog predstavnika u ime EU-a:** odražavaju službeno stajalište EU-a i daju se u okviru nadležnosti Visokog predstavnika uz prethodno savjetovanje s državama članicama. U slučaju kada ne postoji takvo službeno stajalište, države članice se o tim izjavama dogovaraju unutar Vijeća. Treće zemlje mogu se pridružiti izjavama ako ih se pozove da to učine.
- **Izjave Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije:** koriste se najčešće kao odgovor na događaje koji zahtijevaju brzu reakciju EU-a i daju se u okviru nadležnosti Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije bez formalnog savjetovanja s državama članicama.
- **Izjave Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije:** koriste se za brzu reakciju EU-a u slučajevima kada nije nužno potrebna osobna uključenost Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije.
- **Lokalne izjave EU-a:** koriste se u kontekstu specifičnog lokalnog/regionalnog pitanja.

Raščlamba po kategorijama

Kategorija	Broj (udio u ukupnom broju)
Deklaracije Visokog predstavnika	49 (9,09 %)
Izjave Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije	173 (32,10 %)
Izjave glasnogovornika	235 (43,60 %)
Lokalne izjave	82 (15,21 %)
Ukupno	539 (100 %)

Zemljopisna rasčlamba

Regija	Broj (udio u ukupnom broju)
Afrika	117 (21,71 %)
Azija	85 (15,77 %)
Istočna Europa / zapadni Balkan	136 (25,23 %)
Latinska Amerika	18 (3,34 %)
Sjeverna Afrika	44 (8,16 %)
Bliski istok / Zaljev	107 (19,85 %)
Multilateralala / Sjeverna Amerika	32 (5,94 %)

Tematska rasčlamba

Regija	Broj (udio u ukupnom broju)
Ljudska prava	110 (20,4 %)
Izbori/reforma	83 (15,4 %)
Sukob / proces stabilizacije	181 (33,6 %)
Sigurnosni incidenti	49 (9,09 %)
Čestitke / izrazi sućuti	43 (7,98 %)
Neširenje oružja	9 (1,67 %)
Ostalo	64 (11,9 %)

Zajedničke izjave

Ukupno 9 izjava dano je zajednički s jednim ili više drugih povjerenika. Četiri su izjave dane zajedno s predstavnicima trećih zemalja. Tablica prikazuje broj zajedničkih izjava u kojima je sudjelovao svaki povjerenik.

Povjerenik	Broj
Johannes Hahn	4
Andris Piebalgs	1
Kristalina Georgieva	1
Andris Piebalgs / Kristalina Georgieva	2
Christos Stylianides	1

Prilog IV.: Proračun ZVSP-a u 2014.

19.030101 EUMM Georgia

2014/35/ZVSP EUMM Georgia – Odluka Vijeća 2014/915/ZVSP	18.300.000,00
Međuzbroj	18.300.000,00

19.030102 EULEX Kosovo

ZVSP/2014/15 EULEX Kosovo – Odluka Vijeća 2014/349/ZVSP	34.000.000,00
ZVSP/2014/32 EULEX Kosovo – Odluka Vijeća 2014/685/ZVSP	55.820.000,00
Međuzbroj	89.820.000,00

19.030103 EUPOL Afghanistan

ZVSP/2013/07/EUPOL Afghanistan – Odluka Vijeća 2013/240/ZVSP	17.633.790,14
ZVSP/2015/01/EUPOL Afghanistan – Odluka Vijeća 2014/922/ZVSP	57.750.000,00
Međuzbroj	75.383.790,14

19.030104 Ostale mjere i operacije u području upravljanja krizama

ZVSP/2014/05/EUCAP Sahel Mali – Odluka Vijeća 2014/219/ZVSP	5.500.000,00
ZVSP/2014/12/EUBAM Libya – Odluka Vijeća 2014/294/ZVSP	26.200.000,00
ZVSP/2014/13/EUBAM RAFAH – Odluka Vijeća 2014/430/ZVSP	940.000,00
ZVSP/2014/16/EUPOL COPPS – Odluka Vijeća 2014/447/ZVSP	8.975.000,00
ZVSP/2014/27/EUCAP SAHEL Niger – Odluka Vijeća 2014/482/ZVSP	9.155.000,00
ZVSP/2014/25/ESDC – Odluka Vijeća 2014/491/ZVSP	756.000,00
ZVSP/2014/26/EUAM Ukraine – Odluka Vijeća 2014/486/ZVSP	2.680.000,00

ZVSP/2014/31/EUSEC RD Congo – Odluka Vijeća 2014/674/ZVSP	4.600.000,00
---	--------------

ZVSP/2014/29/EUCAP NESTOR – Odluka Vijeća 2014/726/ZVSP	17.900.000,00
--	---------------

ZVSP/2014/33 EUAM Ukraine – Odluka Vijeća 2014/800/ZVSP	13.100.000,00
---	---------------

Međuzbroj	89.806.000,00
------------------	----------------------

19.030105 Hitne mjere	0,00
------------------------------	-------------

19.030106 Pripremne i prateće mjere

328.776,63

Međuzbroj	328.776,63
------------------	-------------------

19.030107 Posebni predstavnici Europske unije

ZVSP/2014/02/PPEU za Južni Kavkaz i krizu u Gruziji – Odluka Vijeća 2014/22/ZVSP	1.040.000,00
ZVSP/2014/04/PPEU za Sahel – Odluka Vijeća 2014/130/ZVSP	1.350.000,00
ZVSP/2014/17/PPEU za Afganistan – Odluka Vijeća 2014/383/ZVSP	3.760.000,00
ZVSP/2014/24/PPEU za Bosnu i Hercegovinu – Odluka Vijeća 2014/384	5.250.000,00
ZVSP/2014/22/PPEU za ljudska prava – Odluka Vijeća 2014/385/ZVSP	550.000,00
ZVSP/2014/21/PPEU za Kosovo – Odluka Vijeća 2014/400/ZVSP	1.450.000,00
ZVSP/2014/20/PPEU za Južni Kavkaz i krizu u Gruziji – Odluka Vijeća 2014/438/ZVSP	1.380.000,00
ZVSP/2014/30/PPEU za Rog Afrike – Odluka Vijeća 2014/673/ZVSP	890.000,00
Međuzbroj	15.670.000,00

19.0302 Neširenje oružja i razoružanje

ZVSP/2014/03/WHO II – Odluka Vijeća 2013/668/ZVSP	1.727.000,00
ZVSP/2014/01/BAFA - ATT IV – Odluka Vijeća 2013/768/ZVSP	5.200.000,00
ZVSP/2014/06/Think Tank II – Odluka Vijeća 2014/129/ZVSP	3.600.000,00
ZVSP/2014/36/HCoC III – Odluka Vijeća 2014/913/ZVSP	990.000,00
ZVSP/2014/34/ SALW Sahel-Libya – Odluka Vijeća 2014/912/ZVSP	3.561.257,06

Međuzbroj	15.078.257,06
------------------	----------------------

UKUPNO	304.386.823,83
---------------	-----------------------

Odobrena sredstva za preuzete obveze koja su prenesena u 2015.⁸¹:

19.030104 Ostale mjere i operacije u području upravljanja krizama

ZVSP/2015/02/EUCAP Sahel Mali – Odluka Vijeća (ZVSP) 2015/76 (ukupna odobrena sredstva iznose 11,400,000 EUR)	11.250.000,00
--	---------------

19.0302 Neširenje oružja i razoružanje

ZVSP/2015/10/OPCW VI – Odluka Vijeća (ZVSP) 2015/259	2.528.069,00
ZVSP/2015/05/OUTER SPACE-UNIDIR i ZVSP/2015/06/OUTER SPACE-UNODA – Odluka Vijeća (ZVSP) 2015/203	1.274.398,85

Ukupno	15.052.467,85
---------------	----------------------

⁸¹ Odobrena sredstva za preuzete obveze koja su prenesena u 2015. u skladu s člankom 13. stavkom 2. Financijske uredbe

Prilog V.: Procjena usklađenosti i dopunjavanja ZVSP-a s drugim vanjskim financijskim instrumentima EU-a

Za potrebe usklađenosti i dopunjavanja ZVSP-a/ZSOP-a s drugim vanjskim financijskim instrumentima EU-a, glavni ostali vanjski instrumenti EU-a u okviru naslova IV. proračuna EU-a relevantni za sveobuhvatan pristup jesu: Instrument pretpristupne pomoći (IPA), Europski instrument za susjedstvo (ENI), Europski instrument za demokraciju i ljudska prava (EIDHR), Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP), Instrument za partnerstvo (PI) i Instrument za razvojnu suradnju (DCI). Od važnosti je i Europski razvojni fond (ERF) koji se financira izvan proračuna EU-a.

Uključeni u višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2014.–2020. ti instrumenti osmišljeni su kako bi podupirali vanjske politike Europske unije i to svaki iz različitog kuta te kako bi se međusobno nadopunjavali. Međusobno nadopunjavanje instrumenata osobito je osigurano tijekom cijelog postupka usvajanja tih instrumenata.

Sveobuhvatnost u strateškom i operativnom planiranju misija ZSOP-a postala je opća praksa, a to se nastavilo i u 2014. Predstavnici ESVD-a i službi Komisije odgovorni za programiranje i provedbu instrumenata EU-a blisko sudjeluju u svim fazama postupka strateškog i operativnog planiranja, npr. tijekom postupka izrade koncepta upravljanja kriznim situacijama (CMC), koncepta operacije (CONOPS), operativnog plana (OPLAN) i strateškog preispitivanja (SR). Poduzimaju se zajedničke terenske misije s predstavnicima različitih službi EU-a. Delegacije EU-a imaju važnu ulogu u sveobuhvatnom pristupu, ne samo tijekom priprema prikaza i utvrđivanja sigurnosnih potreba već i tijekom utvrđivanja projekata posebice u području *reformе sigurnosnog sektora* (npr. upravljanja, policije, pravosuđa) u potpunoj sukladnosti sa ZSOP-om.

Unatoč tome, kad uspoređujemo ZVSP/ZSOP s instrumentima EU-a u sklopu naslova IV. (i ERF-a) važno je uzeti u obzir njihove različite pravne okvire, postupke i aktere provedbe. Na primjer, uredbe o IcSP-u, ENI-ju, DCI-u, IPA-i, PI-ju i EIDHR-u donose se na temelju UFEU-a (redovni zakonodavni postupak). Odluke Vijeća o civilnim misijama i vojnim operacijama u okviru ZVSP-a donose se na temelju UEU-a. Nadalje, rokovi i datumi početka/kraja u fazama izrade programa razvojne pomoći često se znatno razlikuju od onih za planiranje misije u okviru upravljanja krizama. Usklađivanje svih potreba i ostvarivanje svih ciljeva pravim instrumentima u pravom trenutku u pravo vrijeme stoga i dalje ostaje izazov. Naposljetku, projekte razvojne pomoći provode razne organizacije kao provedbene agencije dok su većina provedbenih čimbenika za misije ZSOP-a vladini stručnjaci država članica EU-a.

U niže navedenoj tablici nalaze se primjeri usklađenosti misija ZSOP-a s drugim vanjskim instrumentima EU-a. U stvarnosti usklađenost i dopunjavanje obuhvaćaju cijeli spektar aktivnosti i projekata koje financira EU te aktivnosti nacionalnih i međunarodnih aktera (npr. UN-a, OESS-a, AU-a, NATO-a, SAD-a, Kine, bilateralna djelovanja država članica EU-a, itd.).

VANJSKI INSTRUMENTI EU-a U VEZI S MISIJAMA ILI OPERACIJAMA ZSOP-a	PRIMJERI USKLAĐENOG I DOPUNJENOG	DJELOVANJA EU-a ZA POJEDINE ZEMLJE
EUBAM Libija	ENI, IcSP	U 2014. su za pokusna područja određena za djelovanje misije EUBAM predviđeni programi i projekti ENO-a i IcSP-a u cilju osiguravanja sveobuhvatnog pristupa. Na primjer, osposobljavanje o upravljanju granicama bilo bi popraćeno programima za promicanje zapošljavanja mladih, poboljšanje zdravstvene skrbi i strukovno osposobljavanje te za osiguravanje prijeko potrebne usmjerenosti na razini zajednice. Na žalost se zbog sigurnosnog stanja ti programi nisu mogli ostvariti.

EUPOL Afghanistan	DCI, IcSP	Financiranje iz DCI-ja omogućilo je kontinuiranu značajnu potporu Fondu za red i zakon za Afganistan (LOFTA) za održavanje policije i izgradnju kapaciteta te u potpunosti dopunjuje aktivnosti osposobljavanja, savjetodavne aktivnosti i aktivnosti praćenja u okviru EUPOL-a. EU je putem IcSP-a financirao dva centra za osposobljavanje.
EUAM Ukraine	ENI, IcSP	Prije nego što je donijeta odluka o misiji ZSOP-a o reformi sektora civilne sigurnosti provedeno je preispitivanje postojećih instrumenata i programa EU-a. Misijom ZSOP-a pokrivena je potreba koja nije mogla biti pokrivena drugim instrumentima EU-a. Koordinacija s drugim instrumentima nastaviti će se, a EUAM će podržati utvrđivanje budućih programa EU-a u sektoru civilne sigurnosti.

EUCAP Sahel Niger	ERF, IcSP	Delegacija EU-a koordinira sve intervencije EU-a u sektoru sigurnosti. Ta koordinacija provodi se putem redovitih sastanaka i stalnom razmjenom informacija u kojima se traže sinergije i povećani učinak EU-a. Primjeri te koordinacije i suradnje brojni su tečajevi osposobljavanja koji se zajednički organiziraju u okviru dva ili više projekata EU-a i zajednička intervencija EUCAP-a i PAJED-a za uspostavu i jačanje kapaciteta centara za upravljanje krizama u svim regijama. Sigurnosna komponenta programa ERF-a za potporu pravosuđu i vladavini prava (PAJED) obuhvaća jedan projekt proveden u suradnji s EUCAP-om čiji je cilj opremanje i osposobljavanje zajedničkih operativnih centara. U sklopu projekta ERF-a za lokalni razvoj triju sjevernih regija (25,6 milijuna EUR) nastavljaju se dvije kratkoročne intervencije IcSP-a (29 milijuna EUR) s ciljem doprinosa stabilizaciji regija suočenih s velikim prijetnjama sigurnosti putem strukturnih i dugoročnih mjera. EUCAP je preuzeo neke od aktivnosti programa za borbu protiv terorizma u Sahelu (dugoročno IcSP) budući da je njegova nacionalna komponenta završila u listopadu 2014.
---------------------------------	------------------	--

EUCAP Sahel Mali	ERF, IcSP	Ugovor ERF-a za izgradnju države podupire malijsku vladu u pružanju temeljnih usluga putem procesa tranzicije i nacionalnog pomirenja. Nadalje, projekt ERF-a vrijednosti od 12 milijuna EUR-a ima za cilj podupiranje reforme pravosuđa. Nadalje, prvi program ICSP-a u vrijednosti od 9 milijuna eura otvorio je put razmještanju misije EUCAP Sahel Mali tako što je opremio jedinice policije i žandarmerije za koje je vjerojatno da će ostvariti koristi iz osposobljavanja EUCAP-a. Trenutačno se razmatra drugi program (u vrijednosti od 5 milijuna EUR) čiji je cilj obnova i opremanje središnje policijske postaje u Bamaku. Tehničku pomoć i nadzor nove strukture osigurao bi EUCAP.
EUFOR RCA	ERF, IcSP	Nakon zajedničke misije u Srednjoafričkoj Republici instrumenti EU-a (uglavnom ERF i IcSP) ponovno su bili usmjereni na tekuće programe kako bi se ostvarila sinergija s naporima misije u doprinosu sigurnom okruženju u problematičnim dijelovima Banguija. U sklopu toga donesena je nova odluka IcSP-a (4 milijuna EUR) u korist ugroženih zajednica koja je usmjerena na susjedstva u kojima EUFOR vrši ophodnju.

EUTM Somalia EUNAVFOR Atalanta EUCAP Nestor (Rog Afrike)	ERF, IcSP	Općenito sadržane u Somalijskom paktu tri operacije ZSOP-a imaju posebni koordinacijski element koji osigurava aktivirani operativni centar EU-a (OpCen), a koji omogućuje interakciju s drugim instrumentima EU-a. Kako bi se povećala usklađenost, učinak i vidljivost EU-a imenovan je posebni predstavnik EU-a (PPEU) kako bi doprinio regionalnom pristupu EU-a međupovezanim izazovima s kojima se suočava Rog Afrike. PPEU je imao ključnu ulogu u određenim zbivanjima u Somaliji. Program ključnih pomorskih putova u sklopu IcSP-a od 2009. provodi svoje aktivnosti u smjeru razvoja održive pomorske sigurnosti i kapaciteta za pomorsko upravljanje u regiji. Program ERF-a za promicanje regionalne sigurnosne zaštite u pomorstvu (MASE) također se bavi dugoročnim razvojem sposobnosti u području pomorske sigurnosti. Cilj misije osposobljavanja EU-a (EUTM) razvoj je somalijskih policijskih snaga. EU nadalje doprinosi poboljšanom sigurnosnom stanju u Somaliji pružanjem značajne financijske potpore misiji Afričke unije u Somaliji (AMISOM) (gotovo 771 milijuna EUR do danas) putem Afričkog instrumenta za mir (APF) u sklopu ERF-a.
--	------------------	--

EU BAM Rafah EUPOL COPPS	ENI	Napori u sklopu misije EUPOL COPPS uloženi u ostvarivanje napretka u području ključnih reformi u sektorima pravosuđa i sigurnosti potpuno su u skladu s usmjerenošću na vladavinu prava u okviru razvojne suradnje EU-a s Palestinom⁸² (ciljani sektor br. 1: potpora upravljanju na nacionalnoj i međunarodnoj razini). Ponovni razmještaj misije EUBAM RAFAH na graničnim prijelazima u Gazi bio bi važan čimbenik u omogućavanju uspješne provedbe projekata razvojne suradnje EU-a na tom području (posebno pojednostavljenjem prijenosa građevinskog materijala u pojas Gaze)
--	------------	---

EU je predan daljnjem poboljšanju usklađenosti i komplementarnosti svoga vanjskog djelovanja. Slijedom zaključaka Vijeća o sveobuhvatnom pristupu⁸³ Komisija je u travnju 2015. predstavila akcijski plan.

Povećana uloga potpredsjednikâ pod okriljem predsjednika Europske komisije Jean-Claudea Junckera potaknut će usklađenu i komplementarnu primjenu vanjskih instrumenata EU-a. U tom će pogledu Visoki predstavnik Unije / potpredsjednik Komisije upravljati radom svih povjerenika za vanjske odnose u vezi s vanjskim djelovanjem te ga koordinirati.

⁸² Ovaj naziv ne tumači se kao da se njime priznaje Država Palestina niti se njime dovode u pitanje pojedinačna stajališta država članica u tom pogledu.

⁸³ Vidi Vijeće Europske unije, zaključci Vijeća o sveobuhvatnom pristupu EU-a, 3312. sastanak Vijeća za vanjske poslove, 12.5.2014.